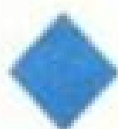
Henry James

Piața Washington

Editura Eminescu

HENRY JAMES

Piaţa Washington

În româneşte de Radu Surdulescu

EDITURA EMINESCU
1980

Cuprins

CAPITOLUL 1

ÎN PRIMA JUMĂTATE A ACESTUI veac, mai exact către sfârşitul ei, trăia în oraşul New York un doctor foarte căutat, care se bucura, într-o măsură neobişnuită poate, de preţuirea ce în Statele Unite a fost dintotdeauna acordată reprezentanţilor distinşi ai profesiunii medicale. Îndeletnicirea aceasta, ţinută şi astăzi de americani la loc de cinste, poate să se mândrească, mai îndreptăţit decât oriunde, cu epitetul de „liberală”, într-o ţară în care, pentru a juca un rol în societate, trebuie fie să-ţi câştigi tu însuţi existenţa, fie să te prefaci că ţi-o câştigi, arta tămăduirii pare să întrunească în cel mai înalt grad două surse de credit recunoscute. Este mai întâi o ocupaţie practică, ceea ce în Statele Unite înseamnă foarte mult; e atinsă apoi de aripa ştiinţei — merit foarte apreciat într-o comunitate în care adesea au lipsit tihna sau prilejul pentru potolirea setei de cunoaştere.

La renumele doctorului Sloper contribuia faptul că ştiinţa şi îndemânarea lui atârnau în egală măsură în balanţă; era, s-ar putea spune, un medic erudit, cu toate că leacurile sale nu se dovedeau deloc abstracte — întotdeauna îţi dădea să iei un hap. Deşi se vedea că ştie foarte multe, nu făcea abuz de teorie; şi dacă uneori explicaţiile lui erau mai minuţioase decât i-ar fi fost de folos pacientului, nu mergea atât de departe (ca alţi practicieni cunoscuţi) încât să se încreadă doar într-însele, ci scria întotdeauna şi o prescripţie indescifrabilă. Existau doctori care îţi dădeau reţeta fără vreo altă lămurire; însă el nu aparţinea nici acestei categorii, cea mai vulgară, la urma urmei. Se poate observa că eroul meu era un om inteligent; şi într-adevăr pentru acest motiv doctorul Sloper devenise o celebritate locală. Pe vremea poveştii noastre era în vârstă de vreo cincizeci de ani şi se afla în culmea gloriei. Avea replica scânteietoare şi trecea în

societatea aleasă a New Yorkului drept un om de lume — o apreciere în bună măsură exactă. Mă grăbesc să adaug, ca să înlătur orice neînţelegere, că nu e vorba în niciun caz de un şarlatan. Era un om profund onest — dar poate că îi lipsise prilejul de a-şi arăta adevărata măsură a cinstei — şi lăsând la o parte aleasa amabilitate a societăţii în care-şi exercita profesiunea, societate ce se fălea cu „cel mai strălucit” medic din toată ţara, laudele pe care i le aducea vocea publicului se dovedeau cât se poate de îndreptăţite. Era un om subtil, ba chiar un filosof, iar inteligenţa lui părea un lucru atât de firesc şi (după cum spunea aceeaşi voce a publicului) era atât de spontană, încât doctorul nu urmărea niciodată efectele ieftine, şi nu vedeai la el trucurile şi îngâmfarea celebrităţilor de mâna a doua. Trebuie să mărturisim că soarta îi fusese prielnică şi că în drumul spre belşug nu dăduse peste niciun hop. S-a căsătorit la douăzeci şi şapte de ani, din dragoste, cu o fată foarte frumoasă, domnişoara Catherine Harrington, din New York, care, pe lângă frumuseţe, i-a mai dăruit şi o zestre substanţială. Doamna Sloper era o femeie amabilă, manierată, elegantă şi plină de graţie, iar pe la 1820 fusese una din frumuseţile oraşului, care, micuţ dar plin de viitor, se înghesuia pe atunci în jurul cartierului Battery, pe ţărmul golfului, şi era mărginit în partea de sus de Drumul Canalului, neîngrijit şi plin de buruieni. Încă de la douăzeci şi şapte de ani Austin Sloper şi-a făcut un nume, care explica anomalia de a fi fost ales dintre alţi zece peţitori de o tânără din societatea înaltă, cu un venit de zece mii de dolari şi ochii cei mai frumoşi de pe toată insula Manhattan. Ochii aceia, împreună cu alte calităţi însoţitoare, l-au desfătat timp de vreo cinci ani pe tânărul medic, care era un soţ devotat şi fericit.

Deşi se căsătorise cu o femeie bogată, nu şi-a schimbat defel stilul de viaţă; îşi vedea de meserie cu aceeaşi seriozitate, ca şi când n-ar fi avut alte resurse în afara părţii lui din averea modestă pe care o împărţise cu fraţii şi surorile, la moartea tatălui lor. Ţelul lui nu era în primul rând să facă avere, ci, mai degrabă, să înveţe şi să înfăptuiască. Să înveţe lucruri interesante şi să fie de folos — acesta era, în mare, programul pe care şi-l schiţase şi validitatea sa nu i se părea deloc ştirbită de un accident ca de pildă venitul nevestei. Îi plăcea această profesiune, îi plăcea să o practice şi era mândru de ea; i se părea atât de limpede că nu s-ar putea îndeletnici cu altceva, încât s-a încăpăţânat să rămână medic, şi încă unul din cei mai buni. Bineînţeles că datorită confortului de acasă scăpase de corvezile zilnice, iar legăturile nevesti-sii cu” lumea bună” îi aduceau o mulţime de pacienţi, din aceia ale

căror simptome, dacă nu sunt mai interesante decât ale oamenilor de rând, apar cel puţin cu mai multă regularitate. Doctorul Sloper dorea să capete experienţă şi în cursul a douăzeci de ani a dobândit destulă. Trebuie să adăugăm însă că experienţa a luat uneori asemenea forme încât, oricare ar fi fost meritul lor intrinsec, ea nu s-a dovedit deloc binevenită. Primul copil, un băiat extraordinar de înzestrat, după cum era convins doctorul, care nu se entuziasma prea uşor, i-a murit la vârsta de trei ani, deşi grija mamei şi ştiinţa tatălui ar fi născocit orice ca să-l salveze. Doi ani mai târziu doamna Sloper a dat naştere celui de-al doilea copil — al cărui sex îl făcea să pară, în ochii doctorului, doar un locţiitor imperfect ai mult regretatului prim născut, din care îşi făgăduise să facă un bărbat de seamă. Fetita l-a dezamăgit, dar asta nu era totul. La o săptămână după naştere, tânăra mamă, căreia, cum se zice, îi mersese bine, trădă simptome alarmante şi în nicio săptămână Austin Sloper rămase văduv.

Pentru un om a cărui meserie era să-şi ţină semenii în viaţă, doctorul Sloper nu se dovedise, evident, la înălţime în propria lui familie; iar un medic reputat care îşi pierde în mai puţin de trei ani şi nevasta şi copilul ar trebui poate să se aştepte să-şi vadă puse la îndoială fie priceperea, fie sentimentele. Cu toate acestea, prietenul nostru a fost scutit de orice critică în afară de a sa proprie, care era de departe cea mai competentă şi mai neîndurătoare. A trăit tot restul zilelor sub povara acestui blam secret şi a purtat pentru totdeauna semnele pedepsei ce-i fusese aplicată de mâna cea mai aspră pe care o cunoştea, în noaptea ce a urmat morţii soţiei sale. Cum am spus, lumea îl preţuia, iar acum îl compătimea prea mult ca să-l zeflemisească; nefericirea îl făcea mai interesant, ba l-a ajutat chiar să ajungă la modă. Cineva a observat că nici familiile doctorilor nu sunt scutite de formele mai insidioase de boală şi că, la urma urmei, doctorului Sloper îi mai muriseră şi alţi pacienţi înaintea celor pe care i-am amintit, ceea ce constituia un precedent onorabil. Îi rămăsese fetiţa şi, deşi nu era ce şi-ar fi dorit, îşi propuse să o crească cât mai bine. Avea la îndemână o rezervă de autoritate nefolosită de care, în anii ei fragezi, copila a profitat din plin, îi dăduse, fireşte, numele sărmanei ei mame şi, chiar la vârsta diminutivelor, doctorul nu-i spunea altfel decât Catherine. Fata crescu foarte robustă şi sănătoasă, iar tatăl ei, privind-o, îşi spunea adesea în sinea lui că, aşa cum era, cel puţin n-avea niciun motiv să se teamă că o va pierde. Am spus „aşa cum era” deoarece, ca să spunem adevărul… Dar, să mai amânăm puţin dezvăluirea lui.

CAPITOLUL 2

CÂND CATHERINE AVEA VREO ZECE ani, doctorul a invitat-o pe sora lui, doamna Penniman, să vină să stea la el. Domnişoarele Sloper nu fuseseră decât două la număr, şi amândouă se măritaseră de tinere. Cea mai mică, doamna Almond pe nume, era nevasta unui negustor bogat şi mama unei familii înfloritoare. Ea însăşi înflorea parcă — era o femeie frumoasă, plăcută, înţeleaptă, şi sora preferată a fratelui ei plin de duh, care în ce priveşte femeile, chiar dacă îi erau rude apropiate, avea preferinţe nete. Doamna Almond îi plăcea mai mult decât cealaltă soră, Lavinia, care se măritase cu un preot sărac, un om cu o constituţie bolnăvicioasă şi un limbaj cam bombastic, iar apoi, la vârsta de treizeci şi trei de ani, rămăsese văduvă — fără copii, fără avere — doar cu amintirea înfloriturilor de stil ale domnului Penniman, al căror parfum vag mai stăruia şi acum în conversaţia ei. Cu toate acestea, doctorul i-a oferit adăpost: sub propriul acoperiş, iar Lavinia l-a acceptat cu promptitudinea unei femei care-şi petrecuse cei zece ani de viaţă conjugală în orăşelul Poughkeepsie. Fratele ei nu a invitat-o să locuiască în casa lui la nesfârşit, ci i-a oferit găzduire cât timp ea avea să-şi caute un apartament nemobilat. Nu se ştie sigur dacă doamna Penniman a început vreodată investigaţiile pentru găsirea apartamentului; cert e că nu a găsit niciunul. S-a instalat la fratele ei şi nu a mai plecat niciodată, iar când Catherine împlini douăzeci de ani, mătuşa Lavinia era încă una din figurile cele mai remarcabile din preajma ei. Versiunea doamnei Penniman era aceea că a rămas în casă pentru a se îngriji de educaţia nepoatei. A informat în acest sens pe toată lumea, cu excepţia doctorului; el nu cerea niciodată explicaţii pe care le putea inventa oricând, singur, ca să se distreze. De altfel, doamna Penniman, în ciuda unei considerabile dar artificiale siguranţe de sine, se abţinea, pentru motive greu de definit, de a se recomanda fratelui ei drept un izvor de înţelepciune. Nu avea un mare simţ al umorului, dar avea totuşi destul ca să nu facă o asemenea greşeală; fratele ei, în ce-l priveşte, avea şi el destul umor ca să o ierte, în situaţia ei, că îl obligă la cheltuieli suplimentare un timp atât de îndelungat. De aceea doctorul a consimţit tacit la propunerea tacită pe care i-a făcut-o doamna Penniman, în sensul că era important pentru biata fată orfană de mamă să aibă pe lângă ea o femeie inteligentă. Consimţământul lui nu putea fi decât tacit, fiindcă strălucirea intelectului doamnei Penniman nu îl orbise

niciodată. Dealtminteri, cu excepţia perioadei când era îndrăgostit de Catherine Harrington, doctorul nu fusese orbit de nicio altă calitate feminină, şi, deşi într-o anumită măsură era ceea ce se cheamă un doctor de femei, nu avea o părere entuziastă despre sexul mai complicat. Complicaţiile acestuia i se păreau mai degrabă ciudate decât instructive, iar admiraţia lui pentru frumuseţea *raţiunii* nu era decât palid răsplătită de ceea ce îi ofereau pacientele. Soţia lui fusese o femeie raţională, dar ea era o excepţie remarcabilă; printre cele câteva lucruri de care nu se îndoia, acesta era cel mai important. Fireşte, o asemenea părere nu putea să-i scurteze sau să-i îndulcească văduvia; ea limita de asemenea recunoaşterea calităţilor Catherinei şi a serviciilor făcute de doamna Penniman. Totuşi, după ce au trecut vreo şase luni, doctorul a acceptat prezenţa permanentă a surorii lui ca pe un fapt împlinit, şi pe măsură ce Catherine creştea, observă că, în realitate, fata avea mare nevoie de tovărăşia unei persoane aparţinând propriului ei sex imperfect. Era foarte politicos faţă de Lavinia, de o politeţe protocolară, meticuloasă; ea nu-l văzuse înfuriat decât o dată, când fratele ei îşi pierduse cumpătul în timpul unei discuţii teologice cu răposatul ei soţ. Cu ea nu discuta teologie niciodată, de fapt nu discuta nimic; se mulţumea să-i aducă la cunoştinţă, foarte limpede, în forma unui ultimatum bine cumpănit, dorinţele lui în privinţa Catherinei.

Odată, când fata avea vreo doisprezece ani, doctorul i-a spus surorii sale:

— Încearcă să faci din ea o femeie inteligentă, Lavinia; aş vrea să fie o femeie inteligentă.

Doamna Penniman l-a privit gânditoare câteva clipe.

— Dragul meu Austin, îl întrebă apoi, crezi că e mai bine să fi inteligent decât să fi bun?

— Bun pentru ce? replică doctorul. Dacă nu eşti inteligent, nu eşti bun de nimic.

Doamna Penniman socoti că nu e cazul să-l contrazică în acest punct; se gândea, probabil, că ea însăşi este atât de folositoare pe lume tocmai datorită aptitudinilor ei multiple.

Vreau, bineînţeles, ca fiică-mea să fie bună la suflet, comentă a doua zi doctorul, dar ca să fie virtuoasă nu e nevoie să fie şi proastă. Nu mi-e teamă că o să se facă rea: nu e niciun grăunte de răutate în firea ei. E bună ca pâinea caldă, cum spun francezii, dar n-aş vrea ca peste şase ani să o compar cu pâinea cu unt.

— Ţi-e teamă că o să fie insipidă? Dragul meu, untul cade în sarcina mea, aşa că nu ai de ce să te temi! îl asigură doamna Penniman, care se îngrijea de „talentele” Catherinei, supraveghindu-i studiul la pian, pentru care fata avea o oarecare înzestrare, şi însoţind-o la lecţiile de dans, unde, trebuie spus, Catherine nu prea strălucea.

Doamna Penniman era o femeie înaltă, blondă, uscăţivă şi cam trecută; avea o fire foarte prietenoasă şi era deosebit de exigentă în privinţa manierelor. Îi plăcea literatura uşoară şi avea un caracter ridicol de nesincer şi de întortocheat. Era romantică, era sentimentală; o pasionau micile secrete şi mistere — pasiune foarte inocentă de altfel, fiindcă, până acum, secretele ei fuseseră mereu inutile, ca nişte ouă stricate. Nu părea o femeie în care să poţi avea încredere, dar acest defect era lipsit de însemnătate, fiindcă nu avusese niciodată ce ascunde, i-ar fi plăcut să fie îndrăgostită de un bărbat, cu care să corespondeze sub un nume fictiv, prin scrisori lăsate într-o prăvălie. Mă simt obligat să afirm că imaginaţia ei nu a împins niciodată intimitatea mai departe. Doamna Penniman nu a avut niciun iubit, dar fratele ei, care era foarte ager la minte, i-a ghicit înclinaţiile. „Când Catherine o să fie de vreo şaptesprezece ani”, îşi spunea el, „Lavinia are să încerce să o convingă că un tânăr cu mustaţă s-a îndrăgostit de ea. Va fi o pură închipuire; niciun tânăr, cu mustaţă sau fără, nu se va îndrăgosti vreodată de Catherine. Dar Lavinia va persevera, vor sta de vorbă, şi, poate, dacă gustul ei pentru afaceri clandestine n-are să fie mai puternic, o să discute şi cu mine. Din fericire pentru liniştea ei sufletească, Catherine n-o să vadă şi n-o să creadă; sărmana de ea, nu e o romantică”.

Catherine era un copil sănătos, bine dezvoltat, fără nicio urmă din frumuseţea mamei. Nu era urâtă; avea însă un chip neatrăgător, blajin şi şters. Cel mai frumos lucru care se spusese despre ea vreodată era că avea o înfăţişare „plăcută”, şi, deşi urma să moştenească o avere, nu-i trecuse nimănui prin cap să o socotească o frumuseţe. Părerea tatălui despre puritatea ei morală se dovedea pe deplin îndreptăţită: era de o bunătate excepţională, imperturbabilă; era afectuoasă, docilă, ascultătoare, şi îi plăcea să spună doar adevărul. În copilărie fusese foarte băieţoasă şi, deşi e cam stânjenitor să afirmi aşa ceva despre propria-ţi eroină, trebuie să adaug că era şi foarte lacomă. Nu că ar fi furat, din câte ştiu eu, stafide din cămară, dar îşi rezerva toţi banii de cheltuială pentru prăjiturile cu frişcă. În această privinţă, e drept, o atitudine critică ar fi în discordanţă cu momentele de candoare din cronica timpurie a oricărui biograf. Hotărât lucru, Catherine

nu era inteligentă; îi lipsea agerimea la învăţătură, ca de altfel la orice. Nu era deficientă mintal şi avea destulă pregătire ca să facă o figură onorabilă în conversaţie, faţă de contemporanii ei — printre care, trebuie să recunoaştem, ocupa o poziţie neînsemnată. E bine ştiut că în New York o fată poate să ocupe şi o altfel de poziţie. Catherine, care era deosebit de modestă, nu simţea nicio dorinţă să fie strălucitoare şi în majoritatea ocaziilor sociale, cum li se spune, o vedeai ascunsă undeva în spate. Ţinea foarte mult la tatăl ei şi totodată se temea de el; pentru ea, era bărbatul cel mai inteligent, cel mai frumos şi cel mai vestit. Biata fată îşi vedea convingerile confirmate în aşa măsură pe când îşi exersa afecţiunea, încât fiorul de frică ce se adăuga pasiunii filiale, în loc să o tocească, îi sporea farmecul. Dorinţa ei cea mai adâncă era să-l mulţumească, şi era fericită să ştie că izbutise. Dar nu reuşea niciodată decât până la un anumit punct. Deşi în general doctorul era foarte bun cu ea, Catherinei nu-i scăpa un asemenea amănunt şi i se părea că depăşirea acelui prag e un scop pentru care într-adevăr merită să trăieşti. Bineînţeles, tot ce ştia era că îl dezamăgeşte; doctorul a fost chiar destul de sincer în privinţa asta în câteva rânduri. Catherine a crescut în tihnă, era sănătoasă, însă la optsprezece ani doamna Penniman nu făcuse din ea o fată inteligentă. Doctorului Sloper i-ar fi plăcut să fie mândru de fiica lui, dar nu avea cu ce să se mândrească. Nu avea, desigur, nici de ce să-i fie ruşine; dar asta nu putea fi de ajuns pentru el — un om orgolios, care s-ar fi bucurat să vadă că fiica lui nu e ca oricare alta. Ar fi putut, fireşte, să fie o fată frumoasă, plină de graţie, inteligentă şi distinsă, căci mama ei fusese cea mai fermecătoare femeie în timpul scurtei sale vieţi; cât despre tată, el îşi cunoştea desigur propria valoare. Îl mânia gândul că zămislise un copil atât de banal şi uneori mergea aşa de departe încât era mulţumit că soţia lui nu trăise să o vadă. Doctorul nu a făcut descoperirea asta dintr-o dată: şi-a format o părere definitivă doar atunci când Catherine a ajuns o tânără domnişoară. I-a acordat privilegiul multor îndoieli, căci nu se grăbea să tragă o concluzie. Doamna Penniman îl asigura mereu că fata lui are o fire minunată, dar el ştia cum să interpreteze această părere. Asta însemna că fiica lui nu era destul de isteaţă ca să-şi dea seama că mătuşa ei e o toantă, iar doamna Penniman nu putea fi decât încântată de o asemenea deficienţă. E drept că atât ea cât şi fratele ei exagerau oarecum, fiindcă fata, deşi ţinea mult la mătuşă-sa şi era conştientă de recunoştinţa pe care i-o datora, o privea fără nicio urmă din teama tandră ce însoţea admiraţia faţă de tatăl ei. Pentru Catherine, doamna

Penniman nu avea nimic comun cu infinitul; putea să o cuprindă dintr-o privire, fără să fie orbită, pe când marile calităţi ale părintelui ei se întindeau până departe, pierzându-se într-un fel de halou luminos unde nu se opreau, dar mintea ei nu le mai putea ajunge.

Nu trebuie să se înţeleagă că doctorul Sloper îi cerea Catherinei să ispăşească pentru dezamăgirea pe care i-o provocase, sau că o lăsa pe biata fată să-şi închipuie ce farsă îi făcuse fără voia ei. Dimpotrivă, de teamă să nu fie nedrept faţă de ea, îşi făcea datoria cu un zel exemplar, recunoscând că e o fiică devotată şi iubitoare. Pe lângă toate astea, doctorul era un filosof: se consolă în cele din urmă, ajutat şi de nenumărate ţigări de foi. Încerca să-şi spună că nu aşteptase nimic de la ea, deşi, e drept, raţionamentul lui era cam straniu. „Nu aştept nimic de la ea”, gândea el, „aşa că dacă o să-mi facă vreo surpriză, cu atât mai bine. Dacă nu, n-are să fie nicio pierdere”. Asta se întâmpla pe vremea când Catherine împlinise optsprezece ani; e uşor de văzut deci că tatăl ei nu era un om pripit. Fiica lui se arăta acum nu numai incapabilă să ofere vreo surpriză; era chiar discutabil dacă putea să înregistreze vreuna, atât părea de paşnică şi de moale. Cei ce se exprimau mai dur o găseau apatică. Dar ea părea moale pentru că era timidă, de o timiditate supărătoare, dureroasă. Lumea nu înţelegea acest lucru întotdeauna, iar ea lăsa uneori impresia că e insensibilă. De fapt, era fiinţa cea mai delicată din lume.

CAPITOLUL 3

CÂND ERA MICĂ, PROMITEA SA FIE înaltă, dar la şaisprezece ani se opri din creştere; în statura ei, ca şi în rest de altfel, nu se distingea nimic neobişnuit. Era viguroasă şi bine făcută şi, din fericire, se bucura de o sănătate excelentă. Am observat mai înainte că doctorul era un filosof, dar nu aş mai fi gândit astfel dacă biata fată ar fi fost bolnăvicioasă şi suferindă. Sănătatea evidentă era calitatea ei cea mai de preţ, iar tenul limpede şi proaspăt, în care roşul şi albul erau egal distribuite, părea, într-adevăr, demn de admirat. Avea ochii mici şi potoliţi, trăsăturile pronunţate, părul brun şi moale. Criticii mai severi o găseau obtuză şi urâtă, iar cei cu mai multă imaginaţie o descriau drept o fată liniştită, cu un aer de doamnă. Dar nici unii, nici alţii nu discutau prea mult despre ea. Când i se spuse, la timpul potrivit, că a devenit o tânără doamnă — asta era cu mult înainte ca ea însăşi să o creadă —, se trezi deodată în ea un interes viu pentru rochii; un

interes viu este cea mai potrivită expresie. Simt nevoia să trec cât mai repede peste precizarea că, în această privinţă, judecăţile ei nu erau deloc infailibile; ele prilejuiau adesea fie confuzii, fie situaţii penibile. În realitate, faptul că îşi permitea o asemenea plăcere nu era decât manifestarea dorinţei de a se exprima a unei firi oarecum nearticulate; Catherine încerca să fie elocventă prin veşminte şi să compenseze sfiala din grai printr-o nonşalanţă agreabilă a rochiei. Dar dacă ea se exprima prin îmbrăcăminte, atunci cu certitudine nu era nimeni de vină că nu e socotită o fată inteligentă. Trebuie adăugat că, deşi urma să moştenească o avere — venitul doctorului Sloper, de pe urma profesiei, era de douăzeci de mii de dolari, din care punea jumătate deoparte —, nu avea la dispoziţie mai mulţi bani decât alte fete, mai sărace ca ea. Pe vreme aceea, în New York mai licărea încă flacăra de pe altarul simplităţii republicane, iar doctorul Sloper ar fi fost bucuros să o vadă şi pe fiica sa, plină de graţie clasică, printre preotesele acestei credinţe senine. Când era singur, scrâşnea din dinţi la gândul că fata lui e şi urâtă, şi împopoţonată. În ce-l priveşte, îi plăceau lucrurile fine, şi nu ducea lipsă de ele; avea însă oroare de vulgaritate, care, după teoria lui, se răspândea din ce în ce mai mult în societatea acelor vremuri. De fapt, acum treizeci de ani standardul eleganţei în Statele Unite nu era atât de ridicat ca astăzi, iar părintele Catherinei împărtăşea, inteligent, o concepţie demodată în privinţa educaţiei tinerilor. Nu avea o teorie proprie referitoare la acest subiect; pe atunci colecţia de teorii personale nu devenise încă un imperativ al autoapărării. I se părea pur şi simplu normal şi înţelept ca o tânără doamnă bine educată să nu poarte în spinare jumătate din avere. Spinarea Catherinei era destul de vânjoasă ca să poarte oricât, dar ea nu îndrăznise niciodată să o expună poverii unei nemulţumiri paterne, aşa că eroina noastră nu îşi permise, mai înainte de a împlini douăzeci de ani, luxul unei rochii de seară, din satin roşu, împodobită cu franjuri aurii, deşi acesta era un articol la care râvnea de multă vreme, în secret. O făcea să pară, când se admiră în oglindă, o femeie de treizeci de ani, dar, lucru ciudat, în ciuda pasiunii pentru rochii frumoase, Catherine nu avea în ea niciun grăunte de cochetărie, şi toată grija ei când le îmbrăca era dacă ele, şi nu dacă ea, arată bine. Este o chestiune asupra căreia istoria nu s-a pronunţat încă, dar presupunerile sunt îndreptăţite; Catherine se prezentă la mica petrecere dată de mătuşa ei, doamna Almond, în rochia regală amintită mai înainte. Pe atunci fata nu avea încă douăzeci şi una de ani şi petrecerea doamnei Almond fu începutul unor evenimente foarte importante.

Cu vreo doi-trei ani mai înainte doctorul Sloper îşi mutase larii şi penaţii sus, la marginea oraşului, cum se spune la New York. Locuise de la căsătorie într-o clădire din cărămidă aparentă, cu creste de granit şi cu o uriaşă fereastră în evantai deasupra uşii, pe o stradă — la cinci minute de primărie — care îşi trăise zilele de glorie (din punct de vedere monden) pe la 1820. După aceea curentul modei s-a îndreptat constant spre nord, aşa cum e obligat, în New York, de canalul strâmt pe care curge, iar zumzetul vehiculelor se făcea auzit mai departe, pe dreapta şi pe stânga Broadwayului. Mai înainte ca doctorul să-şi schimbe reşedinţa, murmurul negoţului se transformase într-un vuiet uriaş, care suna foarte muzical pentru urechile bunilor cetăţeni preocupaţi de propăşirea comerţului pe binecuvântata lor insulă, cum le plăcea să spună. Pentru doctorul Sloper acest fenomen nu prezenta decât un interes secundar — deşi, având în vedere faptul că după un număr de ani jumătate din pacienţii lui erau oameni de afaceri surmenaţi, acest interes ar fi putut fi mai direct —, iar când cele mai multe din locuinţele vecinilor (şi ele ornamentate cu creste de granit şi cu mari ferestre în evantai) fură transformate în birouri, antrepozite şi agenţii navale, sau folosite în alte chipuri pentru meschinele scopuri comerciale, el se hotărî să-şi caute o locuinţă mai liniştită. În anul 1835 locul ideal pentru o retragere onorabilă fu găsit în Piaţa Washington, unde doctorul îşi construi o casă elegantă, modernă, cu o faţadă impozantă, un balcon larg în faţa ferestrelor salonului şi o scară de marmură albă ce urca spre un portal împodobit şi el tot cu marmură albă. Această construcţie, împreună cu multe altele din jur, cu care semăna întocmai, reprezenta, acum patruzeci de ani, ultima modă în materie de arhitectură; locuinţele acestea au rămas şi azi foarte solide şi elegante. În faţa lor se afla scuarul, plin de vegetaţie, iar gardul de lemn care îl înconjura sporea caracterul rural şi nepretenţios al locului; după colţ se deschidea maiestuoasa Fifth Avenue, cu un aer de spaţiu şi de siguranţă de sine, care încă de atunci o recomanda pentru un destin grandios. Nu ştiu dacă asta se datoreşte unor tandre amintiri de odinioară, dar mulţi spun că acolo se află partea cea mai încântătoare a New Yorkului: e o atmosferă de tihnă şi de stabilitate care nu se întâlneşte des în alte cartiere ale întinsei şi stridentei metropole; are un aspect mai matur, mai bogat şi mai onorabil decât oricare altă ramificaţie din partea de sus a marelui bulevard longitudinal — aspectul istoriei sociale. Aici, puteai fi informat de cei competenţi, ai intrat într-o lume care îţi va stârni desigur interesul; aici a locuit bunica dumitale, într-o solitudine

venerabilă, întâmpinându-te cu o ospitalitate care-ţi stârnea deopotrivă imaginaţia de copil şi apetitul, aici ai făcut primii paşi până afară, urmând-o pe bonă cu mersul şovăitor, inhalând mirosul straniu al cenuşarilor, care pe atunci erau singurii pomi ce ţineau umbră în scuar şi împrăştiau o aromă pe care, nefiind încă destul de critic, nu o dispreţuiai aşa cum merita; aici, în fine, primele lecţii, ţinute de o doamnă în vârstă, cu pieptul mare şi temelia solidă, având în mână o nuia şi bând tot timpul ceai dintr-o ceaşcă albastră aşezată pe o farfurioară ce nu se potrivea la culoare, îţi îmbogăţeau atât cunoştinţele, cât şi impresiile. Aici, mai ales, şi-a petrecut eroina noastră mulţi ani din viaţă şi aceasta este scuza prezentei paranteze topografice.

Doamna Almond locuia mult mai departe, spre margine, pe o stradă incipientă cu număr mare, într-o zonă unde noţiunea de oraş începea să capete un aer teoretic, unde lângă trotuar (când exista) creşteau plopi, care-şi amestecau umbra cu acoperişurile în pantă ale caselor olandeze răzleţe, şi unde porcii şi orătăniile se vânzoleau prin şanţuri. Asemenea imagini rural pitoreşti au dispărut astăzi complet din decorul străzilor New Yorkului, dar de pot fi încă găsite în memoria locuitorilor de vârstă mijlocie din cartiere care ar roşi acum amintindu-şi-le. Catherine avea o mulţime de verişori şi, cu copiii mătuşii Almond, care până la urmă se făcuseră nouă, era în legături foarte strânse. În copilărie aceştia se arătau cam speriaţi în faţa ei; se spunea că ea avusese parte, cum se zice, de o educaţie aleasă şi, oricum, cineva care trăia în preajma mătuşii Penniman trebuia să îi reflecte strălucirea. Pe doamna Penniman micuţii Almond o priveau mai degrabă cu admiraţie decât cu afecţiune. Avea obiceiuri ciudate şi teribile, iar rochiile ei de doliu — se îmbrăcase în doliu timp de douăzeci de ani după moartea soţului şi apoi apăruse deodată, într-o dimineaţă, cu trandafiri roşii la bonetă — erau împodobite în locuri stranii, neaşteptate, cu catarame, mărgele şi broşe, care interziceau familiaritatea. Cu copiii era prea ţeapănă, şi la bine şi la rău: îi stânjenea, părând că aşteaptă de la ei observaţii subtile; când să meargă la ea în vizită, se simţeau de parcă ar fi fost luaţi la biserică şi puşi să stea în primul rând. S-a descoperit totuşi, mai târziu, că mătuşa Penniman nu era decât un accident în existenţa Catherinei, nu un element esenţial, şi că, venind să-şi petreacă o sâmbătă cu verii ei, fata era foarte dispusă să se joace de-a cine-i stăpânul şi de-a capra. Pe această bază s-a ajuns curând la înţelegere şi Catherine a fraternizat cu verişorii ei timp de mai mulţi ani. Spun verişori deoarece şapte din micuţii Almond erau băieţi şi ei îi plăceau jocurile pentru care îmbrăcămintea cea mai potrivită erau pantalonii. Încetul

cu încetul, însă, pantalonii băieţilor s-au lungit şi cei ce li purtau s-au împrăştiat, aşezându-se fiecare la locul lui. Unii din ei erau mai mari decât Catherine, aşa că au fost trimişi la colegiu ori s-au angajat în diferite birouri. Dintre fete, una s-a măritat exact la timp, iar cealaltă s-a logodit, de asemenea la timp. Aceasta din urmă era ocazia pentru care doamna Almond dădea mica petrecere pe care am amintit-o. Fiica ei urma să se mărite cu un agent de bursă tânăr şi îndesat, un băiat de douăzeci de ani; toţi spuneau că e o căsătorie foarte potrivită.

CAPITOLUL 4

DOAMNA PENNIMAN, ÎMPODOBITĂ cu mai multe catarame şi brăţări decât oricând, era prezentă, bineînţeles, la petrecere, însoţită de nepoată-sa, iar doctorul făgăduise să vină şi el ceva mai târziu. Urma să înceapă dansul şi, mai înainte ca lumea să se încălzească de-a binelea, Marian Almond veni spre Catherine însoţită de un tânăr înalt. I-l prezentă, spunându-i că e văr cu Arthur Townsend, logodnicul ei, şi că doreşte foarte mult să o cunoască pe eroina noastră. Marian Almond avea şaptesprezece ani; era frumuşică, micuţă la trup şi purta o eşarfă mare. Manierele ei erau atât de distinse încât căsătoria nu avea ce să le mai adauge. Se purta de acum ca o adevărată gazdă, întreţinându-şi oaspeţii, făcându-şi vânt cu evantaiul, sau observând că, fiindcă erau atâţia de care trebuia să aibă grijă, nu va mai avea timp să danseze. Îi vorbi Catherinei pe larg despre verişorul domnului Townsend, pe care îl atinse uşor cu evantaiul, înainte de a se îndepărta ca să facă faţă altor obligaţii. Catherine nu a înţeles tot ce-i spunea Marian; era preocupată mai degrabă să-i admire manierele degajate şi cursivitatea ideilor şi să-l privească pe tânărul Townsend, care era foarte prezentabil. A reuşit totuşi, spre deosebire de alte ocazii când făcuse cunoştinţă cu un bărbat, să-i reţină numele, care părea să fie acelaşi cu al micului agent de bursă al lui Marian. Catherine se zăpăcea întotdeauna când îi era prezentat cineva; i se părea un moment stânjenitor şi se mira că unii oameni — ca de exemplu noua ei cunoştinţă — sunt atât de degajaţi. Se întreba ce să-i spună şi ce are să se întâmple dacă nu îi spune nimic. De data asta urmările au fost foarte plăcute. Nelăsând-o să se simtă stingherită nicio clipă, domnul Townsend începu să vorbească, cu un zâmbet firesc, de parcă ar fi cunoscut-o de ani de zile.

— Ce petrecere încântătoare! Ce minunată casă! Ce familie interesantă! Ce frumoasă e verişoara dumneavoastră!

Domnul Townsend părea să fie pe deplin conştient de valoarea unor asemenea judecăţi lipsite de profunzime; ele erau doar subiectele unei prime conversaţii. O privea pe Catherine drept în ochi. Ea nu-i răspundea nimic; îl asculta doar, privindu-l, iar el, ca şi cum n-ar fi aşteptat un răspuns anume, continuă să-i vorbească pe acelaşi ton plăcut şi natural. Deşi nu putea rosti nimic, Catherine îşi dădea seama că stânjeneala dispăruse; era parcă firesc ca el să vorbească, iar ea să se uite, doar atât. Era firesc fiindcă el era atât de prezentabil, sau, mai exact, cum îşi spuse ea, atât de frumos. Muzica se oprise de câteva minute, apoi reîncepu deodată, iar el o întrebă cu un zâmbet mai adânc, mai intens, dacă îi acordă favoarea unui dans. Nici acum nu îşi dădu consimţământul cu glas tare; îl lăsă, în schimb, să-şi petreacă braţul pe după mijlocul ei — în acest timp îi trecu prin minte, mai viu ca oricând, că locul acesta e atât de potrivit pentru braţul unui bărbat — şi peste câteva clipe el o conducea, învârtindu-se în jurul camerei în ritmul armonios al polcii. Când se opriră, Catherine simţi că e roşie la faţă şi câtva timp nu se mai uită la el. Îşi făcu vânt cu evantaiul, privind florile desenate pe el. Morris o întrebă dacă vrea să danseze din nou, iar ea şovăi să răspundă, uitându-se tot la flori.

— Vă simţiţi ameţită? o întrebă, cu o voce plină de căldură.

Catherine ridică privirea spre el: era într-adevăr frumos, şi nu se înroşise deloc la faţă.

— Da, îi răspunse, fără să-şi dea seama de ce, căci nu mai ameţise niciodată dansând.

— Bine, atunci, spuse domnul Townsend, ne aşezăm şi stăm de vorbă. O să găsesc un loc potrivit.

Îl găsi — un loc minunat, o canapea mică ce părea făcută doar pentru două persoane. Camerele erau de acum pline de oaspeţi; numărul dansatorilor crescuse şi în faţa lor se aflau oameni în picioare, cu spatele către ei, aşa încât Catherine şi tovarăşul ei păreau retraşi şi neobservaţi. „O să stăm de vorbă”, spusese tânărul, dar de fapt vorbea numai el. Catherine stătea rezemată pe canapea, aţintindu-l cu privirea şi zâmbind; îl socotea foarte inteligent. Avea trăsăturile parcă desenate cu penelul; Catherine nu văzuse niciodată asemenea trăsături — atât de delicate, de rafinate, de desăvârşite — la tinerii din New York pe lângă care trecea pe stradă sau pe care îi întâlnea la seratele dansante. Era înalt şi zvelt, dar părea foarte

puternic. Catherine îl asemui cu o statuie. Dar o statuie nu ar vorbi astfel şi, mai presus de toate, nu ar putea avea ochi de o culoare atât de rară. Nu mai fusese niciodată la doamna Almond; se simţea cam străin; era foarte amabil din partea Catherinei că se ocupa de el. Era văr — nu prea apropiat — cu Arthur Townsend şi acesta îl adusese să-l prezinte familiei. De fapt, nu cunoştea pe nimeni în New York. Aici se născuse, dar lipsise mulţi ani. Rătăcise prin lume, trăind prin locuri bizare, şi se înapoiase în New York numai de o lună-două. Îi plăcea New Yorkul, dar se simţea singur.

— Ştii, lumea te uită, zâmbi el către Catherine, învăluind-o cu privirea lui fermecătoare; stătea întors către ea, cu coatele rezemate pe genunchi.

Catherine se gândi că cine l-a văzut o dată nu-l mai poate uita; dar îşi păstră această părere pentru ea, ca pe un obiect de preţ.

Nu s-au ridicat de acolo mult timp. Tânărul era foarte nostim. O întreba despre cei din jur şi, încercând să ghicească cine sunt, făcea cele mai caraghioase confuzii. Îi critica direct, pe faţă, fără ocolişuri diplomatice. Catherine nu auzise niciodată pe cineva — mai ales pe vreun tânăr — vorbind astfel. Un tânăr putea vorbi aşa într-un roman, sau şi mai bine într-o piesă, pe scenă, în apropierea reflectoarelor, privind către public şi fiind privit de toată lumea, care îi admiră prezenţa de spirit. Morris Townsend nu semăna totuşi cu un actor: părea atât de sincer, de firesc. Catherine era captivată; dar deodată se apropie Marian Almond, făcându-şi loc prin mulţime, şi, zărindu-i pe cei doi tot împreună, scoase o mică exclamaţie ironică, ce îi făcu pe toţi să se întoarcă, iar Catherine se înroşi ca focul. Marian le întrerupse convorbirea, spunându-i domnului Townsend — cu care se purta ca şi cum ar fi fost deja măritată, iar el îi devenise văr — să se ducă repede la mama ei, care îl căuta de o jumătate de oră ca să-l prezinte domnului Almond.

— O să ne mai întâlnim, îi spuse el la plecare Catherinei, iar ea îl socoti foarte original.

Verişoara ei o luă de braţ şi porniră împreună.

— Nu mai trebuie să te întreb ce părere ai despre Morris, remarcă ea cu însufleţire.

— Aşa îl cheamă?

— Nu te-am întrebat ce părere ai despre numele lui, ci despre el, replică Marian.

— A, nu am o părere deosebită, rosti Catherine, minţind pentru prima dată în viaţă.

— Ce-ar fi să-i spun asta! strigă Marian. Nu i-ar prinde rău: e atât de plin de sine.

— Chiar aşa? se miră Catherine, făcând ochii mari.

— Aşa spune Arthur, şi doar el îl cunoaşte.

— Te rog, nu-i spune! o imploră Catherine în şoapta.

— Să nu-i spun că e plin de sine? Dar i-am spus-o de zeci de ori!

Auzind mărturisirea unei asemenea cutezanţe, Catherine o privi pe mica ei însoţitoare cu uimire. Bănuia că Marian îşi dă astfel de aere fiindcă avea să se mărite în curând, şi se întrebă totodată dacă nu cumva se vor aştepta şi de la ea performanţe asemănătoare când o să se logodească.

Peste vreo jumătate de oră o văzu pe mătuşa Penniman stând în nişa unei ferestre, cu capul uşor aplecat într-o parte şi cu un pince-nez de aur ridicat în dreptul ochilor, in timp ce privirea îi rătăcea prin salon. În faţa ei se afla un domn, care stătea puţin înclinat şi cu spatele întors către Catherine. Îl recunoscu imediat, deşi nu-l văzuse niciodată din spate, căci atunci când se îndepărtase, la îndemnul Marianei, se retrăsese foarte cuviincios, fără să se întoarcă. Morris Townsend — numele îi era de acum atât dr familiar, de parcă cineva i l-ar fi repetat la ureche de o sută de ori —, Morris Townsend îi împărtăşea mătuşă-sii, ca şi ei mai înainte, impresiile lui despre oaspeţi; observaţiile sale erau pline de duh şi doamna Penniman zâmbea, cu un aer aprobator. De îndată ce îl zări, Catherine se îndepărtă; n-ar fi vrut ca el să se întoarcă şi s-o vadă. Dar era plăcut surprinsă de ce văzuse. Stând de vorbă cu doamna Penniman, cu care ea locuia, pe care o vedea şi cu care îşi trecea zilnic timpul, el rămăsese parcă în preajmă, mai uşor de privit decât dacă amabilităţile lui i-ar fi fost adresate ei însăşi. Faptul că mătuşa Lavinia îl simpatiza, că nu tresărea surprinsă la vorbele lui i se păru fetei un câştig personal: căci nivelul pretenţiilor mătuşii Lavinia era foarte înalt, fiind implantat în mormântul răposatului ei soţ, unde, după cum lămurise pe toate lumea, zăcea un geniu al conversaţiei. Unul din băieţii Almond, cum le zicea Catherine, o invită pe eroina noastră la un cadril, astfel că timp de un sfert de oră, măcar mâinile şi picioarele ei avură de lucru. De data asta nu se mai simţea ameţită; mintea îi era foarte limpede. Când dansul se sfârşi, se trezi deodată faţă în faţă cu tatăl ei. Doctorul Sloper avea de obicei un zâmbet pe buze, niciodată prea larg, şi o privea acum pe fiică-sa, îmbrăcată într-o rochie lungă, de culoare stacojie, cu acelaşi zâmbet discret ce-i juca în ochii limpezi şi pe faţa bine rasă.

— E într-adevăr fiica mea această magnifică făptură? întrebă el.

Doctorul Sloper s-ar fi mirat să i se spună asta, dar în ce-l priveşte, e un fapt cert că el nu i se adresa niciodată Catherinei fără ironie în glas. Ea era bucuroasă ori de câte ori el îi vorbea, dar trebuia, ca să zic aşa, să-şi decupeze bucuria din spusele lui. Rămâneau deoparte bucăţi întregi, resturi şi fărâme fragile de ironie, cu care nu ştia niciodată ce să facă — îi păreau prea delicate ca să le poată atinge; cu toate astea, Catherine, deplângând limitele propriei sale capacităţi de înţelegere, simţea că sunt prea de preţ ca să le arunce şi credea sincer că, măcar că trecuseră pe lângă ea, ele se adaugă la tezaurul înţelepciunii umane.

— Nu sunt magnifică, răspunse ea încet, gândindu-se ce bine ar fi fost să fi îmbrăcat altă rochie.

— Eşti somptuoasă, opulentă, elegantă, declară tatăl ei. Arăţi ca o doamnă cu un venit de optzeci de mii pe an.

— Dar atât timp cât n-am… începu Catherine, cam fără logică. Nu avea o idee prea clară despre perspectivele veniturilor ei.

— Atât timp cât n-ai, n-ar trebui să arăţi de parcă l-ai avea. Te distrezi bine aici?

Catherine şovăi câteva clipe, apoi murmură, privind într-o parte:

— Sunt cam obosită.

Am mai spus că această serată avea să fie începutul unor întâmplări importante pentru Catherine. Era pentru a doua oară în viaţă că dădea un răspuns în doi peri şi începutul unei perioade de disimulare este în mod cert o dată semnificativă. Catherine nu obosea atât de uşor.

Cu toate astea, în trăsură, în drumul spre casă, a fost atât de tăcută, de parcă s-ar fi simţit într-adevăr istovită. Doctorul Sloper vorbea cu soră-sa Lavinia pe un ton foarte asemănător cu cel pe care-l adoptase faţă de Catherine.

— Cine era tânărul care îţi făcea declaraţii de dragoste? o chestionă el de la început.

— Vai, dragul meu frate! murmură doamna Penniman cu dezaprobare în glas.

— Părea neobişnuit de îndatoritor. De câte ori m-am uitat la voi, timp de vreo jumătate de oră, avea aerul cel mai devotat.

— Nu eu eram ţinta devotamentului lui, îl informă doamna Penniman, ci Catherine; mi-a vorbit despre ea.

Catherine era numai urechi.

— Vai, tanti! exclamă ea înăbuşit.

— E foarte prezentabil, e foarte inteligent şi se exprimă într-un mod… într-un mod desăvârşit, continuă mătuşa Penniman.

— Înseamnă că s-a îndrăgostit de această tânără prinţesă, nu-i aşa? glumi doctorul.

— Vai, tată! exclamă Catherine încă şi mai înăbuşit, plină de recunoştinţă că în trăsură era întuneric.

— Asta n-o ştiu, dar i-a admirat foarte mult rochia,

Catherine nu se întrebă în întuneric „Numai rochia?”. Cuvintele doamnei Penniman o tulburară prin ce aveau generos, nu prin ce era meschin în ele.

— Vezi, spuse tatăl ei, el îşi închipuie că ai optzeci de mii pe an.

— Nu cred că se gândeşte la asta, interveni doamna Penniman. E un om prea rafinat.

— Trebuie să fie fantastic de rafinat dacă nu se gândeşte la asta!

— Sigur că este! rosti Catherine, fără să-şi dea seama.

— Credeam că ai adormit, răspunse tatăl ei… „A sosit momentul”, adăugă el către sine. „Lavinia pune la cale o idilă pentru Catherine. E urât să-i joci bietei fete o asemenea festă”. Cum îl cheamă pe acest domn? continuă cu voce tare.

— N-am înţeles şi n-am vrut să-l întreb. El a cerut să-mi fie prezentat, declară doamna Penniman cu emfază, dar ştii cât de nedesluşit vorbeşte Jefferson. (Jefferson era domnul Almond). Catherine, iubito, cum îl chema pe tânăr?

O bucată de vreme, dacă n-ar fi fost huruitul trăsurii, ai fi putut să le auzi respiraţia.

— Nu ştiu, tanti Lavinia, răspunse Catherine foarte încet. Şi, cu toată ironia lui, doctorul o crezu.

CAPITOLUL 5

DOCTORUL A AFLAT RĂSPUNSUL la întrebare peste vreo trei-patru zile, după vizita pe care Morris Townsend, însoţit de verişorul lui, a făcut-o în Piaţa Washington. Doamna Penniman nu-i spusese fratelui ei, în drumul spre casă, că i-a dat să înţeleagă acelui tânăr fermecător, al cărui nume nu îl ştia, că ea şi nepoata ei ar fi încântate să-l primească în vizită; a fost însă foarte mulţumită, ba chiar uşor flatată, când cei doi domni au apărut într-o duminică, spre seară. Venind împreună cu Arthur Townsend, vizita lui Morris apărea mai firească şi mai puţin stânjenitoare; Arthur era pe punctul

de a intra în familie, iar doamna Penniman observase către Catherine că, fiind logodnicul Marianei, s-ar cuveni să treacă pe la ei. Toate astea se petreceau într-o toamnă târzie; Catherine şi mătuşa ei stăteau amândouă, în lumina slabă a amurgului, lângă şemineul din salonul cel mic.

Fata a trebuit să-l întreţină pe Arthur Townsend, căci însoţitorul lui se aşezase pe canapea lângă doamna Penniman. Până acum Catherine nu fusese un critic aspru; nu era mofturoasă şi îi plăcea să stea de vorbă cu băieţii. Dar logodnicul Marianei, în seara asta, îi părea cam plictisitor, cum sta cu ochii aţintiţi către foc, frecându-şi genunchii cu mâinile. Iar ea nu avea nici cea mai mică dorinţă de a întreţine conversaţia: atenţia îi era îndreptată spre cealaltă parte a camerei, ascultând ce vorbea domnul Townsend cu mătuşă-sa. Din când în când el se uita către Catherine şi zâmbea, parcă pentru a-i arăta că ce spune îi e adresat şi ei. Fata ar fi vrut să-şi schimbe locul, să meargă să se aşeze în apropierea lor, de unde ar fi putut să-l vadă şi să-l audă mai bine. Dar îi era teamă că o să pară prea îndrăzneaţă — prea nerăbdătoare, şi pe deasupra nu ar fi fost politicoasă faţă de micul pretendent la mâna Marianei. Se întreba de ce celălalt domn o alesese pe mătuşă-sa — cum se făcea că avea atâtea să-i spună doamnei Penniman, faţă de care, în general, tinerii nu erau chiar atât de prevenitori. Nu că era vreun pic geloasă pe tanti Lavinia, dar simţea puţină invidie şi mai ales era nedumerită: imaginaţia ei se răsfăţa acum în voie pe seama lui Morris Townsend. Verişorul ei îi vorbea despre o casă pe care o cumpărase în vederea căsătoriei lui cu Marian şi despre îmbunătăţirile pe care avea de gând să i le aducă; cum Marian voia o locuinţă mai spaţioasă, pe când doamna Almond îi îndemna către una mai mică, şi cum era el convins că luase cea mai bună casă din New York.

— Nu contează, continuă el. O luăm numai pentru trei-patru ani. Pe urmă o să ne mutăm. Aşa e obiceiul la New York, să te muţi la fiecare trei-patru ani. Atunci îţi cumperi ultimul tip. Asta fiindcă oraşul creşte atât de repede; trebuie să ţii pasul cu el. Se întinde către periferie, chiar aşa, către periferie. Dacă nu m-aş teme că Marian o să se simtă singură, m-aş stabili acolo, la marginea oraşului, şi aş aştepta. Nu trebuie să aştepţi decât zece ani — vin toţi după tine. Dar Marian vrea să aibă vecini — nu-i place să fie o pionieră. Zice că dacă e să fie prima colonistă într-un loc, atunci ar prefera Minnesota. Cred că o să ne mutăm către margine puţin câte puţin: când ne plictisim de o stradă, mergem mai departe. Aşa că o să fim mereu în casă nouă: e un mare avantaj să fi într-o casă nouă: ai confortul cel mai modern.

Cam la fiecare cinci ani se inventează altceva şi e foarte important să ţii pasul cu ce e nou; eu am încercat întotdeauna să ţin pasul cu noul în orice domeniu. Nu crezi că lozinca potrivită pentru nişte tineri căsătoriţi ar fi „ţinteşte tot mai sus”? Cum se cheamă poezia aceea — cum îi zice? — „Excelsior!”[1]

Catherine îi acorda tânărului ei vizitator doar atâta atenţie cât să-şi dea seama că altfel îi vorbise domnul Morris Townsend într-o altă seară, sau îi vorbea acum preafericitei ei mătuşi. Dar deodată verişorul lui cel plin de aspiraţii a devenit mai interesant. Părea să fi înţeles că fata era tulburată de prezenţa însoţitorului său, aşa că a găsit de cuviinţă să-i dea o explicaţie.

— Vărul meu m-a rugat să-l aduc aici, altfel nu mi-aş fi permis. Mi-am dat seama că ţine foarte mult să vină; ştii că este mare amator de societate. Voiam să te întreb mai întâi, dar mi-a zis că l-a invitat doamna Penniman. E în stare să spună orice când vrea să meargă undeva. Dar am impresia că doamna Penniman e de acord.

— Ne face plăcere că a venit, afirmă Catherine. Ar fi vrut să vorbească în continuare despre el, dar nu mai ştia ce să spună.

— Nu l-am mai văzut până acum, rosti ea dintr-odată.

Arthur Townsend făcu ochii mari.

— Bine, dar am aflat că aţi stat de vorbă în seara aceea aproape o oră.

— Vreau să spun, mai înainte. Atunci a fost prima oară.

— A, a fost plecat din New York — a colindat prin străinătate. Aici nu are multe cunoştinţe, dar e foarte sociabil şi vrea să cunoască pe toată lumea.

— Pe toată lumea? tresări Catherine.

— Adică pe cei care merită. Pe toate domnişoarele frumoase — ca doamna Penniman! Şi Arthur Townsend râse înfundat.

— Mătuşa mea îl simpatizează foarte mult, declară Catherine.

— Toţi îl simpatizează — e un băiat deştept.

— Are aerul unui străin, sugeră fata.

— N-am cunoscut până acum niciun străin, replică tânărul Townsend, pe un ton care dădea de înţeles că ignoranţa lui era voită.

— Nici eu, mărturisi Catherine cu oarecare umilinţă. Se spune că, în general, sunt foarte inteligenţi, adăugă ea, cam confuz.

— Pentru mine, oamenii de aici sunt destul de inteligenţi. Ştiu şi pe unii care se cred prea deştepţi faţă de mine, dar nu sunt.

— Cred că nimeni nu poate să fie prea deştept, comentă Catherine, cu aceeaşi umilinţă.

— Nu ştiu. Dar sunt unii care afirmă că vărul meu e prea deştept.

Catherine îl asculta plină de interes, spunându-şi că dacă Morris Townsend avea vreun păcat, nu putea fi altul decât acesta. Îşi păstră însă acest gând pentru ea şi întrebă după câteva clipe:

— Acum că s-a întors, o să rămână aici pentru totdeauna?

— Hm, făcu Arthur, dacă nu găseşte ceva de lucru.

— De lucru?

— Da, într-un loc sau altul — în afaceri.

— N-a găsit nimic? se interesă Catherine, care nu mai auzise ca vreun tânăr din lumea bună să se afle într-o situaţie asemănătoare.

— Nu, caută peste tot, dar n-a găsit nimic.

— Îmi pare foarte rău, îşi permise ea să mărturisească.

Ah, lui nu-i pasă, o asigură tânărul Townsend. El ia lucrurile uşor — nu se grăbeşte. E un om aparte.

Catherine îşi spuse că e firesc să fie aşa şi se lăsă pentru câteva clipe în voia acestui gând, întorcându-l pe toate părţile.

— Dar tatăl lui nu vrea să-l ia cu el în afaceri — la biroul lui? întrebă ea în cele din urmă.

— Nu are tată — nu are decât o soră. O soră nu poate să te ajute prea mult.

Catherine se gândi că dacă ea ar fi sora lui n-ar accepta această axiomă.

Este o… este o femeie plăcută? se interesă ea după câteva clipe.

— Nu ştiu… cred că e o doamnă respectabilă, răspunse tânărul Townsend. Uitându-se apoi către verişorul lui, îl anunţă, râzând:

— Să ştii că vorbeam de tine.

Morris Townsend îşi întrerupse conversaţia cu doamna Penniman şi îi privi zâmbind. Apoi, se ridică de pe sofa, ca pentru plecare.

— În ce te priveşte, nu pot să-ţi întorc complimentul, îi spuse însoţitorului Catherinei. Dar cu domnişoara Sloper lucrurile stau altfel.

Frazele acestea îi părură Catherinei admirabil conduse, dar de o făcură să se simtă stânjenită şi atunci se ridică în picioare. Morris Townsend o privea, zâmbind; îi întinse mâna pentru a-şi lua rămas bun. Voia să plece fără să fi vorbit cu ea; dar, oricum, era mulţumită că-l văzuse.

— Am să-i spun totul, după ce pleci! îl înştiinţă doamna Penniman, râzând cu înţeles.

Catherine se înroşi; avea aproape sentimentul că cei doi o iau peste picior. Oare ce-o fi putut să spună tânărul acesta frumos? El o privea încă, în ciuda roşelii ei, dar cu multă simpatie şi respect.

— Nu am vorbit cu dumneavoastră, rosti el, deşi pentru aste am venit. Am însă un motiv serios ca să vin şi altădată, un mic pretext — dacă e necesar. Nu mi-e teamă de ce o să vă spună mătuşa dumneavoastră după plecarea mea.

Cu aceasta cei doi tineri îşi luară rămas bun; după aceea, Catherine, încă roşie la faţă, îşi îndreptă către doamna Penniman privirea gravă şi întrebătoare. Nu era în stare de nicio prefăcătorie, aşa că, pentru a afla ce dorea, nici nu recurse la vreo glumă şireată şi nici nu se temu, chipurile, că fusese vorbită de rău.

— Ce-aveai să-mi spui? întrebă ea.

Doamna Penniman veni către ea zâmbind şi, clătinând uşor din cap, o privi de sus până jos şi-i răsuci nodul de la funda panglicii.

— E un mare secret, dragă fetiţo, vine de dragul unor ochi frumoşi!

Catherine rămase tot gravă.

— Asta ţi-a spus?

— Nu chiar cu cuvintele astea, dar m-a lăsat s-o ghicesc. Mă pricep la ghicit.

— Vrei să spui că vine pentru mine?

— În orice caz, nu pentru mine, domnişoară; deşi, trebuie să recunosc că este de o mie de ori mai politicos decât ceilalţi tineri faţă de o persoană care nu mai are avantajul primei tinereţi. La altcineva îi stă gândul.

Aici doamna Penniman o sărută blând pe nepoata ei.

— Trebuie să fi foarte drăguţă cu el.

Catherine făcu ochii mari; era înmărmurită.

— Nu înţeleg, se miră ea. Niciun mă cunoaşte.

— Ba da, te cunoaşte, mai bine decât crezi. I-am povestit totul despre tine.

— Vai, tanti! murmură Catherine, reproşându-i parcă un abuz de încredere. Dar nu e altceva decât un străin — noi nu-l cunoaştem.

Acest „noi” fu rostit de biata fată cu o infinită modestie. Mătuşa Penniman însă nu o luă deloc în seamă, ba chiar îi răspunse cu o oarecare maliţiozitate:

— Draga mea Catherine, tu ştii prea bine că e un tânăr vrednic de admiraţie.

Catherine nu fu în stare decât să murmure din nou „Vai, tanti!”. Putea să fie foarte adevărat că îl admiră, deşi nu i se părea că trebuie să vorbească despre asta. Dar ca acest străin sclipitor — această apariţie neaşteptată, care aproape că nu-i auzise glasul — să fie fermecat de ea, aşa cum se înţelegea din expresia romantică pe care mătuşa Penniman o folosise adineaori, asta nu putea fi decât plăsmuirea minţii înfierbântate a mătuşii Lavinia, plină de imaginaţie, cum o ştia toată lumea.

CAPITOLUL 6

DOAMNA PENNIMAN ERA ADESEA dispusă să creadă că ceilalţi aveau la fel de multă imaginaţie ca şi ea, astfel că peste vreo jumătate de oră, când fratele ei a sosit acasă, ea l-a informat, pornind de la acest principiu:

— A fost aici chiar acum, Austin; zău e păcat că nu l-ai întâlnit.

— Pe cine n-am întâlnit, dacă eşti amabilă? întrebă doctorul.

— Pe domnul Morris Townsend; a fost o vizită atât de plăcută!

— Şi cine este domnul Morris Townsend, dacă eşti amabilă?

— Tanti Lavinia vorbeşte despre domnul — domnul al cărui nume nu mi l-am putut aminti, interveni Catherine.

— Domnul de la petrecerea Elizabethei care a fost aşa de impresionat de Catherine, adăugă doamna Penniman.

— Aha, deci îl cheamă Morris Townsend. Şi a venit să te peţească?

— Vai, tată! şopti fata drept răspuns, întorcându-se către fereastră, unde amurgul se adâncise în întuneric.

— Nădăjduiesc că nu va face asta fără să-ţi ceară consimţământul, spuse doamna Penniman pe un ton foarte delicat.

— Până una alta, draga mea, se pare că îl are pe al tău, îi replică fratele ei.

Lavinia surâse afectat, spunând că asta nu ar fi de ajuns, iar Catherine, cu fruntea lipită de geamul ferestrei, asista aproape absentă la această încrucişare de săbii, de parcă replicile lor n-ar fi însemnat tot atâtea lovituri în propria ei soartă.

— Data viitoare când o să vină, adăugă doctorul, ar fi mai bine să mă chemaţi. Poate că vrea să mă vadă şi pe mine.

Morris Townsend a apărut din nou peste vreo cinci zile, dar doctorul Sloper nu a fost chemat fiindcă nu era acasă. Catherine stătea împreună cu

mătuşa Lavinia când tânărul domn fu anunţat, iar doamna Penniman se retrase plină de hotărâre, stăruind ca nepoata ei să se ducă singură în salon.

— De data asta e pentru tine, numai pentru tine, o asigură ea. Până acum, cât a stat de vorbă cu mine, a fost doar un fel de introducere — ca să-mi câştige încrederea. Draga mea, literalmente n-aş avea *curajul* să apar astăzi.

Acest lucru era perfect adevărat. Doamna Penniman nu era o femeie îndrăzneaţă, iar Morris Townsend o impresionase tocmai prin tăria de caracter şi prin remarcabilul său talent satiric — un spirit pătrunzător, decis, plin de strălucire, în faţa căruia trebuia să faci uz de mult tact. Îl caracteriza în mintea ei drept „imperios” şi o încânta acest cuvânt şi această idee. Nu era câtuşi de puţin geloasă pe nepoată-sa şi în plus fusese foarte fericită alături de domnul Penniman, dar în fundul sufletului ei zăcea observaţia: „Un astfel de bărbat mi-ar fi trebuit mie!” Era în mod cert mult mai imperios — în cele din urmă, ea îl numi imperial — decât domnul Penniman.

Astfel încât Catherine l-a primit singură pe domnul Townsend, iar mătuşa Lavinia nu a apărut deloc. Vizita a durat mult; el a zăbovit acolo, în salonul din faţă, aşezat în cel mai încăpător fotoliu, mai mult de o oră. De data asta se simţea în largul lui — mai de-al casei, întinzându-se comod în fotoliu, plesnind perna de pe canapea cu bastonul şi privind în jur cu interes, la obiectele ce se aflau acolo, ca şi la Catherine, pe care o studia la fel de nestingherit. Ochii lui minunaţi erau plini de un zâmbet devotat şi respectuos, care-i părea Catherinei de o frumuseţe solemnă; ei îi aminteau de un tânăr prinţ dintr-un poem. Subiectele lui nu erau însă neapărat princiare, ci plăcute şi apropiate; se întoarse apoi către lucrurile practice şi o întrebă câte şi mai câte despre ea — ce gusturi are, dacă îi place una sau alta, care-i sunt obiceiurile. O rugă, cu zâmbetul lui fermecător:

— Vorbeşte-mi despre dumneata, desenează-mi un mic portret.

Catherine nu avea multe de spus şi nici vreo fărâmă de talent de portretistă, dar înainte ca el să plece îi mărturisi că nutrea o pasiune secretă pentru teatru, care îi fusese prea puţin satisfăcută, şi că îi plăcea muzica de operă, — în special Bellini şi Donizetti (trebuie reamintit, în circumstanţierea simplităţii acestei domnişoare, că ea îşi exprima astfel de opinii într-o epocă de ignoranţă generală) — pe care avusese rareori ocazia să o asculte altfel decât la flaşnetă. Recunoscu şi că nu e foarte atrasă de literatură. Morris Townsend era de acord că cititul este o ocupaţie plictisitoare, numai că, adăugă el, trebuie să citeşti multe cărţi până să-ţi dai

seama. Vizitase locuri despre care s-a scris, dar de un semănau defel cu acele descrieri. Să vezi cu ochii tăi — aici era secretul; căuta întotdeauna să vadă cu ochii lui. Îi văzuse pe toţi actorii importanţi — fusese la toate teatrele bune din Londra şi din Paris. Dar între actori şi autori era o asemănare deplină: toţi exagerau. Lui îi plăcea numai ce e firesc. Se opri deodată, privind-o pe Catherine cu acelaşi zâmbet:

— Asta admir eu la dumneata: eşti atât de neprefăcută. Iartă-mă, adăugă apoi, vezi că şi eu sunt la fel de neprefăcut.

Şi mai înainte ca ea să aibă timp să se gândească dacă îl iartă sau nu — mai târziu, pe îndelete, şi-a dat seama că da —, el începu să vorbească despre muzică, care era, spunea el, marea desfătare a vieţii lui. Îi auzise pe toţi cântăreţii celebri din Paris şi Londra — Pasta, Rubini, Lablache — şi după ce i-ai auzit pe aceştia, poţi să spui că ştii ce înseamnă o voce.

— Şi eu cânt uneori, adăugă el. Într-o zi am să-ţi arăt. Nu azi, altădată.

Apoi se ridică să plece. Uitase, din întâmplare, să-i spună că va cânta dacă ea vrea să-l acompanieze. Îşi aduse aminte de asta când ajunse în stradă, dar ar fi putut să-şi cruţe regretele, deoarece Catherine nu observase omisiunea. Ea nu se gândea decât că „altădată” era un cuvânt minunat; părea că se prelungeşte departe în viitor.

Avea deci un motiv în plus, deşi se simţea ruşinată şi stingherită, să-i spună părintelui ei că domnul Morris Townsend venise a doua oară. Anunţă acest eveniment dintr-o suflare, aproape cu asprime, de îndată ce el intră în casă, şi după aceea — îşi făcuse datoria — se pregăti să iasă din cameră. Dar nu reuşi să fie îndeajuns de iute: tatăl ei o opri chiar când ajunse la uşă.

— Ei, draga mea, te-a cerut în căsătorie astăzi? se informă doctorul.

Era întrebarea de care se temea, şi totuşi nu avea un răspuns precis. Bineînţeles că ar fi preferat să o ia drept o glumă — cum probabil fusese şi în intenţia tatălui ei —, dar ar fi vrut în acelaşi timp ca răspunsul ei negativ să fie dat pe un ton mai hotărât, mai aspru, aşa încât el să nu-i mai pună întrebarea asta niciodată. Dar Catherine nu ştia să fie aspră, aşa că rămase câteva clipe pe loc, cu mâna pe clanţă, uitându-se la cel care o zeflemisea astfel, şi râse uşor.

— Nu încape îndoială, îşi spuse doctorul în sinea lui, fiică-mea nu sclipeşte de inteligenţă.

De îndată însă ce el făcu această reflecţie, Catherine găsi o soluţie: se hotărâse, după o matură chibzuinţă, să ia întrebarea drept o glumă:

— Poate că are să mă ceară data viitoare, rosti ea, râzând din nou, şi ieşi repede din cameră.

Doctorul făcu ochii mari; se întreba dacă fiica lui vorbea serios.

Catherine nu se opri decât în camera ei, dar înainte de a fi ajuns îi trecu prin minte că ar fi putut să-i răspundă şi altfel — într-un chip mai potrivit. Aproape că dorea ca tatăl ei s-o întrebe din nou, iar ea să răspundă:

— Da, domnul Townsend m-a cerut în căsătorie, iar eu l-am refuzat.

Doctoral, însă, a început să întrebe în altă parte; îşi dădea seama, fireşte, că ar fi cazul să se informeze temeinic despre tânărul cel chipeş care îşi făcuse un obicei din a circula prin casa lui. S-a adresat surorii celei mari, doamna Almond; nu că s-ar fi dus la ea, în mod special pentru asta, nu era atâta grabă; îşi notase însă în carnet, pentru prima ocazie. Doctorul nu era niciodată nerăbdător, repezit sau nervos; el îşi nota totul într-un carnet, pe care-l consulta adesea. Aici figurau şi informaţiile despre Morris Townsend, luate de la doamna Almond.

— Lavinia a venit deja să mă întrebe, l-a informat Elizabeth. Se agită enorm şi nu înţeleg de ce. La urma urmei, nu ea e ţinta tânărului Townsend. Femeia asta e foarte ciudată.

— Să ştii, draga mea, comentă doctorul, că nu am trăit aceşti doisprezece ani în aceeaşi casă cu ea fără să-mi dau seama.

— Are o înclinaţie către artificial, adăugă doamna Almond, care se bucura de câte ori putea discuta cu fratele ei despre ciudăţeniile Laviniei. Voia să nu afli că s-a interesat de domnul Townsend, dar nu i-am ascuns că o să-ţi spun. Îi place să facă o taină din orice.

— Şi totuşi uneori trânteşte câte una pe nepusă masă, ca un copil. Seamănă cu un far rotitor — când întuneric beznă, când strălucire orbitoare! Dar ce i-ai spus? întrebă doctorul.

— Tot ce am să-ţi spun şi ţie: că ştiu foarte puţine lucruri despre el.

— Lavinia trebuie să fi fost foarte dezamăgită, observă fratele ei. I-ar plăcea ca el să fi săvârşit vreo crimă pasională. Să încercăm, totuşi, să vedem partea bună a oamenilor. Am auzit că amicul nostru e văr cu băiatul căruia îi vei încredinţa în curând viitorul fetei tale.

— Arthur nu e un băiat, ci un bărbat foarte matur; niciunul din noi n-o să fie vreodată atât de matur! E rudă îndepărtată cu protejatul Laviniei. Poartă acelaşi nume, dar mi s-a dat a înţelege că nu toţi din familia Townsend sunt la fel. Aşa spune mama lui Arthur: mi-a vorbit de „ramuri” — mai tinere, mai vechi, mai decăzute — de parcă ar fi o casă regală. S-ar părea că Arthur

aparţine spiţei domnitoare, spre deosebire de bietul prieten al Laviniei. În afară de asta, mama lui Arthur ştie foarte puţine despre el: doar o vagă poveste că ar fi fost cam haimana. Pe sora lui o cunosc însă; e o femeie cumsecade. Se numeşte doamna Montgomery; e văduvă, are o mică proprietate şi cinci copii. Locuieşte pe Second Avenue.

— Şi ce părere are doamna Montgomery despre el?

— Că e foarte înzestrat şi că ar putea ajunge departe.

— Numai că e leneş, eh?

— N-a spus aşa ceva.

— Din orgoliu de familie, o asigură doctorul. Ce profesie are?

— Nu are niciuna; caută şi el ceva. Cred că a fost ofiţer de marină mai demult.

— Mai demult? Dar ce vârstă are?

— Bănuiesc că a trecut de treizeci de ani. Probabil că a intrat în marină de tânăr. Parcă mi-a spus Arthur că a moştenit o mică avere — poate de aceea a părăsit marina — şi că a cheltuit-o toată în câţiva ani. A călătorit prin toată lumea, a locuit în străinătate, şi-a trăit viaţa. Cred că o făcea din principiu, avea o teorie a lui. S-a întors de curând în America, cu intenţia, după cum i-a mărturisit lui Arthur, să înceapă o viaţă serioasă.

— E tot atât de serios şi în legătură cu Catherine?

— Nu văd de ce ai fi neîncrezător, remarcă doamna Almond. Îmi pare că n-ai preţuit-o niciodată pe Catherine aşa cum se cuvine. Nu trebuie să uiţi că are perspectiva unui venit de treizeci de mii pe an.

Doctorul aruncă o privire scurtă spre soră-sa şi apoi spuse, cu o uşoară amărăciune:

— Tu, cel puţin, o preţuieşti.

Doamna Almond se coloră la faţă.

— Nu vreau să spun că e singurul ei merit, ci doar că-i un merit deosebit. Mulţi tineri gândesc astfel; mi se pare însă că n-ai fost niciodată pe deplin lămurit în privinţa asta. Întotdeauna în micile tale aluzii vorbeai de ea ca de piatra din casă.

— Aluziile mele sunt la fel de amabile ca şi ale tale, Elizabeth, îi spuse deschis doctorul. Câţi au venit s-o ceară pe Catherine în căsătorie, cu toate aceste avantaje — de câtă atenţie s-a bucurat? Catherine nu e piatra din casă, dar e absolut neinteresantă. Există oare alt motiv pentru care Lavinia ar putea fi atât de încântată că se află un peţitor în casă? E primul care-şi face apariţia, iar Lavinia, cu firea ei sensibilă şi compătimitoare, nu e

obişnuită cu aşa ceva. Îi stimulează imaginaţia. Trebuie să recunosc că sunt impresionat de tinerii din New York, par foarte dezinteresaţi. Le plac fetele drăguţe, fetele vesele, ca a ta de exemplu. Catherine nu e nici drăguţă, nici veselă.

— Catherine se comportă foarte frumos; are stilul ei, care contează mai mult decât calităţile bietei mele Marian; ea nu are niciun stil, observă doamna Almond. Motivul pentru care Catherine s-a bucurat de puţine atenţii e că în faţa oricărui tânăr pare mai în vârstă decât el. E atât de impunătoare şi se îmbracă atât de strălucitor. Cred că le e teamă de ea, arată ca o femeie care a mai fost măritată, şi ştii că lor nu le plac femeile măritate. Şi dacă junii tăi îţi par dezinteresaţi, continuă sora cea înţeleaptă a doctorului, asta e fiindcă se căsătoresc, în general, atât de tineri — înainte de douăzeci şi cinci de ani, la vârsta inocenţei şi a sincerităţii — înainte de vârsta calculelor. Dacă ei ar aştepta puţin, Catherine ar avea mai mult succes.

— În urma unui calcul? Mulţumesc foarte mult, răspunse doctorul.

— Aşteaptă până apare un om inteligent de vreo patruzeci de ani, care va fi încântat de Catherine, continuă doamna Almond.

— Domnul Townsend nu e destul de în vârstă? Atunci ar putea să fie mânat de motive nevinovate.

— E foarte posibil ca motivele lui să fie nevinovate; aş regreta dacă aş lua drept bună părerea contrară. Lavinia e sigură în privinţa asta şi, fiind un tânăr foarte plăcut, ai putea să-i acorzi privilegiul îndoielii.

Doctorul Sloper rămase câteva clipe pe gânduri.

— Care este acum sursa lui de existenţă?

— Habar n-am. Locuieşte, cum ţi-am spus, cu sora lui.

— O văduvă, cu cinci copii? Vrei să spui că este *întreţinut* de ea?

Doamna Almond se ridică, uşor iritată.

— N-ar fi mai bine s-o întrebi direct pe doamna Montgomery? propuse ea.

— Poate am s-o fac şi pe asta, răspunse el. Second Avenue, ai spus? Doctorul îşi notă Second Avenue în carnet.

CAPITOLUL 7

TOTUŞI EL NU LUA LUCRURILE ÎN serios chiar atât de mult cât s-ar fi crezut; mai degrabă îl amuzau toate aceste întâmplări. Nu stătea la pândă,

încordat, să-i păzească viitorul Catherinei; a încercat chiar să se pună în gardă faţă de ridicolul spectacolului unei case cuprinse de agitaţie când fiica şi moştenitoarea familiei se bucură de atenţii fără precedent în analele acesteia. Ba mai mult, doctorul a mers atât de departe încât şi-a făgăduit că o să se desfete pe seama micii drame — dacă dramă era — ce avea ca protagonist, în concepţia doamnei Penniman, pe isteţul domn Townsend. Deocamdată doctorul nu voia să încerce să influenţeze deznodământul. Era întru totul dispus, cum îi sugerase şi Elizabeth, să-i acorde acelui tânăr întregul privilegiu al îndoielii. Nu era niciun pericol, deoarece Catherine, la douăzeci şi doi de ani, părea, la urma urmei, un boboc destul de matur, care nu putea fi desprins de tulpină decât printr-o smucitură viguroasă. Faptul că Morris Townsend nu avea nicio avere nu era neapărat în defavoarea lui; doctorul nu se gândise niciodată că trebuie negreşit să-şi mărite fata cu un bogătaş. Averea pe care ea urma să o moştenească i se părea suficientă pentru două persoane chibzuite, aşa că dacă s-ar fi întâmplat să apară pe listă vreun flăcău fără niciun ban, dar care să facă o figură onorabilă, el urma să fie judecat numai pe baza meritelor sale personale. Mai erau şi alte argumente. Doctorul gândea că e foarte vulgar să te repezi să acuzi oamenii de mercantilism, cu atât mai mult cu cât până acum casa lui nu fusese deloc asediată de vânătorii de zestre; în fine, era foarte curios să vadă dacă într-adevăr Catherine putea fi îndrăgită pentru calităţile ei morale. Îl făcu să zâmbească gândul că bietul Townsend fusese la ei în casă numai de două ori şi îi spuse doamnei Penniman că data viitoare când vine să-l invite la masă. Nu a trecut mult şi tânărul a apărut din nou, iar doamna Penniman şi-a îndeplinit bineînţeles sarcina cu multă plăcere. Morris Townsend a acceptat invitaţia cu tot atâta politeţe, iar masa a avut loc peste câteva zile. Doctorul şi-a spus, pe bună dreptate, că nu e bine ca Townsend să fie singurul oaspete, altfel invitaţia ar aduce prea mult a încurajare. Aşadar au mai fost chemate încă două-trei persoane, dar Morris Townsend, deşi nu părea să fie aşa, era de fapt personajul principal la acest dejun. Avem toate motivele să presupunem că el dorea să facă o impresie bună; şi dacă nu i-a reuşit, asta n-a fost fiindcă n-ar fi depus un considerabil efort de inteligenţă. Doctorul i se adresă rareori în timpul mesei, dar îl observă cu atenţie, iar după ce doamnele părăsiră camera, îl îmbie cu vin şi-i puse câteva întrebări. Morris nu era genul de om care să se lase rugat şi pe deasupra se simţea încurajat şi de calităţile vinului roşu. Era un vin excepţional şi trebuie să-i spunem cititorului că, sorbind din el, lui Morris îi trecu prin minte că un beci plin de

licoare de soi — în casa asta exista desigur un astfel de beci — ar fi un hobby cât se poate de atrăgător pentru un socru. Doctorul era impresionat de gustul oaspetelui său; îşi dădea seama că nu e un om obişnuit. „E un tânăr înzestrat, îşi spuse în sinea lui tatăl Catherinei, hotărât lucru; are o minte ageră, care-i poate fi de mare folos. Mai e şi foarte chipeş, exact tipul care le place femeilor; dar mie nu-mi place”. Doctorul, însă, îşi păstră aceste gânduri pentru el, discutând cu oaspeţii săi despre ţinuturi străine, în legătură cu care Morris îi oferi mai multe informaţii decât era el dispus, după propria lui expresie, să înghită. Doctorul Sloper nu călătorise prea mult, dar îşi luă libertatea de a nu crede tot ce înşira vizitatorul său cel bun de gură. Se mândrea cu cunoştinţele lui de fizionomist şi în timp ce tânărul, vorbind cu dezinvoltură de una şi de alta, pufăia din ţigara de foi şi îşi umplea din nou paharul, doctorul îi privea cu interes chipul expresiv şi radios. „E foarte sigur de sine, îşi spuse gazda lui Morris. Nu cred c-am mai văzut vreodată o asemenea neobrăzare, pe legea mea. Şi e de o inventivitate nemaipomenită. Ştie o mulţime de lucruri; pe vremea mea tinerii nu ştiau atâtea. Are o minte ageră, cum mi-am zis eu. Zău aşa — după o sticlă de Madeira şi una şi jumătate de Bordeaux.”

După masă, Morris Townsend se apropie de Catherine, care stătea în faţa şemineului, în rochia ei de satin roşu.

— Nu-i plac, nu-i plac deloc, se plânse el.

— Cui nu-i placi? întrebă Catherine.

— Tatălui tău; ce om extraordinar!

— Nu-mi dau seama de unde ştii, se miră Catherine, colorându-se la faţă.

— O simt; am simţurile foarte ascuţite.

— Poate că greşeşti.

— Mă rog, întreabă-l şi ai să vezi.

— Aş prefera să nu-l întreb, decât să-mi răspundă aşa cum bănuieşti tu.

Morris o privi cu o melancolie ironică.

— Nu ţi-ar face nicio plăcere să-l contrazici, nu-i aşa?

— Nu-l contrazic niciodată, răspunse Catherine.

— Şi ai să-l asculţi cum mă ponegreşte fără să deschizi gura să mă aperi?

— Tata n-o să te ponegrească. Nici nu te cunoaşte de ajuns.

Morris Townsend hohoti de râs, iar Catherine începu să se roşească din nou.

— N-am să aduc vorba despre tine, rosti ea, ca să scape de încurcătură.

— Asta nu e rău, dar nu e nici ce mi-ar fi plăcut să aud de la tine. Aş fi vrut să-mi spui „Şi dacă tata n-are o părere bună despre tine, ce contează”?

— Ah, dar contează foarte mult; n-aş putea spune aşa ceva, strigă fata.

Morris o privi o clipă, surâzând uşor; dar dacă doctorul s-ar fi uitat la el chiar în acel moment, ar fi observat o urmă fină de iritare în moliciunea politicoasă a privirii. În replica lui însă nu se simţi nimic — nimic, cel puţin, în afară de ceea ce putea să spună un slab dar mişcător oftat.

— Ah, în cazul ăsta nu trebuie să-mi pierd speranţa că îl voi câştiga de partea mea.

Ceva mai târziu, faţă de doamna Penniman, Morris Townsend a fost mai deschis. Dar înainte de asta a cântat câteva melodii la cererea sfioasă a Catherinei, fără să se amăgească însă că ele îl vor ajuta să-l câştige pe doctor de partea lui. Avea o voce mică şi caldă, de tenor, şi, după ce sfârşi, se auziră exclamaţiile de încântare ale tuturora — cu excepţia Catherinei, care nu scoase niciun sunet. Doamna Penniman declară că domnul Townsend avea un stil vocal „cât se poate de artistic”, iar doctorul Sloper afirmă că era „captivant, într-adevăr captivant”, vorbind tare şi răspicat, dar cu o voce cam uscată.

— Nu-i plac, nu-i plac de loc, se plânse Morris Townsend doamnei Penniman, repetând cuvintele pe care i le spusese nepoatei. Mă crede plin de păcate.

Spre deosebire de nepoată-sa, doamna Penniman nu ceru nicio explicaţie. Surâse doar, cu multă blândeţe, cu aerul că înţelege totul şi, iarăşi spre deosebire de Catherine, nu încearcă să-l contrazică.

— Ascultă, ce contează? sugeră ea, cu o voce moale.

— Ah, aţi spus exact ce trebuia! exclamă Morris, spre încântarea doamnei Penniman, care se fălea că întotdeauna spune exact ce trebuie.

Când o văzu din nou pe soră-sa Elizabeth, doctorul o informă că făcuse cunoştinţă cu protejatul Laviniei.

— Din punct de vedere fizic, este neobişnuit de bine făcut. Pentru mine, ca anatomist, este într-adevăr o plăcere să văd un exemplar atât de reuşit, deşi, dacă toţi oamenii ar fi ca el, cred că n-ar prea fi nevoie de doctori.

— Nu poţi să vezi nimic altceva într-un om decât oasele? replică doamna Almond. Ce crezi despre el, ca tată?

— Ca tată? Mulţumesc lui Dumnezeu că nu-i sunt tată!

— Aşa e, dar eşti tatăl Catherinei. Îl iubeşte, mi-a spus Lavinia.

— Trebuie să se vindece de asta. Nu e un gentleman.

— Vai, fii atent! Adu-ţi aminte că e o ramură a familiei Townsend.

— Nu este ceea ce eu numesc un gentleman; e plămădit din alt aluat. Ştie să se vâre sub pielea oamenilor, dar are o fire vulgară. Am zărit prin el într-o clipă. Se poartă mult prea familiar; mie nu-mi place familiaritatea. E un donjuan iscusit.

— Ştii ce, spuse doamna Almond, tu ai marele avantaj că tranşezi totul cu atâta uşurinţă.

— Nu tranşez totul cu uşurinţă. Ceea ce îţi spun e rezultatul unor observaţii de treizeci de ani şi, ca să fiu în stare să-mi formez o opinie într-o singură seară, a fost nevoie să-mi dedic întreaga viaţă studiului.

— E foarte posibil să ai dreptate. Dar important e cum vede lucrurile Catherine.

— Am să-i fac cadou o pereche de ochelari! promise doctorul.

CAPITOLUL 8

CHIAR DACĂ ERA CU ADEVĂRAT îndrăgostită, Catherine nu dădea niciun semn de tulburare; dar doctorul era bineînţeles pregătit să admită că liniştea aceasta e plină de înţeles. Ea îl asigurase pe Morris Townsend că nu o să aducă vorba despre el în faţa tatălui ei şi nu vedea niciun motiv să-şi ia înapoi această făgăduială de discreţie. Era, fără îndoială, cât se poate de potrivit şi de politicos din partea lui Morris ca, după ce luase masa în Piaţa Washington, să le facă o nouă vizită, şi a fost cât se poate de normal ca, fiind primit cu simpatie şi de această dată, să continue să se înfăţişeze. De timp liber nu ducea nicidecum lipsă şi, în New Yorkul de acum treizeci de ani, un tânăr fără ocupaţie avea toate motivele să le fie recunoscător celor care îl ajutau să uite de necazuri. Catherine nu-i spuse nimic tatălui ei despre aceste vizite, deşi foarte curând ele deveniră cel mai însemnat şi mai captivant eveniment din viaţa ei. Era foarte fericită. Nu ştia ce o să urmeze, dar prezentul devenise dintr-odată măreţ şi solemn. Ar fi fost foarte mirată dacă i s-ar fi spus că e îndrăgostită, fiindcă pentru ea dragostea însemna o pasiune aprinsă, istovitoare, în timp ce, în aceste momente, sufletul ei era plin de dorinţa de a sta în umbră şi de a se sacrifica. De îndată ce Morris Townsend ieşea din casă, toată imaginaţia ei se concentra asupra momentului când avea să-l revadă; dar dacă cineva i-ar fi spus atunci că el nu se va întoarce decât peste un an, sau că nu se va mai întoarce niciodată, nu s-ar fi plâns şi nu s-ar fi revoltat, ci ar fi primit sentinţa cu supunere

căutând mângâiere în amintirea clipelor când îl văzuse, a cuvintelor pe care el le rostise, a timbrului vocii, a felului cum păşea, a expresiei chipului. Dragostea îşi cere anumite drepturi, dar Catherine nu avea simţul propriilor ei privilegii, ci doar conştiinţa unor daruri ale sorţii, uriaşe şi neaşteptate. Îşi înăbuşea până şi sentimentele de recunoştinţă; i se părea că ar fi oarecum lipsit de obraz să facă din secretul ei o sărbătoare. Doctorul bănuia că Morris Townsend o vizitează şi observă rezerva fetei. Catherine avea aerul că îşi cere scuze; îl privea, mereu tăcută, părând a spune că nu scoate niciun cuvânt ca să nu îl supere. Dar elocvenţa mută a bietei fete îl irita mai mult decât orice altceva, şi doctorul se surprinse nu o dată căindu-se în sinea lui că singura sa copilă e atât de nătângă. Însă aceste gânduri rămâneau neauzite şi, un timp, el nu mărturisi nimănui nimic. Ar fi vrut să ştie mai exact cât de des venea tânărul Townsend, dar îşi pusese în gând să nu o întrebe nimic pe fiică-sa — să nu-i spună niciun cuvânt care să arate că o urmăreşte. I se părea foarte important să se poarte corect şi generos: voia să-i lase ei toată libertatea şi să se amestece numai când pericolul va fi dovedit. Nu-i stătea în obicei să obţină informaţii pe căi ocolite şi nu se gândise niciodată să le pună întrebări servitorilor. Cât despre Lavinia, doctorului nu-i plăcea câtuşi de puţin să discute cu ea acest subiect: îl irita romantismul ei afectat. Dar a trebuit să o facă şi pe asta. Convingerile doamnei Penniman privitoare la legăturile dintre nepoata ei şi acel vizitator tânăr şi inteligent, care salva aparenţele venind să le vadă, chipurile, pe amândouă — convingerile doamnei Penniman intraseră într-o fază mai coaptă şi mai bogată. Nu trebuia să dea dovadă de pripeală în această privinţă; devenise la fel de puţin comunicativă ca şi Catherine. Gusta din dulceaţa tainei: adoptase politica misterului. „Ar fi foarte mulţumită dacă ar putea dovedi că e persecutată”, îşi spunea doctorul şi când, în cele din urmă, îi adresă o întrebare, era sigur că din cuvintele lui ea va reuşi să extragă un pretext în sprijinul acestei credinţe.

— Fii aşa de bună şi spune-mi şi mie ce se petrece în casa asta, începu el, pe un ton care, într-o astfel de situaţie, era după părerea lui destul de amabil.

— Ce se petrece, Austin? exclamă doamna Penniman. De unde să ştiu? Mi se pare că aseară a născut pisica gri.

— La vârsta ei? se miră doctorul. Ce idee nemaipomenită — e aproape scandalos. Fii aşa de bună şi ai grijă sa fie înecaţi toţi. Dar ce altceva s-a mai întâmplat?

— Vai, sărmanii pisicuţi! strigă doamna Penniman. N-aş lăsa să-i înece pentru nimic în lume!

Fratele ei pufăi câtva timp din ţigara de foi în tăcere.

— Simpatia ta pentru pisici, Lavinia, continuă el apoi, îşi are originea în elementul felin din firea ta.

— Pisicile sunt foarte graţioase şi foarte curate, surâse doamna Penniman.

— Şi umblă pe furiş. Tu întruchipezi şi graţia, şi curăţenia; dar îţi lipseşte sinceritatea.

— Ţie în orice caz nu-ţi lipseşte, dragul meu frate.

— Nu pretind că sunt plin de graţie, dar îmi place curăţenia. De ce nu mi-ai spus că domnul Morris Townsend vine pe aici de patru ori pe săptămână?

Doamna Penniman ridică din sprâncene.

— De patru ori pe săptămână!

— De trei ori atunci, sau de cinci ori, dacă preferi. Eu sunt plecat toată ziua şi nu văd nimic. Dar când se întâmplă aşa ceva, ar trebui să-mi spui şi mie.

Doamna Penniman, cu sprâncenele încă ridicate, chibzui cu mintea încordată.

— Dragă Austin, rosti ea în cele din urmă, nu-mi stă în putinţă să trădez un secret. Mai bine sufăr oricât de mult.

— Nu-ţi fie teamă: n-ai să suferi. La al cui secret faci aluzie? Te-a pus Catherine să juri că ai să păstrezi o taină veşnică?

— Absolut deloc, Catherine nu mi-a spus tot ce ar fi putut să-mi spună. Nu mi-a acordat prea multă încredere,

— Atunci înseamnă că tânărul acela te-a făcut confidenta lui. Dă-mi voie să-ţi spun că e un gest foarte nesocotit din partea ta să faci alianţe cu bărbaţi tineri; nu ştii unde te pot duce.

— Nu ştiu ce înţelegi prin „alianţe”, răspunse doamna Penniman. Domnul Townsend mă interesează foarte mult; nu o ascund. Dar asta-i tot.

— În împrejurările de faţă, asta-i de ajuns. Care este originea interesului tău faţă de domnul Townsend?

— Hm, făcu doamna Penniman, reflectând puţin, şi apoi spuse, cu zâmbetul ei obişnuit: Faptul că e atât de interesant!

Doctorul simţi că are nevoie de întreaga lui răbdare,

— Şi ce îl face interesant? Înfăţişarea lui plăcută?

— Necazurile lui, Austin.

— O, a avut necazuri? Asta e, bineînţeles, întotdeauna interesant, îţi este permis să-mi spui şi mie câteva din ele?

— Nu cred că asta i-ar face plăcere, răspunse doamna Penniman. Mi-a povestit multe despre el — de fapt, mi-a povestit toată viaţa lui. Dar nu cred că s-ar cuveni să repet acele lucruri, Ţi le-ar povesti el însuşi, sunt sigură, dacă ar vedea că-l asculţi cu bunăvoinţă. Cu bunăvoinţă poţi să faci orice cu el.

Doctorul izbucni în râs.

— Atunci am să-l rog, plin de bunăvoinţă, să o lase în pace pe Catherine.

— O, făcu doamna Penniman, şi-l ameninţă pe fratele ei cu degetul arătător, ţinând degetul mic întins: Catherine, probabil, i-a spus nişte lucruri mai amabile!

— I-a mărturisit că-l iubeşte? Asta vrei să spui?

Doamna Penniman îşi aţinti privirile în jos,

— Ţi-am spus, Austin, că nu se încrede în mine.

— Cred totuşi că ţi-ai făcut o părere. Vreau s-o ştiu şi eu, deşi nu-ţi ascund că pentru mine nu va fi hotărâtoare.

Doamna Penniman îşi odihnea în continuare privirea pe covor, dar în cele din urmă şi-o ridică; fratele ei recunoscu în sinea lui că e o privire foarte expresivă.

— Catherine este foarte fericită, cred. Asta-i tot ce pot spune.

— Townsend vrea deci să o ia de nevastă, nu-i aşa?

— E foarte legat de ea.

— O găseşte cumva atât de atrăgătoare?

— Catherine are o fire minunată, Austin, îl asigură doamna Penniman, iar domnul Townsend a avut inteligenţa de a remarca acest lucru.

— Cu puţin ajutor din partea ta, bănuiesc. Draga mea Lavinia, exclamă doctorul, eşti o mătuşă admirabilă!

— Aşa spune şi domnul Townsend, observă Lavinia, zâmbind.

— Şi crezi că e sincer? se interesă fratele ei.

— Când spune asta?

— Nu; aici e sincer, sigur. Dar în sentimentele lui faţă de Catherine?

— E cât se poate de sincer. Mi-a vorbit în chipul cel mai frumos, cel mai încântător despre ea. Ţi-ar spune şi ţie aceleaşi lucruri, dacă ar fi sigur că îl asculţi… cu simpatie.

— Mă îndoiesc că mi-aş putea lua acest angajament. Omul ăsta pare să aibă nevoie de o mare cantitate de simpatie.

— Este o fire foarte delicată şi sensibilă, răspunse doamna Penniman.
Fratele ei pufăi din nou de câteva ori, în tăcere, din ţigara de foi.
— Şi aceste frumoase calităţi au răzbit prin toate vicisitudinile, nu-i aşa? Dar până acum nu mi-ai spus nimic despre necazurile lui.
— E o poveste lungă, începu doamna Penniman, şi pentru mine ea reprezintă o taină sacră. Cred însă că nu fac niciun rău dacă spun că a fost cam haimana — o mărturiseşte el însuşi. Dar a plătit pentru asta.
— De aceea a sărăcit, nu-i aşa?
— Nu numai în ce priveşte averea. Se simte foarte singur pe lume.
— Adică s-a purtat atât de rău încât prietenii l-au părăsit?
— A avut prieteni făţarnici, care l-au minţit şi l-au trădat.
— Se pare însă că există şi oameni buni în jurul lui. Are o soră care-l iubeşte şi vreo cinci-şase nepoţi şi nepoate.
Doamna Penniman nu răspunse câteva clipe.
— Nepoţii şi nepoatele sunt nişte copii, iar sora lui nu e o femeie prea drăguţă.
— Sper că nu ţi-a vorbit-o de rău, interveni doctorul, fiindcă am auzit că trăieşte de pe urma ei.
— De pe urma ei?
— Trăieşte în aceeaşi casă şi nu lucrează nimic: e cam acelaşi lucru.
— Face tot ce poate ca să-şi găsească o slujbă, îl informă doamna Penniman. E plin de speranţe în fiecare zi.
— Exact. Îşi caută slujba aici — în salonul acela din faţă. Profesia de soţ al unei femei bogate şi slabe de minte i s-ar potrivi de minune.
Doamna Penniman era plină de intenţii bune, dar acum dădea semne de mânie. Se ridică în picioare cu o mişcare energică şi-i spuse fratelui ei aţintindu-l cu privirea:
— Dragul meu Austin, dacă pentru tine Catherine este o femeie slabă de minte, te înşeli amarnic! Şi cu asta, părăsi majestuoasă încăperea.

CAPITOLUL 9

ÎN FAMILIA DIN PIAŢA WASHINGTON exista obiceiul ca duminică seara să meargă cu toţii în vizită la doamna Almond. Nici în duminica următoare dialogului pe care l-am reprodus mai înainte obişnuinţa nu a fost uitată; cu această ocazie, pe la mijlocul serii, doctorul Sloper a găsit de cuviinţă să se retragă în bibliotecă împreună cu cumnatul lui, pentru o

discuţie de afaceri. A lipsit vreo douăzeci de minute şi când s-a reîntors în mijlocul celorlalţi, unde atmosfera era animată de prezenţa câtorva prieteni de-ai familiei, a observat că venise şi Morris Townsend, care nu pierduse deloc timpul, aşezându-se de îndată pe o canapea mică, alături de Catherine. În salonul încăpător se formaseră câteva grupuri şi, cum zumzetul vocilor şi al râsetelor răsuna destul de tare, cei doi tineri puteau să flecărească, după expresia pe care doctorul o folosi în sinea lui, fără să atragă atenţia. Îşi dădu totuşi seama într-o clipă că fiica lui i-a zărit privirea şi că era foarte tulburată. Stătea ţeapănă, cu ochii în jos, uitându-se fix la evantaiul deschis, era roşie ca focul şi se făcuse mică, parcă pentru a micşora necuviinţa de care se făcea vinovată.

Doctorul aproape că o compătimea. Biata Catherine nu era o luptătoare: nu ştia de loc să braveze. Simţind că taică-său urmărea fără pic de simpatie curtea pe care i-o făcea însoţitorul ei, era copleşită de ruşine la gândul că, fie şi accidental, părea să îl sfideze. Doctorului i se făcu atât de milă de ea, încât se întoarse, ca să nu-i mai dea impresia că o urmăreşte; era un om destul de inteligent pentru ca, în mintea lui, să-i recunoască fiică-sii un fel de justeţe poetică.

— Drace, trebuie să fie o senzaţie nemaipomenită pentru o fată urâtă şi molâie ca ea să vadă că un bărbat tânăr şi frumos vine şi se aşază lângă dânsa şi să-l audă şoptindu-i la ureche că e sclavul ei — dacă asta-i şopteşte. Nu-i de mirare că-i place şi că mă crede un tiran, desigur aşa gândeşte, deşi îi e teamă — nu are destulă energie — să o recunoască. Sărmana Catherine, îşi spunea doctorul. Sunt absolut sigur că ar fi în stare să mă apere când Morris Townsend o să mă ocărască!

Gândul acesta îi stărui câteva clipe atât de puternic în minte încât, dându-şi seama de prăpastia dintre punctul său de vedere şi acela al unei copile îndrăgostite, îşi spuse că poate lua el lucrurile în tragic, zicând „au” înainte să-l doară. Nu trebuia să-l condamne pe Morris Townsend până nu îl asculta. Avea oroare de cei care iau totul în tragic: era convins că aici îşi aveau originea jumătate din neplăcerile vieţii şi multe din dezamăgirile ei; se întrebă chiar dacă nu cumva îi păruse el însuşi ridicol acestui tânăr inteligent, care, după cum bănuia el, avea un simţ ascuţit al incongruităţilor. După vreun sfert de oră, Catherine reuşise să rămână singură, iar Townsend stătea de vorbă lângă şemineu cu doamna Almond.

— Să-l mai încercăm o dată, îşi spuse doctorul. Traversă camera şi se opri lângă el, făcându-i semn surorii lui să-l lase singur cu Townsend. Ea se

execută de îndată, în timp ce Morris îl privea zâmbind, fără ca în privirea lui afabilă să se vadă vreo urmă de şovăială.

„Uimitor, cât e de plin de sine!” gândi doctorul şi apoi rosti, cu glas tare:

— Mi s-a spus că îţi cauţi o slujbă.

— Ah, o slujbă, n-aş îndrăzni să o numesc astfel, răspunse Morris Townsend. Sună prea frumos. Aş vrea să găsesc un loc, modest, să pot să câştig un ban cinstit.

— Cam ce ai prefera, de exemplu?

— Vreţi să spuneţi pentru ce aş fi potrivit? Mi-e teamă că nu sunt bun pentru prea multe lucruri. Nu am nimic în afara acestor braţe voinice, cum se spune la teatru.

— Eşti prea modest, observă doctorul. Pe lângă braţele astea voinice mai ai şi o minte ascuţită. Nu ştiu nimic altceva despre dumneata decât ce văd; dar văd, după fizionomia dumitale, că eşti un om foarte inteligent.

— O, murmură Townsend, nu ştiu ce v-aş putea răspunde. Mă sfătuiţi deci să nu disper?

Iar privirea lui Morris părea să spună că întrebarea ar putea avea două înţelesuri. Doctorului nu-i scăpă acea privire; chibzui puţin înainte de a răspunde.

— Mi-ar părea rău dacă ar trebui să recunosc că un tânăr robust şi bine intenţionat poate să dispere vreodată. Dacă nu reuşeşte într-o direcţie, n-are decât să încerce în alta. Numai că, aş adăuga, trebuie să-şi aleagă ţinta cu multă chibzuinţă.

— Da, cu chibzuinţă, repetă Morris Townsend, plin de înţelegere. Într-adevăr, am fost nechibzuit mai demult, dar cred că perioada aceea a trecut. Acum sunt mai înţelept. Tăcu câteva clipe, privindu-şi pantofii eleganţi; apoi, în cele din urmă: Doreaţi cumva să-mi faceţi vreo propunere, pentru a-mi veni în ajutor? îl întrebă pe doctor, uitându-se la el cu acelaşi surâs.

„Obraznic afurisit!” exclamă doctorul în sinea lui. Apoi însă se gândi că el însuşi a atins acest subiect delicat, iar vorbele lui ar fi putut fi interpretate ca o ofertă de ajutor.

— Nu am o propunere anume, răspunse el, doar m-am gândit să-ţi spun că te am în vedere. Uneori se mai iveşte câte un prilej. De exemplu, ai fi de acord să pleci din New York, la o distanţă oarecare?

— Mi-e teamă că n-am să pot. Trebuie să-mi caut norocul aici, numai aici. Ştiţi, adăugă Morris Townsend, aici am legături, răspunderi. Am o

soră, care e văduvă şi de care am fost despărţit mult timp; eu sunt aproape totul pentru ea. N-aş vrea să-i spun că trebuie să plec — sunt sprijinul ei.

— Asta-i foarte frumos, sentimentele de familie sunt foarte lăudabile. Mi-am spus adeseori că în acest oraş se simte lipsa lor. Mi se pare că am auzit de sora dumitale.

— S-ar putea, deşi mă îndoiesc; trăieşte foarte retrasă.

— Adică atât de retrasă, observă doctorul, râzând scurt, cât poate trăi o femeie cu mulţi copii.

— Ah, nepoţeii şi nepoţelele mele, ei sunt de fapt lucrul cel mai important, proclamă Morris Townsend. O ajut să-i crească. Sunt un fel de dascăl amator: fac lecţii cu ei.

— E foarte frumos, am mai spus; dar asta nu e o carieră.

— Din lecţii n-o să fac avere, recunoscu tânărul Townsend.

— Nu trebuie să te gândeşti numai la bani, remarcă doctorul. Dar te asigur că te am în vedere; n-o să uit de dumneata.

— Dacă ajung într-o situaţie disperată, poate că am să-mi îngădui să vă reamintesc de mine, replică Morris, ridicând uşor glasul şi zâmbind larg, în timp ce interlocutorul său se întoarse să plece.

Înainte de a ieşi pe uşă, doctorul mai schimbă câteva cuvinte cu doamna Almond.

— Aş vrea s-o cunosc pe sora lui, o anunţă el. Cum o cheamă, doamna Montgomery? Vreau să stau puţin de vorbă cu ea.

— Am să încerc să aranjez, răspunse doamna Almond.

O invit cu prima ocazie care se iveşte şi atunci vii şi tu să o cunoşti, bineînţeles dacă nu cumva, adăugă doamna Almond, se hotărăşte ea mai înainte să se îmbolnăvească şi să te cheme la ea.

— A, nu, asta nu; probabil că are şi aşa destule necazuri. Deşi ar fi un avantaj, fiindcă atunci aş putea vedea copiii. Aş vrea foarte mult să-i văd.

— Eşti foarte meticulos. Vrei să-i interoghezi în legătură cu unchiul lor?

— Exact. Unchiul lor mi-a spus că şi-a luat sarcina să-i educe şi că o scuteşte pe sora lui de cheltuielile cu taxele şcolare. Aş vrea să le pun câteva întrebări la materiile principale.

— E clar că nu are deloc aerul unui învăţător, îşi spuse doamna Almond puţin mai târziu, văzându-l pe Morris Townsend într-un colţ, aplecat spre nepoata ei, care stătea pe scaun.

De altfel nici cuvintele pe care le rostea el în acel moment nu aveau vreun iz pedagogic.

— Ai vrea să ne întâlnim undeva mâine sau poimâine? o întrebă în şoaptă pe Catherine.
— Să ne întâlnim? se cutremură fata, ridicându-şi privirea speriată.
— Vreau să-ţi spun ceva deosebit, foarte deosebit.
— Nu poţi să vii acasă? Să-mi spui acolo?
Townsend clătină din cap, posomorât.
— Nu mai pot să intru în casa ta niciodată.
— Vai, domnule Townsend! murmură Catherine. Tremura gândindu-se la ce s-ar fi putut întâmpla — dacă tatăl ei i-a interzis să mai vină?
— Nu pot, din respect faţă de mine însumi, explică tânărul. Tatăl tău m-a jignit.
— Te-a jignit?
— M-a luat peste picior pentru că sunt sărac.
— O, te înşeli, ai interpretat greşit! rosti Catherine cu tărie, ridicându-se de pe scaun.
— Poate că sunt prea orgolios, prea sensibil. Ai vrea să fiu altfel? o întrebă el cu o voce mângâietoare.
— În ce-l priveşte pe tata, nu e bine să fi atât de sigur. E un om plin de bunătate, îl apără Catherine.
— A râs de mine că nu am nicio slujbă. I-am răspuns calm, dar numai fiindcă e tatăl tău.
— Nu ştiu, mărturisi Catherine. Nu ştiu ce gândeşte. Sunt sigură că vrea să fie bun. Iar tu nu trebuie să fi prea orgolios.
— Sunt orgolios numai în legătură cu tine, o încredinţă Morris. Vrei să ne întâlnim în Piaţa Washington după amiază?
Răspunsul Catherinei la declaraţia pe care am menţionat-o mai sus fu că se înroşi puternic. Îşi întoarse capul, fără să-i ia în seamă întrebarea.
— Vrei să ne întâlnim? insistă el. E un loc foarte liniştit — nimeni nu ne vede — când se întunecă.
— Tu eşti răutăcios, tu vorbeşti în zeflemea când îmi spui astfel de lucruri.
— Draga mea! şopti tânărul.
— Ştii bine că nu prea ai de ce să fi mândru de mine. Sunt urâtă şi proastă.
Morris întâmpină cuvintele acestea cu o şoaptă fierbinte, în care ea nu recunoscu nimic articulat, ci doar asigurarea că îi e mai scumpă decât orice pe lume.

Dar Catherine continuă: Nu sunt nici — nu sunt nici — şi se opri o clipă.
— Ce nu eşti?
— Nu sunt nici măcar îndrăzneaţă.
— A, şi atunci, dacă ţi-e teamă, ce o să facem?
Catherine şovăi puţin şi în cele din urmă spuse:
— Trebuie să vii la mine acasă. De asta nu mi-e teamă.
— Aş prefera în scuar, insistă Morris. Ştii ce gol e uneori. N-o să ne vadă nimeni.
— Nu-mi pasă cine ne vede. Dar acum lasă-mă.
Morris plecă resemnat; asta dorea, asta avea. Din fericire, el n-a mai aflat că, peste vreo jumătate de oră, în drum spre casă, sărmana fată a început să tremure din nou, simţindu-l pe tatăl ei aproape, în ciuda acelei neaşteptate declaraţii de curaj. Doctorul tăcea; dar ei i se părea că ochii lui sunt aţintiţi asupră-i prin întuneric. Nici doamna Penniman nu spunea nimic; aflase de la Morris Townsend că nepoata ei prefera o întrevedere prozaică în salonul tapisat cu creton în locul unei întâlniri sentimentale, lângă o fântână îmbrăcată în frunze moarte; auzind de această alegere ciudată, ba chiar perversă, doamna Penniman amuţise de uimire.

CAPITOLUL 10

CATHERINE L-A PRIMIT PE TOWNSEND în ziua următoare pe terenul ales de ea, înconjurată de tapiseria castă a salonului new-yorkez, mobilat după moda de acum cincizeci de ani. Morris îşi călcase mândria în picioare şi făcuse efortul de a trece pragul casei părintelui ei zeflemist — un gest de generozitate care nu putea decât să-l facă şi mai interesant.
— Trebuie să ne hotărâm într-un fel, să găsim o cale, declară el, trecându-şi mâna prin păr şi aruncând o privire către oglinda îngustă şi lungă, care împodobea spaţiul dintre două ferestre şi se sprijinea pe o consolă mică, poleită; pe aceasta se afla o placă subţire de marmură albă, ce susţinea la rândul ei o mapă de table îndoită în forma unei coperte duble ce învelea două volume in-folio lucitoare, pe care scria, cu litere verzui-aurite, *Istoria Angliei*. Lui Morris îi plăcea să-l descrie pe stăpânul casei drept un zeflemist fără suflet, şi asta din pricină că îl considera exagerat de vigilent; îi venea astfel mai la îndemână să-şi exprime propria dezamăgire — o dezamăgire pe care se străduia să i-o ascundă doctorului. Probabil însă că cititorul nu va socoti că veghea doctorului era excesivă, ci că, dimpotrivă,

cei doi tineri aveau câmp liber de acţiune. Erau de altfel foarte intimi acum, şi s-ar părea că, pentru o fată retrasă şi reţinută, eroina noastră se dovedise destul de liberală. În câteva zile tânărul Townsend a făcut-o să asculte lucruri pentru care n-ai fi crezut că e pregătită; presimţind foarte exact dificultăţile ce-i aşteptau, Morris se străduia să câştige cât mai mult teren în prezent. Îşi amintea că soarta îi ajută pe cei îndrăzneţi, şi chiar dacă ar fi uitat, şi-ar fi adus aminte pentru el doamna Penniman. Pe doamna Penniman o desfătau toate etapele unei drame, iar acum era fermecată la gândul piesei ce avea să fie jucată. Împletind zelul sufleurului cu nerăbdarea spectatoarei, făcea încă demult tot ce-i sta în putinţă ca să ridice cortina. Se aştepta să participe şi ea la reprezentaţie — să fie confidenta, sau corul, sau să rostească epilogul. Se poate spune chiar că uneori o pierdea complet din vedere pe modesta eroină a piesei, închipuindu-şi marile scene ai căror protagonişti erau, fireşte, eroul principal şi ea însăşi.

Morris nu i-a spus Catherinei altceva, în cele din urmă, decât pur şi simplu că o iubeşte, mai exact că o adoră. De fapt, el îi dăduse a înţelege acest lucru încă dinainte, vizitele lui fiind o serie de înştiinţări elocvente în acest sens. Acum însă el le întărea prin jurămintele îndrăgostitului şi, ca un semn memorabil, şi-a petrecut braţul pe după mijlocul fetei şi i-a dat o sărutare. Această fericită certitudine venise mai repede decât se aştepta Catherine şi ea o socotea, fireşte, o comoară nepreţuită. Ne putem întreba chiar dacă fata fusese vreodată sigură că va intra în stăpânirea ei: nu o aşteptase şi nu se gândise că la un moment dat o va avea. Cum am mai încercat să arăt, Catherine nu era nici nerăbdătoare, nici mofturoasă; se mulţumea cu ce îi oferea fiecare zi şi, dacă această rânduială minunată a vizitelor iubitului ei, ce o răsplăteau cu o fericire în care se împleteau curios încrederea şi sfiiciunea, ar fi dispărut pe neaşteptate, nu numai că nu s-ar fi plâns că a fost abandonată, dar nici măcar n-ar fi simţit o adevărată dezamăgire. După ce Morris a sărutat-o, ultima dată când au fost împreună, ca o chezăşie deplină a devotamentului său, ea l-a implorat să plece, să o lase singură, să-i dea voie să se gândească. Morris a plecat, nu înainte de a o mai săruta o dată. Dar reflecţiilor Catherinei le lipsea o anumită coerenţă. Îi simţi sărutările pe buze şi pe obraz încă mult timp după aceea, iar senzaţia aceasta era mai degrabă o stavilă în calea gândurilor, decât un ajutor. Ar fi dorit să vadă dar întreaga situaţie, să se hotărască ce să facă dacă, aşa cum se temea, tatăl ei îi va spune că nu-i place Morris Townsend. Dar singurul lucru pe care-l vedea cu oarecare limpezime era că ar fi de neînţeles cum ar

putea cineva să aibă o părere proastă despre Morris; că, oricum, trebuia să fie o greşeală, o taină, care în scurt timp va fi lămurită. Catherine amâna orice hotărâre sau alegere; în faţa imaginii unei ciocniri cu tatăl ei îşi pleca ochii şi nu se clintea, ţinându-şi răsuflarea şi aşteptând. Inima îi bătea dureros de tare. Îi bătuse inima şi atunci când a sărutat-o Morris şi i-a spus cuvintele acelea, dar acum se simţea rău şi era speriată. Şi totuşi, astăzi, când el i-a vorbit de o hotărâre şi de găsirea unei căi, ea şi-a dat seama că Morris are dreptate şi i-a răspuns foarte simplu şi fără să şovăie:

— Trebuie să ne facem datoria. Trebuie să vorbim cu tata. Vorbesc eu diseară, iar tu mâine.

— E foarte bine că faci tu primul pas, o asigură Morris. În general un tânăr îndrăgostit face el asta. Acum însă, cum vrei tu.

Catherine era bucuroasă la gândul că, de dragul lui, o să fie vitează, şi, de mulţumire, chiar zâmbi uşor.

— Femeile au mai mult tact, afirmă ea. Ele trebuie să înceapă. Sunt mai împăciuitoare, ştiu mai bine cum să convingă un om.

— O să ai nevoie de toată puterea ta de convingere. Dar, la urma urmei, adăugă Morris, ţie nu ţi se poate împotrivi nimeni.

— Te rog, nu mai vorbi aşa. Şi făgăduieşte-mi un lucru: mâine, când discuţi cu tata, ai să fi foarte supus şi respectuos.

— Cât o să-mi stea în putinţă, promise Morris. N-o să-mi fie de mare folos, dar o să încerc. Bineînţeles că aş prefera să fi a mea fără dificultăţi, fără să lupt pentru asta.

— Nu vorbi de luptă; nu o să luptăm.

— O, trebuie să fim pregătiţi, ripostă Morris, şi mai ales tu, fiindcă tu ai să primeşti lovitura. Ştii care o să fie primul lucru pe care ai să-l auzi de la tatăl tău?

— Nu, Morris, spune-mi, te rog.

— O să mă acuze de mercantilism.

— Mercantilism!

— E o vorbă mare, dar are un înţeles meschin. Înseamnă că eu îţi vânez zestrea.

— Oh, murmură Catherine foarte slab.

Era atâta dezaprobare şi emoţie în exclamaţia aceasta, încât Morris se avântă în altă mică demonstraţie de tandreţe.

— Dar sunt sigur că aşa va spune, adăugă el.

— E uşor să pregătim un răspuns, îl asigură Catherine. Îi spun pur şi simplu că se înşală, că alţii or fi aşa, dar tu nu.
— O să trebuiască să stăruieşti mult în privinţa asta, fiindcă şi el va stărui la fel de mult.
După ce se uită la el o clipă, Catherine îi spuse:
— Îl voi convinge. Dar sunt fericită că o să fim bogaţi.
Morris se întoarse în altă parte, studiindu-şi calota pălăriei.
— Nu, asta e o pacoste, se pronunţă el în cele din urmă. De aici au să vină toate necazurile.
— Mă rog, dacă asta-i cea mai mare pacoste, atunci nu suntem chiar atât de nefericiţi. Alţii ar gândi că nu e o nenorocire aşa de mare. Am să-l conving şi pe urmă o să fim bucuroşi că avem bani.
Morris Townsend ascultă acest raţionament solid în tăcere.
— Las apărarea mea în seama ta; când eşti acuzat de un astfel de lucru, trebuie să te aperi, deşi e umilitor.
De data asta Catherine nu răspunse nimic câtva timp; îl privi lung, în timp ce el stătea cu ochii pironiţi afară, pe fereastră.
— Morris, i se adresă ea deodată, eşti sigur că mă iubeşti?
El se întoarse şi peste o clipă era înclinat asupra ei:
— Dragostea mea, cum poţi să mai ai vreo îndoială?
— Sunt numai cinci zile de când mi-ai spus, explică fata, dar acum îmi pare că nu aş putea trăi nicio clipă fără acest gând.
— N-ai să fi pusă în situaţia să mă încerci. Morris râse încet, încurajator. Apoi adăugă: Vreau să-mi spui tu ceva, acum. Catherine îşi închisese ochii după ce rostise ultimele cuvinte şi îi ţinea încă închişi; acum dadu din cap, fără să-i deschidă. Trebuie să-mi promiţi, adăugă el, că dacă tatăl tău rămâne neclintit împotriva mea, dacă ne interzice categoric să ne căsătorim, tot ai să-mi rămâi credincioasă.
Catherine îşi deschise ochii, îmbrăţişându-l cu privirea; nu i-ar fi putut oferi o făgăduială mai adâncă decât ce se citea în ei.
— N-ai să te lepezi de mine? stărui Morris. Ştii că eşti propria ta stăpână acum — ai devenit majoră.
— Vai, Morris, şopti ea, în loc de orice alt răspuns; ba nu chiar în loc de oricare altul, căci îşi puse mâna în mâna lui. Morris i-o păstră câtva timp şi apoi o îmbrăţişa din nou. Cam asta e tot ce merită a fi amintit din conversaţia lor, iar dacă doamna Penniman ar fi fost de faţă, nu ar mai fi

regretat, probabil, că întâlnirea nu avusese loc lângă fântâna din Piaţa Washington.

CAPITOLUL 11

CATHERINE A STAT ÎN SEARA aceea cu urechea ciulită să-l audă pe tatăl ei când se întoarce. După ce el a intrat în birou, ea a rămas liniştită aproape o jumătate de oră, deşi inima îi bătea foarte tare; apoi a ciocănit la uşa lui — formalitate fără de care nu îi trecea niciodată pragul. Când intră, îl văzu stând în fotoliul lui lângă foc, desfătându-se cu o ţigară de foi şi cu ziarul de seară.

— Vreau să-ţi spun ceva, începu ea pe un ton foarte delicat şi se aşeză pe primul scaun care-i era la îndemână.

— Sunt bucuros să te ascult, draga mea, răspunse doctorul, apoi aşteptă — aşteptă, privind-o — în timp ce ea stătea cu ochii aţintiţi către flăcările căminului, într-o lungă tăcere. Era curios şi nerăbdător, fiind încredinţat că fata voia să-i vorbească despre Morris Townsend, dar o lăsă să se liniştească, fiindcă se hotărâse să se poarte cu multă blândeţe.

— M-am logodit, anunţă Catherine în cele din urmă, nedezlipindu-şi privirea de la cămin.

Doctorul fu luat prin surprindere; nu se aştepta la un fapt împlinit, dar nu-şi trădă uimirea.

— E bine că mi-ai spus, declară el, simplu. Şi cine e fericitul muritor pe care l-ai onorat cu alegerea ta?

— Domnul Morris Townsend. Şi în timp ce pronunţa numele iubitului ei, Catherine îşi ridică privirea către taică-său. Nu văzu decât nişte ochi cenuşii şi nemişcaţi şi zâmbetul lui ferm, bine conturat. După ce contemplă această imagine câteva momente, îşi întoarse iar privirea către foc: într-acolo era mult mai multă căldură.

— Când aţi făcut acest aranjament? se interesă doctorul.

— Azi după amiază — acum două ore.

— A fost domnul Townsend aici?

— Da, tată, în salonul din faţă. Catherine simţea o mare mulţumire că nu era nevoită să-i spună că ceremonia logodnei lor a avut loc afară în stradă, sub cenuşarii aceia desfrunziţi.

— E ceva serios? o întrebă doctorul.

— Foarte serios, tată.

Câteva clipe părintele ei nu spuse nimic.
— Domnul Townsend ar fi trebuit să mă anunţe şi pe mine.
— Vrea să-ţi spună mâine.
— După ce am aflat de la tine? Ar fi trebuit să-mi spună dinainte. Crede oare că nu-mi pasă ce faci, dacă ţi-am lăsat atâta libertate?
— Ah, nu, îl apără Catherine, ştie că îţi pasă. Iar noi îţi suntem foarte îndatoraţi pentru — pentru libertatea, aceasta.
Doctorul râse scurt: ai fi putut să o foloseşti mai bine.
— Te rog nu spune asta, tată! îl imploră fata, cu o voce stinsă, îndreptându-şi spre el privirea opacă şi blândă.
Doctorul pufăi un timp din ţigara lui, pe gânduri.
— Aţi avansat foarte repede, observă el în cele din urmă.
— Da, încuviinţă Catherine, simplu. Într-adevăr, foarte repede.
Tatăl ei îi aruncă o privire scurtă, întorcându-şi ochii dinspre foc.
— Nu mă miră că domnul Townsend te place: eşti atât de neprefăcută şi de bună la suflet.
— Nu ştiu de ce; dar că mă place, sunt sigură.
— Şi tu îl iubeşti pe domnul Townsend?
— Ţin la el foarte mult, desigur, altfel n-aş accepta să mă mărit cu el.
— Dar îl cunoşti de foarte puţin timp, draga mea.
— Oh, rosti Catherine cu înflăcărare, nu-ţi trebuie mult timp ca să te îndrăgosteşti de cineva, odată ce ai început.
— Probabil că ai început foarte repede. Încă de prima dată când l-ai văzut, în seara aceea, la petrecerea mătuşă-tii, nu-i aşa?
— Nu ştiu, tată, mărturisi Catherine. Nu-ţi pot spune.
— Bineînţeles; e afacerea ta personală. Ai observat probabil că m-am condus după acest principiu. Nu m-am amestecat; ţi-am lăsat toată libertatea, mi-am amintit că nu mai eşti o fetiţă — că ai ajuns la maturitate.
— Mă simt foarte bătrână — şi foarte înţeleaptă, glumi Catherine, zâmbind uşor.
— Mă tem că în curând ai să te simţi încă mai bătrână şi mai înţeleaptă. Nu-mi place această logodnă.
— Ah! exclamă fata uşor, ridicându-se de pe scaun.
— Da, draga mea. Îmi pare rău că trebuie să te rănesc, dar nu-mi place. Ar fi trebuit să mă consulţi înainte de a lua hotărârea. Am fost prea îngăduitor cu tine şi am sentimentul că ai profitat de indulgenţa mea. Hotărât lucru, trebuia să vorbeşti cu mine mai întâi.

După ce şovăi un moment, Catherine mărturisi:
— Mi-era teamă că nu are să-ţi placă.
— Aha, iată deci! Aveai ceva pe conştiinţă.
— Nu, n-aveam nimic pe conştiinţă, tată! ripostă fata cu tărie. Nu mă acuza de un lucru atât de îngrozitor! Cuvintele acestea însemnau într-adevăr pentru ea ceva îngrozitor, ceva josnic şi crud, legat de lumea răufăcătorilor şi a puşcăriaşilor. Mi-era doar teamă — mi-era teamă, continuă ea.
— Ţi-era teamă pentru că n-ai avut minte.
— Mi-era teamă că nu-ţi place domnul Townsend.
— Ai perfectă dreptate: nu-mi place.
— Tată dragă, nu-l cunoşti, îndrăzni Catherine, pe un ton de pledoarie timidă, care ar fi putut să-l înduioşeze.
— Perfect adevărat, nu-l cunosc îndeaproape. Dar îl cunosc de ajuns; mi-am format o părere despre el. Nici tu nu-l cunoşti.
Catherine stătea în picioare lângă cămin, cu mâinile împreunate în faţă, iar tatăl ei, rezemat în fotoliu şi privind-o de jos, făcu această remarcă pe un ton placid, care ar fi putut să o enerveze.
Mă îndoiesc însă că ea se enervase, deşi izbucni, protestând vehement:
— Eu să nu-l cunosc? Dar îl cunosc mai bine decât pe oricare altul.
— Cunoşti o parte din el. Aceea pe care ţi-a înfăţişat-o. Dar nu cunoşti restul.
— Restul? Cum e restul?
— Oricum ar fi, e din belşug.
— Ştiu ce vrei să spui, afirmă Catherine, amintindu-şi de avertismentul lui Morris. Îl acuzi de mercantilism.
Tatăl ei nu o slăbea cu privirea lui rece, pătrunzătoare şi calmă.
— Dacă am ceva de spus, draga mea, să ştii că o spun. Dar vreau să mă feresc de o greşeală: aceea de a-l face mai interesant în ochii tăi, folosind cuvinte tari la adresa lui.
— Nu le voi socoti prea tari dacă sunt adevărate, declară Catherine.
— În cazul ăsta vei dovedi că eşti o fată foarte chibzuită.
— Oricum, ai motivele dumitale şi probabil că vrei să le cunosc şi eu.
Doctorul surâse
— Perfect adevărat. Ai tot dreptul să mi le ceri. Pufăi apoi din ţigară câteva clipe. Foarte bine; deci, fără să-l acuz pe domnul Townsend că e îndrăgostit doar de venitul tău — şi de venitul la care eşti îndreptăţită să te aştepţi —, îţi voi spune că sunt toate motivele să presupunem că în calculele

lui lucrurile astea au cântărit mai mult decât ar cere-o grija tandră pentru fericirea ta. Nu e bineînţeles deloc imposibil ca un tânăr inteligent să nutrească pentru tine o afecţiune dezinteresată. Eşti o fată cinstită şi bună şi unui om inteligent nu i-ar fi greu să-şi dea seama de asta. Dar lucrul de căpetenie pe care-l ştim despre acest tânăr — care este într-adevăr foarte inteligent — ne obligă să presupunem că, oricât de mult ar preţui el meritele tale personale, îţi preţuieşte mai mult banii. Lucrul de căpetenie este că a dus o viaţă desfrânată şi că astfel şi-a tocat toată averea. Asta-i de ajuns pentru mine, draga mea. Vreau să te măriţi cu un bărbat cu alte antecedente, cu un tânăr care să prezinte nişte garanţii. Dacă Morris Townsend şi-a cheltuit propria-i avere pe petreceri, avem toate motivele să credem că nu o va cruţa nici pe a ta.

Doctorul rosti aceste observaţii domol, fără grabă, cu pauze şi prelungiri de ton ce nu prea erau dătătoare de speranţă pentru sărmana Catherine, în aşteptarea plină de suspans a concluziei. În cele din urmă, ea se aşeză, cu capul plecat, dar cu privirea aţintită tot spre el; şi, lucru ciudat — nici nu prea ştiu cum să mă exprim —, chiar dându-şi seama că vorbele lui o loveau atât de crunt, le urmărea plină de admiraţie pentru eleganţa şi nobleţea expresiei. Era descurajator şi penibil să aibă o discuţie cu tatăl ei, dar şi ea, pe de altă parte, trebuia să încerce să fie limpede. El era atât de liniştit; nu părea deloc mânios; trebuia şi ea să fie liniştită. Dar chiar efortul de a fi liniştită o făcea să tremure.

— Ăsta nu-i lucrul cel mai important pe care-l ştim despre el, îl apără ea, cu o urmă de tremur în voce. Mai sunt şi alte lucruri, multe alte lucruri. Este atât de înzestrat, doreşte din tot sufletul să facă ceva. E bun, e generos şi sincer, continuă biata Catherine, care nu-şi bănuise până acum resursele de elocinţă. Şi apoi averea — averea pe care a cheltuit-o — era foarte mică.

— Un motiv mai mult să n-o fi cheltuit, râse doctorul, ridicându-se în picioare. Apoi, în timp ce Catherine, care se ridicase şi ea din nou, rămase pe loc, cu figura ei concentrată şi cam colţuroasă, ce se frământa atât de mult şi exprima atât de puţin, doctorul o trase uşor spre el şi o sărută.

— N-ai să mă socoteşti un om crud, nu-i aşa? spuse el, ţinând-o încă o clipă.

Întrebarea lui nu era încurajatoare; dimpotrivă, Catherine îşi dădu seama că ea ar putea ascunde intenţii care o făceau să se cutremure. Răspunse, totuşi, destul de coerent:

— Nu, dragă tată, fiindcă dacă ai şti ce simt — şi trebuie să ştii, tu ştii totul — ai fi bun şi blând.

— Da, cred că ştiu ce simţi, încuviinţă doctorul. Am să fiu bun, fii sigură. Şi am să vorbesc mâine cu domnul Townsend. Deocamdată, până atunci, fii aşa de drăguţă şi nu spune nimănui că te-ai logodit.

CAPITOLUL 12

A DOUA ZI DUPĂ AMIAZA DOCTORUL a stat acasă, aşteptând vizita lui Morris Townsend, gest prin care găsea (poate pe drept cuvânt, căci era un om foarte ocupat) că îi face o mare onoare pretendentului la mâna Catherinei şi că le dă amândurora cu atât mai puţine motive să se plângă. Morris şi-a făcut apariţia cu o figură destul de senină — părea că uitase „insulta" pentru care făcuse apel la simpatia Catherinei cu două seri mai înainte —, iar doctorul Sloper nu a întârziat să-l informeze că era pregătit pentru acea vizită.

— Catherine mi-a spus ieri ce aţi hotărât împreună, începu el. Să-mi dai voie să-ţi spun că ar fi fost mai potrivit din partea dumitale să mă încunoştinţezi despre intenţiile voastre înainte de a ajunge atât de departe.

— Aşa aş fi făcut, răspunse Morris, dacă nu aş fi avut impresia că îi lăsaţi fiicei dumneavoastră toata libertatea. Am socotit că este propria ei stăpână.

— Legal, aşa este. Dar din punct de vedere moral nu s-a emancipat chiar atât de mult, sunt încredinţat, încât să-şi aleagă bărbatul fără să mă consulte şi pe mine. I-am lăsat toată libertatea, dar nu am fost câtuşi de puţin nepăsător. Adevărul e că mica voastră idilă a evoluat cu o repeziciune care m-a luat prin surprindere. Catherine te-a cunoscut mai ieri, alaltăieri.

— Într-adevăr, nu e mult de atunci, admise Morris pe un ton grav. Recunosc că nu am întârziat să… să ajungem la o hotărâre. Dar asta-i firesc, din moment ce suntem siguri de noi înşine şi unul de altul. Sentimentele mele pentru domnişoara Sloper s-au trezit din prima clipă în care am văzut-o.

— Nu cumva au precedat prima voastră întâlnire? se informă doctorul.

Morris îi aruncă o privire scurtă, răspunzându-i:

— Bineînţeles că auzisem deja că e o fată încântătoare.

— O fată încântătoare — aşa o socoteşti?

— Evident. Altfel nu m-aş afla aici.

Doctorul reflectă un moment, apoi spuse: Dragă tinere, probabil că eşti un om foarte sensibil. Ca tată, cred că o preţuiesc pe Catherine pe bună dreptate şi cu toată dragostea pentru multele ei merite; dar nu mă feresc să-ţi spun că nu am socotit-o niciodată, şi niciun m-am aşteptat ca alţii să o socotească, o fată încântătoare.

Morris Townsend ascultă această declaraţie cu un zâmbet pe faţă care nu era lipsit de deferenţă.

— Nu ştiu ce aş crede despre ea dacă i-aş fi tată. Nu mă pot închipui în această poziţie. Vorbesc din punctul meu de vedere.

— Vorbeşti foarte bine, remarcă doctorul, dar asta nu e tot ce trebuie. I-am spus ieri Catherinei că nu sunt de acord cu logodna.

— Am aflat şi mi-a părut foarte rău. Sunt foarte dezamăgit. Şi Morris rămase tăcut un timp, cu privirea aţintită în jos.

— Te aşteptai într-adevăr să-i spun că sunt entuziasmat şi să-mi arunc fiica în braţele dumitale?

— A, nu, bănuiam că nu vă sunt pe plac.

— Ce ţi-a dat de bănuit?

— Faptul că sunt sărac.

— Deşi sună destul de aspru, recunoscu doctorul, acesta-i adevărul, discutând despre dumneata doar în calitate de ginere. Din cauza lipsei mijloacelor de trai, a unei profesii, a unor resurse sau perspective sigure, faci parte dintr-o categorie din care ar fi imprudent să aleg pe soţul fiicei mele, o fată neajutorată, dar cu o avere frumoasă. Sunt pregătit să te simpatizez în orice altă calitate. Ca ginere însă, te detest.

Morris Townsend îl ascultă plin de respect.

— Nu cred că domnişoara Sloper e o fată neajutorată, observă el apoi.

— Bineînţeles că trebuie să o aperi — e lucrul cel mai la îndemână. Dar eu îmi cunosc copila de douăzeci de ani, iar dumneata o cunoşti de şase săptămâni. Totuşi, chiar dacă ea nu ar fi neajutorată, dumneata ai rămâne tot un ins fără o leţcaie.

— O, da, sunt şi eu neajutorat în felul meu. De aceea, vreţi să spuneţi, sunt mânat de interes, nu urmăresc decât banii fiicei dumneavoastră.

— Nu spun asta. Nu sunt obligat s-o spun: şi a spune aşa ceva, în afară de cazul când eşti constrâns, ar dovedi o gravă lipsă de bun simţ. Afirm doar că nu faci parte din categoria potrivită.

— Dar fiica dumneavoastră nu se mărită cu o categorie, insistă Morris, cu zâmbetul lui fermecător. Sa mărită cu un om, un om pe care are

amabilitatea să spună că îl iubeşte.

— Un om care-i oferă atât de puţin în schimb.

— E oare posibil să-i oferi mai mult decât cea mai tandră afecţiune şi un devotament de o viaţă? întrebă tânărul.

— Depinde din ce punct de vedere. E posibil să mai oferi şi alte lucruri pe lângă asta, şi nu numai că e posibil, dar aşa se şi obişnuieşte. Devotamentul de o viaţă se măsoară la urmă şi până atunci există obiceiul să se mai dea şi câteva garanţii materiale. Ce garanţii prezinţi dumneata? Un chip şi o înfăţişare foarte atrăgătoare, şi maniere foarte elegante. În sine toate astea sunt excelente, dar nu sunt de ajuns.

— Mai e un lucru pe care trebuie să-l adăugaţi, preciză Morris, cuvântul unui gentleman.

— Cuvântul unui gentleman că o vei iubi mereu pe Catherine? Trebuie să fi un gentleman cu totul deosebit ca să poţi avea această certitudine.

— Cuvântul unui gentleman că nu banii ei mă interesează; că dragostea mea pentru domnişoara Sloper este dintre cele mai pure şi dezinteresate sentimente care au sălăşluit vreodată în sufletul unui om. Nu mă interesează averea ei nici cât cenuşa de pe grătarul acela.

— Am reţinut, am reţinut, răspunse doctorul. Dar, după asta, mă întorc din nou la categoria dumitale. Chiar cu acest jurământ solemn pe buze, tot din ea faci parte. Nu e nimic altceva împotriva dumitale decât un accident, dacă vrei; dar, în cei treizeci de ani de practică medicală, mi-am dat seama că accidentele pot avea urmări foarte serioase.

Morris îşi netezea pălăria, ce avea de altfel un luciu deosebit, continuând să dea dovadă de o stăpânire de sine care, cum fu şi doctorul obligat să recunoască, merita toată admiraţia. Era însă, evident, profund dezamăgit.

— Oare nu pot face nimic ca să vă câştig încrederea?

— Chiar dacă aş şti vreo soluţie, nu mi-ar plăcea să o discut, fiindcă — n-ai observat? — nu vreau să am încredere în dumneata, zâmbi doctorul.

— Aş merge şi să sap la câmp.

— Ar fi o prostie.

— Am să accept prima slujbă care mi se iveşte mâine în cale.

— Fă asta neapărat, dar pentru dumneata, nu pentru mine.

— Înţeleg, mă socotiţi un pierde-vară, exclamă Morris, cu aerul — cam exagerat — că făcuse o descoperire. Însă îşi dădu imediat seama de eroare şi se coloră la faţă.

— Nu are importanţă ce te socotesc eu, din moment ce ţi-am spus că nu mă gândesc la dumneata ca ginere.

Dar Morris insistă:

— Credeţi că i-aş cheltui banii?

Doctorul zâmbi:

— Nu are importanţă, cum ţi-am spus; dar îmi recunosc această vină.

— Asta fiindcă i-am cheltuit pe ai mei, bănuiesc, se pronunţă Morris. Mărturisesc că aşa este. Am fost uşuratic, am fost nesocotit. O să vă povestesc toate nebuniile pe care le-am făcut, dacă vreţi. Printre ele au fost şi câteva boroboaţe mai mari — n-am ascuns-o niciodată. Dar apoi nu mi-am mai făcut de cap. Nu e şi un proverb despre destrăbălatul pocăit? N-am fost un destrăbălat, dar acum sunt mai înţelept, vă asigur. E de preferat un om care a petrecut un timp şi apoi s-a potolit. Catherine n-ar fi deloc atrasă de un papă-lapte şi mi-aş permite să spun că nici dumneavoastră. În plus, e o mare diferenţă între banii mei şi banii ei. I-am cheltuit pe ai mei, şi i-am cheltuit tocmai fiindcă erau ai mei. Şi n-am făcut datorii; când s-au terminat, m-am oprit. Nu datorez nicio para nimănui.

— Dă-mi voie să te întreb din ce trăieşti acum, deşi recunosc, adăugă doctorul, că nu sunt consecvent, punându-ţi această întrebare.

— Trăiesc din resturile averii mele, preciză Morris Townsend.

— Mulţumesc, rosti doctorul cu o voce gravă.

Într-adevăr, stăpânirea de sine a lui Morris era de lăudat.

— Chiar admiţând că acord o importanţă exagerată banilor domnişoarei Sloper, continuă el, n-ar fi oare acest lucru o dovadă că mă voi îngriji de ei cum se cuvine?

— Ar fi la fel de rău dacă te-ai îngriji de ei prea mult ca şi dacă te-ai îngriji prea puţin. Catherine ar putea avea de suferit tot atât de mult din cauza zgârceniei ca şi din cauza extravaganţei dumitale.

— Cred că sunteţi foarte nedrept! Tânărul făcu această afirmaţie pe un ton decent, politicos, fără nicio violenţă.

— Ai desigur dreptul să crezi asta şi îmi las toată reputaţia în mâinile dumitale. Nu mă amăgesc, bineînţeles, că te fac fericit.

— Dar pe fiica dumneavoastră nu doriţi să o vedeţi fericită? Vă mulţumeşte gândul că o faceţi să sufere?

— Privesc cu resemnare posibilitatea ca ea să mă socotească un tiran timp de vreun an de zile.

— Un an de zile! exclamă Morris, izbucnind în râs.

— Toată viaţa, atunci. Poate la fel de bine să fie nefericită în acest fel, ca şi în celălalt.

Aici, în fine, Morris îşi ieşi din fire:

— O, dar sunteţi nepoliticos, domnule! strigă el.

— Mă obligi să fiu astfel: te târguieşti prea mult.

— E în joc un lucru important pentru mine.

— Mă rog, însă oricare ar fi acesta, afirmă doctorul, l-ai pierdut.

— Sunteţi sigur? ripostă Morris. Sunteţi sigur că fiica dumneavoastră are să mă părăsească?

— Vreau să spun, bineînţeles, că ai pierdut din punctul meu de vedere. În ce o priveşte pe Catherine, dacă ea are să te părăsească — nu, de asta nu sunt sigur. Dar fiindcă eu o voi îndemna cu tărie, fiindcă în sufletul fiicei mele există un fond de respect şi afecţiune pe care mă pot bizui şi fiindcă are un sentiment al datoriei extrem de dezvoltat, cred că este foarte posibil să mă asculte.

Morris Townsend începu să-şi netezească din nou pălăria.

— Există un fond de afecţiune şi pentru mine, pe care mă pot bizui, observă el în cele din urmă.

În acest moment doctorul dădu primele semne de iritare:

— Ai de gând să mă înfrunţi?

— Spuneţi-i cum vreţi, domnule. Am de gând să nu renunţ la fiica dumneavoastră.

Doctorul clătină din cap:

— Nu mi-e teamă câtuşi de puţin că ai să te prăpădeşti de dor. Eşti făcut ca să te bucuri de viaţă.

Morris începu să râdă:

— În acest caz sunteţi cu atât mai crud împotrivindu-vă căsătoriei noastre. Intenţionaţi să-i interziceţi fiicei dumneavoastră să mă mai vadă?

— Catherine a trecut de vârsta interdicţiilor, iar eu nu sunt un părinte ca în romanele de pe vremuri. Dar am s-o îndemn hotărât să rupă legăturile cu dumneata.

— Nu cred că are să vă asculte, insistă Morris Townsend.

— Poate că ai dreptate, oricum, eu îmi voi fi făcut datoria.

— A ajuns prea departe, continuă Morris.

— Ca să dea înapoi? Atunci las-o să se oprească unde a ajuns.

— Prea departe ca să se oprească, vreau să spun.

Doctorul îl privi o clipă; Morris pusese mâna pe clanţă.

— Cuvintele dumitale sunt pline de impertinenţă.
— Nu voi mai spune niciun cuvânt, domnule, răspunse Morris şi, cu o uşoară plecăciune, ieşi din cameră.

CAPITOLUL 13

S-AR FI PUTUT CREDE CA DOCTORUl era prea categoric; doamna Almond i-a dat să înţeleagă acest lucru. Dar, după cum răspunse el, îşi formase o impresie, care i se părea suficientă şi pe care nu dorea să o mai schimbe. Îşi petrecuse toată viaţa cântărindu-şi semenii (asta făcea parte din profesia de medic) şi avea dreptate în nouăsprezece din douăzeci de cazuri.
— Poate că domnul Townsend e al douăzecilea caz, interveni doamna Almond.
— S-ar putea, deşi nu pare deloc să fie aşa. Totuşi o să-i acord privilegiul îndoielii şi, ca să mă încredinţez, am să merg să vorbesc cu doamna Montgomery. Sunt aproape sigur că o să-mi spună că n-am greşit; dar e posibil şi să-mi arate că am făcut cea mai mare eroare din viaţa mea. Dacă-mi dovedeşte asta, o să-i cer scuze domnului Townsend. Nu e nevoie să o inviţi aici ca s-o întâlnesc, cum ai propus; îi voi scrie o scrisoare, cu sinceritate, arătându-i cum stau lucrurile şi cerându-i permisiunea să merg eu la ea.
— Mi-e teamă că sinceritatea îţi va aparţine numai ţie. Sărmana femeie îl va sprijini pe fratele ei, oricum ar fi el.
— Oricum ar fi el! Mă îndoiesc. Fraţii nu se iubesc totdeauna atât de mult.
— O, făcu doamna Almond, când e vorba ca în familie să apară treizeci de mii pe an în plus…
— Dacă îl sprijină din cauza banilor, înseamnă că e o şarlatancă. Dacă e o şarlatancă, o să-mi dau şi eu seama. Dacă-mi dau seama, n-am să-mi pierd vremea cu ea.
— Nu e o şarlatancă; e o doamnă exemplară Dar nu s-ar gândi să-i joace o festă fratelui ei numai fiindcă e un egoist.
— Dacă merită să stai de vorbă cu ea, înseamnă că mai degrabă i-ar juca lui o festă decât Catherinei. Apropo, a văzut-o pe Catherine, o cunoaşte?
— După câte ştiu eu, nu. Domnul Townsend n-ar fi avut niciun interes să le aşeze faţă-n faţă.

— Dacă e o femeie exemplară, desigur că nu. Trebuie să văd în ce măsură seamănă cu cea descrisă de tine.
— Aş fi curioasă să o aud pe ea descriindu-te pe tine, râse doamna Almond. Dar Catherine ce zice?
— Nimic deosebit, ia lucrurile aşa cum sunt.
— Nu face gălăgie? N-a făcut nicio scenă?
— Catherine nu e teatrală.
— Aş fi zis că o fată nefericită în dragoste e întotdeauna teatrală.
— Mai degrabă e teatrală o văduvă ridicolă. Lavinia mi-a ţinut o cuvântare: mă socoteşte complet arbitrar.
— Are talentul de a vedea lucrurile pe dos, afirmă doamna Almond. Dar, oricum, îmi pare foarte rău de Catherine.
— Şi mie. O să treacă însă de acest hop.
— Crezi că are să renunţe la Morris?
— Sunt sigur. Îl preţuieşte prea mult pe tatăl ei.
— Ah, asta o ştim foarte bine. Dar de aceea o compătimesc şi mai mult. E cu atât mai dureroasă dilema în care se află, iar efortul de a alege între tine şi iubitul ei devine aproape imposibil.
— Dacă nu poate să aleagă, cu atât mai bine.
— Da, dar el va fi lângă ea, implorând-o, iar Lavinia o va împinge în aceeaşi direcţie.
— Sunt bucuros că nu e de partea mea; e capabilă să compromită cea mai bună dintre cauze. În momentul în care Lavinia pune piciorul în barcă, o şi răstoarnă. Dar ar fi bine să umble cu băgare de seamă, remarcă doctorul. N-am să permit trădarea în propria mea casă.
— Bănuiesc că are să fie prudentă, fiindcă în fundul sufletului îi e foarte frică de tine.
— Amândurora le e frică de mine, deşi nu fac niciun rău, răspunse doctorul. Şi pe asta îmi clădesc planurile — pe teroarea salutară pe care o inspir.

CAPITOLUL 14

DOCTORUL I-A TRIMIS ACEA SCRISOARE sinceră doamnei Montgomery, care i-a răspuns imediat, precizând ora la care putea să vină la ea, în Second Avenue. Doamna Montgomery locuia într-o căsuţă modestă dar cochetă, din cărămidă aparentă ce fusese vopsită de curând, marginile

cărămizilor fiind marcate cu alb strălucitor. Acum casa aceea nu mai există, ca de altfel nici cele din jur, fiindcă au făcut loc unor construcţii mai impunătoare. La ferestre avea obloane verzi, nu din şipci, dar cu multe orificii mici, aranjate în grupuri; iar în faţa casei era o „curte” miniaturală, ornamentată cu tufe de o natură misterioasă şi împrejmuită cu un gard scund, de pari, vopsit în verde ca şi obloanele. Ai fi zis că e o casă de copii la scară mărită; puteai parcă să o iei cu mâna de pe raftul unui magazin de jucării. Când ajunse acolo, doctorul Sloper îşi spuse, privind la cele enumerate mai sus, că doamna Montgomery trebuie să fie o femeie strângătoare şi demnă, mică de statură — după cum lăsau să se întrevadă proporţiile modeste ale locuinţei — şi că pentru ea curăţenia era o virtute şi o satisfacţie; dacă nu putea fi strălucitoare, măcar să fie imaculată, aşa părea să gândească. Îl primi pe doctor într-un salonaş, exact tipul de încăpere la care el se aştepta: o odaie mică, nu împestriţată, dar împodobită ici şi colo cu frunze din hârtie de mătase şi cu ciorchini de sticlă, în care — pentru a completa analogia — temperatura anotimpului frunzelor era asigurată cu ajutorul unei sobe de tuci, unde ardea o flacără albăstruie, uscată, împrăştiind în cameră un miros pătrunzător de lac. Pereţii erau împodobiţi cu gravuri încadrate în voal roz, iar pe măsuţe tronau câteva volume de poezii alese, majoritatea legate în pânză neagră, pe care erau imprimate înflorituri poleite. Doctorul a avut timp destul să ia cunoştinţă de toate amănuntele, deoarece doamna Montgomery, a cărei comportare i s-a părut, în situaţia respectivă, de neiertat, l-a lăsat să aştepte vreo zece minute. În cele din urmă a apărut, foşnindu-şi şi netezindu-şi rochia scrobită, de poplin; frumoşii ei obraji rotunzi erau uşor îmbujoraţi de teamă.

Era o femeie scundă, durdulie, cu păr bălai, cu ochii limpezi şi luminoşi, şi un aer de mare curăţenie şi vioiciune. Însă aceste calităţi se împleteau vădit cu o modestie neafectată, aşa că doctorul, de cum o văzu, îşi dădu seama că e o persoană vrednică de respect. O femeie vitează, vioaie la minte şi totuşi lipsită de încredere în aptitudinile ei mondene — dar nu şi în cele practice —, acesta fu rezumatul mental al înfăţişării doamnei Montgomery; care, după cum observă doctorul, era măgulită de ceea ce considera a fi cinstea ce i se făcea prin această vizită. Pentru doamna Montgomery, în mica ei căsuţă roşie de pe Second Avenue, doctorul Sloper era unul din oamenii cei mai importanţi — unul din cei mai distinşi gentlemani din New York; uitându-se la el cu o privire neliniştită şi ţinându-şi mâinile înmănuşate strânse în poala rochiei lucioase, părea să spună că

acest domn arăta exact cum îşi închipuise ea că trebuie să arate un oaspete distins. Îşi ceru scuze pentru întârziere, dar el o întrerupse:

— Nu face nimic, fiindcă stând aici am avut timp să mă gândesc la ce trebuie să vă spun şi să mă hotărăsc cum să încep.

— Ah, vă rog, începeţi! murmură doamna Montgomery.

— Nu e atât de uşor, zâmbi doctorul. Probabil că v-aţi dat seama din scrisoarea mea că aş vrea să vă pun câteva întrebări şi s-ar putea să nu vi se pară un lucru plăcut.

— Mi-am dat seama, şi m-am gândit ce ar trebui să vă răspund. Nu e foarte uşor.

— Trebuie însă să înţelegeţi în ce situaţie sunt, ce gândesc. Fratele dumneavoastră doreşte să se însoare cu fiica mea, iar eu vreau să mă lămuresc ce fel de om este. Mi s-a părut că e o soluţie bună să vin şi să vă întreb pe dumneavoastră, ceea ce am şi făcut.

Era vădit că doamna Montgomery lua lucrurile foarte în serios; se afla într-o stare de concentrare morală extremă; îşi ţinea aţintiţi către chipul lui ochii ei frumoşi, ce păreau iluminaţi de o modestie strălucitoare şi desigur asculta cu cea mai mare luare aminte fiecare cuvânt pe care-l spunea el. Se putea vedea pe faţa ei că ideea lui de a veni să vorbească cu ea i se părea foarte nobilă, dar că de fapt îi era frică să aibă opinii în privinţa unor subiecte mai aparte.

— Sunt deosebit de încântată să vă cunosc, declară ea, pe un ton ce părea să spună, în acelaşi timp, că asta nu avea nimic de a face cu întrebarea.

Doctorul profită de acest ton:

— Nu am venit să vă aduc vreo bucurie; am venit ca să vă fac să spuneţi lucruri dezagreabile, şi asta nu poate să vă facă plăcere. Ce fel de om este fratele dumneavoastră?

Privirea luminoasă a doamnei Montgomery se tulbură şi se feri într-o parte. Zâmbi uşor şi nu răspunse nimic un timp, aşa că în cele din urmă doctorul îşi pierdu răbdarea. Iar când veni, răspunsul se dovedi nesatisfăcător:

— E greu să vorbeşti despre propriul tău frate.

— Când ţii la el şi când ai multe lucruri bune de spus. Nu e greu.

— Ba da, chiar şi atunci, când e în joc un lucru important, replică doamna Montgomery.

— În ce vă priveşte, nu e nimic în joc.

— Mă gândeam la… la… şovăi ea.

— La fratele dumneavoastră. Înţeleg.

— Nu, la domnişoara Sloper, preciza doamna Montgomery.

Doctorului îi plăcu această remarcă purta amprenta sincerităţii,

— Într-adevăr, acesta e lucrul cel mai important. Dacă sărmana fiică-mea s-ar mărita cu fratele dumneavoastră, totul — în ce priveşte fericirea ei — ar depinde de caracterul lui. Ea este cea mai cumsecade fată de pe lume şi nu i-ar putea face niciodată nici cel mai mic rău. El însă, dacă nu e aşa cum am vrea noi să fie, ar putea să o facă foarte nefericită. De aceea aş dori să aflu de la dumneavoastră câte ceva despre firea lui, înţelegeţi. Desigur, nu sunteţi obligată să fiţi de acord. Fata mea, pe care nu aţi văzut-o niciodată, nu înseamnă nimic pentru dumneavoastră, iar eu poate vă par un bătrân indiscret insolent. Aveţi tot dreptul să-mi spuneţi că vizita mea e de prost gust şi că mai bine mi-aş vedea de drum. Dar nu cred că o să faceţi asta, fiindcă bănuiesc că nu vă suntem indiferenţi — biata mea fiică şi cu mine. Sunt sigur că dacă ar fi s-o cunoaşteţi pe Catherine, v-ar intensa foarte mult. Nu fiindcă este interesantă, în sensul obişnuit al cuvântului, ci fiindcă v-ar fi milă de ea. E atât de blajină, atât de naivă, ar fi o victimă sigură! Unui soţ rău nu i-ar fi deloc greu s-o facă să sufere, fiindcă ei i-ar lipsi şi inteligenţa şi hotărârea de a se impune, ba chiar şi-ar dovedi capacitatea de a suferi în exces. Văd, adăugă doctorul cu un râs profesional, insinuant, că sunteţi deja interesată.

— Am fost interesată din momentul în care fratele meu mi-a spus că s-a logodit, afirmă doamna Montgomery.

— A, deci aşa spune, vorbeşte de logodnă?

— Oh, mi-a spus că nu sunteţi de acord.

— V-a spus că nu sunt de acord cu *el*?

— Da, mi-a spus şi asta, şi i-am răspuns că n-am ce face, adăugă doamna Montgomery.

— Bineînţeles că nu aveţi ce face. Puteţi totuşi să-mi confirmaţi că am dreptate — să-mi daţi un atestat, că să zic aşa. Şi doctorul însoţi această observaţie de un alt surâs profesional.

Doamna Montgomery, însă, nu zâmbea; era limpede că nu putea să guste umorul din rugămintea lui.

— Îmi cereţi foarte mult, observă ea în cele din urmă.

— Aveţi perfectă dreptate; de aceea, trebuie, negreşit, să vă reamintesc avantajele de care s-ar bucura tânărul care ar deveni soţul fiicei mele. Ea are de drept un venit de zece mii de dolari, moştenit de la mamă-sa; dacă se

căsătoreşte având consimţământul meu, o să aibă aproape de două ori pe atât la moartea mea.

Doamna Montgomery ascultă plină de interes această expunere a splendidei situaţii financiare; nu auzise niciodată pe cineva vorbind atât de firesc de mii de dolari. Se făcuse roşie la faţă de tulburare.

— Fiica dumneavoastră o să fie extraordinar de bogată, spuse ea, încet.

— Exact — ăsta-i necazul.

— Şi dacă Morris s-ar însura cu ea, ar… ar… începu ea, pe un ton timid şi şovăitor.

— Ar intra în stăpânirea întregii sume? În niciun caz. Ar intra în stăpânirea celor zece mii pe an pe care Catherine îi are de la mama ei; dar eu mi-aş lăsa toată averea, până la ultimul dolar câştigat din truda mea de medic, nepoţilor şi nepoatelor mele.

La aceste cuvinte, doamna Montgomery îşi plecă ochii în jos, privind un timp numai către rogojinile care acopereau duşumeaua.

— Bănuiesc că gândiţi, spuse doctorul, râzând, că procedând astfel îi fac fratelui dumneavoastră o figură foarte urâtă.

— Nicidecum. Sunt prea mulţi bani ca să-i capeţi aşa de uşor, prin căsătorie. Nu cred că ar fi drept.

— E drept să capeţi atât cât eşti în stare. Dar în acest caz, fratele dumneavoastră nu va fi în stare. Dacă fiica mea se căsătoreşte fără consimţământul meu, n-are să capete nicio centimă de la mine din buzunar.

— E un lucru sigur? îl întrebă doamna Montgomery, ridicându-şi privirea.

— Tot atât de sigur ca şi faptul că mă aflu aici.

— Chiar dacă ea s-ar ofili de dor?

— Chiar dacă ar ajunge o umbră, ceea ce nu pare probabil.

— Şi Morris ştie asta?

— Am să fiu încântat să-l anunţ, exclamă doctorul.

Doamna Montgomery căzu din nou pe gânduri, iar oaspetele, care era pregătit ca lucrurile să dureze, se întrebă dacă nu cumva, în ciuda aerului cinstit, ea îi făcea jocul fratelui ei. În acelaşi timp, se simţea pe jumătate ruşinat de încercarea la care o supunea şi era mişcat de delicateţea cu care o suportă. „Dacă ar fi o şarlatancă, îşi spuse el, şi-ar ieşi din fire, afară de cazul că e foarte inteligentă. Cred însă că nu e chiar atât de şireată.”

— Ce vă face să aveţi o asemenea antipatie faţă de Morris? se interesă ea deodată, trezindu-se din gânduri.

— Nu am niciun fel de antipatie faţă de el ca prieten, ca om de lume. Pare un tânăr foarte plăcut şi cred că e un bun tovarăş de petrecere. Îmi displace numai şi numai ca ginere. Dacă singura îndatorire a unui ginere ar fi de a lua dejunul în casa părintească, aş pune mult preţ pe fratele dumneavoastră: dejunează excelent. Dar asta e numai o părticică din obligaţiile lui, care, în general, constau în a o proteja şi ocroti pe fiica mea, o fată deosebit de nepregătită să-şi poarte singură de grijă. În privinţa asta el nu mă mulţumeşte. Mărturisesc că nu mă bazez decât pe propriile mele impresii: dar de obicei am încredere în ele. Desigur, aveţi libertatea de a mă contrazice întru totul. Îl socotesc un om egoist şi neserios.

Doamna Montgomery făcu ochii mari şi doctorului i păru că vede în ei o rază de admiraţie.

— Mă întreb cum aţi descoperit că e egoist, exclamă ea.

— Credeţi că se ascunde atât de bine?

— Foarte bine, afirmă doamna Montgomery. Şi mai cred că suntem cu toţii egoişti, adăugă ea, repede.

— E adevărat, dar am văzut oameni care se ascund mai bine ca el. Vedeţi, mă ajută un obicei al meu de a împărţi oamenii pe clase, pe tipuri. Pot uşor să mă înşel în legătură cu fratele dumneavoastră ca individ, dar nu şi ca tip: acesta îi e scris pe frunte.

— Morris e foarte atrăgător, observă doamna Montgomery.

Doctorul o privi scurt:

— Voi, femeile, sunteţi toate la fel! Dar tipul căruia îi aparţine dumnealui a fost creat spre nimicirea voastră, iar voi aţi fost create ca să-i fiţi slujnice şi victime. Semnul distinctiv al acestui tip este hotărârea — înspăimântătoare câteodată în calma ei intensitate — de a nu accepta nimic în viaţă decât plăcerea, de a şi-o asigura mai ales cu ajutorul sexului vostru preasupus. Tinerii din această categorie nu fac niciodată ei înşişi un lucru pe care-l pot obţine de la alţii şi ceea ce le permite să prospere este orbirea, devotamentul şi superstiţia celorlalţi. Iar aceşti ceilalţi, în nouăzeci şi nouă de cazuri din o sută, sunt femei. Tinerii noştri insistă mai ales ca cineva să sufere pentru dânşii, iar femeile, după cum ştiţi, sunt foarte bune în acest rol.

Doctorul se opri o clipă, apoi adăugă, brusc:

— Aţi suferit foarte mult din pricina fratelui dumneavoastră.

Remarca venise brusc, după cum am spus, dar fusese perfect calculată. Doctorul era cam dezamăgit că mica sa gazdă, îndesată şi paşnică, nu se

arătase vizibil copleşită de dezastrul imoralităţii lui Morris Townsend, dar se gândi că motivul nu era că tânărul îşi cruţase sora, ci că ea izbutise să-şi oblojească rănile. Ele se aflau încă dureroase, acolo, în spatele sobei lăcuite, al gravurilor împodobite cu ghirlande, în pieptul ei acoperit de poplinul curat; şi dacă el reuşea doar să atingă acel punct sensibil, ea va face o mişcare care să o trădeze. Cuvintele pe care le-am amintit adineaori fuseseră o încercare de a pune degetul pe rană dintr-o dată, şi ele nu se dovediră complet lipsite de succes. Din ochii doamnei Montgomery izbucniră lacrimi, în timp ce clătina din cap cu un rest de mândrie.

— Nu înţeleg cum aţi aflat, exclamă ea.

— Printr-un truc filosofic — prin ceea ce se cheamă inducţie. Ştiţi că aveţi oricând posibilitatea să mă contraziceţi. Dar vă rog să-mi răspundeţi la o întrebare: Nu-i aşa că îi daţi bani fratelui dumneavoastră? Cred că întrebarea merită un răspuns.

— Da, i-am dat bani, mărturisi doamna Montgomery.

— Şi nu prea aveţi de unde să-i daţi, nu-i aşa?

Ea tăcu câteva clipe.

— Dacă-mi cereţi să mărturisesc că duc un trai greu, nu mi-e ruşine s-o spun: sunt foarte împovărată.

— După frumoasa dumneavoastră locuinţă, e greu să-ţi dai seama, observă doctorul. Am aflat de la sora mea că aveţi un venit modest şi o familie numeroasă.

— Am cinci copii, spuse doamna Montgomery, dar sunt fericită să spun că îi pot creşte cum se cuvine.

— Fără îndoială că puteţi, fiindcă sunteţi o mamă devotată, desăvârşită. Dar cred că i-a numărat şi fratele dumneavoastră, nu-i aşa?

— Cum să-i numere?

— Vreau să spun că ştie că sunt cinci. Mie mi-a spus că el îi creşte.

O clipă doamna Montgomery făcu ochii mari, apoi spuse repede:

— A, da, îi învaţă… spaniola.

Doctorul izbucni în râs: Probabil că asta vă uşurează foarte mult! Fratele dumneavoastră mai ştie desigur şi că aveţi foarte puţini bani?

— I-am spus-o de atâtea ori, exclamă doamna Montgomery, pe un ton mai puţin reţinut ca până acum. Părea că găseşte alinare în clarviziunea doctorului.

— Asta înseamnă că vă dă adesea ocazia să i-o spuneţi şi că vă tapează de bani. Iertaţi-mi cuvintele nedelicate: nu fac decât să exprim nişte fapte.

Nu vă întreb câţi bani v-a luat, nu e treaba mea. M-am convins că e aşa cum bănuisem — aşa cum doream să fie.

Şi doctorul *se* ridică, netezindu-şi uşor pălăria.

— Domnul Townsend trăieşte pe spinarea dumneavoastră, afirmă el, sculându-se în picioare.

Doamna Montgomery se ridică repede de pe scaun, urmărind mişcările oaspetelui ei cu un aer fascinat. Dar apoi rosti, oarecum fără legătură:

— Nu m-am plâns niciodată de el.

— Nu e nevoie să protestaţi — nu l-aţi trădat. Dar vă sfătuiesc să nu-i mai daţi bani.

— Nu vă daţi seama că e în interesul meu ca el să se însoare cu o fată bogată? zise ea. Dacă, aşa cum spuneţi, trăieşte pe spinarea mea, nu pot decât să doresc să scap de el; punând piedici în calea căsătoriei lui, îmi sporesc greutăţile.

— Aş dori foarte mult să apelaţi la mine în legătură cu greutăţile dumneavoastră, spuse doctorul. E limpede că dacă vi-l arunc înapoi în braţe, măcar atât pot face — sa vă ajut să purtaţi povara. Dacă-mi permiteţi să mă exprim astfel, o să-mi iau libertatea de a vă pune la dispoziţie, pentru moment, un mic fond pentru a-l putea susţine pe fratele dumneavoastră.

Doamna Montgomery îl privi cu ochii mari; era limpede că i se părea o glumă, dar îşi dădu seama de îndată ca nu era aşa şi se simţi dureros de încurcată.

— Cred că ar trebui să mă consider foarte jignită, murmură ea.

— Fiindcă v-am oferit bani? Asta e o prejudecată, afirmă doctorul. Vă rog să-mi permiteţi să vin altădată şi să vorbim despre aceste lucruri. Sunt şi fete printre copiii dumneavoastră, nu-i aşa?

— Am două fete, răspunse doamna Montgomery.

— Când au să crească şi au să înceapă să se gândească la măritiş, o să vedeţi cât de preocupată veţi fi de caracterul moral al viitorilor soţi. Atunci veţi înţelege şi vizita pe care v-am făcut-o.

— Vai, dar nu trebuie să credeţi că Morris are un caracter urât!

Doctorul o privi câteva clipe, cu braţele încrucişate:

— Un lucru aş dori foarte mult, ca o satisfacţie morală. Aş vrea să vă aud zicând: „Este înfiorător de egoist”.

Cuvintele, rostite de vocea lui distinctă şi gravă, părură să creeze o clipă, în viziunea tulburată a doamnei Montgomery, o imagine materială. Îl privi un moment, apoi se întoarse cu spatele, exclamând:

— Mă chinuiţi, domnule! La urma urmei, e fratele meu şi calităţile lui… calităţile lui…

Rostind aceste cuvinte, vocea începu să-i tremure şi, înainte de a-şi da seama, izbucni în lacrimi.

— Are calităţi remarcabile, declară doctorul. Trebuie să găsim terenul potrivit pentru ele. O asigură apoi, plin de respect, de părerea lui de rău că îi tulburase liniştea.

— N-am făcut-o decât pentru biata mea Catherine, continuă el. Trebuie să o cunoaşteţi şi atunci veţi înţelege.

Doamna Montgomery îşi şterse lacrimile, roşind acum din cauza lor.

— Aş vrea să o cunosc pe fata dumneavoastră, răspunse ea şi apoi, deodată: N-o lăsaţi să se mărite cu el!

Doctorul Sloper a plecat cu acele cuvinte răsunându-i uşor în urechi: „N-o lăsaţi să se mărite cu el!” Ele îi dădeau satisfacţia morală de care amintise şi erau cu atât mai preţioase, cu cât, evident, o făcuseră pe biata doamnă Montgomery să sufere amarnic pentru mândria familiei.

CAPITOLUL 15

DOCTORUL NU PREA ŞTIA CE SĂ creadă de felul în care se purta Catherine; atitudinea ei în această criză sentimentală i se părea nefiresc de pasivă. Nu mai vorbise cu el după scena din bibliotecă, dinaintea întrevederii lui cu Morris; şi trecuse o săptămână fără să apară nicio schimbare în comportarea ei. Nimic din ce făcea ea nu era menit să stârnească mila şi doctorul era chiar puţin dezamăgit că fata nu-i dădea prilejul să-şi răscumpere asprimea printr-un gest de libertate care să aibă rolul unei compensaţii. Îi trecuse prin minte să-i propună să meargă cu el într-o călătorie prin Europa; dar era hotărât să recurgă la asta numai dacă i s-ar fi părut că vede în atitudinea ei un reproş nerostit. Doctorul avea impresia că ea îşi va dovedi talentul pentru acest gen de reproşuri şi se mira că nu e supus tirului unor asemenea baterii tăcute. Catherine nu spunea nimic, nici prin tăcere, nici prin cuvinte, şi cum nu fusese niciodată foarte vorbăreaţă, rezerva ei actuală nu avea o elocvenţă deosebita. Sărmana Catherine nu era ursuză — avea prea puţin talent histrionic pentru un astfel de comportament —, era pur şi simplu plină de răbdare. Desigur cugeta la situaţia ei, dar, în chip evident, făcea acest lucru fără grabă şi fară patimă, sperând să se împace cu soarta.

— O să facă ce i-am poruncit, îşi spuse doctorul, gândindu-se apoi că fiică-sa nu era deloc o fată de curaj.

Nu ştiu dacă sperase să întâmpine ceva mai multă rezistenţă pentru ca totul să fie mai amuzant; dar, îşi spuse el din nou, în ciuda momentelor de alarmă, paternitatea, oricum, nu e o vocaţie palpitantă.

Între timp Catherine făcuse o cu totul altă descoperire; i se părea că e foarte pasionant să încerce să fie o fiica exemplară. O stăpânea un simţământ nou: l-am putea descrie ca o stare de aşteptare, de suspens, în legătură cu propriile ei manifestări. Se studia pe sine ca şi cum ar fi studiat pe altcineva şi se întreba ce o să facă. Parcă în ea nouă persoană, pe jumătate ea şi pe jumătate alta, ar fi apărut pe lume dintr-o dată, insuflându-i o curiozitate firească în privinţa unor funcţii încă neverificate.

— Mă bucur că am o fiică atât de cuminte, îi spuse tatăl ei, sărutând-o, după ce trecuseră câteva zile.

— Încerc să fiu cuminte, replică ea, întorcându-şi capul, cu conştiinţa oarecum tulburată.

— Dacă vrei să-mi spui ceva, ştii bine că nu trebuie să şovăi. Nu e cazul să te simţi obligată să fi atât de tăcută. Nu că mi-ar plăcea să vorbim tot timpul despre domnul Townsend, dar când ai ceva deosebit să-mi spui despre el sunt bucuros să te ascult.

Îţi mulţumesc, rosti Catherine, acum nu am nimic deosebit să-ţi spun.

Nu o întreba niciodată dacă îl mai văzuse pe Morris, fiindcă era sigur că avea să-i spună singură. De fapt, nu îl văzuse; dar îi scrisese o lungă scrisoare. Cel puţin ea aşa o socotea şi, trebuie adăugat, lui Morris i s-a părut la fel de lungă: erau cinci pagini scrise foarte curat şi ordonat. Catherine avea un scris frumos, de care era chiar mândră: îi plăcea mult să copieze şi păstra câteva caiete cu fragmente care dovedeau această înzestrare; caiete pe care le arătase iubitului ei, într-o zi când se simţise nespus de fericită că el o cinsteşte cu atenţia lui. Îi spunea lui Morris în scrisoare că tatăl ei îşi exprimase dorinţa ca ea să nu-l mai vadă şi îl implora să nu mai vină la ei acasă „până ce nu va lua o hotărâre”. Morris trimise drept răspuns o scrisoare înfocată în care o întreba despre ce hotărâre, pentru numele lui Dumnezeu, era vorba. Nu se hotărâse odată cu două săptămâni înainte, era cu putinţa să-i treacă prin minte să-l părăsească? Avea de gând săi cedeze chiar de la începutul drumului lor spinos, după toate jurămintele de credinţă pe care le făcuse şi le primise? Continua povestindu-i întrevederea cu tatăl ei — povestire care nu era chiar identică

cu aceea pe care aţi citit-o în aceste pagini. „A fost extrem de brutal”, scria Morris, „dar tu ştii cum mă pot eu stăpâni. Am nevoie de toată stăpânirea când mă gândesc că stă în puterea mea să vin să te scap de această crudă captivitate”. Catherine îi trimise, drept răspuns, un bilet cu câteva rânduri: „Sunt foarte încurcată; nu te îndoi de dragostea mea, dar lasă-mă să aştept şi să mă gândesc puţin”. Gândul de a lupta împotriva tatălui ei, de a-şi opune voinţa voinţei lui, îi stătea ca o povară pe suflet şi o făcea să rămână liniştită, ca atunci când o mare greutate fizică ne ţine nemişcaţi. Nu-i trecuse niciodată prin gând să-şi părăsească iubitul, dar încercase de la început să creadă că vor găsi o soluţie paşnică pentru a ieşi din încurcătură. Era însă o convingere vagă, din care lipsea orice fărâmă de certitudine că tatăl ei îşi va schimba gândul. Spera doar că dacă o să fie bună, lucrurile se vor îndrepta într-un fel oarecare, misterios. Ca să fie bună, trebuia să aibă răbdare, să se poarte supus, să se abţină de la a-l judeca prea aspru pe tatăl ei sau de la comiterea oricărui gest de sfidare. Poate că el avea dreptate, la urma urmei, să gândească în acest fel; Catherine nu voia deloc să spună prin asta că ar fi fost întemeiată părerea lui despre motivele pentru care Morris voia să se căsătorească cu ea, ci doar că era probabil firesc şi potrivit ca părinţii conştiincioşi să fie bănuitori şi chiar nedrepţi. Probabil că erau pe lume şi oameni răi, aşa cum credea tatăl ei că e Morris, şi dacă exista cea mai mică posibilitate ca Morris să fie una din fiinţele acelea odioase doctorul avea tot dreptul să o ia în seamă. Desigur, el nu putea şti ceea ce ştia ea — dragostea şi credinţa pură ce străluceau în ochii lui Morris —, dar poate că Domnul va găsi o cale, la timpul cuvenit, să-l facă şi pe tatăl ei să le vadă. Catherine aştepta nu puţine lucruri de la ceruri, cărora le ceda toată iniţiativa, cum spun francezii, pentru a-i rezolva dilema. Nu-şi închipuia cum ar fi posibil să mai adauge ea ceva înţelepciunii tatălui ei; însuşi injustiţia lui îi părea de natură superioară, iar greşelile lui, absolute. Putea însă cel puţin să fie bună; şi dacă avea să fie îndeajuns de bună, cerurile vor găsi o cale să le împace pe toate: demnitatea erorilor tatălui şi gingăşia încrederii ei, îndeplinirea strict a a datoriilor de fiică şi bucuriile iubirii.

Sărmana Catherine ar fi fost bucuroasă să vadă în doamna Penniman un izvor de lumină, rol pe care această doamnă nu era însă pregătită să-l joace. Ei îi dădeau prea multă satisfacţie umbrele sentimentale ale micii drame ca să aibă deocamdată vreun interes să le risipească. Doamna Penniman voia să vadă intriga înnodându-se şi sfaturile pe care i le dădea nepoatei erau menite, în închipuirea ei să ducă la acest rezultat. Erau destul de incoerente

şi se contraziceau de la o zi la alta; dar în toate se vedea dorinţa arzătoare ca fata să facă un gest extraordinar. „Trebuie să acţionezi, scumpa mea; în situaţia ta soluţia este să acţionezi”, proclamă doamna Penniman, care socotea că nepoata nu e la înălţimea momentului. Speranţa ei secretă era că fata se va mărita în taină, iar ea va oficia ca doamnă de onoare, ca o dueña. Vedea ceremonia desfăşurându-se într-o capelă subterană — nu erau multe capelele subterane în New York, dar închipuirea doamnei Penniman nu se lăsa descurajată de fleacuri — vedea perechea vinovată, îi plăcea să-i numească pe biata Catherine şi pe drăguţul ei „perechea vinovată”, furişându-se într-o trăsură ce gonea către o cămăruţă ascunsă de la periferie, unde ea le făcea (sub un văl gros) vizite clandestine, unde ei aveau să îndure o perioadă de privaţiuni romantice şi unde, în cele din urmă, după ce ea se va fi dovedit providenţa pe acest pământ, mijlocitorul, apărătorul lor şi mijlocul de comunicaţie cu lumea, aveau să se împace eu fratele ei într-o scenă dramatică, în care ea era într-un fel, personajul principal. Ezita deocamdată să-i recomande Catherinei o asemenea cale, dar a încercat să-i prezinte această imagine atrăgătoare lui Morris Townsend. Era zilnic în legătură cu el, informându-l prin scrisori despre stările de lucruri din Piaţa Washington. Deoarece fusese izgonit din casă, cum spunea ea, nu l-a mai văzut; dar în cele din urmă îi scrise că dorea să aibă o întrevedere cu el. Aceasta putea avea loc numai pe teren neutru şi ea chibzui mult până să aleagă un loc de întâlnire. I-ar fi plăcut cimitirul Greenwood, dar renunţă, fiind prea departe; nu putea lipsi de acasă atât de mult, spunea ea, fără să dea naştere la bănuieli. Se gândi apoi la Battery, dar era un loc cam rece, bătut de vânt, pe lângă faptul că acolo eşti expus agresiunii imigranţilor irlandezi, care debarcă în acest punct, plini de lăcomie, în Lumea Nouă; în fine, se opri la un bar unde se mâncau stridii, ţinut de un negru, pe Seventh Avenue, local despre care nu ştia nimic deosebit; îl observase doar, trecând pe acolo. Îi scria lui Morris să vină în acel loc; s-a dus la întâlnire pe înserate, ascunsă sub un văl impenetrabil. Morris a lăsat-o să aştepte vreo jumătate de oră — trebuia să traverseze aproape tot oraşul de-a latul —, dar ei nu îi displăcu aşteptarea, care, se pare, îi sporea emoţiile. Ceru un ceai, care se dovedi extrem de prost, ceea ce îi dădu sentimentul că suferea pentru o cauză romantică. După sosirea, în cele din urmă, a lui Morris, se aşezară şi stătură vreo jumătate de oră în cel mai întunecat colţ al salonului din fund; şi nu exagerăm deloc spunând că acestea au fost cele mai fericite clipe pe care doamna Penniman le trăise de ani de zile. Era într-adevăr

palpitant să se afle aici, aşa că nu simţi nicio notă falsă în faptul că însoţitorul ei ceru o porţie de stridii înăbuşite şi începu să le mănânce în faţa ochilor ei. Morris, însă, avea nevoie de toată plăcerea pe care i-o puteau oferi stridiile, deoarece, trebuie să-i spunem cititorului, pentru el doamna Penniman era a cincea roată la căruţă. Se afla într-o stare de iritare firească la un gentleman plin de distinse calităţi, căruia i s-a dat peste nas în încercarea plină de mărinimie de a-i acorda preţuirea lui unei domnişoare mai puţin înzestrate, iar simpatia insinuantă a acestei matroane uscăţive nu era un motiv de uşurare. Îi părea o panglicară, şi el îi cunoştea bine pe panglicari. Îi dăduse atenţie şi îi intrase pe sub piele la început pentru a avea un sprijin în Piaţa Washington, dar acum îi trebuia toată stăpânirea de sine ca să se poarte amabil şi politicos. L-ar fi uns la inimă să-i spună că e o babă trăsnită şi că ar sui-o în omnibuz s-o trimită acasă. Ne amintim, însă, că Morris ştia să se înfrâneze şi că se străduia întotdeauna să se facă plăcut; aşa că, deşi purtarea doamnei Penniman îi călca pe nervii săi deja foarte întinşi, o asculta cu o consideraţie sumbră, care pe ea o umplea de încântare.

CAPITOLUL 16

BINEÎNŢELES, DE LA ÎNCEPUT AU vorbit despre Catherine.

— Mi-a trimis vreo vorbă, sau… sau altceva? s-a interesat Morris. Părea să spună că i-ar fi putut trimite un suvenir, o buclă de păr.

Doamna Penniman se simţi încurcată, fiindcă nu-i spusese nepoatei despre proiectata ei expediţie.

— Nu ţi-a trimis o vorbă anume, rosti ea. Nici nu i-am cerut, de altfel, fiindcă mi-era frică să… să nu o tulbur.

— Mi-e teamă că nu se tulbură aşa uşor, zâmbi Morris, cu o oarecare amărăciune.

— Are calităţi mai mari: e statornică, e fidelă.

— Credeţi deci că o să se ţină tare?

— Până la moarte!

— O, sper să nu ajungem până acolo, replică Morris.

— Trebuie să fim pregătiţi pentru ce e mai rău, şi despre asta vreau să-ţi vorbesc.

— Cum adică, ce e mai rău?

— Hm, făcu doamna Penniman. Caracterul raţional, de neclintit, al fratelui meu.

— A, la naiba!

— Nu ştie ce-i mila, adăugă doamna Penniman, ca explicaţie.

— Adică nu îşi va schimba gândul?

— N-o să fie niciodată înfrânt de argumente. L-am studiat. Poate fi înfrânt numai de un fapt împlinit.

— De un fapt împlinit?

— După aceea are să-şi schimbe gândul, rosti doamna Penniman, cu mult subînţeles. Nu îi pasă de nimic, decât de fapte — trebuie să se ciocnească de fapte.

— Bine, replică Morris, dar tot un fapt este şi intenţia mea de a mă însura cu fiica lui. L-am întâlnit acum câteva zile, dar n-a fost deloc înfrânt.

Doamna Penniman nu răspunse câteva clipe, fixându-l pe Morris cu un zâmbet încă mai strălucitor şi mai tandru, din umbra pălăriei largi, la marginea căreia vălul negru era aranjat ca o cortină.

— Căsătoreşte-te cu Catherine mai întâi şi stai de vorbă cu el după aceea! exclamă ea.

— Asta mă sfătuiţi să fac? se miră tânărul, încruntându-şi sprâncenele.

Ea era puţin înspăimântată, dar continuă cu multă îndrăzneală:

— Aşa văd eu lucrurile: o căsătorie în taină… o căsătorie în taină. Repeta expresia fiindcă îi plăcea.

— Adică să plec cu Catherine? Cum se spune — să o răpesc?

— Nu e un păcat când eşti silit să o faci, îl asigură doamna Penniman. Soţul meu, cum ţi-am mai spus, a fost un preot cunoscut — unul din cei mai buni oratori din vremea lui. Odată a cununat doi tineri care fugiseră din casa tatălui fetei: îl pasiona povestea lor. Nu a avut nicio şovăială şi totul s-a sfârşit cu bine. Tatăl s-a împăcat după aceea şi îşi preţuia ginerele foarte mult. Domnul Penniman i-a cununat într-o seară, pe la şapte. În biserică era atât de întuneric, că abia se vedea, iar soţul meu părea foarte agitat — avea un suflet atât de nobil. Nu cred că ar mai fi putut să facă acest lucru a doua oară.

— Din păcate, Catherine şi cu mine nu-l avem pe domnul Penniman care să ne cunune.

— Da, dar mă aveţi pe mine! replică doamna Penniman, cu tărie. Nu pot să oficiez ceremonia, dar pot să vă ajut, pot să veghez!

„Femeia asta e o imbecilă!” făcu Morris în sinea lui, dar fu obligat să rostească alte cuvinte, care nu se dovediră de fapt mult mai politicoase:

— De aceea mi-aţi cerut să ne întâlnim aici, ca să-mi spuneţi aceste lucruri?

Doamna Penniman fusese conştientă că solia ei era cam vagă şi că nu putea să-i ofere nicio răsplată palpabilă pentru drumul străbătut.

— M-am gândit că poate ai vrea să vezi pe cineva care e atât de aproape de Catherine, preciză ea, plină de demnitate, şi că, adăugă apoi, ai fi bucuros să găseşti un prilej ca să-i trimiţi ceva.

Morris îşi întinse mâinile goale cu un zâmbet melancolic:

— Vă sunt foarte îndatorat, dar nu am nimic de trimis

— Niciun *cuvânt?* insistă însoţitoarea lui, cu zâmbetul ei plin de subînţeles iarăşi pe faţă.

Morris se încruntă din nou:

— Spuneţi-i să se ţină tare, rosti el, aproape tăios.

— Iată un cuvânt potrivit — un cuvânt nobil: o va face fericită pentru mult timp. Catherine te impresionează cu tăria ei, continuă doamna Penniman, aranjându-şi pelerina şi pregătindu-se de plecare. În timp ce era astfel ocupată avu un moment de inspiraţie: descoperise fraza pe care o putea oferi, curajos, ca o justificare a gestului ce-l făcuse.

— Dacă te însori cu Catherine în ciuda oricăror riscuri, proclamă ea, o să-i dai fratelui meu o dovadă că eşti altfel decât crede el.

— Cum crede el că sunt?

— Chiar nu ştii? îl întrebă doamna Penniman, pe un ton aproape glumeţ.

— Nu mă interesează, afirmă Morris cu emfază.

— E lesne de înţeles că te supără.

— Îmi stârneşte dispreţul, declară el.

— A, atunci ştii despre ce-i vorba? rosti doamna Penniman, ameninţându-l cu degetul. Zice că îţi plac… că îţi plac banii ei.

Morris ezită o clipă, apoi spuse, cu bună ştiinţă:

— Bineînţeles că-mi plac!

— A, da, dar nu… nu aşa cum crede el. Doar nu iubeşti banii mai mult decât pe Catherine?

Morris se rezemă cu coatele pe masă, îngropându-şi capul în mâini:

— Mă chinuiţi, murmură el. Într-adevăr, cam acesta era efectul interesului prea stăruitor pe care i-l purta biata cucoană.

Dar ea nu se lăsă:

— Dacă te căsătoreşti cu Catherine împotriva voinţei lui, se va convinge că nu aştepţi nimic de la el şi că eşti pregătit să te descurci oricum; o să vadă atunci că nu eşti un om interesat.

Morris îşi ridicase puţin capul, urmărindu-i judecate;.

— Şi ce câştig în felul ăsta?

— Eh, dar o să-şi dea seama că s-a înşelat crezând că vrei să pui mâna pe banii lui.

— Şi văzând că eu vreau să se ducă la dracu' cu ei eu tot, o să-i lase unui spital. Asta vreţi să spuneţi? o întrebă Morris.

— Nu vreau să spun asta, deşi ar fi un gând foarte nobil, zise repede doamna Penniman. Vreau să spun că, după ce a fost atât de nedrept cu dumneata, va socoti că e de datoria lui ca, în cele din urmă, să te despăgubească într-un fel.

Morris clătină din cap, deşi trebuie să mărturisim că era surprins de această idee.

— Credeţi că e atât de sentimental?

— Nu e sentimental, replică doamna Penniman, dar, ca să fiu dreaptă faţă de el, cred că, în felul lui limitat, are un oarecare simţ al datoriei.

Prin mintea lui Morris Townsend străfulgera o întrebare: „Ce folos ar putea trage el, chiar în cazul unor împrejurări neprevăzute, de pe urma acţiunii acestui principiu în cugetul doctorului Sloper?" Avea însă destul simţ al ridicolului, ca să renunţe să afle.

— Fratele dumneavoastră nu are nicio datorie faţă de mine, preciză el, şi nici eu faţă de el.

— O, dar el are datorii faţă de Catherine.

— Da. Însă, vedeţi, conform aceluiaşi principiu, şi Catherine are datorii faţă de el.

Doamna Penniman se ridică, cu un oftat melancolic şi cu aerul că îl socotea foarte lipsit de imaginaţie.

— Ea s-a achitat întotdeauna de ele plină de credinţă, dar nu crezi că are datorii şi faţă de *dumneata?* Doamna Penniman sublinia pronumele personale în orice ocazie, chiar şi în conversaţie.

— E cam brutal spus. Îi sunt foarte recunoscător pentru dragostea ei, observă Morris.

— Am să-i spun asta. Şi acum, nu uita că dacă ai nevoie de mine, sunt acolo. Doamna Penniman, care nu ştia ce ar mai putea adăuga, arătă vag cu capul în direcţia Pieţei Washington.

Morris râmase cu ochii pironiţi către podeaua de nisip a localului; părea dispus să mai zăbovească puţin. În sfârşit, ridicându-şi brusc privirea, i se adresă:

— Credeţi într-adevăr că dacă ea se mărită cu mine are s-o dezmoştenească?

Doamna Penniman se uită ţintă la el, zâmbind:

— Bine, dar ţi-am spus ce cred că are să se întâmple — până în cele din urmă va fi cel mai bun lucru de făcut.

— Adică, orice-ar face ea, până la sfârşit tot are să-şi capete banii?

— Nu depinde de ea, ci de dumneata. Îndrăzneşte să pari pe atât de dezinteresat pe cât eşti, îl îndemnă doamna Penniman, plină de duh.

Morris îşi plecă din nou ochii spre podeaua de nisip, meditând, în timp ce ea îi dădea înainte:

— Domnul Penniman şi cu mine n-am avut mai nimic, şi eram foarte fericiţi. Catherine însă are banii de la mamă-sa, care, pe vremea când s-a măritat cumnată-mea, erau socotiţi o avere frumuşică.

— O, nu mai vorbiţi despre asta! protestă Morris; într-adevăr, era de prisos, căci el studiase chestiunea pe toate părţile.

— Austin s-a căsătorit cu o femeie cu bani — de ce n-ai face-o şi dumneata?

— Dar, dar fratele dumneavoastră era doctor, obiectă Morris.

— Nu toţi tinerii pot fi doctori.

— Pentru mine e o meserie absolut dezgustătoare, declară Morris, cu un aer de independenţă intelectuală; apoi, după câteva clipe, continuă, cam fără legătură:

— Credeţi că a făcut deja un testament în favoarea Catherinei?

— Cred că da — şi doctorii mor; poate însă şi puţin în favoarea mea, adăugă doamna Penniman, fără ocolişuri.

— Şi bănuiţi că l-ar schimba negreşit în ce o priveşte pe Catherine?

— Da; şi apoi l-ar face iar ca înainte.

— O, dar nu te poţi bizui pe asta.

— Vrei cu adevărat să te *bizui* pe acest lucru? se interesă doamna Penniman.

Morris se înroşi puţin:

— Vedeţi, mi-e foarte teamă ca un cumva să-i fac un rău Catherinei.

— Ah, nu trebuie să-ţi fie teamă. Nu-ţi fie teamă de nimic şi totul o să meargă bine.

Doamna Penniman plăti apoi pentru ceai, Morris pentru stridiile înăbuşite, şi ieşiră împreună în bulevardul pustiu şi slab luminat. Se lăsase întunericul şi felinarele cu gaz erau separate de porţiuni lungi de caldarâm în care găurile şi crăpăturile păreau disproporţionat de mari. Pe pietrele mişcătoare ale pavajului venea hurducăind un omnibuz, împodobit cu desene ciudate.

— Cu ce mergeţi acasă? se informă Morris, aruncând către vehicul o privire interesată. Doamna Penniman îl luase de braţ.

Ea şovăi puţin: — Cred că aşa e destul de plăcut, zise, făcându-l să simtă în continuare valoarea sprijinului său.

Astfel că Morris a străbătut cu ea drumurile întortocheate ale părţii de apus a oraşului şi străzile din centru, pline de îmbulzeala de la orele serii, până în cartierul liniştit al Pieţii Washington. Mai zăboviră câteva clipe la picioarele scărilor de marmoră albă ale locuinţei doctorului Sloper, deasupra cărora o uşă albă, imaculată, cu o plăcuţă de argint strălucitoare, ca ornament, părea să închipuie pentru Morris portalul închis al fericirii; apoi privirea melancolică a însoţitorului doamnei Penniman se opri asupra unei ferestre luminate de la etaj.

— E camera mea — cămăruţa mea dragă, preciză doamna Penniman.

Morris tresări:

— Atunci n-aveam de ce să dau ocol pieţei ca s-o văd.

— Cum doreşti. A Catherinei e în spate: două ferestre superbe la etajul al doilea. Cred că poţi să le vezi din strada cealaltă.

— Nu vreau să le văd, madam. Şi Morris se întoarse cu spatele către casă.

— Oricum, am să-i spun că ai venit până *aici*, îl asigură doamna Penniman, marcând locul unde se aflau, şi o să-i transmit mesajul dumitale — să se ţină tare.

— Da, da, sigur. Ştiţi că îi scriu şi eu lucrurile astea.

— E cu totul altceva, pare-se, când sunt cuvinte rostite. Şi nu uita, dacă ai nevoie de mine, sunt *acolo;* şi doamna Penniman aruncă o privire către al treilea cat.

S-au despărţit apoi, iar Morris, rămas singur, nu s-a mişcat şi câteva clipe nu şi-a luat ochii de la clădire; după aceea a pornit, plimbându-se posomorit în jurul pieţei, pe partea opusă, pe lângă gardul de lemn. Apoi s-a întors şi s-a oprit iar în faţa locuinţei doctorului Sloper. Şi-a plimbat privirile de-a lungul ei, oprindu-şi-le chiar şi în dreptul ferestrelor roşietice ale

apartamentului doamnei Penniman. „O casă al naibii de confortabilă!” îşi zise în sinea lui.

CAPITOLUL 17

DOAMNA PENNIMAN I-A SPUS Catherinei în seara aceea — cele două femei stăteau de vorbă în salonul din spate — că se întâlnise cu Morris Townsend; aflând această ştire fata tresări dureros. Simţi că se înfurie; era furioasă aproape pentru prima data în viaţa ei. I se părea că mătuşă-sa îşi vâra nasul în treburile ei şi simţea o teamă nedesluşită că îi face mai mult rău

— Nu înţeleg de ce-a fost nevoie să-l întâlneşti. Nu cred că ai făcut bine, o certă ea.

— Îmi părea rău de el — mi-am zis că trebuie să-l întâlnească cineva.

— Nimeni în afară de mine, replică fata, având impresia că rosteşte cele mai neruşinate cuvinte din viaţa ei, în timp ce, totuşi, instinctul îi spunea că are dreptate.

— Dar tu n-ai vrut, scumpa mea, protestă mătuşa Lavinia, şi nu ştiam ce se întâmplă cu el.

— Nu m-am întâlnit eu el fiindcă m-a oprit tata, spuse Catherine, simplu.

Această simplitate o ofensă mult pe doamna Penniman.

— Dacă taică-tău ţi-ar interzice să te duci la culcare, bănuiesc că ai sta trează tot timpul! comentă ea.

Catherine îi aruncă o privire, spunând:

— Nu te înţeleg. Eşti foarte ciudată.

— Ai să mă înţelegi într-o zi, scumpa mea! Şi doamna Penniman îşi reluă lectura ziarului de seară, pe care-i studia zilnic, de la primul la ultimul rând. Se învălui în tăcere: era hotărâtă să aştepte până când Catherine avea să o întrebe despre întâlnirea cu Morris. Dar fata nu spuse nimic mult timp, aşa că mătuşă-sa aproape că îşi pierdu răbdarea; era gata să izbucnească şi să o acuze de lipsă de inimă, când Catherine, în fine, rosti:

— Şi el ce a spus?

— A spus că e gata să se căsătorească cu tine, oricând în ciuda celor întâmplate.

Catherine nu răspunse şi din nou doamna Penniman simţi că îşi pierde răbdarea; de aceea, în cele din urmă fnai adăugă ştirea că Morris era tot atât de frumos, dar avea ochii duşi în fundul capului.

— Părea trist? se interesă nepoata.
— Avea cearcăne sub ochi, răspunse doamna Penniman. Era cu totul altfel decât prima dată când l-am văzut; dar poate că m-ar fi impresionat şi mai mult atunci, dacă ar fi fost în starea asta. Chiar când e nefericit, e atât de distins!
Auzind aceste cuvinte, Catherine văzu în faţa ei un portret viu şi împotriva propriei voinţe, se surprinse contemplându-l.
— Unde l-ai întâlnit? întrebă ea, apoi.
— În… în cartierul Bowery, într-o cofetărie, afirmă doamna Penniman, care socotea că nu trebuie să spună chiar adevărul adevărat.
— Pe unde vine asta? se interesă Catherine, după altă pauză.
— Vrei să te duci acolo, draga mea? se miră mătuşa ei.
— Ah, nu. Şi Catherine se ridică din fotoliu, îndreptându-se către cămin, unde rămase cu ochii ţintă la cărbunii încinşi.
— De ce eşti atât de ţeapănă, Catherine? rosti doamna Penniman după un timp.
— Ţeapănă?
— Atât de rece, de indiferentă.
Fata se întoarse brusc:
— A spus *el* cuvintele astea?
Doamna Penniman ezită un moment:
— Am să-ţi spun adevărul. A zis că-i e teamă numai de un singur lucru; să nu ţi se facă frică.
— De ce să mi se facă frică?
— De tatăl tău.
Catherine se întoarse din nou către foc, şi apoi spuse, după câteva clipe:
— Îmi e frică de tata, într-adevăr.
Doamna Penniman se sculă brusc de pe scaun şi se apropie de nepoată-sa:
— Deci ai de gând să te desparţi de Morris?
Catherine nu se mişcă; îşi ţinea ochii aţintiţi către foc. După un timp îşi ridică privirile spre mătuşă-sa:
— De ce mă iscodeşti atât?
— Nu te iscodesc. Când am mai stat de vorbă până acum?
— Cred că am stat de vorbă de mai multe ori.
— Şi e necesar să mai vorbim încă, draga mea, rosti doamna Penniman cu multă solemnitate. Mi-e teamă că nu-ţi dai seama ce important — se opri

o clipă; Catherine o privea fix —, ce important e să nu-l dezamăgeşti pe acest tânăr cu suflet mare! Şi doamna Penniman se îndreptă către fotoliul ei de lângă lampă, luând de pe masă ziarul de seară, cu un gest brusc.

Catherine rămase pe loc în faţa focului, cu mâinile la spate, uitându-se la mătuşa ei, care nu văzuse niciodată o privire atât de fixă şi de întunecată în ochii nepoată-sii.

— Nu cred că mă înţelegi sau că mă cunoşti, zise Catherine.

— Nici nu-i de mirare că nu te cunosc; ai atât de puţină încredere în mine.

Catherine nu a făcut nicio încercare să înlăture această învinuire şi un timp a domnit tăcerea. Dar doamna Penniman avea o imaginaţie neobosită, iar ziarul de seară nu a reuşit să i-o zăgăzuiască în această împrejurare,

— Dacă te pleci de teama mâniei părintelui tău, o preveni ea, nu ştiu ce o să se aleagă de noi.

— Te-a rugat *el* să-mi transmiţi acest lucru?

— M-a rugat să fac uz de influenţa mea.

— Cred că greşeşti, replică fata. El are încredere în mine.

— Sper să nu se căiască de această încredere! Şi doamna Penniman plesni ziarul cu palma. Nu ştia ce să mai facă cu nepoată-sa, care devenise deodată atât de aspră şi începuse să o contrazică.

Nu trecu mult şi impresia îi fu confirmată din plin!

— Ar trebui să nu mai aranjezi nicio întâlnire cu domnul Townsend, preciza Catherine. Nu cred că se cade.

Doamna Penniman se ridică plină de semeţie:

— Scumpa mea copilă, doar nu eşti geloasă pe mine? o interpelă ea.

— Vai, tanti! murmură Catherine, colorându-se 1a faţă.

— Nu cred că e treaba ta să mă înveţi pe mine ce se cade şi ce nu.

În această privinţă Catherine nu făcea nicio concesie:

— Nu se cade să minţi, spuse ea.

— În orice caz pe *tine* nu te-am minţit!

— Da, dar i-am promis tatei…

— Nu mă îndoiesc că i-ai făcut promisiuni tatălui tău. Dar eu nu i-am promis nimic.

Catherine nu putea să nu fie de acord, ceea ce şi făcu, prin tăcere.

— Bănuiesc că nici domnului Townsend nu-i place, rosti ea, apoi.

— Nu-i place să se întâlnească cu mine?

— Pe furiş.

— N-a fost pe furiş: era plin de oameni acolo.
— Dar era un loc secret — tocmai în Bowery.
Doamna Penniman bătu în retragere:
— Gentlemanilor nu le displac aceste lucruri, observi ea. Îl cunosc eu.
— Tatălui meu nu i-ar plăcea, dacă ar şti.
— Mă rog, ai intenţia să-l informezi? se interesă doamna Penniman.
— Nu, tanti Lavinia. Dar te rog să nu mai faci asta.
— Dar dacă îl mai văd, ai să-l informezi pe taică-tău, nu-i aşa? Eu nu sunt cuprinsă de spaimă, ca tine, în faţa fratelui meu; am ştiut întotdeauna cum să-mi apăr poziţia. Fii sigură, însă, că n-am să mai mişc un deget pentru tine; te-ai dovedit prea nerecunoscătoare. Ştiam că nu eşti spontană din fire, dar te credeam mai hotărâtă şi l-am avertizat pe taică-tău de acest lucru. Acum sunt dezamăgită; el, însă, nu o să fie.
După aceasta doamna Penniman îi ură scurt nepoată-sii noapte bună şi se retrase în odaia ei.

CAPITOLUL 18

CATHERINE NU S-A DEZLIPIT DE lângă căminul din salon — a rămas acolo mai mult de o oră, adâncită în gânduri. Mătuşă-sa îi părea o femeie agresivă şi ridicolă; se simţea foarte matură şi responsabilă, acum că vedea lucrurile atât de limpede şi trebuia să o judece atât de sever. Nu o jignise şi nu o impresionase acuzaţia de slăbiciune, fiindcă nu se simţea slabă şi nu-i păsa de dispreţul ei. Îl privea pe taică-tău cu un respect nemărginit şi îşi dădea seama că dacă l-ar supăra, ar suferi ca şi cum ar fi profanat un templu măreţ; însă încetul cu încetul ţelul i se desluşise şi avea acum credinţa că rugăciunile ei îl purificaseră de orice violenţă. Se lăsase întunericul şi lampa începuse să afume fără ca ea să bage de seamă; privirile îi erau concentrate asupra teribilului ei plan. Ştia că doctorul era în birou — stătuse acolo toată seara; se aştepta din când în când să-l audă mişcându-se. Se gândi că poate are să vină, cum făcea uneori, în salon. Pendula bătu ora unsprezece. Catherine se ridică şi se îndreptă spre uşa bibliotecii, unde aşteptă câteva clipe, nemişcată. Ciocăni la uşă şi aşteptă din nou. Tatăl ei îi răspunsese, dar ea nu avea curajul să apese pe clanţă. Cele spuse mătuşii erau perfect adevărate: îi era frică de el; spunând asta nu avea sentimentul slăbiciunii, căci de ea însăşi nu îi era frică. Îl auzi mişcându-se înăuntru; doctorul veni şi îi deschise uşa.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el. Stai aici ca o stafie!

Catherine intră în cameră, dar îi trebui un timp până să izbutească să spună ce avea de spus. Tatăl ei, în halat şi în papuci, stătuse până atunci la masa de scris şi după ce o privi puţin, aşteptând să rostească un cuvânt, se apucă să scrie din nou. Stătea cu spatele la ea — Catherine îi auzea scârţâitul penei pe hârtie. Ea rămăsese lângă uşă; îşi simţea inima zvâcnind în piept şi era bucuroasă că el e întors cu spatele, fiindcă i se părea mai uşor să i se adreseze astfel, decât să-i vadă chipul. Începu în fine, urmărindu-l cu privirea:

— Mi-ai spus că dacă am ceva să-ţi comunic în legătură cu domnul Townsend, ai să fi bucuros să mă asculţi.

— Aşa e, draga mea, încuviinţă doctorul, fără să se întoarcă, dar oprindu-se din scris.

Catherine ar fi dorit să audă pana mai departe, totuşi continuă:

— Trebuie să-ţi spun că nu l-am mai văzut de atunci, dar aş vrea să-l văd.

— Să-ţi iei rămas bun? se interesă doctorul.

Fata şovăi:

— Dar nu pleacă nicăieri.

Doctorul se roti încet în scaun, cu un surâs ce părea că o acuză de ironie; dar extremele se ating şi Catherine nu intenţionase să fie ironică.

— Deci nu ca să-ţi iei rămas bun? insistă doctorul.

— Nu, tată, nu pentru asta, cel puţin nu pentru totdeauna. Nu l-am mai văzut, dar aş vrea să-l văd, repetă ea.

Doctorul îşi frecă încet bărbia eu coada penei de scris.

— I-ai trimis vreo scrisoare?

— Da, patru.

— Înseamnă că nu l-ai îndepărtat. Una ar fi fost de ajuns.

— Da, confirmă Catherine. L-am rugat… l-am rugat să aştepte. Tatăl ei se uită drept la ea şi fata se temu că o să izbucnească plin de mânie — avea o privire atât de limpede şi rece.

— Eşti o fată dulce şi ascultătoare, rosti el în cele din urmă. Vino la tatăl tău.

Se ridică, întinzând braţele spre ea.

Cuvintele lui o surprinseră şi o umplură de o imensă fericire. Se duse spre el, iar doctorul o cuprinse cu braţul, afectuos şi mângâietor; apoi o sărută. Pe urmă spuse:

— Vrei să-mi faci o mare bucurie?

— Aş vrea, dar mi-e teamă că nu pot, fu răspunsul Catherinei.
— Poţi dacă vrei. Depinde numai de voinţa ta.
— Să mă despart de el? întrebă ea.
— Da, să te desparţi de el.
Doctorul o ţinea încă lângă el, cu aceeaşi căldură, cu privirea îndreptată spre ochii ei ce se fereau. Urmă o tăcere lungă; Catherine ar fi dorit ca el să-i dea drumul.
— Tu eşti mai fericit decât mine, tată, rosti ea în cele din urmă.
— Nu mă îndoiesc că eşti nefericită, acum. Dar e mai bine să fi nefericită două-trei luni şi să uiţi apoi, decât zeci de ani şi să nu ai cum uita.
— Da, dacă ar fi aşa, spuse Catherine.
— Aşa ar fi; sunt sigur.
Fata nu răspunse şi el continuă:
Nu ai încredere în judecata şi în afecţiunea mea, în grija pe care o port viitorului tău?
— Vai, tată! murmură Catherine.
— Nu crezi că îi cunosc cât de cât pe oameni — eu viciile, cu nebuniile şi falsităţile lor?
Catherine se desprinse şi se întoarse spre el:
— Morris nu e un vicios, nu e un om fals!
Tatăl ei o privea cu aceiaşi ochi pătrunzători şi limpezi:
— Prin urmare nu iei în considerare părerea mea?
— Nu pot să cred aşa ceva!
— Nu-ţi cer să crezi, ci să te încrezi în ea.
Catherine nu putea să aprecieze acest sofism ingenios; nu şovăi, totuşi, să-l întrebe, drept răspuns la apelul lui:
— Ce-a făcut, ce ştii despre el?

— N-a făcut niciodată nimic — este un egoist şi un pierde-vară.
— Ah, tată, nu-l jigni astfel! exclamă ea, pe un ton rugător.
— Nu vreau să-l jignesc: ar fi o mare greşeală. Faci cum vrei, adăugă el, întorcându-se.
— Pot să-l văd?
— Cum vrei.
— O să mă ierţi?
— Câtuşi de puţin.
— N-am să-l văd decât o dată.
— Nu înţeleg ce vrei să spui. Nu poţi decât să te desparţi de el sau să-l întâlneşti în continuare.
— Vreau să-i explic, să-i spun să aştepte.
— Ce să aştepte?
— Pâna când o să-l cunoşti mai bine, până o să fi de acord.
— Să nu-i spui prostiile astea. Îl cunosc foarte bine şi n-o să fiu de acord niciodată.
— Dar putem să aşteptăm oricât, spuse sărmana Catherine, pe tonul cel mai umil şi mai împăciuitor, care însă îl irită şi mai tare pe tatăl ei, insistenţa fetei părându-i lipsită de tact.
Doctorul răspunse, cu o voce destul de potolită, totuşi:
— Desigur, puteţi aştepta până mor, dacă vreţi.
Catherine scoase un strigăt de oroare.
— Logodna voastră va avea şi o consecinţă plăcută: o să vă facă să aşteptaţi acest eveniment cu multă nerăbdare.
Catherine îl privea cu ochii holbaţi, iar doctorul îşi gusta efectul. Asupra fetei cuvintele lui căzuseră cu forţa — ori mai degrabă cu măreţia vagă — a unei axiome logice, şi nu era de competenţa ei să o contrazică; dar, deşi era un adevăr ştiinţific, simţea că e incapabilă să îl accepte.
— Aş prefera să nu mă mărit, dacă ar fi adevărat ce spui, afirmă ea.
— Dovedeşte-mi atunci, fiindcă e neîndoios că dacă te logodeşti cu Morris Townsend înseamnă pur şi simplu că îmi aştepţi moartea.
Ea se întoarse cu spatele, cu un sentiment de rău şi de sfârşeală, iar doctorul continuă:
— Şi dacă tu o aştepţi cu nerăbdare, judecă, te rog, cât de înfocat este el.
Catherine întoarse cuvintele tatălui ei pe toate părţile — aveau pentru ea o asemenea autoritate, încât raţiunea o îndemna chiar să-l asculte. Se ascundea în ele ceva îngrozitor de urât, răzbătând până la ea prin filtrul

minţii ei mai slabe. Deodată, însă, îi veni o idee, simţi că e o adevărată inspiraţie:

— Dacă nu mă mărit înainte ca tu să mori, n-o să mă mărit nici după aceea, rosti ea.

Trebuie să spunem că pentru tatăl ei afirmaţia aceasta nu a fost altceva decât o simplă vorbă de duh; şi cum încăpăţânarea, în minţile nedesăvârşite, nu alege de obicei un asemenea mod de exprimare, doctorul era cu atât mai surprins de acest joc gratuit al unei idei fixe.

— Ţii neapărat să fi impertinentă? rosti el şi în timp ce îi punea întrebarea îşi dădu seama de grosolănia ei.

— Impertinentă? Ah, tată, ce lucruri groaznice poţi să spui!

— Dacă nu-mi aştepţi moartea, poţi la fel de bine să te măriţi imediat; nu ai ce altceva să aştepţi.

Catherine nu răspunse de îndată; apoi, însă, mărturisi:

— Sper că Morris… cu încetul… are să te convingă.

— N-am să mai stau de vorbă cu el. Îmi este prea antipatic.

Catherine scoase un oftat lung şi abia auzit: încercă să-l înăbuşe, fiindcă socotea că nu se cuvine să facă paradă de supărarea ei şi să încerce să-şi impresioneze tatăl prin scene ieftine. De fapt, i se părea că nu se cuvine să încerce să-l impresioneze în niciun fel — ar fi fost lipsit de înţelepciune; rolul ei era să schimbe, cu încetul şi cu blândeţe, imaginea intelectuală pe care doctorul şi-o formase despre caracterul bietului Morris. Dar modul în care urma să provoace această schimbare îi apărea deocamdată învăluit în mister, aşa că se simţea cât se poate de neajutorată şi de nefericită. Îşi istovise toate argumentele, toate replicile. Poate că tatălui ei îi era milă de ea, dar el era sigur că are dreptate.

— Poţi să-i spui domnului Townsend când îl vezi, o înştiinţă doctorul, că dacă te măriţi fără consimţământul meu, nu-ţi las nicio centimă din banii mei. Asta are să-l intereseze mai mult decât orice altceva.

— Aşa ar fi drept, răspunse Catherine. În acest caz; n-ar trebui să capăt nicio centimă din banii dumitale.

— Dragă copilă, râse doctorul, simplitatea ta e mişcătoare. Să faci aceeaşi remarcă, pe acelaşi ton şi cu aceeaşi expresie pe chip către domnul Townsend şi să-i observi replica. Nu va fi politicoasă — îi va trăda iritarea, şi o să mă bucur, fiindcă astfel vei vedea că am dreptate; bineînţeles, dacă n-o să-ţi placă de el cu atât mai mult — şi acest lucru e posibil — cu cât e mai bădăran cu tine.

— N-o să fie niciodată bădăran cu mine, spuse fata cu voce blajină.

— Comunică-i ce ţi-am spus, totuşi,

Catherine ridică privirea spre el şi ochii ei liniştiţi se umplură de lacrimi.

— Cred că am să mă întâlnesc cu el, atunci, murmură, cu glasul ei timid.

— Faci cum vrei.

Doctorul se duse la uşă şi i-o deschise; Catherine avu sentimentul dureros că e dată afară din cameră.

— N-am să-l văd decât o dată, adăugă ea, întârziind o clipă.

— Faci cum vrei, repetă doctorul, stând cu mâna pe clanţă. Ţi-am spus ce gândesc. Dacă te întâlneşti cu el, ai să te porţi ca o fiică rea şi nerecunoscătoare şi ai să-i pricinuieşti bătrânului tău tată cea mai mare durere din viaţa lui.

Era mai mult decât putea să îndure biata fată: izbucni în lacrimi şi se repezi spre părintele ei neîndurător şi inflexibil, scoţând un strigăt jalnic. Îşi ridicase mâinile în chip de rugăminte, dar el se feri, neînduplecat, din calea ei. În loc s-o lase să suspine de durere pe umărul lui, o luă pur şi simplu de braţ şi o conduse dincolo de prag, închizând uşa în urma ei, încet dar hotărât. După aceea rămase pe loc, ascultând, mult timp nu se auzi niciun sunet; ştia că ea stă în faţa uşii. Îi părea rău de ea, cum am mai spus, dar era absolut sigur că are dreptate. Apoi o auzi plecând şi paşii ei scârţâiră uşor pe scară.

Doctorul se plimbă câtva timp prin cameră, cu mâinile în buzunare, şi cu o scânteie, poate de mânie, sau poate de umor, lucind în ochi. „Pe legea mea, îşi spuse el, mi-e teamă că n-o să se dea bătută, zău aşa!” Ideea asta, că „fata lui n-o să se dea bătută”, părea să aibă şi o latură comică, oferindu-i astfel un prilej de amuzament. Doctorul era decis, cum îşi spuse în sinea lui să-l guste până la capăt.

CAPITOLUL 19

PENTRU MOTIVE LEGATE DE această hotărâre, a doua zi doctorul a căutat, să aibă o conversaţie între patru ochi cu doamna Penniman. A chemat-o în bibliotecă şi i-a atras atenţia să aibă grijă cum se poartă în ce o priveşte pe Catherine.

— Nu înţeleg ce vrei să spui, a replicat soră-sa. Parcă ai vorbi cu un copil.

Într-adevăr, mai ai multe de învăţat, îşi permise doctorul să observe.

— M-ai chemat aici ca să mă insulţi? îl chestionă doamna Penniman.

— Câtuşi de puţin. Numai ca să-ţi dau un sfat. L-ai luat sub protecţia ta pe tânărul Townsend: te priveşte. Nu mă interesează sentimentele, fanteziile, plăcerile sau iluziile tale; ceea ce îţi cer e să le păstrezi pentru tine. I-am explicat poziţia mea şi Catherinei; o cunoaşte foarte bine, aşa că dacă mai face un singur pas, încurajând atenţia domnului Townsend, îmi va nesocoti vrerea cu bună ştiinţă. În ce te priveşte, dacă mai faci un singur pas ca să o ajuţi sau să o consolezi, îl voi considera — dacă-mi dai voie — o dovadă evidentă de trădare. Ştii că înalta trădare e o crimă capitală: ia aminte la pedeapsa ce urmează. Doamna Penniman îşi dădu capul pe spate, ridicându-şi sprâncenele cum obişnuia uneori:

— Îmi face impresia că vorbeşti ca un autocrat.

— Vorbesc ca tatăl fiicei mele.

— Dar nu şi ca fratele surorii tale.

— Draga mea Lavinia, replică doctorul, câteodata mă întreb dacă sunt cu adevărat fratele tău: suntem atât de deosebiţi. În ciuda acestor diferende, putem totuşi, la nevoie, să ne înţelegem, şi acum acesta e esenţialul. Nu umbla cu ascunzişuri în ce-l priveşte pe domnul Townsend; asta-i tot ce-ţi cer. Foarte probabil ai corespondat cu el în ultimele trei săptămâni — poate l-ai şi întâlnit —, nu e nevoie să-mi spui.

Avea convingerea că ea o să fabrice pe loc o minciună şi i-ar fi fost lehamite să o asculte.

— Orice ai făcut până acum, nu mai face de acum încolo; asta-i tot ce doresc.

— Nu doreşti cumva şi să-ţi omori fiica? îi ceru socoteală doamna Penniman.

— Dimpotrivă, vreau să o ajut să trăiască şi să fie fericită.

— Ai s-o omori, a petrecut o noapte îngrozitoare.

— N-o să moară după o noapte îngrozitoare, nici măcar după douăzeci. Nu uita că sunt un medic reputat.

Doamna Penniman şovăi puţin, apoi riscă o replică:

— Faptul că eşti un medic reputat nu te-a împiedicat să-ţi pierzi până acum doi membri ai familiei.

Riscase, dar fratele ei îi aruncă o privire atât de crâncenă şi de incisivă — ca o lanţetă de chirurg — încât se înspăimântă de propriul ei curaj. Şi doctorul îi răspunse, pe un ton ce se potrivea perfect cu privirea:

— S-ar putea să nu mă împiedice nici să pierd societatea celui de-al treilea.

Doamna Penniman părăsi camera cu atât cât găsi la îndemână din aerul unei persoane căreia nu i se preţuiesc meritele şi se întoarse în odaia Catherinei, unde se închisese biata fată. Ştia că a petrecut o noapte îngrozitoare, fiindcă cu o seară înainte se întâlniseră din nou, după ce Catherine plecase de la tatăl ei. Doamna Penniman se afla pe palierul etajului al doilea când nepoată-sa urca sus; nu era nimic extraordinar în faptul că o persoană atât de subtilă a descoperit că fata stătuse de vorbă cu doctorul în birou. Încă şi mai puţin extraordinare erau curiozitatea ei de a afla rezultatul acelei întrevederi şi faptul că acest sentiment, împletit cu marea ei bunăvoinţă şi generozitate, o îndemna să-i pară rău de cuvintele grele pe care şi le spuseseră una alteia. Când nefericita fată a apărut pe coridorul întunecos, Doamna Penniman i-a făcut o vie demonstraţie de afecţiune. Şi inima, gata să se sfarme, a Catherinei, era la fel de dornică de uitare; ea nu a ştiut decât că mătuşă-sa o luase în braţe. Doamna Penniman a purtat-o până în camera fetei şi cele două au stat acolo împreună până spre dimineaţă, tânără cu capul în poala celeilalte, suspinând — la început înăbuşit, fără zgomot, şi apoi, în fine, mai liniştit. Doamna Penniman era încântată de faptul că, datorită acestei scene, era virtual înlăturată opreliştea pe care Catherine o pusese în calea legăturilor viitoare ale mătuşă-sii cu Morris Townsend. Dar nu a mai fost la fel de încântată când, intrând în camera nepoatei înainte de micul dejun, a găsit-o pe Catherine în picioare, pregătindu-se să coboare la masă.

— N-ar trebui să vii, remarcă ea. Nu te simţi prea bine, după noaptea asta îngrozitoare.

— Ba da, mă simt foarte bine şi mi-e teamă doar să nu întârzii.

— Nu pot să te înţeleg, strigă doamna Penniman. Ar trebui să stai trei zile în pat,

— N-aş putea face asta, afirmă Catherine, căreia ideea nu-i surâdea defel.

Doamna Penniman fu cuprinsă de disperare: mai observă, cu cea mai mare nemulţumire, că de pe faţa Catherinei dispăruse orice urmă a lacrimilor de azi-noapte; se bucura de o sănătate de nezdruncinat.

— Ce impresie vrei să faci asupra lui taică-tău, se miră doamna Penniman, dacă apari bocănind pe scări fără vreun semn de tulburare, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat?

— Nu i-ar face nicio plăcere să zac în pat, răspunse Catherine, simplu.

— Cu atât mai mult trebuie să procedezi în felul ăsta. Cum altfel crezi că o să-l impresionezi?

Catherine stătu puţin pe gânduri: Nu ştiu cum, dar nu aşa. Vreau să mă port ca de obicei.

Sfârşi cu îmbrăcatul şi — după expresia mătuşă-sii — coborî bocănind pe scări şi ajunse în faţa tatălui ei. Catherine era într-adevăr prea modestă pentru a fi patetică cu consecvenţă.

Şi totuşi era perfect adevărat că petrecuse o noapte îngrozitoare. Nu adormise nici după plecarea doamnei Penniman, ci stătuse cu privirea pironită înspre tavanul întunecat şi neprietenos, retrăind scena când fusese dată afară de tatăl ei şi auzind în gând cuvintele care o acuzau că e o fiică lipsită de inimă. Inima era gata să i se spargă: avea destulă pentru asta. Câteodată i se părea că el are dreptate, fiindcă numai o fiică cu adevărat nerecunoscătoare putea face ce făcea ea. Era nerecunoscătoare, desigur, dar nu se putea altfel. O să încerce să pară bună, chiar dacă sufletul îi era corupt; mai spera că o să poată obţine ceva cu ajutorul unor concesii ingenioase făcute formei, deşi avea să ţină la Morris în continuare. Ingeniozitatea Catherinei era destul de vagă şi nu suntem noi chemaţi să-i dăm în vileag imperfecţiunile. O dovadă, însă, că nu-i lipsea cu totul era acea prospeţime a chipului care a descurajat-o atât de mult pe doamna Penniman, uluită că o tânără care o noapte întreagă tremurase sub povara blestemului patern, nu arăta defel suptă la faţă. Biata Catherine era conştientă de această prospeţime; asta îi sporea oarecum povara pe care o purta pe suflet, gândindu-se la viitor. I se părea o dovadă că e o fiinţă puternică, solidă şi greoaie, care va trăi până la adânci bătrâneţi — mai mult decât poate fi în general convenabil; şi gândul acesta o obseda, părându-i o ambiţie în plus, cu atât mai stânjenitoare cu cât, în acest moment, cultivarea oricărei ambiţii nu se potrivea cu intenţia ei de a se purta cum se cuvine. I-a scris în acea zi lui Morris Townsend, rugându-l să vină la ea a doua zi: erau doar câteva cuvinte, fără nicio explicaţie. Îi va explica totul când vor fi faţă în faţă.

CAPITOLUL 20

A DOUA ZI DUPĂ AMIAZĂ, CATHERINE i-a auzit vocea la uşă şi apoi paşii în hol. L-a primit în salonul mare şi luminos din faţă şi i-a dat ordin valetului ca, dacă vine cineva, să spună că e foarte ocupată. Nu i era

teamă că s-ar putea întoarce tatăl ei, fiindcă la ora aceea umbla întotdeauna cu trăsura prin oraş. Când la văzut pe Morris în faţa ochilor, primul gând a fost că e încă şi mai frumos decât şi-l zugrăvise, plină de dor, în amintire: apoi a simţit că o luase şi o strângea în braţe. I se părea, după ce fu din nou liberă, că de acum se aruncase deja în vâltoarea luptei şi chiar crezu o clipă că e căsătorită cu el.

Morris o certă că fusese atât de crudă şi că-l făcuse atât de nefericit, iar Catherine simţi cu strângere de inimă ce duşmănoasă îi era soarta, care o silea să provoace amărăciune în direcţii atât de diferite. Ea dorea însă, ca, în locul reproşurilor, oricât de tandre, să primească ajutor: el era desigur destul de înţelept şi de iscusit ca să găsească o soluţie şi să iasă din impas. Fata îşi exprimă această credinţă, iar Morris îi primi asigurările cu un aer foarte natural; dar începu prin a-i pune întrebări — ceea ce era, de asemenea, natural — în loc să se aventureze să croiască vreun plan.

— N-ar fi trebuit să mă laşi să aştept atât, o dojeni el. Niciun ştiu cum am putut răbda: fiecare minut îmi părea o veşnicie. Ar fi trebuit să te hotărăşti mai repede.

— Să mă hotărăsc? rosti Catherine.

— Să te hotărăşti dacă rămânem împreună sau te desparţi de mine.

— Ah, Morris, strigă ea, murmurând apoi, tandru: nici nu mi-a trecut prin minte să mă despart de tine!

— Bine, dar atunci ce-ai aşteptat să se întâmple?

Tânărul Townsend era de o logică arzătoare.

— Mă gândeam că poate tata… tata… Vocea fetei şovăi.

— Are să vadă cât eşti de nefericită?

— Ah, nu. Dar o să-şi schimbe părerea.

— Şi acum m-ai chemat să-mi spui că în fine şi-a schimbat-o. Nu-i aşa?

Acest optimism ipotetic era o adevărată tortură pentru biata fată.

— Nu, Morris, rosti ea solemn, îşi păstrează încă aceeaşi părere.

— Atunci de ce m-ai chemat?

— Fiindcă mi-era dor să te văd, strigă fata, pe un ton jalnic.

— E un motiv frumos, bineînţeles. Dar nu vrei decât să te uiţi la mine? N-ai nimic să-mi spui?

Ochii lui frumoşi şi persuasivi erau aţintiţi către chipul ei şi fata se întrebă ce răspuns ar fi îndeajuns de ales pentru o astfel de privire. O sorbi o clipă, apoi rosti blând:

— Doream mult să mă uit la tine.

Dar după aceste cuvinte, cu destulă inconsecvenţă, îşi ascunse faţa.

Morris o privi atent:

— Vrei să te măriţi mâine cu mine? o întrebă brusc.

— Mâine?

— Sau săptămână viitoare — mă rog, într-o lună.

— Nu e mai bine să aşteptăm? ezită Catherine.

— Ce să aşteptăm?

Nu ştia nici ea prea bine, dar acest pas uriaş o înspăimânta.

— Să ne mai gândim puţin.

Morris clătină din cap cu reproş, plin de tristeţe:

— Credeam că te-ai gândit destul în astea trei săptămâni. Vrei să meditezi încă cinci ani? Mi-ai dat mai mult timp decât era nevoie. Biata mea fetiţă, adăugă el după câteva clipe, nu eşti sinceră.

Catherine se roşi până în vârful urechilor şi ochii i se umplură de lacrimi.

— O, cum poţi spune asta? şopti ea.

— Dar trebuie ori să fi a mea, ori să mă părăseşti, insistă Morris, foarte logic. Nu poţi să-l mulţumeşti deodată şi pe tatăl tău şi pe mine, trebuie să alegi între noi.

— Te-am ales pe tine, declară ea, înflăcărată.

— Atunci hai să ne căsătorim săptămână viitoare!

Catherine îl privea cu ochii mari:

— Nu e nicio altă cale?

— Nu ştiu nicio altă cale care să ducă la acelaşi rezultat. Dacă tu ştii vreuna, aş fi bucuros să o aud.

Catherine nu avea nicio idee, iar strălucirea ochilor lui Morris îi părea aproape necruţătoare. Singura-i nădejde era că poate tatăl ei o să ajungă, într-o zi, la gânduri mai bune.

Şi Catherine dădu glas dorinţei ca acest miracol să se petreacă aievea, plină de un simţământ stânjenitor de neputinţă.

— Crezi cât de cât că e posibil lucrul ăsta? se interesă Morris.

— Ar putea fi, dacă te-ar cunoaşte mai bine.

— Poate să mă cunoască, dacă vrea. Ce îl împiedică?

— Părerile lui, argumentele lui, răspunse Catherine. Sunt atât de… atât de puternice. Tremura şi acum la amintirea lor.

— Puternice! strigă Morris. Aş prefera să le socoteşti şubrede.

— Oh, nimic din ce spune tata nu e şubred, replică fata.

Morris se întoarse şi se îndreptă spre fereastră, uitându-se afară.

— Îţi e tare teamă de el, spuse în sfârşit.

Catherine nu simţi dorinţa să tăgăduiască, fiindcă nu avea de ce să-i fie ruşine: dacă teama aceasta nu era în motiv de mândrie pentru ea, era cel puţin pentru tatăl ei.

— Cred că e normal, rosti ea, simplu.

— Atunci nu ţii la mine aşa cum ţin eu la tine. Dacă frica de tatăl tău e mai mare decât dragostea pentru mine, nu mă iubeşti aşa cum speram.

— Ah, dragul meu! exclamă ea, îndreptându-se spre el.

— Mă tem eu de ceva? întrebă Morris, întorcându-se brusc către ea. Ce n-aş face eu de dragul tău?

— Tu ai un suflet generos, eşti plin de curaj! rosti Catherine, înţepenind la o distanţă ce părea aproape respectuoasă.

— Nu-mi foloseşte aproape la nimic, dacă tu eşti atât de timidă.

— Cred că nu sunt atât de timidă în realitate, replică fata.

— Nu înţeleg ce înseamnă „în realitate”. Faptele sunt destul de reale ca să ne facă nefericiţi,

— Aş fi îndeajuns de tare ca să aştept — să aştept oricât.

— Şi să presupunem că după aceea taică-tău o să mă urască şi mai tare?

— N-o să fie aşa, nu se poate.

— Ar fi impresionat de statornicia mea, asta vrei să spui? Dacă poate fi atât de uşor impresionat, de ce ţi-ar fi teamă de el?

Era mult adevăr în ce spunea Morris şi asta o impresionă pe Catherine.

— Am să încerc să nu-mi mai fie, promise ea, stând în faţa lui, supusă, ca o întruchipare anticipată a soţiei ascultătoare şi fidele. Această imagine promiţătoare nu putu să-i scape lui Morris Townsend, care îi dădu în continuare şi alte dovezi ale marii preţuiri ce o avea pentru ea. Desigur, numai în urma imboldului pe care i-l da un astfel de sentiment, Morris îi aduse apoi la cunoştinţă că soluţia recomandată de doamna Penniman era o căsătorie imediată, indiferent de urmări.

Da, mătuşii Lavinia i-ar plăcea aşa ceva, comentă Catherine, pe un ton simplu, dar nu şi lipsit de o oarecare maliţie. Probabil însă că din pură simplitate şi nu mânată de vreun impuls sarcastic, Catherine continuă după aceea înştiinţându-l pe Morris că doctorul îi trimitea un mesaj. Pentru ea era o problemă de conştiinţă să i-l comunice, şi chiar dacă această sarcină ar fi fost de zece ori mai neplăcută, ar fi dus-o la capăt cu aceeaşi hotărâre.

— Mi-a spus să-ţi comunic — cât se poate de clar şi ca venind din partea sa — că dacă mă mărit fără ca el să-şi dea consimţământul, n-o să

moştenesc nicio centimă din averea lui. A insistat foarte mult asupra acestui lucru. Era sigur că… că…

Lui Morris i se sui sângele în obraji, aşa cum i s-ar fi întâmplat oricărui tânăr serios care e acuzat de un lucru josnic.

— Era sigur că?

— Că asta o să schimbe lucrurile.

— Dar o să le schimbe într-adevăr — în multe privinţe. O să fim mai săraci cu câteva mii de dolari — şi asta e o schimbare. Dar n-o să-mi schimbe sentimentele.

— N-o să avem nevoie de bani, îl asigură Catherine, căci ştii că eu am destui.

— Da, iubito, ştiu că ai. Şi de ei nu se poate atinge.

— Nu s-ar atinge, încuviinţă Catherine. Mi i-a lăsat mama.

Un timp Morris nu scoase niciun cuvânt. Apoi o întrebă:

— Era foarte sigur, nu-i aşa? Credea că vestea o să mă întoarcă pe dos şi o să mă facă să-mi arunc masca, eh?

— Nu ştiu ce credea, rosti Catherine cu voce tristă

— Te rog să-i spui că-mi pasă de ameninţarea lui uite atât! — şi Morris pocni puternic din degete.

— Nu cred că pot să-i spun aşa ceva.

— Ştii că uneori mă dezamăgeşti, spuse Morris.

— Ştiu. Îi dezamăgesc pe toţi — şi pe tata şi pe mătuşa Penniman.

— Da, numai că pentru mine n-are importanţă, fiindcă eu ţin la tine mai mult ca ei.

— Da, Morris, rosti fata, în timp ce închipuirea ei — câtă avea — se lăsă legănată de frumoasele cuvinte, ce nu puteau, la urma urmei, să supere pe nimeni.

— Eşti sigură că n-o să se dea bătut niciodată şi că o să te dezmoştenească? Eşti sigură că niciodată cruzimea lui n-o să fie domolită de bunătatea şi răbdarea ta?

— Nenorocirea e că dacă mă mărit cu tine n-o să mai creadă că sunt o fiică bună. Pentru el asta va fi o dovadă.

— A, atunci n-o să te ierte niciodată!

Acest gând, exprimat acum atât de clar de gura frumos desenată a lui Morris, îi reapăru fetei, a cărei biată conştiinţă se simţise pentru moment împăcată, în toată oroarea lui.

— Oh, trebuie să mă iubeşti mult, mult! strigă ea.

— Să nu ai nicio îndoială, draga mea, replică iubitul ei. Nu-ţi place cuvântul „dezmoştenire”, adăugă el apoi.

— Nu-i vorba de bani, ci de ce… de ce simte el.

— Ţi se pare că eşti lovită de un blestem, am impresia, comentă Morris. Trebuie să fie groaznic pentru line. Dar nu crezi, continuă el, după aceea, că dacă ţi-ai ascuţi puţin mintea şi ai găsi calea cea mai potrivită, ai putea în cele din urmă să dezlegi vraja? Nu crezi, merse el şi mai departe cu speculaţiile lui pline de bunăvoinţă, că o femeie cu adevărat inteligentă, în locul tău, ar putea să-l aducă în cele din urmă la gânduri mai bune? Nu crezi…

Aici Morris fu întrerupt brusc: presupunerile lui ingenioase nu ajunseseră la urechea Catherinei. Cuvântul îngrozitor „dezmoştenire”, conţinând o atât de teribilă condamnare morală, îi răsuna încă în minte, ba chiar părea să crească în intensitate pe măsură ce secundele treceau. Inima-i de copilă era străbătută de fiori de gheaţă şi, gândindu-se unde ajunsese, o copleşi însingurarea şi un sentiment de primejdie. Dar refugiul era acolo, aproape, şi ea îşi întinse mâinile să-l atingă.

— Ah, Morris, rosti ea, tremurând, mă mărit cu tine când vrei, cât de repede! şi cu un gest de abandonare totală, îşi rezemă capul pe umărul lui.

— Fetiţa mea dragă! exclamă el, privindu-şi trofeul. Apoi, cu gura întredeschisă şi fruntea încreţită, îşi ridică privirea — o privire cam tulbure.

CAPITOLUL 21

FOARTE CURÂND DOCTORUL SLOPER i-a împărtăşit convingerea sa doamnei Almond în aceeaşi termeni în care şi-o anunţase lui însuşi:

— N-o să se dea bătută, pe legea mea!

— Vrei să spui că o se mărite cu el? se informă doamna Almond.

— Nu ştiu; dar, oricum, n-o să cedeze. Are de gând să prelungească logodna, în speranţa că mă înduplecă.

— Şi n-ai să te laşi înduplecat?

— Poate o teoremă geometrică să se lase înduplecată? Nu sunt atât de superficial.

— Dar nu cumva geometria studiază suprafeţele? replică zâmbind doamna Almond, pe care o cunoaştem ca o femeie de spirit.

— Da, dar le cercetează în adâncime. Catherine şi drăguţul ei sunt suprafeţele mele: le-am luat măsura.

— Am impresia că eşti surprins.
— Sunt grozav de surprins, şi am ce observa.
— Eşti de un sânge rece uluitor! comentă doamna Almond.
— E nevoie să fiu astfel, în ciuda sângelui meu fierbinte. Tânărul Townsend, da, e un tip rece; trebuie să-i recunosc acest merit.
— Nu mă pot pronunţa în privinţa lui, spuse doamna Almond, dar nu sunt deloc surprinsă în ce o priveşte pe Catherine.
— Eu sunt; probabil că a fost într-o dilemă al naibii de supărătoare.
— Spune mai bine că te amuză la culme. Nu văd ce e de râs în faptul că fiică-ta te adoră.
— Găsesc că e interesant de stabilit unde se opreşte adoraţia.
— Se opreşte unde începe celălalt sentiment.
— Nu-i deloc aşa; ar fi prea simplu. Cele două impulsuri sunt foarte amestecate, şi combinaţia e foarte curioasă. Are să rezulte din ea un al treilea element şi aştept să-l văd şi pe acesta. Aştept cu un sentiment de suspens, cu o mare nerăbdare, şi n-aş fi crezut niciodată că fata mea o să fie în stare să-mi procure astfel de senzaţii. Îi sunt într-adevăr foarte îndatorat.
— Are să-i rămână credincioasă, afirmă doamna Almond. Asta-i sigur.
— Da, cum am spus, nu se dă bătută.
— Mai bine zis, are să-i rămână credincioasă. E caracteristica firilor lipsite de complicaţii şi nu cred să existe cineva cu o fire mai simplă decât a Catherinei. Ea nu receptează decât puţine impresii, dar pe acelea le reţine. Seamănă cu un vas de aramă pe care se crestează un semn: poţi să lustruieşti vasul, dar semnul nu se va şterge.
— Trebuie să încercăm să o lustruim pe Catherine, remarcă doctorul. Am s-o iau cu mine în Europa!
— N-o să-l uite nici acolo.
— Are s-o uite el atunci.
Doamna Almond căpătă o figură serioasă:
— Chiar ţi-ar plăcea să se întâmple aşa?
— Enorm, o asigură doctorul.
Doamna Penniman, între timp, nu a zăbovit prea mult până să intre din nou în contact cu Morris Townsend. I-a solicitat favoarea unei alte întrevederi, dar de data asta n-a ales drept scenă un bar cu stridii. I-a propus să se întâlnească la uşa unei anumite biserici, după slujbă, într-o duminică după-amiază; şi a avut grijă să nu fie lăcaşul de închinare pe care-l vizita ea obişnuit, şi unde, după expresia ei, enoriaşii ar fi putut trage cu ochiul. Se

gândise la un cartier mai puţin elegant; când ieşi pe sub portal la ora fixată, îl văzu pe tânărul ei aşteptând într-o parte. Se prefăcu a nu-l cunoaşte, iar el o urmă la o mică distanţă. Acolo ea îi spuse zâmbind:

— Iartă-mă pentru aparenta lipsă de cordialitate. Ştiu că mă înţelegi. Prudenţa înainte de orice.

Morris o întrebă atunci în ce direcţie dorea să meargă şi ea murmură:

— Unde suntem mai puţin observaţi.

Tânărul nu era însă în cea mai bună dispoziţie, aşa că replica lui nu se dovedi prea galantă:

— Nu vă faceţi griji — nu suntem chiar atât de observaţi, aici sau în altă parte.

Apoi se îndreptă, plin de nesocotinţă, către centrul oraşului.

— Sper că aţi venit să mă anunţaţi că doctorul a lăsat-o mai moale, continuă el.

— Mi-e teamă că n-am venit cu o solie chiar atât de plăcută, şi totuşi, într-o măsură, este o solie de pace. M-am gândit mult, domnule Townsend, continuă doamna Penniman.

— Vă gândiţi prea mult.

— Este adevărat, dar aşa sunt eu, am o minte foarte activă. Când mă consacru unui lucru, nu mai ştiu de altceva. Plătesc în schimb cu migrena, celebra mea migrenă — o durere ca un inel. Dar îl port cum îşi poartă o regină coroana. Mă crezi că îl simt şi acum? Oricum, n-aş fi lipsit de la acest rendez-vous pentru nimic în lume. Am să-ţi spun ceva important.

— S-auzim, făcu Morris.

— Cred că am fost cam pripită acum câteva zile când te-am sfătuit să te căsătoreşti imediat. M-am gândit neîncetat la asta şi acum văd lucrurile cu totul altfel.

— Se pare că puteţi vedea acelaşi lucru într-o mulţime de feluri.

— Într-o infinitate de feluri! preciză doamna Penniman, pe un ton ce părea să sugereze că acest talent binecuvântat era una din calităţile ei cele mai strălucitoare.

— Vă recomand să vă stabiliţi la unul singur! replică Morris.

— Ah, dar nu e uşor de ales. Imaginaţia mea e nepotolită. N-o poţi satisface oricum. Poate că din cauza ei sunt un rău sfătuitor, dar şi un prieten de nădejde.

— Un prieten de nădejde care îţi dă sfaturi proaste! se miră Morris.

— Dar fără intenţie, şi care se grăbeşte, în ciuda oricărui risc, să-şi ceară scuze plin de umilinţă.

— Şi acum ce sfat îmi daţi?

— Să ai multă răbdare; să veghezi şi să aştepţi.

— Ăsta e un sfat bun sau rău?

— Nu eu trebuie să-l judec, replică doamna Penniman, cu un aer demn. Eu nu susţin decât că e sincer.

— Şi săptămână viitoare o să veniţi să-mi daţi alt sfat la fel de sincer?

— S-ar putea să vin săptămâna viitoare şi să-ţi spun că am ajuns în stradă.

— În stradă?

— A fost o scenă îngrozitoare între mine şi fratele meu: m-a ameninţat că dacă se întâmplă ceva, mă dă afară din casă. Ştii doar că sunt o femeie săracă.

Morris bănuia că ea are o mică avere, dar, bineînţeles nu făcu nicio aluzie.

— Mi-ar părea foarte rău să fiţi supusă unui martiriu din pricina mea, mărturisi el. Dar văd că îl socotiţi pe fratele dumneavoastră un adevărat satrap.

Doamna Penniman ezită o clipă:

— Poţi să fi sigur că nu-l consider un creştin smerit.

— Şi eu trebuie să aştept până ce o să se convertească?

— Aşteaptă în orice caz până o să fie mai puţin violent. Mai rabdă încă, domnule Townsend: nu uita că miza e mare.

Morris merse un timp alături de ea în tăcere, izbind cu bastonul în garduri şi în stâlpii de la porţi.

— Pe legea mea, tare inconsecventă mai sunteţi! izbucni în cele din urmă. Abia am convins-o pe Catherine că trebuie să ne căsătorim în secret.

Doamna Penniman era într-adevăr inconsecventă, fiindcă la auzul acestei ştiri mai că sări în sus de bucurie

— Oh, unde şi când? strigă ea. Apoi se opri brusc.

Morris răspunse cam imprecis.

— N-am hotărât încă, dar e de acord. E foarte greu acum să mai dau înapoi, fir-ar să fie!

Doamna Penniman, cum spuneam, se oprise brusc; îl privea cu ochi strălucitori pe însoţitorul ei.

— Domnule Townsend, i se adresă ea, să-ţi spun ceva. Catherine te iubeşte atât de mult, că poţi face orice vrei.

Declaraţia era cam echivocă şi Morris făcu ochii mari.

— Îmi pare bine să aud asta. Dar ce înseamnă „orice vreau”?

— Poţi să-ţi iei un răgaz — sau să te răzgândeşti, ea nu o să-şi schimbe impresia despre dumneata.

Morris rămase pe loc, cu sprâncenele ridicate; apoi rosti un „Ah!” simplu şi cam fără chef. O avertiză pe doamna Penniman că dacă merge atât de încet o să atragă atenţia şi reuşi într-un fel, să o facă să iuţească pasul către domiciliul ei ce devenise atât de nesigur.

CAPITOLUL 22

MORRIS DENATURASE PUŢIN ADEVĂRUL spunând că logodnica lui a consimţit să facă pasul cel mare. Am lăsat-o mai adineaori declarându-i că e hotărâtă să ardă toate punţile în urma ei, dar el, după ce i-a smuls această promisiune, a găsit motive întemeiate să nu se folosească de ea. S-a ferit, cu destulă graţie, să fixeze o zi. Deşi îi lăsase Catherinei impresia că se gândea la una anume. Desigur, ea avea destule probleme, dar şi acelea ale prudentului ei admirator meritau să fie luate în seamă. Răsplata era mare, ce e drept, dar nu o putea căpăta decât găsind fericita cale de mijloc dintre pripeală şi circumspecţie. Poate că nu e rău să-ţi faci vânt şi să te arunci în braţele providenţei; dar providenţa ţine mai ales cu cei sprinteni la minte, iar aceştia, se ştie, nu sunt dispuşi să-şi rişte pielea.

Răsplata finală a căsătoriei cu o fată care nu era nici frumoasă, nici bogată trebuia legată cu un lanţ foarte sigur de dezavantajele imediate. Lui Morris nu-i putea fi la îndemână să aleagă între teama de a o pierde pe Catherine, cu ipotetica ei avere cu tot, şi teama de a o lua prea curând şi de a descoperi că această avere ipotetică e la fel de lipsită de conţinut ca o colecţie de sticle goale, şi acest lucru trebuie avut în vedere de către cititorii ce sunt dispuşi să-l judece aspru pe un tânăr care poate i-a uimit cu felul în care îşi iroseşte, pentru un succes mediocru, remarcabilele lui însuşiri înnăscute. El nu uitase că, oricum, Catherine avea cei zece mii de dolari pe an; îi dedicase acestui fapt multe ore de meditaţie. Dar, cunoscându-şi însuşirile deosebite, se cota la o valoare ridicată, pe care ştia să o aprecieze foarte exact şi care îl părea că nu se potriveşte cu suma amintită mai înainte. În acelaşi timp, îşi reamintea că acea sumă nu e de neglijat, că totul e relativ

şi că dacă cu un venit e mai rău decât cu unul ridicat, absenţa oricărui câştig modest nu este nicăieri socotită un avantaj. Aceste reflecţii îi ocupau mai tot timpul şi simţea că trebuie să conducă barca foarte atent. Cantitatea necunoscută şi problema pe care o avea de rezolvat era împotrivirea doctorului Sloper. Cea mai firească rezolvare ar fi fost să se căsătorească cu Catherine; dar în matematică există multe artificii de calcul iar Morris nu pierduse speranţa că o să descopere şi el unul. După ce Catherine i-a urmat îndemnul şi a consimţit să renunţe la încercarea de a-l domoli pe tatăl ei, Morris a bătut în retragere cu destulă dibăcie, cum am mai spus, lăsând deschisă chestiunea alegerii unei zile pentru cununie. Încrederea fetei în sinceritatea lui era aşa de totală, încât nu ar fi putut bănui că el o joacă pe degete, necazurile ei erau de altă natură. Sărmana fată avea un admirabil simţ al onoarei şi din momentul când luase hotărârea de a încălca voinţa tatălui ei, i se părea că şi-a pierdut dreptul de a se bucura de protecţia sa. Conştiinţa îi spunea că nu trebuie să trăiască sub acelaşi acoperiş cu el decât atât timp cât se conformează poveţelor lui. Un asemenea privilegiu ar fi fost pentru ea un titlu de glorie, dar biata Catherine simţea că nu mai are acest drept, îşi legase soarta de un bărbat de care tatăl ei o avertizase solemn să se ferească şi nesocotise contractul prin care el îi asigura un cămin confortabil. Nu putea să-şi părăsească iubitul, aşa că trebuia să plece din acel cămin; şi cu cât omul pe care-l adora avea să-i ofere mai repede un altul, cu atât mai curând ar fi scăpat de aceste complicaţii stânjenitoare. Raţionamentul era impecabil, dar se împletea cu un sentiment de infinită penitenţă, pur instinctivă. Au fost zile foarte întunecate pentru Catherine; uneori se simţea la capătul puterilor.

Tatăl ei nu îi arunca nicio privire, nu îi adresa niciun cuvânt. Doctorul ştia foarte bine ce are de făcut, totul decurgea conform planului său. Ea îndrăznea să-l privească uneori (fiindcă îi era teamă să nu pară că i se oferă drept ţintă de observaţie) şi îl compătimea pentru durerea pe care i-o pricinuise. Îşi ţinea capul sus, căuta să aibă mereu mâinile ocupate şi îşi vedea de treburile zilnice; iar când atmosfera din Piaţa Washington devenea insuportabilă, îşi închidea ochii şi se lăsa în voia unei viziuni intelectuale a bărbatului de dragul căruia călcase o lege sacră.

Dintre cele trei persoane din casă, doamna Penniman semăna cel mai mult cu cineva care trece printr-o mare criză. Catherine era liniştită, însăşi liniştea sa era plină de linişte, dacă mă pot exprima astfel, iar momentele ei de patetism, pe care nu avea cine să le observe, nu erau deloc gândite şi

studiate. Doctorul era rigid şi ţepos, şi prezenţa celorlalţi părea să-i fie absolut indiferentă; se purta cu atâta seninătate şi elegantă, încât ar fi trebuit să-l cunoşti foarte bine ca să-ţi dai seama că, în mare, îi făcea chiar plăcere că trebuie să fie atât de urâcios. Dar doamna Penniman îşi calcula rezerva şi tăcea plină de tâlc; se mărginea la câteva gesturi reţinute ce erau însoţite acum de un foşnet mai pronunţat şi când scotea câte o vorbă, în legătură cu vreun subiect fără însemnătate, avea aerul că în cuvintele ei se ascunde un înţeles mult mai adânc. Intre Catherine şi tatăl ei nu se mai petrecuse nimic din seara întrevederii din birou. Fata avea ceva să-i spună — simţea că trebuie să facă asta — dar se abţinea de teamă să nu-l supere. Şi el avea ceva să-i spună, dar era hotărât să nu vorbească primul. Îl interesa să vadă, precum ştim, în ce fel, nu se va da ea bătută dacă era lăsată în voia ei. În sfârşit, într-o zi, ea îi spuse că se întâlnise din nou cu Morris Townsend şi că legăturile dintre ei erau neschimbate.

— Cred că o să ne căsătorim nu peste mult timp. Probabil că până atunci o să-l văd destul de des; cam o dată pe săptămână, nu mai mult.

Doctorul o privi rece din cap până-n picioare, ca pe o străină. Ochii lui se opriseră asupra ei pentru prima dată după o săptămână şi era mai bine aşa, dacă aveau în ei acea expresie.

— De ce nu de trei ori pe zi? se miră el. Ce vă împiedică să vă vedeţi de câte ori vă pofteşte inima?

Catherine se întoarse cu spatele: avea ochii în lacrimi. Apoi spuse:

— E mai bine o dată pe săptămână.

— Nu văd de ce e mai bine. E cât se poate de rău. Dacă îţi faci iluzii crezând că mă mulţumesc asemenea mici amănunte, greşeşti foarte mult, E la fel de urât din partea ta să-l vezi o dată pe săptămână sau să stai toată ziua cu el. În orice caz, pentru mine e acelaşi lucru.

Catherine încercă să-i urmărească cuvintele, dar ele păreau să te ducă cu gândul către un lucru oribil, nelămurit, din faţa căruia se dădu înapoi cu spaimă.

— Cred că o să ne căsătorim în curând, repetă ea, în sfârşit.

Taică-său îi aruncă iarăşi privirea aceea înspăimântătoare, de parcă n-ar fi fost fiica lui.

— De ce-mi spui asta? Nu mă priveşte.

— Ah, tată, izbucni fata. Chiar nu te priveşte, măcar că gândeşti aşa?

— Câtuşi de puţin. Odată ce te măriţi cu el, mi-e egal când, unde, sau de ce o faci, şi dacă crezi că-ţi poţi răscumpăra prostia pornind astfel la atac, ai

putea să nu te mai oboseşti.

După aceste cuvinte se întoarse şi plecă. Dar a doua zi i s-a adresat din proprie iniţiativă şi pe un ton oarecum diferit, întrebând-o:

— Ai să te căsătoreşti în următoarele patru-cinci luni?

— Nu ştiu încă, tată, răspunse Catherine. Nu e uşor să ne hotărâm.

— Mai amână atunci cu şase luni şi între timp am să te iau cu mine în Europa. Aş dori foarte mult să mergi.

Catherine se simţi atât de fericită, după cele întâmplate cu o zi înainte, să-l audă spunând că „ar dori" ca ea să facă astfel, şi că îi mai păstra încă în suflet o fărâmă de afecţiune, încât scoase un strigăt de bucurie. Dar apoi îşi dădu seama că Morris nu era inclus în plan şi că — în privinţa călătoriei propriu-zise — ar fi mult mai mulţumită să rămână acasă împreună cu logodnicul ei. Oricum, se coloră la faţă mult mai uşurată decât până acum.

— Ar fi foarte plăcut să merg în Europa, observă ea, simţind că ideea nu e prea originală şi că vocea ei nu spunea chiar totul.

— Perfect, atunci o să mergem. Fă-ţi bagajele.

— Ar trebui să-i spun şi domnului Townsend, replică lata.

Tatăl ei o fixă cu privirea lui rece:

— Dacă asta înseamnă că trebuie să-i ceri permisiunea, nu-mi rămâne decât să sper că ţi-o va da.

Tonul patetic din glasul doctorului o tulbură adânc pe Catherine; era cea mai calculată şi mai dramatică propoziţie pe care o rostise el vreodată. Ea îşi dădu seama ce ocazie minunată avea acum, în asemenea împrejurări, că-i arate respectul ce i-l purta; dar mai simţi şi altceva şi nu întârzie să-i dea glas:

— Mă gândesc câteodată că dacă fac un lucru care te supără atât de mult, nu se cuvine să mai stau în casa asta.

— Cum adică?

— Dacă stau aici, trebuie să-ţi dau ascultare.

— Iar dacă asta e teoria ta, fii sigură că e şi a mea, replică doctorul, cu un râs sec.

— Dar dacă nu te ascult, nu se cuvine să stau aici — să mă bucur de bunătatea şi protecţia dumitale.

Această argumentare uimitoare îl obligă pe doctor să-şi spună că îşi subestimase fiica; replica părea atât de remarcabilă pentru o fată care nu dovedise altă însuşire în afara unei încăpăţânări blajine. Altminteri însă nu-i plăcu, nu-i plăcu deloc şi nu-şi ascunse iritarea:

— E o idee de prost gust. Ai împrumutat-o de la domnul Townsend?
— Ah, nu, e a mea, tăgădui Catherine cu tărie.
— Atunci ţine-o pentru tine, o sfătui tatăl ei, mai hotărât ca oricând să o ia în Europa.

CAPITOLUL 23

DACĂ MORRIS TOWNSEND NU ERA inclus în planul călătoriei, de doamna Penniman nici nu se pomenise; ea ar fi fost recunoscătoare să primească o invitaţie, dar (ca să-i dăm ce i se cuvine) şi-a suportat dezamăgirea ca o adevărată doamnă.
— Mi-ar plăcea să văd operele lui Rafael şi ruinele — ruinele Panteonului, i-a mărturisit doamnei Almond, dar, pe de altă parte, nu-mi pare rău să rămân aici singură, în linişte, pentru un timp. Am nevoie de odihnă, am trecut prin atâtea de patru luni încoace.
Doamnei Almond i se părea destul de neomenos din partea fratelui ei să nu o ia şi pe biata Lavinia în străinătate, dar îşi dădea seama cu uşurinţă şi că, dacă scopul expediţiei era să o facă pe Catherine să-şi uite iubitul, nu avea niciun rost să-i ofere drept însoţitoare pe cea mai bună prietenă a acestuia.
— Dacă Lavinia n-ar fi fost atât de nesocotită, ar fi putut să viziteze ruinele Panteonului, şi-a spus doamna Almond în sinea ei; şi a continuat să-i regrete nesăbuinţa, deşi sora ei a asigurat-o că domnul Penniman îi vorbise adesea, în chip neîntrecut, despre aceste vestigii. Doamna Penniman îşi dădea perfect de bine seama că fratele ei voia să întreprindă o călătorie în străinătate pentru a întinde o cursă statorniciei Catherinei şi i-a împărtăşit nepoată-sii această convingere cu toată sinceritatea.
— Crede că o să te facă să-l uiţi pe Morris, afirmă ea (îi zicea acum lui Morris pe nume). Ochii care nu se văd, se uită, ştii proverbul. Speră că priveliştile de acolo au să ţi-l izgonească din minte.
Catherine părea foarte speriată:
— Dacă crede asta, ar trebui să-l avertizez de acum.
Doamna Penniman clătină din cap:
— Spune-i după aceea, scumpa mea, după ce-şi dă osteneala şi cheltuie atât. Aşa merită să-i faci.
Şi adăugă apoi, coborând vocea, că trebuie să fie încântător să te gândeşti la cei ce te iubesc, în mijlocul ruinelor Panteonului.

Supărarea tatălui îi pricinuia fetei, precum ştim, o nesfârşită şi adâncă amărăciune — o amărăciune pură şi generoasă, lipsită de orice urmă de ranchiună sau de răutate; dar, pentru prima dată, după ce atât de scurt şi de dispreţuitor el i-a respins scuzele că se află încă sub acoperişul lui, în durerea ei a licărit o scânteie de mânie. Îi simţise dispreţul, care o rănise adânc; cuvintele acelea despre lipsa ei de gust o făcuseră să-i ardă urechile câteva zile. Nu mai avea de ce să fie atât de prevenitoare; îşi dădea seama — oarecum nelămurit, dar cu un sentiment de uşurare după jignirea îndurată — că acum era izbăvită de pedeapsă şi că putea să facă orice doreşte. S-a gândit să-i scrie lui Morris Townsend să o aştepte în scuar şi să meargă să se plimbe prin oraş. Dacă avea să plece în Europa din respect pentru tatăl ei, putea să-şi ofere măcar această plăcere. Se simţea acum într-adevăr mai liberă şi mai sigură de sine; era în ea o forţă ce o împingea înainte. Pasiunea pusese în fine stăpânire pe ea, întru totul, fără rezerve.

Morris a aşteptat-o şi s-au plimbat mult timp împreună. Catherine i-a spus de îndată ce se petrecuse: cum tatăl ei voia să o ia cu el — pentru vreo şase luni — în Europa, cum ea avea de gând să facă ce va socoti Morris că e mai bine. Nutrea speranţa secretă că el o va îndemna să rămână acasă. Dar Morris nu se grăbi să răspundă, ci îi puse, pe drum, o mulţime de întrebări. Una din ele, în special, o miră foarte tare; părea atât de deplasată:

— Vrei să vezi monumentele acelea celebre?

— Vai, nu, Morris! protestă Catherine.

„Dumnezeule, ce toantă!” exclamă el în sinea lui.

— Tata crede că am să te uit, îi mărturisi Catherine, că priveliştile de acolo mi te vor izgoni din minte.

— Mai ştii, draga mea?

— Nu spune asta, îl rugă Catherine, cu o voce şoptită. Săracul tata va fi dezamăgit.

Morris râse uşor:

— Ba bine că nu, cred şi eu că are să fie dezamăgit. Dar tu ai să vezi Europa, adăugă el, glumind. Ce păcăleală!

— Nu ţin să văd Europa, spuse fata.

— Ar trebui să ţii, draga mea, şi poate că asta o să-l domolească pe tatăl tău.

Catherine, cunoscându-şi propria încăpăţânare, nu avea asemenea speranţe şi nu putea scăpa de gândul că mergând în străinătate şi totuşi rămânând pe poziţie avea să-i joace o festă tatălui ei.

— Nu crezi că ar fi o dovadă de viclenie? întrebă ea.

— Dar el nu e viclean cu tine? strigă Morris. Are să-şi capete răsplata. Sunt sigur că trebuie să te duci.

— Şi să nu ne căsătorim decât atât de târziu?

— Ne căsătorim când te întorci. Poţi să-ţi cumperi rochia de mireasă de la Paris.

Morris îi explică apoi ce crede el, cu cea mai caldă voce din lume. E foarte bine dacă se duce. Asta are să-i pună definitiv într-o lumină bună. O să se vadă că sunt rezonabili, că sunt gata să aştepte — de ce să se teamă? Dacă era măcar o fărâmă de şansă ca tatăl ei să fie impresionat favorabil de faptul că ea merge cu el. Asta rezolva dilema, fiindcă, la urma urmei, Morris nu voia deloc să fie cauza dezmoştenirii Catherinei. Nu pentru el, ci pentru ea şi copiii ei. Era hotărât să o aştepte; deşi îi va fi greu, va izbuti. Şi poate că acolo, în faţa peisajelor minunate şi a monumentelor grandioase, bătrânul domn o să se înmoaie: se spune că asemenea privelişti au o influenţă umanizatoare. Poate că o să-l impresioneze blândeţea ei, răbdarea şi dorinţa ei de a face orice sacrificiu, cu o singură excepţie; şi dacă ea i se va adresa într-o bună zi, într-un loc celebru — să zicem în Italia, seara; în Veneţia, într-o gondolă, sub razele lunii —, dacă o să se poarte iscusit şi o să-i atingă o coardă sensibilă poate că el are să o strângă la piept şi are să-i spună că o iartă. Catherine a fost adânc impresionată de această imagine, care îi părea cu adevărat la înălţimea minţii strălucitoare a iubitului ei, deşi o privea mai pieziş din punctul de vedere al propriilor ei posibilităţi de execuţie. Ideea de a se purta „iscusit” într-o gondolă, sub razele lunii, părea să conţină multe elemente care ei îi scăpau de sub control. Au căzut totuşi de acord ca fata să-i comunice tatălui ei că e gata să-l urmeze, plină de ascultare, oriunde, dar ea a făcut rezerva mentală că îl iubeşte pe Morris Townsend mai mult decât oricând.

Catherine l-a informat pe doctor că e gata de îmbarcare, iar el a făcut repede toate pregătirile. Erau mulţi de la care fata avea să-şi ia rămas bun, dar pe noi ne interesează direct numai doi dintre ei. Doamna Penniman avea o părere împărţită în legătură cu călătoria nepoată-sii. I se părea cât se poate de binevenit faptul că fecioara destinată domnului Townsend voia să-şi lustruiască mintea printr-un voiaj în străinătate.

— Îl laşi în mâini bune, o asigură ea, lipindu-şi buzele de fruntea Catherinei. (Îi plăcea să sărute oamenii pe frunte: era o expresie involuntară

de simpatie faţă de această regiune intelectuală.) Am să-l văd des şi am să mă simt ca o vestală de demult care întreţine focul sacru.

— Eşti foarte amabilă, măcar că nu mergi eu noi, rosti Catherine, neîndrăznind să cerceteze analogia.

— Numai mândria mă ajută să pot fi astfel, declară doamna Penniman, aranjându-şi cu palma malacoful, care întotdeauna scotea un fel de clinchet metalic.

Despărţirea Catherinei de iubitul ei a fost scurtă, fără multe cuvinte.

— Am să te găsesc acelaşi la întoarcere? l-a întrebat, deşi nu se afla în mintea ei nicio urmă de scepticism.

— Acelaşi — ba chiar şi mai acelaşi, i-a răspuns Morris, zâmbind.

Nu intră în planurile noastre să povestim în amănunt peregrinările doctorului Sloper prin emisfera de răsărit. A făcut „marele turneu” prin Europa, a călătorit ca un om de vază şi (după cum era de aşteptat la o persoană aşa de cultivată) a descoperit atâtea lucruri care să-l intereseze, din domeniile artelor şi antichităţii, încât a rămas în străinătate nu şase luni, ci douăsprezece. Doamna Penniman, în Piaţa Washington, a reuşit să se acomodeze cu absenţa lui. Era fericită că e stăpâna necontestată a casei goale şi se lăuda în sinea ei că o făcuse mai atrăgătoare pentru prietenii familiei decât când fratele ei se afla acolo. Lui Morris Townsend, cel puţin, trebuie să i se fi părut acum deosebit de atrăgătoare. Era în mod cert cel mai obişnuit oaspete, iar doamnei Penniman îi plăcea foarte mult să ia ceaiul eu el. Avea scaunul lui — un scaun foarte comod — lângă şemineul salonului din fund (când erau închise marile uşi glisante, din lemn de mahon, cu mânere şi balamale de argint, care despărţeau această încăpere de vecina ei mai oficială), şi îşi fuma ţigara de foi în biroul doctorului, unde îşi petrecea adesea câte o oră cercetând neobişnuitele colecţii ale proprietarului absent. Pentru Morris, doamna Penniman era o gâscă, după cum ştim; el, în schimb, nu era un găgăuţă, şi ea oricărui tânăr iubitor de lux dar cu buzunarele goale, o asemenea casă i se părea un palat al desfătării. Ea deveni pentru el un club cu un singur vizitator. Doamna Penniman o vedea pe sora ei mult mai rar decât pe vremea când doctorul era acasă; asta fiindcă doamna Almond simţise nevoia să-i spună că îi displăceau legăturile ei cu domnul Townsend. Nu se cuvenea să fie atât de apropiată de un om pe care fratele lor îl dispreţuia, şi doamna Almond era surprinsă că ea se purta aşa de uşuratic, împingând-o pe Catherine spre o căsătorie deplorabilă.

— Deplorabilă! a strigat Lavinia. Are să fie un soţ minunat pentru ea.

— Nu cred în soţii minunaţi, a replicat doamna Almond. Cred numai în soţii buni. Dacă Morris se însoară cu Catherine şi ea îi moşteneşte averea lui Austin, poate că au să o ducă bine. El nu o să facă nimic, o să fie un bărbat amabil, egoist şi, fără îndoială, suportabil. Dar dacă fata nu capătă banii, şi Morris are să se trezească legat de ea, s-o ferească Dumnezeu, că el o să fie fără milă. Are s-o urască pentru dezamăgirea ce a suferit-o şi o să se răzbune cu toată cruzimea de care e în stare. Va fi vai şi amar de biata Catherine! Te sfătuiesc să stai puţin de vorbă cu sora lui; ce păcat că nepoată-mea nu se poate căsători cu *ea!*

Doamna Penniman nu avea niciun chef să converseze cu doamna Montgomery şi nu s-a ostenit să întreţină relaţii cu ea; iar efectul acestor prevestiri alarmante privind soarta Catherinei a fost că mătuşa Penniman s-a simţit într-adevăr cuprinsă de milă la gândul că firea generoasă a domnului Townsend ar putea fi astfel înrăită. Plăcerile şi strălucirea erau elementul lui natural, şi cum oare s-ar fi putut simţi mulţumit dacă avea să fie lipsit de orice plăcere? Doamna Penniman avea acum ideea fixă că Morris trebuie totuşi să se bucure de averea fratelui ei; era destul de lucidă ca să-şi dea seama că pretenţiile ei asupra acesteia nu puteau fi prea mari.

— Dacă nu-i lasă averea Catherinei, cu atât mai mult nu mi-o va lăsa mie, îşi spuse în sinea ei.

CAPITOLUL 24

ÎN TIMPUL PRIMELOR ŞASE LUNI petrecute în străinătate, doctorul nu a vorbit niciodată cu fiică-sa despre neînţelegerea lor, în parte din principiu şi în parte fiindcă avea multe alte lucruri la care să mediteze. Era de prisos să încerce să-i ghicească evoluţia sentimentelor fără să o întrebe direct, fiindcă dacă ea nu se arătase prea expresivă acasă, într-o atmosferă familiară, nici munţii Elveţiei şi nici monumentele Italiei nu o puteau face mai exuberantă. Se purta ca o asociată docilă şi înţeleaptă a tatălui ei — vizitând locuri celebre într-o tăcere plină de deferenţă, fără să se plângă vreodată de oboseală, totdeauna gata de plecare la ora pe care el o fixase în ajun; nu făcea nicio remarcă prostească, dar niciun se lansa în speculaţii subtile. „E la fel de inteligentă ca şi maldărul ăla de eşarfe”, îşi spuse doctorul, superioritatea ei constând în aceea că, în timp ce eşarfele se mai pierdeau ori alunecau din caleaşcă, Catherine era întotdeauna la post, bine aşezată pe locul ei. Dar doctorul se aşteptase la aceste manifestări şi nu avea

de ce să pună mărginirea ei intelectuală ca turistă pe seama unei depresiuni sentimentale; fata se lepădase de orice aer de victimă şi în tot timpul călătoriei nu a auzit-o scoţând nici măcar un suspin. Doctorul bănuia că poartă corespondenţă cu Morris Townsend, dar păstra tăcere în privinţa asta, fiindcă nu văzuse nicio scrisoare de la el, iar ale Catherinei erau totdeauna înmânate unui comisionar care le dădea la poştă.

Catherine primea veşti de la iubitul ei cu regularitate, dar scrisorile lui soseau în plicurile trimise de doamna Penniman; de câte ori doctorul îi dădea un pachet pe care adresa era scrisă de mâna surorii lui, devenea instrumentul involuntar al pasiunii pe care o condamna. Catherine făcu această reflecţie şi, dacă cu şase luni în urmă s-ar fi socotit obligată să-l avertizeze, acum se simţea absolvită. Avea încă în inimă rana lăsată de cuvintele lui, când ea îi vorbise împinsă de un sentiment al onoarei; era hotărâtă să încerce să-i facă voia atât cât îi stătea în putinţă, dar nu-i va mai vorbi niciodată ca atunci. Scrisorile primite de la iubitul ei le citea în taină.

Într-o zi, către sfârşitul verii, cei doi călători se aflau într-o vale pustie din Alpi. Traversau o trecătoare şi, la un urcuş mai lung, se dăduseră jos din trăsură, luând-o cu mult înainte. După un timp doctorul zări o potecă; trecând printr-o vale alăturată, aceasta avea să-i scoată, după cum se aşteptase, într-un punct mai înalt al şoselei.

O luară pe cărarea şerpuită, dar o pierdură în curând; se aflau într-o vale sălbatică, prăpăstioasă şi înaintau mai mult căţărându-se. Erau, totuşi, bine antrenaţi, aşa că nu-i speria aventura asta; se opreau din când în când, pentru ca fata să se odihnească. Catherine se aşeză pe o piatră, privind în jur către rocile colţuroase şi către cerul aprins. Era aproape de căderea serii, spre sfârşitul lui august; noaptea se simţea pe aproape şi, cum ajunseseră la mare înălţime, aerul devenise rece şi sticlos. Apusul era scăldat într-o lumină roşie şi rece, care făcea piscurile din jur şi mai ascuţite, şi mai întunecate. În timpul unui asemenea popas tatăl ei o lăsă singură, îndreptându-se spre o înălţime din apropiere de unde putea cuprinde toată priveliştea. Catherine nu-l mai zărea; rămăsese acolo singură, înconjurată de tăcerea ce nu era tulburată decât de susurul îndepărtat şi nedesluşit al unui pârâu de munte. Gândul îi zbură spre Morris Townsend; locul era atât de izolat şi de pustiu încât Morris părea să fie foarte departe. Doctorul întârzie mult timp şi ea începu să se întrebe ce o fi cu el. Când într-un târziu îşi făcu apariţia, în lumina clară a amurgului, Catherine se ridică în picioare ca să-şi continue drumul. Dar el nu părea că vrea să plece, ci veni către ea, ca şi

cum ar fi avut ceva să-i spună. Se opri în faţa ei, privind-o cu nişte ochi care parcă păstraseră strălucirea culmilor înzăpezite pe care le contemplase cu câteva clipe mai înainte. Apoi, fără veste, cu o voce joasă, îi adresă o întrebare neaşteptată:

— Ai renunţat la el?

Întrebarea fusese neaşteptată, dar Catherine nu era decât aparent nepregătită:

— Nu, tată, răspunse ea.

Doctorul o privi din nou câteva clipe fără să-i spună nimic.

— Îţi scrie? o întrebă apoi.

— Da, cam de două ori pe lună.

El se uită în susul şi în josul văii, legănându-şi bastonul; apoi îi spuse, cu aceeaşi voce joasă:

— Sunt foarte supărat.

Fata se întrebă ce avea de gând — voia poate să o înspăimânte? Dacă era aşa, locul nu putea fi mai bine ales: vâlceaua asta aspră şi posomorâtă, părăsită de soarele verii, o făcea să-şi simtă singurătatea. Catherine privi în jur şi inima îi îngheţă; o clipă fu cuprinsă de spaimă. Nu găsi nimic altceva să spună decât, şoptind uşor:

— Îmi pare rău.

Tatăl ei continuă:

— Îmi pui răbdarea la încercare, şi ar trebui să ştii ce fel de om sunt. Nu sunt foarte bun din fire. Deşi par o persoană liniştită, în fundul sufletului sunt foarte aprins, şi te asigur că pot fi extrem de rău.

Catherine nu-şi dădea seama de ce îi spune astfel de lucruri. O adusese aici dinadins, urmărea un plan anume? Ce plan? se întrebă ea. Voia să o sperie, obligând-o să se răzgândească — să profite de spaima ei? De ce să fie înspăimântată? Peisajul era urât şi pustiu, dar nu putea să-i facă niciun rău. Calmul intens al doctorului părea să arate că e un om periculos, dar Catherine nu mergea atât de departe încât să-i treacă prin gând că planul lui era să-şi înfigă degetele — degetele elegante, fine, suple, ale unui medic distins — în gâtul ei. Se retrase, totuşi, cu un pas înapoi.

— Poţi să fi cum vrei, sunt sigură, rosti ea; într-adevăr, asta îi era credinţa.

— Sunt foarte supărat, replică el, mai aspru.

— Ce ţi-a venit aşa, deodată?

— Nu mi-a venit deodată. De şase luni încoace fierb de mânie, fără să se vadă. Dar ăsta e un loc potrivit ca să izbucnesc. E foarte liniştit şi suntem singuri.

— Da, e foarte liniştit, încuviinţă Catherine, uitându-se cu o privire vagă în jur. Mergem înapoi la trăsură?

— Imediat. Vrei să spui că în tot acest timp n-ai dat înapoi nici măcar cu un singur pas?

— Dacă aş putea, aşa aş face, tată. Dar nu pot.

Doctorul privi şi el în jur.

— Ţi-ar plăcea să fi părăsită într-un loc ca ăsta, să mori de foame?

— Ce vrei să spui? ţipă fata.

— Asta are să-ţi fie soarta — aşa o să te părăsească el.

Nu avea să se atingă de ea, dar se legase de Morris. Simţi cum i se încălzeşte din nou inima.

— Nu e adevărat, tată, izbucni ea, şi n-ar trebui să spui asta. Nu e drept şi nu e adevărat.

Doctorul clătină încet din cap:

— Da, nu e drept, fiindcă nu vrei să crezi. Dar e *adevărat.* Hai înapoi la trăsură.

Se întoarse şi ea îl urmă; el mergea mai repede şi curând i-o luă cu mult înainte. Dar din când în când, fără a-şi întoarce capul, se oprea ca să o lase să-l ajungă, iar ea înainta cu greu, şi-şi simţea inima bătând tare, amintindu-şi că ridicase pentru prima dată vocea la el. Se făcuse aproape întuneric şi în cele din urmă Catherine îl pierdu din ochi. Dar o ţinu tot înainte şi după un timp, când valea coti brusc, ajunse în şosea, unde îi aştepta trăsura. Tatăl ei era înăuntru, ţeapăn şi tăcut; se aşeză şi ea, în tăcere, lângă el.

Când, mai târziu, îşi aducea aminte de cele întâmplate, i se părea că zile întregi după aceea nu au mai schimbat niciun cuvânt între ei. Fusese o scenă ciudată, dar ea nu-i schimbase pentru totdeauna Catherinei sentimentele faţă de tatăl ei, fiindcă era firesc, la urma urmei, ca el să-i mai facă, din când în când, câte o scenă, şi, în plus, o lăsase în pace timp de şase luni. Mai ciudată era mărturisirea lui că nu e un om bun: Catherine s-a întrebat mult timp ce voia să însemne asta. Afirmaţia nu se bucura de crezământ din partea ei şi nici nu îi măgulea vreun eventual sentiment de ranchiună. Chiar şi cuprinsă de cea mai mare amărăciune, Catherine nu ar fi fost fericită să-l ştie un om imperfect. Cele spuse de el nu erau decât o manifestare a

subtilităţii lui — oamenii inteligenţi ca el pot spune orice şi subînţelege orice; cât despre asprimea lui, la un bărbat ea este în mod sigur o virtute.

Doctorul a lăsat-o în pace încă şase luni, şase luni în care ea s-a împăcat fără niciun gest de protest cu prelungirea călătoriei. I-a vorbit însă din nou la sfârşitul ei; era chiar în ultimele ore, cu o seară înainte de a se îmbarca pentru New York, într-un hotel din Liverpool. Luaseră cina într-un salon spaţios, întunecat şi mucegăit; abia se strânseseră feţele de masă, iar doctorul se plimba încet încoace şi încolo. Catherine îşi luă lumânarea ca să se ducă la culcare, dar tatăl ei îi făcu semn să nu plece.

— Ce ai de gând să faci când ajungi acasă? se interesă el, în timp ce ea stătea pe loc cu lumânarea în mână.

— Adică în legătură cu domnul Townsend?

— În legătură cu domnul Townsend.

— Probabil că o să ne căsătorim.

Doctorul mai făcu câţiva paşi, iar ea aşteptă.

— Primeşti veşti de la el la fel de des?

— Da, de două ori pe lună, răspunse Catherine cu promptitudine.

— Şi aminteşte mereu de căsătorie?

— Oh, da; adică îmi scrie şi alte lucruri, dar câte ceva şi despre asta, întotdeauna.

— Sunt încântat să aud că are subiecte variate; altminteri scrisorile ar deveni monotone.

— Scrie foarte frumos, îl încredinţă Catherine, care era foarte bucuroasă că are ocazia să-i spună acest lucru.

— Toţi scriu foarte frumos. Totuşi, ăsta rămâne un merit. Aşadar, de îndată ce ajungi acolo, ai s-o ştergi cu el?

Expresia era cam vulgară şi îi rănea Catherinei un anumit sentiment de demnitate.

— Nu pot să-ţi spun până nu ajungem, îi răspunse.

— E absolut just, replică el. Asta-i tot ce-ţi cer — să-mi spui, să mă înştiinţezi şi pe mine. Când un om e pe punctul de a-şi pierde singurul lui copil, ar vrea măcar să i se dea un semn dinainte.

— O, tată, n-ai să mă pierzi, rosti Catherine, vărsând pe jos ceara de la lumânare.

— Cu trei zile înainte e de ajuns, continuă el, dacă atunci poţi fi sigură. Ştii, el ar trebui să-mi fie foarte recunoscător. I-am făcut un serviciu enorm ducându-te peste hotare; preţul tău e de două ori mai ridicat cu gustul şi cu

toate cunoştinţele pe care le-ai dobândit. Cu un an în urmă erai poate cam limitată — cam rustică, dar acum, că ai văzut şi ai învăţat atâtea, vei fi o persoană extrem de interesantă. I-am pus la îngrăşat viţelul înainte de tăiere.

Catherine se întoarse cu spatele, uitându-se spre uşă cu o privire fixă.

— Mergi şi te culcă, îi spuse el. N-o să ne îmbarcăm decât pe la prânz, aşa că poţi să dormi cât vrei. O să fie o călătorie foarte obositoare.

CAPITOLUL 25

CALATORIA A FOST ÎNTR-ADEVĂR obositoare şi Catherine, sosind la New York, n-a avut mulţumirea de „a o şterge", după expresia tatălui ei, cu Morris Townsend. L-a văzut totuşi a doua zi după debarcare, iar până atunci Morris a fost, fireşte, subiectul conversaţiei dintre eroina noastră şi mătuşă-sa Lavinia, cu care, în seara sosirii, Catherine s-a închis în cameră pentru multe ore, înainte de a se retrage să se odihnească.

— L-am văzut foarte des, a informat-o doamna Penniman. Nu e uşor să-l cunoşti. Tu crezi, probabil, că îi înţelegi, dar nu e aşa, scumpa mea. Îl vei cunoaşte într-o zi, dar numai după ce veţi trăi un timp împreună. Eu pot sa spun că aproape am trăit împreună cu el, continuă doamna Penniman în timp ce Catherine făcuse ochii mari. Cred că îl cunosc de acum; am avut atâtea prilejuri rare. La fel vei avea şi tu — ori, mai degrabă, vei avea prilejuri şi mai bune, zâmbi mătuşa Lavinia. Ai să vezi atunci ce vreau să spun. Are o fire minunată, plină de pasiune, de tărie şi de loialitate în acelaşi timp.

Catherine o asculta cu un amestec de interes şi de rezervă. Devotamentul intens al mătuşii Lavinia pentru cauza nepoatei era evident, iar Catherine, în ultimul an, cutreierând prin galeriile şi bisericile din străinătate, şi alunecând cu poştalionul pe şoselele netede, în timp ce gânduri niciodată rostite îi înfloreau în minte, simţise adeseori dorinţa de a avea alături o persoană inteligentă, de acelaşi sex. Să-i spună povestea ei unei femei bune la suflet — uneori i se părea că asta îi va aduce alinare şi Catherine fusese nu o dată pe punctul de a-i împărtăşi secretele ei gazdei sau tinerei şi drăguţei croitorese. Dacă ar fi fost o femeie lângă ea, i-ar fi oferit din când în când unei asemenea însoţitoare şi câte o criză de plâns, şi îi era teamă că, la întoarcerea acasă, aceasta va fi replica ei la prima îmbrăţişare a mătuşii Lavinia. În realitate însă, cele două doamne se reîntâlniseră, în locuinţa din Piaţa Washington, fără nicio lacrimă, şi când s-au aflat singure, împreună,

un sentiment de răceală i-a şters Catherinei orice emoţie. O indispunea tot mai mult gândul că doamna Penniman se bucurase timp de un an de tovărăşia iubitului ei şi nu-i făcea nicio plăcere să o audă pe mătuşă-sa analizându-l şi explicându-l pe Morris, vorbind despre el cu aerul că nimeni nu-l cunoaşte mai bine decât ea. Nu fiindcă fata ar fi fost geloasă, dar i se trezise din nou vechea ei impresie, ce stătuse un timp ascunsă, despre falsitatea inocentă a doamnei Penniman, şi era mulţumită că e din nou acasă, în siguranţă. Cu toate acestea, i se părea că e o binecuvântare să poată vorbi despre Morris, să-i poată rosti numele, să se afle lângă cineva care nu îl nedreptăţeşte.

— Ai fost foarte bună cu el, spuse Catherine. Mi-a scris de mai multe ori despre asta. N-am să uit niciodată, tanti Lavinia.

— Am făcut ce-am putut, de fapt foarte puţin. Să-l invit aici, să stăm de vorbă, să-i ofer un ceai, asta-i tot. Mătuşă-ta Almond a socotit că şi aşa a fost prea mult şi m-a certat mereu; dar mi-a făgăduit, cel puţin, să nu mă trădeze.

— Cum să te trădeze?

— Să nu-i spună lui taică-tău. Morris stătea de obicei în biroul lui, mărturisi doamna Penniman, râzând uşor.

Catherine tăcu câtva timp. Imaginea aceasta nu-i plăcea şi ea îi aminti din nou, dureros, de obiceiurile ascunse ale mătuşii ei. Morris, îl putem informa pe cititor, avusese destul tact ca să nu-i spună că se lăfăise în biroul doctorului. El o cunoştea doar de un an şi ceva, pe când mătuşă-sa o ştia de cincisprezece ani; şi totuşi n-ar fi făcut greşeala să creadă că fata va aprecia umorul situaţiei.

— Regret că l-ai dus în biroul tatei, observă ea, după un timp.

— Nu l-am dus eu, s-a dus singur. Îi plăcea să se uite la cărţi şi la instrumentele alea din vitrină. Le ştia foarte bine, se pricepe la toate.

Catherine nu răspunse imediat.

— Aş vrea să-şi fi găsit o slujbă, rosti ea, apoi.

— Şi-a găsit o slujbă. E o veste minunată şi m-a rugat să ţi-o împărtăşesc imediat ce soseşti. S-a asociat cu proprietarul unei case de comision. Totul s-a aranjat, dintr-o dată, acum o săptămână.

Vestea îi păru Catherinei cu adevărat minunată; totul suna atât de promiţător şi de distins.

— Oh, îmi pare atât de bine! exclamă ea; şi acum, pentru o clipă, simţi că e dispusă să se arunce de gâtul mătuşii Lavinia.

— E mult mai bine decât să fie sub ordinele cuiva; n-a fost niciodată obişnuit astfel, continuă doamna Penniman. E la fel de bun ca şi partenerul lui — sunt absolut egali. Vezi câtă dreptate a avut să aştepte. Aş vrea să văd ce o să mai spună taică-tău acum! Au biroul pe strada Duane şi nişte cărţi de vizită mititele; mi-a adus una să mi-o arate. E la mine în cameră; ai s-o vezi mâine. Aşa mi-a spus ultima dată când a fost aici: „Vedeţi câtă dreptate am avut să aştept?” Acum el are câţiva oameni în subordine şi nu invers. N-ar putea să fie subalternul nimănui: i-am spus adesea că nu mi l-aş închipui primind porunci.

Catherine era de acord cu această afirmaţie şi se simţi foarte fericită să ştie că Morris e propriul lui stăpân; dar satisfacţia de a se gândi cum o să-i împărtăşească vestea, triumfătoare, tatălui ei, îi era refuzată. Lui i-ar păsa la fel de mult dacă Morris ar deveni cineva în lumea afacerilor sau ar fi deportat pe viaţă. Fuseseră aduse cuferele în cameră şi pentru scurt timp numele iubitului ei nu mai fu pomenit; Catherine le deschidea şi se mândrea în faţa mătuşii-sii cu trofeele turneului ei în străinătate. Erau multe şi scumpe, căci Catherine îi adusese fiecăruia câte un dar, fiecăruia cu excepţia lui Morris; lui îi dăruia doar inima ei statornică. Faţă de doamna Penniman fusese de o mărinimie nestăvilită, aşa că mătuşa Lavinia a tot despăturit şi împăturit la loc, scoţând exclamaţii de mulţumire şi de încântare. Se învârti de câteva ori prin cameră cu un splendid şal de caşmir pe umeri, pe care i-l aranjase Catherine, rugând-o să-l primească, şi îşi răsuci capul pe spate să vadă cât de jos îi ajunge.

— Am să-l socotesc doar împrumutat, acceptă ea. O să ţi-l las ţie la moartea mea, sau, mai degrabă, adăugă apoi, sărutând-o pe nepoată-sa încă o dată, am să-l las primei tale fetiţe.

Şi, împodobită cu şalul, o privi pe Catherine, zâmbind.

— Mai bine aşteaptă până se va naşte, zise. Catherine.

— Nu-mi place cum spui asta, replică doamna Penniman după o clipă. Catherine, te-ai schimbat oare?

— Nu; sunt la fel.

— N-ai dat cumva înapoi?

— Sunt exact la fel, repetă Catherine, simţind dorinţa ca mătuşă-sa să-i poarte mai puţin de grijă.

— Aşa, îmi pare bine. Şi doamna Penniman îşi examina caşmirul în oglindă. Apoi întrebă, cu privirea întoarsă spre nepoată-sa:

— Ce mai face taică-tău? Scrisorile tale erau atât de scurte — nu puteam să-mi dau seama.

— Tata e foarte bine.

— A, dar ştii de ce te întreb, rosti doamna Penniman, cu o demnitate pe care caşmirul o făcea şi mai impresionantă. E tot aşa de neînduplecat?

— O, da!

— Nu s-a schimbat deloc?

— Este, dacă se poate spune, mai hotărât.

Doamna Penniman îşi scoase şalul ei uriaş şi îl împături încet.

— Asta-i foarte prost. N-ai avut niciun succes cu micul tău plan?

— Care plan?

— Morris mi l-a spus şi mie. Să i-o iei tu înainte; să-l urmăreşti în Europa, când este mai impresionat de vreo privelişte celebră — el pretinde că e plin de simţ artistic, ştii doar —, şi atunci să stăruieşti pe lângă el şi să-l faci să cedeze.

— N-am încercat niciodată. A fost ideea lui Morris, dar dacă el ar fi fost cu noi în Europa, ar fi văzut că tata nu se lasă niciodată impresionat în acest chip. *Are* simţ artistic — are enorm de mult; dar pe măsură ce vizitam acele locuri vestite, care îi stârneau admiraţia, îmi dădeam seama că e inutil să stăruiesc. Am impresia că de îl făceau şi mai hotărât — şi mai teribil, explică biata Catherine. N-am să-l conving niciodată să cedeze, aşa că acum nu mai aştept nimic.

— Hm, făcu doamna Penniman, trebuie să-ţi spun că n-aş fi crezut că ai să renunţi.

— Am renunţat. Acum nu-mi mai pasă.

— Te-ai făcut foarte vitează, zise doamna Penniman, râzând uşor. Eu nu te-am sfătuit să-ţi sacrifici averea.

— Da, sunt mai vitează decât înainte. M-ai întrebat dacă m-am schimbat: iată, m-am schimbat în acest fel. Oh, continuă fata, m-am schimbat foarte mult. Şi nu e averea mea. Dacă pe el nu-l interesează averea, de ce să-mi pese mie?

Doamna Penniman şovăi:

— Poate că-l interesează.

— Îl interesează în ce mă priveşte, fiindcă nu vrea să-mi facă niciun rău. Dar o să afle — ştie deja — cât de puţină teamă trebuie să-i fie de acest lucru. În plus spuse Catherine, am şi eu destui bani. O să fim destul de bogaţi, iar acum nu are şi el un venit? Sunt încântată de afacerea asta a lui.

Catherine continuă să vorbească, cu un entuziasm crescând. Mătuşa ei n-o văzuse niciodată într-o astfel de stare şi, observând-o, o puse pe seama călătoriei în străinătate, care o făcuse mai sigură, mai matură. Îşi spuse că nepoată-sa arăta acum mai bine: era chiar prezentabilă. Doamna Penniman se întrebă dacă şi Morris are să observe. În timp ce ea se lăsase în voia acestor speculaţii, Catherine izbucni cu oarecare asprime în glas:

— De ce te contrazici atât, tanti Lavinia? Acum pari să gândeşti într-un fel, şi mâine în altul. Cu un an în urmă, înainte să plecăm, îmi spuneai că nu trebuie să-mi pese dacă îl supăr pe tata şi acum îmi pare că mă sfătuieşti cu totul altfel. Eşti atât de schimbătoare.

Acest atac era total neprevăzut, fiindcă doamna Penniman nu fusese obişnuită, în discuţie, cu războiul purtat pe propriul ei teren — poate fiindcă, în general, inamicul se îndoia că ar putea găsi acolo vreun mijloc de subzistenţă. Cât îşi dădea ea seama, pajiştile pline de flori ale raţiunii ei nu fuseseră pustiite de forţe ostile. Poate din această cauză, în apărarea lor, se dovedea mai degrabă maiestuoasă decât agilă.

— Nu înţeleg ce acuzaţie îmi aduci, în afară de aceea că sunt prea adânc preocupată de fericirea ta. Mi se spune că sunt capricioasă, pentru prima oară. Defectul acesta nu mi se impută prea des.

— Anul trecut erai nemulţumită fiindcă nu voiam să mă mărit imediat, iar acum îmi spui să-l câştig pe tata de partea mea. Ai zis că are să-şi capete răsplata dacă mă ia degeaba cu el în Europa. Uite, m-a luat degeaba şi ar trebui să fi mulţumită. Nu s-a schimbat nimic — nimic în afară de sentimentele mele faţă de tata. Nu mă mai sinchisesc chiar atât. Am fost cât am putut de bună, dar lui nu-i pasă. Acum nu-mi mai pasă nici mie. Nu ştiu dacă m-am făcut rea, poate că m-am făcut. Dar pentru mine nu mai contează. M-am întors ca să mă mărit — asta-i tot ce ştii?. Ar trebui să fii mulţumită, dacă nu ţi-ai schimbat părerile; eşti atât de ciudată. Faci cum vrei, dar te rog să nu mă mai îndemni niciodată să stăruiesc pe lângă tata. N-am să mai stăruiesc pentru nimic; totul s-a sfârşit. El s-a lepădat de mine. Sunt aici ca să mă mărit.

Doamna Penniman nu o mai auzise niciodată pe nepoată-sa vorbind atât de autoritar, aşa că era, fireşte, foarte surprinsă, ba chiar puţin înspăimântată, iar vigoarea emoţiei şi hotărârea Catherinei o lăsaseră fără replică. Se speria uşor şi căuta întotdeauna să iasă din derută printr-o concesie, care era adesea însoţită, ca acum, de un mic râs nervos.

CAPITOLUL 26

DACĂ DOAMNA PENNIMAN O scosese din fire pe Catherine — de aici înainte a început să vorbească foarte mult despre firea aprinsă a nepoată-sii, o noţiune care nu fusese niciodată menţionată până acum în legătură cu eroina noastră —, a doua zi fata a avut prilejul să-şi recapete liniştea. Doamna Penniman îi transmisese un mesaj din partea lui Morris Townsend în sensul că el avea să treacă pe acolo să-i ureze bun-venit a doua zi după sosire. Morris a apărut după-amiază; dar, după cum ne putem închipui, de data asta nu i s-a mai pus la dispoziţie biroul doctorului Sloper. În ultimul an venise şi plecase atât de uşor, fără nicio responsabilitate, încât acum se simţea nedreptăţit că trebuie să-şi limiteze priveliştea la salonul din faţă, care era domeniul particular al Catherinei.

— Sunt foarte bucuros că te-ai întors, declară el. E o mare fericire să te văd din nou.

Şi o privi, zâmbind, din cap până-n picioare, deşi nu a dat niciun semn după aceea că ar împărtăşi părerea doamnei Penniman (pe care, ca femeie, o interesau amănuntele) şi ar socoti-o mai frumoasă.

El însă i-a părut Catherinei strălucitor; i-a trebuit câtva timp până să se obişnuiască cu gândul că acest tânăr minunat era proprietatea ei exclusivă. Lunga conversaţie ce a urmat era tipică pentru doi îndrăgostiţi — un schimb şoptit de întrebări şi de făgăduinţe. În acest domeniu Morris poseda mult rafinament, care făcea să pară pitorească şi captivantă chiar şi relatarea debutului său în lumea afacerilor — un debut despre care gazda lui l-a interogat cu mare interes. Din când în când el se ridica de pe canapeaua pe care stăteau amândoi şi se plimba prin cameră; după aceea se întorcea, zâmbind şi trecându-şi mâna prin păr. Părea frământat, lucru firesc pentru un tânăr care abia îşi revăzuse iubita după o lungă absenţă, iar Catherine şi-a spus că nu-l zărise niciodată atât de tulburat. Era, într-un fel, plăcut impresionată de observaţia aceasta. Morris i-a pus multe întrebări despre călătorie, dar nu a ştiut să-i răspundă la toate, fiindcă uitase numele locurilor şi itinerarul fixat de tatăl ei. Dar acum se simţea atât de fericită — era parcă într-al nouălea cer gândindu-se că necazurile au luat sfârşit — încât a uitat să se mai ruşineze de răspunsurile ei modeste. Simţea că acum se poate mărita cu el fără nicio remuşcare, fără să mai tremure altfel decât de fericire. Nu a mai aşteptat să o întrebe el şi i-a spus că tatăl ei se întorsese cu aceleaşi gânduri — că nu dăduse înapoi nici măcar cu un pas.

— Nu mai trebuie să ne aşteptăm la nimic, afirmă ea, trebuie să ne descurcăm şi aşa.

Morris o privea zâmbind:

— Biata mea fetiţă! exclamă el.

— N-ai de ce să mă compătimeşti, îl încredinţa Catherine. Acum nu-mi mai pasă, m-am obişnuit cu gândul.

Morris continua să zâmbească; se ridică apoi şi începu iar să se plimbe:

— Mai bine lasă-mă să-l încerc şi eu.

— Să încerci să-i schimbi părerea? N-ai putea decât să-l înrăieşti şi mai mult, afirmă Catherine cu hotărâre.

— Spun asta fiindcă înainte n-am ştiut cum să procedez. Dar acum i-aş vorbi altfel. Sunt mai înţelept: am avut un an de gândire la dispoziţie. Am mai mult tact.

— La asta te-ai gândit timp de un an?

— În mare parte. Ştii, gândul ăsta e pentru mine ca un spin în ochi. Nu-mi plac înfrângerile.

— Te simţi înfrânt dacă o să ne căsătorim?

— Bineînţeles că nu sunt înfrânt în chestiunea principală, dar sunt, nu-ţi dai seama, în celelalte privinţe — în privinţa reputaţiei, a relaţiilor dintre mine şi tatăl tău, dintre mine şi copiii mei, dacă o să-i avem.

— Vom avea destui bani pentru copiii noştri; destui bani pentru toate. Nu-i aşa că o să ai succes în afaceri?

— O să am un succes extraordinar şi, bineînţeles, o să ducem o viaţă plină de înlesnire. Dar nu mă refer la confortul material, ci la cel moral, explică Morris, la satisfacţia intelectuală.

— Eu am acum destul confort moral, declară Catherine, cu simplitate.

— Sigur că tu ai. Dar cu mine lucrurile stau altfel. Mi-am pus toată mândria în joc şi vreau să-i dovedesc că a greşit, şi acum, că sunt în fruntea unei afaceri atât de înfloritoare, pot să tratez cu el de la egal la egal. Am o idee excelentă — lasă-mă, te rog, să îl atac!

Morris stătea în faţa ei, cu ochii lui strălucitori şi cu un aer degajat, ţinându-şi mâini-le în buzunare; Catherine se ridică, privindu-l drept în faţă:

— Te rog, nu face asta, Morris, te rog, rosti ea şi în vocea ei era un fel de fermitate tristă şi blândă pe care Morris o observă pentru prima oară.

— Nu trebuie să-i mai cerem nicio favoare, nu trebuie să-i mai cerem nimic. N-are să se lase înduplecat şi nu poate să iasă nimic bun de aici. O ştiu prea bine, am motive foarte puternice.

— Şi, mă rog, ce motive ai?

Catherine ezită înainte de a i se destăinui, dar până la urmă îi spuse:

— Nu ţine deloc la mine.

— A, la naiba! strigă Morris, furios.

— N-aş spune asta dacă n-aş fi sigură. Mi-am dat seama, am simţit totul, în Anglia, chiar înainte de plecare. A vorbit cu mine într-o seară — ultima seară — şi atunci m-am lămurit dintr-o dată. Poţi să-ţi dai seama când cineva gândeşte astfel. Nu l-aş învinui dacă nu m-ar fi făcut să mă simt atât de prost. Nu-l învinuiesc; îţi spun doar cum stau lucrurile. N-are nici el ce să facă, nu putem să ne controlăm sentimentele. Nici eu nu pot. Aşa ar zice şi el. Totul e din cauză că a iubit-o atât de mult pe mama, care a murit îndată după naşterea mea. Era frumoasă, era strălucitoare; se gândeşte la ea tot timpul. Nu-i semăn deloc: mi-a spus mătuşa Penniman. Bineînţeles că nu e vina mea, dar nu e nici a lui. Vreau să spun că ăsta e adevărul; şi că există un motiv mai puternic ca să nu se lase convins decât pur şi simplu faptul că tu nu-i placi.

— „Pur şi simplu”? strigă Morris, râzând scurt: Îţi sunt foarte îndatorat.

— Nu-mi pasă acum că tu nu-i placi; de multe lucruri nu-mi mai pasă. Mă simt cu totul altfel; parc-aş fi despărţită de tata.

— Pe cuvântul meu, rosti Morris, sunteţi o familie ciudată.

— Nu spune asta, nu spune nicio vorbă aspră, îl imploră Catherine. Trebuie să fi foarte bun cu mine acum, fiindcă, Morris, fiindcă — şi fata şovăi o clipă — fiindcă am făcut foarte mult pentru tine

— O, ştiu, draga mea.

Catherine vorbise până acum fără vehemenţă şi fără să dea vreun semn de tulburare, pe un ton blajin şi rezonabil, încercând doar să explice. Căutase însă în zadar să-şi înăbuşe emoţia, care se făcu simţită în cele din urmă în tremurul vocii.

— E greu să te desparţi astfel de tatăl pe care l-ai venerat mai înainte. M-am simţit foarte nefericită; sau m-aş fi simţit nefericită dacă n-aş ţine la tine. Poţi să-ţi dai seama când cineva îţi vorbeşte… îţi vorbeşte…

— Cum ţi-a vorbit?

— Plin de dispreţ! rosti Catherine cu înfocare. Aşa a vorbit cu mine în seara dinaintea îmbarcării. Nu mi-a spus multe lucruri, dar mi-a fost de ajuns şi m-am gândit la asta în tot timpul călătoriei. Apoi m-am hotărât. N-o să-l mai rog nimic niciodată şi n-o să mai aştept nimic de la el. Ar fi fără sens acum. Trebuie să fim fericiţi împreună şi să nu-i dăm impresia că nu

putem trăi fără iertarea lui. Şi tu, Morris, Morris, să nu mă dispreţuieşti niciodată!

Era o promisiune uşor de făcut şi Morris o făcu cu mult succes. Dar pentru moment nu-şi luă vreo obligaţie mai oneroasă.

CAPITOLUL 27

BINEÎNŢELES, DUPĂ ÎNAPOIERE, doctorul a stat mult de vorbă cu surorile lui. Nu şi-a dat prea mare osteneală să-i relateze doamnei Penniman ce drumuri străbătuse sau să-i împărtăşească impresiile sale despre ţinuturile îndepărtate, ci s-a mulţumit să-i dăruiască o amintire a acestei experienţe demne de invidiat, anume o rochie de catifea. A discutat însă mai în amănunt unele chestiuni legate de gospodărie şi n-a întârziat să o asigure că era şi acum un părinte la fel de inflexibil.

— Nu mă îndoiesc că te-ai văzut mereu cu domnul Townsend şi ai făcut tot posibilul ca să-l consolezi pentru absenţa Catherinei, comentă el. Nu te întreb şi nu e nevoie să mă contrazici. Nu ţi-aş adresa întrebarea asta pentru nimic în lume, ca să te pun în situaţia de a… plăsmui un răspuns. Nu te-a dat nimeni de gol şi n-a fost nicio iscoadă care să te urmărească. Elizabeth n-a umblat cu vorbe: a avut numai cuvinte de laudă despre înfăţişarea şi despre felul tău de a fi. Totul nu e decât o concluzie de-a mea — un raţionament inductiv, în termeni filosofici. Mi se pare în firea lucrurilor ca tu să-i fi oferit azil unei victime interesante. Domnul Townsend a venit de multe ori aici în casă; e ceva în aer care-mi spune asta. Ştii, noi, doctorii, sfârşim prin a dezvolta un simţ foarte fin al percepţiei, iar mie îmi este imprimată pe sensorium certitudinea că el s-a lăfăit aici în fotolii şi s-a încălzit la focul de acolo. Nu că i-aş refuza acest confort: e singurul de care o să se bucure vreodată pe cheltuiala mea. E de altfel probabil că am să pot şi eu economisi pe seama lui. Nu ştiu ce i-ai putut spune până acum sau ce poţi să-i spui de acum înainte; dar aş vrea să ştii că dacă l-ai încurajat să creadă că o să câştige ceva ţinându-se tare pe poziţie, sau că eu m-am clintit măcar cu un centimetru de pe poziţia mea de acum un an, i-ai jucat o festă pentru care ar putea să-ţi pretindă despăgubiri. Nu e imposibil chiar să te dea în judecată. Desigur, ai fost de bună credinţă; te-ai amăgit că eu am să obosesc până la urmă. Asta-i născocirea cea mai lipsită de substanţă care a trecut vreodată prin creierul unui optimist incorigibil. N-am obosit deloc; sunt la fel de proaspăt ca şi la început; mai sunt bun încă cincizeci de ani de

acum încolo. Se pare că nici Catherine nu s-a clintit măcar cu un pas, şi ea e tot atât de proaspătă; aşa că ne aflăm în punctul de unde am pornit. Dar tu cunoşti situaţia la fel de bine. Nu vreau decât să-ţi aduc la cunoştinţă ce gândesc. Pune lucrurile astea la inimă, dragă Lavinia. Păzeşte-te de mânia îndreptăţită a unui vânător de zestre păcălit!

— Nu pot spune că m-am aşteptat la aşa ceva, replică doamna Penniman. Speram, prosteşte, că ai să te întorci acasă fără acest detestabil aer ironic cu care te apropii de subiectele cele mai sacre.

— Nu subestima ironia; este adesea foarte folositoare. Nu e însă întotdeauna necesară şi am să-ţi arăt cât de frumos o pot pune deoparte. Aş vrea să aflu ce crezi: domnul Townsend o să se ţină tare pe poziţie?

— Îţi voi răspunde cu propriile tale arme, declară doamna Penniman. Mai bine aşteaptă şi ai să vezi.

— Asta numeşti „propriile mele arme”? N-am spus niciodată o astfel de grosolănie.

— Are să se ţină tare destul de mult ca să te simţi foarte stânjenit, atunci.

— Draga mea Lavinia, exclamă doctorul, asta numeşti tu ironie? Eu o numesc pugilat.

Dar doamna Penniman, în ciuda pugilatului, era destul de speriată, aşa că a ascultat de sfaturile propriilor ei temeri. Între timp fratele ei a ascultat şi el, cu multă prudenţă, de sfaturile doamnei Almond, faţă de care nu a fost mai puţin darnic decât faţă de Lavinia, ci doar mult mai comunicativ.

— Bănuiesc că l-a oploşit pe acolo tot timpul, a remarcat doctorul. Trebuie să-mi inspectez vinurile. Nu e cazul să ai remuşcări dacă-mi povesteşti şi mie; eu i-am spus deja tot ce aveam de gând în legătură cu subiectul ăsta.

— Cred că Townsend a venit pe la voi destul de des, răspunse doamna Almond. Dar trebuie să fi de acord cu mine că pentru Lavinia a fost un lucru cu totul nou să rămână absolut singură şi era firesc să simtă nevoia de societate.

— Sunt de acord şi de aceea n-am să fac scandal în legătură cu vinul; o să-l socotesc drept o compensaţie pentru Lavinia. E în stare să-mi spună că l-a băut singură. Gândeşte-te ce inimaginabilă lipsă de bun simţ la individul ăsta, într-o asemenea situaţie, să se plimbe prin casă — de parcă ar fi a lui — sau chiar şi numai să vină până acolo! Dacă nici asta nu-l descrie de ajuns, atunci este indescriptibil.

— Planul lui e să pună mâna pe ce poate. Probabil că Lavinia l-a întreţinut timp de un an, afirmă doamna Almond. A câştigat destul.

— O să trebuiască atunci să-l întreţină pentru tot restul vieţii, strigă doctorul —, dar fără vin, ca la meniu fix.

— Catherine mi-a spus că Morris a deschis un birou comercial şi are câştiguri frumoase.

Doctorul făcu ochii mari:

— Mie nu mi-a spus, şi nici Lavinia nu şi-a dat osteneala. Aha, strigă el, Catherine s-a lepădat de mine. Nu că ar avea vreo importanţă, cu toate câştigurile alea.

— De domnul Townsend însă nu s-a lepădat, îl asigură doamna Almond. Mi-am dat seama din prima clipă. Catherine s-a întors acasă neschimbată.

— Neschimbată; nici măcar cu un grăunte de inteligenţă în plus. N-a remarcat mai nimic în timpul călătoriei — niciun tablou, niciun peisaj, nicio statuie sau catedrală.

— Cum să le vadă? Avea alte lucruri la care să se gândească: nu-i ies din minte nicio clipă. Mă impresionează foarte mult.

— M-ar impresiona şi pe mine dacă nu m-ar călca pe nervi. În starea asta m-a adus. Am încercat toate metodele cu ea; am fost cu adevărat fără milă. Dar e în zadar: nu o mai poţi dezlipi acum. Am ajuns, prin urmare, în faza exasperării. La început eram plin de un fel de curiozitate binevoitoare: voiam să văd cât o să reziste. Dar, slavă Domnului, curiozitatea mi-a fost satisfăcută! Am văzut de ce e în stare şi acum ar fi cazul să dea înapoi.

— N-are să dea înapoi niciodată, fu părerea doamnei Almond.

— Ai grijă, o să mă scoţi şi tu din sărite. Dacă nu dă înapoi o să se trezească azvârlită în drum. Ar fi o situaţie foarte frumoasă pentru fiică-mea. Nu-şi dă seama că decât să primeşti un brânci, mai bine sari înainte. Pe urmă are să se plângă de vânătăi.

— Ea n-are să se plângă niciodată, afirmă doamna Almond.

— Asta mă înfurie şi mai tare. Dar, fir-ar să fie, nu pot să o împiedic în niciun fel.

— Dacă tot e să îndure o căzătură, spuse sora lui, râzând uşor, trebuie să-i întindem covoare cât mai groase.

Şi doamna Almond nu şi-a uitat promisiunea, purtându-se faţă de Catherine ca o mamă plină de grijă.

Doamna Penniman i-a scris de îndată lui Morris Townsend. Relaţiile dintre ei erau de acum foarte strânse, dar trebuie să mă mulţumesc să notez

doar câteva detalii. Contribuţia doamnei Penniman consta într-un sentiment aparte, ce ar fi putut să fie interpretat greşit, dar care în sine nu era compromiţător pentru sărmana femeie. Era vorba de un interes romanţios faţă de acest tânăr frumos şi nefericit, dar nu de un interes care ar fi putut stârni gelozia Catherinei. Iar doamna Penniman nu era câtuşi de puţin geloasă pe nepoată-sa. În ce o priveşte, se simţea ca şi cum ar fi fost mama sau sora lui Morris — o mamă sau o soră foarte sentimentală — şi era plină de dorinţa de a-l ajuta să ajungă îndestulat şi fericit. Îşi dăduse toată silinţa timp de un an, cât fratele ei îi lăsase libertate deplină, şi am arătat mai înainte rezultatele acestui efort. Nu avusese copii, iar Catherine, pe care se străduise să o încununeze cu gloria demnă de o tânără Penniman, îi răsplătise râvna doar în parte. Ca obiect al grijii şi afecţiunii, Catherinei îi lipsise totdeauna acel farmec pitoresc tare (i se părea doamnei Penniman) ar fi fost un atribut natural al propriei sale odrasle. Chiar şi pasiunea de mama a doamnei Penniman ar fi fost romanţioasă şi artificială, iar Catherine nu era menită să inspire o asemenea pasiune. Mătuşă-sa ţinea la ea tot util de mult, dar avea credinţa că îşi iroseşte timpul. De aceea, sentimental vorbind, îl adoptase pe Morris Townsend (fără a o dezmoşteni pe Catherine); el era într-adevăr, pentru ea, marea şansă. Ar fi fost fericită să aibă un fiu chipeş şi tiranic, iar aventurile lui sentimentale ar fi captivat-o. Aceasta era lumina în care îl vedea pe Morris, care îi câştigase interesul de la început şi îşi atrăsese simpatia printr-un aer deferent, calculat şi plin de eleganţă — atitudine la care doamna Penniman era deosebit de sensibilă. Deferenţa lui scăzuse simţitor după aceea, căci el îşi cruţa forţele, dar impresia era de acum făcută şi însăşi grosolănia lui părea să aibă un sens filial. Dacă ea ar fi avut un fiu, i-ar fi fost probabil teamă de el şi în acest moment al povestirii noastre îi era în mod sigur teamă de Morris Townsend. Acesta era unul din rezultatele aclimatizării lui în Piaţa Washington. Se purta foarte degajat faţă de ea, cum, de altfel, s-ar fi purtat fără îndoială şi faţă de propria lui mamă.

CAPITOLUL 28

SCRISOAREA ERA CONCEPUTĂ CA un avertisment; ea îl informa că doctorul se întorsese acasă mai îndărătnic ca oricând. Doamna Penniman şi-ar fi putut închipui că nepoata ei o să-i comunice lui Morris tot ce îl interesa în privinţa asta, dar ştim că imaginaţia mătuşii se apropia rar de adevăr; în plus ea gândea că nu e cazul să se bizuie pe iniţiativele Catherinei. Trebuia

să-şi facă datoria, fără să ţină seama de nepoată-sa. Am mai spus că tânărul ei amic se purta faţă de ea foarte degajat, dovadă şi faptul că nici nu i-a răspuns la scrisoare. A citit-o cu atenţie, dar apoi şi-a aprins ţigara cu ea şi a aşteptat liniştit, fiind sigur că o să mai primească încă una. „Când îi văd privirea, îmi îngheaţă sângele în vine”, îi scria doamna Penniman, referindu-se la fratele ei şi cu greu ar fi putut găsi o formulare mai bună pentru această afirmaţie. Totuşi i-a scris din nou, exprimându-se cu ajutorul altei figuri de stil. „Flacăra urii lui faţă de tine arde, sinistră — o flacără ce nu se stinge niciodată”, suna epistola. „Dar ea nu luminează bezna viitorului tău. Dacă ar depinde de sentimentele mele, viaţa ta ar fi etern însorită. Nu pot să scot nimic de la Catherine; e atât de ascunsă — ca şi taică-său. Pare-se că aşteaptă să se mărite şi a făcut pregătiri evidente în Europa — multă îmbrăcăminte, zeci de perechi de pantofi etc. Dragul meu prieten, nu poţi să începi viaţa în doi numai cu câteva perechi de pantofi, nu-i aşa? Spune-mi ce părere ai. Sunt foarte nerăbdătoare să te văd, am atâtea să-ţi spun. Mi-e tare dor de tine; casa pare acum goală. Ce veşti de prin oraş? Afacerea merge bine? Micuţa ta afacere — eşti atât de viteaz! N-aş putea să trec pe la biroul tău — doar câteva minute? Pot fi luată drept o clientă — aşa le spuneţi? Aş intra să cumpăr ceva — nişte acţiuni sau nişte obiecte de voiaj. *Scrie-mi ce părere ai despre acest plan.* Aş duce în mână o sacoşă, ca o femeie din popor”.

În ciuda ideii cu sacoşa, nu s-ar fi zis că lui Morris îi surâdea acel plan, fiindcă n-a încurajat-o în niciun fel să-i facă o vizită la birou, pe care i-l descrisese întotdeauna ca pe un loc neobişnuit de greu de găsit. Dar cum ea insista să aibă o întrevedere cu el — şi acum, după luni întregi de conversaţie intimă, le spunea acestor întâlniri „întrevederi” — Morris a consimţit să facă o plimbare cu ea şi a avut chiar bunăvoinţa să plece de la birou la o oră la care afacerile puteau să fie în toi. Nu s-a mirat deloc, când s-au întâlnit la colţul unei străzi, într-un cartier cu locuri virane şi aproape fără trotuare (doamna Penniman fiind înveşmântată pe cât posibil „ca o femeie din popor”), descoperind că, în ciuda zorului ei, nu avea aproape nimic să-i comunice în afară de vechile asigurări de simpatie. El însă poseda deja o colecţie voluminoasă de asemenea asigurări şi n-ar fi meritat să-şi părăsească ocupaţiile lui lucrative numai ca să o audă pe doamna Penniman spunând, pentru a mia oară, că interesele lui erau şi ale ei. Morris avea şi el ceva să-i spună. Nu-i venea uşor şi, căutându-şi cuvintele, deveni tăios:

— A, da, ştiu foarte bine că în el se îmbină însuşirile unui bloc de gheaţă şi ale unui cărbune încins. Catherine mi-a dat a înţelege lucrul ăsta cât se poate de limpede şi dumneata mi-ai spus-o de atâtea ori, că sunt sătul. Nu-i nevoie să mai repeţi: sunt perfect satisfăcut. N-are să ne dea nicio centimă: pentru mine e un adevăr matematic.

În această clipă doamna Penniman avu o inspiraţie:

— N-ai putea oare să-l dai în judecată?

— Am să te dau în judecată pe *dumneata*, replică Morris, dacă mă mai sâcâi cu astfel de întrebări. Un bărbat trebuie să ştie când să se dea bătut, adăugă el, după o clipă. Trebuie să renunţ la ea!

Doamna Penniman a primit această declaraţie în tăcere. Deşi inima i-a bătut mai tare în piept. Ea nu o surprindea nepregătită, fiindcă se obişnuise cu gândul că, dacă Morris nu poate să pună mâna pe banii doctorului, nu face să se însoare cu Catherine fără ei. „Nu face” era o expresie cam vagă; dar afecţiunea naturală a doamnei Penniman completa ideea, care, deşi nu fusese până acum exprimată în discuţiile lor atât de brutal cum o făcuse Morris adineauri, era totuşi subînţeleasă adesea, în pauzele dintre fraze, în timp ce el stătea tolănit în fotoliile bine capitonate ale doctorului; doamna Penniman ajunsese mai întâi să o contemple cu o emoţie ce i se părea filosofică şi apoi chiar să nutrească pentru ea un ataşament secret. Faptul că îl ţinea secret dovedeşte, desigur, că se simţea ruşinată*;* dar reuşite să-şi ascundă ruşinea amintindu-şi că ea era, la urma urmei, apărătoarea oficială a căsătoriei nepoată-sii. Cu legica aceasta n-ar fi trecut la examen în faţa doctorului. În primul rând, Morris *trebuia* să intre în posesia banilor şi ea avea să-i dea tot ajutorul. În al doilea, era clar că asta nu avea să se întâmple niciodată, şi ar fi fost deplorabil să se însoare fără acei bani, el, un bărbat care putea găsi cu atâta uşurinţă ceva mai bun. După ce doctorul îi ţinuse, la întoarcerea din Europa, micul discurs sarcastic pe care l-am reprodus, cauza lui Morris i-a părut doamnei Penniman definitiv pierdută, aşa că ea şi-a fixat atenţia numai asupra celei de-a doua laturi a argumentaţiei. Dacă Morris ar fi fost fiul ei, ar fi sacrificat-o fără îndoială pe Catherine în numele unei viziuni superioare privind cariera lui; în cazul de faţă, era o probă de devotament şi mai înalt. Simţea totuşi că îi piere răsuflarea trezindu-se dintr-o dată cu cuţitul de jertfă în mână, ca să zic aşa.

Morris mai făcu câţiva paşi, apoi repetă, cu voce aspră:

— Trebuie să renunţ la ea!

— Cred că te înţeleg, rosti doamna Penniman, cu blândeţe.

— Desigur: am vorbit foarte limpede — destul de brutal şi de grosolan.

Morris se simţea ruşinat şi asta îl stânjenea; şi cum nu suporta deloc să fie stânjenit, era crud şi rău. Voia să jignească pe cineva şi din prudenţă — căci era întotdeauna prudent — începuse cu el însuşi.

— N-ai vrea să încerci să-i deschizi ochii? o întrebă el.

— Cum adică?

— Să o pregăteşti, să-mi uşurezi mie sarcina

Doamna Penniman se opri în loc, privindu-l solemn:

— Bietul meu Morris, tu nu ştii cât te iubeşte?

— Nu ştiu. Şi nu vreau să ştiu. Am făcut întotdeauna tot posibilul să nu aflu. Ar fi prea dureros.

— Are să sufere îngrozitor, afirmă doamna Penniman.

— Trebuie să o consolezi dumneata. Dacă-mi eşti prietenă pe cât te lauzi, ai să reuşeşti.

Doamna Penniman clătină din cap cu tristeţe.

— Zici că „mă laud” că ţin la tine; dar nu pot să mă laud că te urăsc. Nu pot decât să-i spun cât de mult te admir; şi atunci cum am s-o consolez de această pierdere?

— Are să te ajute doctorul. O să fie încântat că s-a desfăcut logodna; şi cum e un tip isteţ, o să scornească ceva să-şi calmeze fiica.

— Poate o nouă tortură, ţipă doamna Penniman. S-o păzească cerul de mângâierile lui! Are să se împăuneze pe lângă ea, zicându-i: „Ţi-am spus eu!”

Morris simţi cu neplăcere că se roşise până la urechi.

— Dacă şi pe ea ai s-o consolezi la fel ca pe mine, n-o să fi de mare folos. E o obligaţie foarte penibilă, fir-ar să fie, şi asta mă consumă enorm; ar trebui să-mi dai o mână de ajutor.

— Am să-ţi fiu prietenă toată viaţa, îl asigură ea.

— Fii acum! şi Morris porni mai departe.

Doamna Penniman merse după el, aproape tremurând.

— Ai vrea să-i spun eu? se sperie ea.

— Nu trebuie să-i spui, dar ai putea… ai putea… şovăi el, întrebându-se ce ar putea să facă doamna Penniman. Poţi să-i explici motivele mele: nu vreau să mă aşez între ea şi taică-său — să-i ofer lui pretextul pe care-l râvneşte (ce idee dezgustătoare!) ca să-i poată fura drepturile.

Doamnei Penniman nu îi scăpă eleganţa formulei.

— Splendid spus, remarcă ea. Eşti atât de sensibil.

— Ei, la dracu! exclamă el, ipocrit.

Dar doamna Penniman nu părea descurajată.

— S-ar putea să meargă mai uşor decât crezi, Catherine e, de fapt, o fată atât de ciudată.

Se gândea că ar putea totuşi să-l asigure că, orice s-ar întâmpla, Catherine are să stea foarte liniştită — nu o să facă nicio scenă. Plimbarea se prelungi şi, pe drum, doamna Penniman şi-a mai luat şi alte angajamente, încât până la sfârşit povara ei se mărise considerabil, Morris fiind gata, cum era şi firesc, să treacă totul în seama ei. Nu s-a lăsat însă nicio clipă păcălit de râvna ei ridicolă; ştia că din tot ce promisese nu era în stare să pună în practică decât o fărâmă şi i se părea cu atât mai nătângă, cu cât insista să-i fie de folos.

— Ce ai de gând să faci dacă nu te însori cu Catherine? îndrăzni ea să-l întrebe, din vorbă în vorbă.

— Să dau lovitura, declară Morris. Nu ţi-ar face plăcere să afli c-am dat lovitura?

Ideea o entuziasmă pe doamna Penniman.

— Aş fi foarte tristă dacă n-ai reuşi.

— Trebuie să reuşesc, ca să-mi iau revanşa. Afacerea asta n-a fost o lovitură, îţi dai seama.

Doamna Penniman reflectă câteva clipe, căutând un motiv care să demonstreze că, de fapt, a fost; dar trebui să se lase păgubaşă şi, ca să scape de stinghereala acestei nereuşite, riscă o nouă întrebare:

— Te gândeşti… te gândeşti la o altă căsătorie?

Morris o întâmpină cu o reflecţie deloc politicoasă, deşi fu rostită doar în gând: „E clar că femeilor le lipseşte rafinamentul bărbaţilor!” Apoi răspunse, cu voce tare:

— Pentru nimic în lume!

Doamna Penniman se simţi decepţionată şi umilită şi îşi uşură sufletul scoţând o vagă exclamaţie sarcastică. Morris era fără doar şi poate un individ pervers.

— Renunţ la ea nu pentru altă femeie, ci pentru o carieră superioară, proclamă el.

Era o afirmaţie superbă, dar doamna Penniman, care simţea că s-a expus prea mult, îi purta acum o uşoara ranchiună.

— Şi n-ai să vii să o mai vezi niciodată? îl întrebă, cu oarecare asprime în glas.

— A, ba da, am să mai vin; dar ce rost are să lungesc povestea? Am fost la ea de patru ori de când s-a întors şi e o treabă foarte neplăcută. Nu pot s-o ţin aşa la nesfârşit; n-ar trebui să-mi ceară asta, pricepi? O femeie nu trebuie să ţină un bărbat aşa, nici în car nici în căruţă, adăugă el, cu o înfloritură.

— Vai, dar nu se poate fără o despărţire! insistă însoţitoarea lui, în închipuirea căreia scena despărţirii era întrecută în grandoare numai de prima întâlnire.

CAPITOLUL 29

MORRIS A VENIT DIN NOU, FĂRĂ să izbutească scena despărţirii, şi iarăşi şi iarăşi, descoperind de fiecare dată că doamna Penniman nu făcuse mai nimic ca el să aibă calea retragerii presărată cu flori. E al naibii de greu, gândea el, simţind o înverşunare crescândă faţă de mătuşa Catherinei care, după cum îşi repeta în sinea lui, îl târâse în acest bucluc; avea însă acum obligaţia, din milă creştinească, să-l şi scoată din impas. Ca să spunem tot adevărul, doamna Penniman, în singurătatea apartamentului ei — şi, aş putea adăuga, urmărită de imaginea Catherinei, care în acele zile arăta ca o tânără doamnă ce-şi etalează trusoul —, doamna Penniman îşi întărise răspunderile şi se înspăimântase de dimensiunile lor. Sarcina de a o pregăti pe Catherine şi de a-i uşura drumul lui Morris era plină de dificultăţi ce sporeau când să treacă la fapte şi impulsiva Lavinia se întreba dacă nu cumva el îşi schimbase planul într-un moment de depresiune. Un viitor strălucit, o carieră superioară, o conştiinţă absolvită de păcatul îngrădirii drepturilor fireşti ale unei fete de familie — aceste splendide achiziţii nu puteau fi făcute fără bătaie de cap. Din partea Catherinei, doamna Penniman nu primea niciun fel de ajutor; sărmana fată nu părea să bănuiască defel pericolul în care se afla. Îl privea pe iubitul ei cu aceiaşi ochi plini de o încredere nestrămutată; şi, bizuindu-se mai puţin pe mătuşă-sa decât pe tânărul cu care schimbase atâtea jurăminte de dragoste, nu-i dădea doamnei Penniman niciun prilej pentru explicaţii sau mărturisiri. Şovăind şi poticnindu-se, mătuşa Lavinia îşi spunea că nepoată-sa e o toantă şi amâna de pe o zi pe alta marea scenă, cum i-ar fi plăcut, să o numească; umbla încurcată de colo până dincolo, cu bomba neexplodată în mână. Nici Morris nu reuşi decât câteva scene mititele; dar chiar şi acestea îi depăşeau puterile. Îşi scurta cât mai mult vizitele şi când se afla în preajma iubitei lui, găsea din ce în ce mai puţine subiecte de conversaţie. Catherine aştepta ca el,

după o expresie vulgară, să fixeze ziua; iar Morris, nefiind pregătit să-i vorbească fără înconjur, găsea că e ridicol să simuleze discuţii mai abstracte. Ea nu ştia să pozeze şi nici să fie vicleană: nu încerca niciodată să-şi mascheze aşteptarea. Lăsa totul la voia lui, plină de răbdare şi de modestie; în aceste momente supreme şovăiala lui Morris putea să pară stranie, dar, desigur, el avea motive întemeiate să se poarte astfel. Catherine ar fi fost o soţie blajină, de modă veche; ar fi socotit argumentele lui drept favoruri sau bucurii neaşteptate şi nu le-ar fi dorit mai mult decât îşi dorea un buchet de camelii. Cu toate astea, în timpul logodnei, chiar şi o domnişoară cu pretenţii foarte modeste se aşteaptă să primească mai multe buchete decât altădată; şi în aceste zile se putea simţi în aer o lipsă de miresme care în cele din urmă îi trezi Catherinei îngrijorarea.

— Te simţi rău? se interesă ea. Pari atât de neliniştit şi eşti palid.

— Nu mi-e bine deloc, recunoscu Morris, gândindu-se că dacă ar izbuti să-i stârnească mila, ar putea să scape.

— Mi-e teamă că munceşti prea mult, n-ar trebui să te oboseşti atât.

— Sunt nevoit să muncesc.

Apoi adăugă, cu brutalitate premeditată:

— Nu vreau să-ţi datorez nimic.

— Ah, cum poţi spune asta?

— Sunt un om mândru, declară Morris.

— Da, eşti prea mândru.

— De, ia-mă cum sunt, continuă el. N-ai să mă poţi schimba.

— Nu vreau să te schimb, îl încredinţă ea cu blândeţe. Am să te iau aşa cum eşti.

Şi rămase cu ochii la el.

— Ştii cum vorbesc oamenii despre bărbaţii care se însoară cu fete bogate, insistă Morris. E teribil de neplăcut.

— Dar eu nu sunt bogată, replică fata.

— Eşti destul de bogată ca să se discute şi despre mine.

— Bineînţeles că se discută despre tine. Asta-i o cinste.

— E o cinste de care m-aş lipsi oricând.

Catherine era pe punctul de a-î întreba dacă necazurile astea nu erau alungate de gândul că nefericita fată care i le pricinuia îl iubea şi credea în el atât de mult; dar şovăi, temându-se să nu aibă aerul că-i cerşeşte ceva şi cât ea pregetă, el o părăsi pe neaşteptate.

Cu toate astea, când Morris a venit din nou, Catherine i-a pus întrebarea, repetându-i că e prea mândru. El a răspuns la fel, că nu se poate schimba, şi de data asta ea s-a simţit îmboldită să-i spună că, făcând un mic efort, ar putea totuşi.

Morris se gândea uneori că i-ar fi de folos dacă ar reuşi să stârnească o ceartă; dar întrebarea era cum să stârneşti o ceartă cu o domnişoară care posedă un asemenea tezaur de îngăduinţă.

— Crezi probabil că numai eu trebuie să mă zbat, izbucni el. Nu-ţi dai seama că mai am şi alte lucruri de făcut?

— Totul depinde de tine acum, răspunse ea. Eu nu mai am ce face.

— În schimb, eu am.

— Trebuie să ducem greul împreună, afirma Catherine. Asta avem de făcut acum.

Morris se strădui să zâmbească firesc.

— Sunt unele lucruri pe care nu le putem duce uşor împreună — de exemplu, despărţirea.

— De ce vorbeşti de despărţire?

— Aha, nu-ţi place, ştiam că n-are să-ţi placă.

— Unde vrei să pleci, Morris? întrebă ea dintr-o dată.

El o fixă o clipă cu privirea şi pentru o fracţiune din acea clipă fata se simţi înfricoşată.

— Îmi promiţi că n-ai să faci o scenă?

— O scenă — fac eu scene?

— Toate femeile fac! afirmă Morris, cu aerul experienţei.

— Eu nu. Unde vrei să pleci?

— Dacă ţi-aş spune că plec din oraş pentru afaceri, ţi s-ar părea curios?

Catherine stătu un moment pe gânduri, învăluindu-l cu privirea:

— Da… nu. Dacă mă iei cu tine,

— Să te iau cu mine, în afaceri?

— Ce afaceri? Tu trebuie să fi împreună cu mine

— Nu-mi câştig existenţa prin tine, replică Morris. Sau poate, strigă el, cu o inspiraţie bruscă, chiar asta fac, ori cel puţin aşa spune lumea!

Ar fi trebuit să fie o lovitură decisivă, dar ea îşi greşi ţinta.

— Unde vrei să pleci? repetă, simplu, Catherine.

— La New Orleans, pentru o afacere cu bumbac.

— Sunt gata să merg şi eu la New Orleans, îl încredinţă Catherine.

— Crezi că te-aş duce în epidemia aia de friguri galbene?

— Dacă e epidemie, tu de ce pleci? Morris, nu pleca!

— Mă duc ca să câştig şase mii de dolari, explică el. Nu-mi dai voie să am şi eu o satisfacţie?

— N-avem nevoie de aceşti şase mii de dolari. Te gândeşti prea mult la bani.

— Tu îţi poţi permite să vorbeşti aşa. E o ocazie unică: am aflat aseară.

Şi Morris începu să-i explice; era o poveste lungă, cu multe amănunte, pe care le reluă de câteva ori, despre marea lovitură pe care o pusese la cale împreună cu partenerul lui.

Dar imaginaţia Catherinei, pentru motive doar ei cunoscute, nu se lăsă deloc înflăcărată.

— Dacă tu poţi să mergi la New Orleans, pot să merg şi eu, insistă ea. Nu e acelaşi pericol pentru amândoi? Sunt la fel de rezistentă ca şi tine şi nu mi-e frică de nicio boală. În Europa am fost şi prin locuri foarte nesănătoase; tata îmi dădea să iau nişte pilule. Nu m-am îmbolnăvit niciodată şi nici nu mi-a fost teamă. La ce bun şase mii de dolari dacă mori de friguri? Când oamenii sunt în preajma căsătoriei, n-ar trebui să fie preocupaţi de afaceri. Nu te mai gândi la bumbac: gândeşte-te la mine. Nu e un moment potrivit: am aşteptat deja prea mult.

Morris nu o auzise niciodată vorbind atât de hotărât şi de curgător; îi ţinea mâna strâns între ale ei.

— Mi-ai promis că n-ai să-mi faci nicio scenă, ţipă el. Asta ce e?

— Tu îmi faci o scenă. Nu te-am mai rugat nimic până acum. Am aşteptat deja prea mult.

O îmbărbăta gândul că nu îl rugase mai nimic până atunci: se simţea îndreptăţită să stăruie.

Morris rămase puţin pe gânduri.

— Foarte bine; n-o să mai vorbim nimic despre asta. Am să aranjez lucrurile prin corespondenţă.

Şi începu să-şi netezească pălăria, ca de plecare.

— Ce, vrei să pleci? rosti ea, cu ochii la el.

Morris nu renunţase la gândul de a provoca o ceartă; era, oricum, calea cea mai simplă. Îşi plecă privirea spre chipul întors către el, încruntându-se cât îi stătea în putinţă.

— Întreci măsura; nu mă mai sâcâi.

Dar, ca de obicei, Catherine cedă totul:

— Ai dreptate, ştiu că insist prea mult. Dar nu e normal? N-a fost decât o clipă.

— Într-o clipă poţi să faci foarte mult rău. Încearcă să fi mai potolită data viitoare.

— Când ai să vii?

— Vrei să-mi pui condiţii? ripostă Morris. O să vin sâmbăta viitoare.

— Vino mâine, îi imploră Catherine. Vreau să vii mâine. Am să fiu foarte liniştită, adăugă, şi agitaţia ei crescuse atât de mult încât asigurarea aceasta nu suna deplasat. O cuprinsese teama dintr-o dată; era ca şi cum zecile de îndoieli imateriale s-ar fi contopit pe neaşteptate într-o masă compactă, în timp ce închipuirea-i, într-un singur salt, străbătuse spaţii uriaşe. Toată fiinţa ei se concentrase, în clipa aceea, în dorinţa de a-l păstra acolo, lângă ea.

Morris se aplecă şi o sărută pe frunte.

— Când eşti liniştită arăţi minunat, declară el, dar nu-ţi stă bine nervoasă.

Catherine nu dorea decât să nu pară nervoasă, dar bătăile puternice ale inimii nu şi le putea stăpâni. Spuse, cât putu de liniştit:

— Îmi promiţi că ai să vii mâine?

— Am spus sâmbătă! răspunse Morris, zâmbind. Se străduia când să se încrunte, când să zâmbească: era la capătul puterilor.

— Da, şi sâmbătă, zise Catherine, silindu-se şi ea să surâdă. Dar mai întâi mâine.

El se îndreptă spre ieşire, iar fata îl ajunse din urmă şi se sprijini de uşă; simţea că ar face orice ca să-l păstreze lângă ea.

— Dacă nu reuşesc să vin mâine, ai să zici că te-am minţit, spuse Morris.

— De ce să nu poţi veni? Poţi, dacă vrei.

— Sunt ocupat, nu sunt un pierde-vară! exclamă Morris, furios.

Vocea îi sunase atât de aspru şi de nefiresc, încât ea, aruncându-i o privire speriată, se întoarse cu spatele; atunci el puse repede mâna pe mânerul uşii. Simţea că fuge pentru totdeauna din calea ei. Dar peste o clipă ea se afla din nou lângă el, murmurând cu o voce, pe cât de joasă, pe atât de pătrunzătoare:

— Morris, vrei să mă părăseşti.

— Da. Pentru un timp.

— Pentru cât timp?

— Până ai să fi iarăşi înţeleaptă.

— N-am să fiu niciodată înţeleaptă în felul ăsta.

Şi încercă să-l reţină; aproape se luptară unul cu altul.

— Gândeşte-te la ce-am făcut! izbucni ea. Morris, am lăsat totul pentru tine.

— Ai să capeţi totul înapoi.

— N-ai vorbi aşa dacă n-ai avea un anumit gând. Ce vrei să faci? Ce s-a întâmplat? Ce-am făcut? De ce te-ai schimbat?

— Am să-ţi scriu… e mai bine, îngăimă el.

— Ah, n-ai să te mai întorci! strigă fata, izbucnind în plâns.

— Dragă Catherine, o asigură el, să nu crezi asta. Îţi promit că ai să mă vezi din nou.

Şi reuşi să iasă din cameră şi să închidă uşa în urma lui.

CAPITOLUL 30

A FOST PROBABIL ULTIMA DEZLĂNŢUIRE pasională din viaţa ei; cel puţin nimeni nu a mai văzut-o dându-şi frâu liber vreodată după aceea. Dar criza de care vorbim a fost lungă şi teribilă: s-a aruncat pe canapea lăsându-se pradă durerii. Nici măcar nu pricepea ce se întâmplase; aparent avusese doar o neînţelegere cu iubitul ei, cum păţiseră şi atâtea alte fete: nu numai că nu era vorba de o ruptură, dar niciun avea de ce să se creadă ameninţată. Şi totuşi, simţea o rană, măcar că nu i-o pricinuise el; i se părea că lui Morris îi căzuse dintr-o dată masca de pe faţă. Încercase să se descotorosească de ea, se arătase crud şi mânios, vorbindu-i şi privind-o straniu. Se înăbuşea, era buimăcită; îşi îngropase faţa în perne, hohotind şi vorbind singură. Dar în cele din urmă se ridică, de teamă să nu intre taică-său sau mătuşa Penniman; şi rămase aşa, cu ochii în gol, în timp ce camera începuse să se întunece. Se gândi că poate are să se întoarcă să-i spună că nu voise să fie rău; stătea cu urechea aţintită la clopoţelul de la uşă, încercând să creadă că aşa are să fie. Trecu mult timp şi Morris nu apăru; umbrele se adânciră; căzuse întunecimea serii peste eleganţa modestă şi culorile luminoase ale odăii ei; se stinse şi focul. Când se înnegură de tot, Catherine merse la fereastră, uitându-se afară; rămase acolo vreo jumătate de oră, poate avea să-l vadă urcând scările. Apoi îşi întoarse privirea când îl văzu intrând pe tatăl ei. O zărise şi el la fereastră şi, oprindu-se un moment în capul scărilor albe, îşi ridicase pălăria în faţa ei, grav, cu o curtoazie exagerată. Atât de rău se potrivea gestul lui cu starea ei, atât de absurd era omagiul maiestuos adus sărmanei fete, înjosită şi abandonată, încât

Catherine fu cuprinsă de oroare şi se îndepărtă repede. Avea impresia că ea renunţase la Morris.

A trebuit să se înfăţişeze peste o jumătate de oră la cină, susţinută doar de imensitatea dorinţei de a nu se trăda faţă de tatăl ei. Asta a ajutat-o enorm mai târziu, dar i-a fost de folos (chiar dacă nu atât cât credea ea) de la început. În seara aceea doctorul Sloper a fost destul de volubil. Le-a spus fel de fel de poveşti despre un pudel extraordinar pe care-l văzuse acasă la o doamnă în vârstă, unde se dusese în interes profesional. Catherine se făcea că ascultă isprăvile pudelului, ba chiar îşi dădu silinţa să pară captivată, încercând să uite de cearta cu Morris. Poate că avusese o halucinaţie; el greşise, ea era geloasă; oamenii nu se schimbă astfel de la o zi la alta. Apoi îşi aminti că avusese îndoieli şi înainte — câte o bănuială stranie, în acelaşi timp vagă şi ascuţită — şi că îi păruse schimbat chiar de la întoarcerea ei din Europa; încercă din nou să-l asculte pe taică-său, care ştia să povestească atât de frumos. După masă se duse direct în camera ei; nu se simţea în stare să facă efortul de a-şi petrece seara cu mătuşă-sa. Singură, până târziu, îşi puse mii de întrebări. Frământarea devenise de nesuportat; era ea însă produsul închipuirii, al unei sensibilităţi extravagante, ori se născuse din cea mai crudă realitate, iar ce putea fi mai rău se petrecuse cu adevărat? Doamna Penniman, dovedind un tact pe cât de neobişnuit, pe atât de lăudabil, a ales soluţia de a o lăsa în pace. Adevărul este că, odată ce i se treziseră bănuielile, nutrea dorinţa, firească la o persoană timidă, ca explozia să fie localizată. Cât timp aerul încă mai vibra, ea se ţinu la distanţă.

A trecut, prin faţa uşii Catherinei de nenumărate ori în seara aceea, aşteptând să audă un geamăt jalnic dinăuntru. Dar în odaie era o linişte desăvârşită şi, în consecinţă, ultima soluţie înainte de a se retrage în culcuşul ei fu să ceară voie să intre. Catherine era trează şi ţinea o carte în mână prefăcându-se că citeşte! Nu se culcase, fiindcă nu se aştepta să poată dormi. După ce a plecat doamna Penniman, a rămas trează până spre dimineaţă; pe vizitatoarea ei nu o îndemnase deloc să mai stea. Mătuşa Lavinia se strecură înăuntru fără zgomot şi se apropie de Catherine cu un aer solemn:

— Mi-e teamă că ai necazuri, scumpa mea. Cum să te ajut?

— N-am niciun necaz şi n-am nevoie de ajutor, declară fata, minţind fără înconjur şi dovedind astfel că virtuţile omului pot fi corupte nu numai de propriile lui cursuri, ci chiar şi de cea mai neaşteptată năpastă.

— Nu ţi s-a întâmplat nimic?
— Nimic.
— Eşti sigură, draga mea?
— Foarte sigură.
— Şi nu pot să te ajut în niciun fel?
— Nu, tanti, decât să-mi dai pace, răspunse Catherine.

Doamna Penniman, căreia îi fusese teamă de o primire prea călduroasă, era acum dezamăgită de răceala Catherinei: şi istorisind după aceea, ba unei prietene, ba alteia, cu importante variaţii de detaliu, cum se terminase logodna nepoată-sii, avea grijă să nu omită că, la un moment dat fata o „îmbrâncise” afară din cameră. Doamna Penniman relata faptul — şi asta îi era caracteristic — nu din răutate faţă de Catherine, pe care o compătimea îndeajuns, ci doar dintr-o dispoziţie înnăscută de a înfrumuseţa orice subiect pe care-l aborda.

Catherine, cum am mai spus, nu s-a culcat până spre dimineaţă, de parcă încă s-ar fi aşteptat să-l audă pe Morris Townsend sunând la uşă. A doua zi, aşteptarea ei părea mai puţin lipsită de logică; dar n-a fost totuşi răsplătită de apariţia lui. Nici măcar nu i-a scris; n-a primit nicio explicaţie, nicio asigurare. Din fericire pentru ea, Catherine, a cărei tulburare creştea tot mai mult, îşi găsise un refugiu în hotărârea de a nu se da de gol în faţa tatălui ei. Cât de bine l-a amăgit vom avea ocazia să vedem; dar şiretlicurile ei inocente n-au fost de niciun folos în faţa unei femei cu perspicacitatea doamnei Penniman. Ea observase cu uşurinţă cât de agitată e Catherine şi dacă cineva era agitat prin preajmă, doamna Penniman avea grijă să nu-şi piardă partea ce i se cuvenea în chip firesc.

A reluat atacul în seara următoare, cerându-i nepoatei să se încreadă într-însa — să-şi despovăreze sufletul. Poate că ea era în stare să-i explice unele lucruri care acum păreau nelămurite, poate că era informată mai bine decât credea Catherine. Dacă însă Catherine fusese glacială cu o seară mai înainte, acum părea trufaşă.

— Greşeşti foarte mult şi nu înţeleg deloc despre ce-i vorba. Nu ştiu ce vrei să-mi pui în spinare şi n-am avut niciodată mai puţină nevoie de explicaţiile cuiva.

Astfel se eliberă Catherine, ţinând-o pe mătuşă-sa în şah. Oră de oră curiozitatea doamnei Penniman creştea. Şi-ar fi dat un an din viaţă să afle cum procedase Morris, ce ton afişase, ce pretext găsise. I-a cerut, natural, o nouă întrevedere, printr-o scrisoare; dar, la fel de natural, nu a primit niciun

răspuns la petiţia ei. Morris nu avea chef de scris, fiindcă şi Catherine îi trimisese două bilete scurte la care nu a primit nicio confirmare. Erau atât de concise încât pot să le citez în întregime. „Nu vrei să-mi dai un semn că acum câteva zile n-ai intenţionat să fi chiar atât de crud?” — acesta era primul; al doilea era puţin mai lung. „Dacă marţi am fost pripită sau bănuitoare — dacă te-am plictisit sau te-am supărat în vreun fel — te rog să mă ierţi şi îţi făgăduiesc că nu o să mă mai port prosteşte niciodată. Sunt destul de lovită şi nu înţeleg. Dragă Morris, mă distrugi!” Aceste bilete au fost trimise vineri şi respectiv sâmbătă; dar sâmbătă şi duminica aceea au trecut fără să-i aducă bietei fete mulţumirea pe care o râvnea. Chinurile creşteau, dar aparent ea continua să le înfrunte cu o tărie remarcabilă. Sâmbătă dimineaţa, doctorul, care privise în tăcere, îi spuse soră-sii Lavinia:

— Scena s-a consumat, mizerabilul a dat înapoi!

— Nici pomeneală! exclamă doamna Penniman, care chibzuise ce să-i spună Catherinei, dar nu îşi fixase o tactică de apărare împotriva fratelui ei, aşa că singura armă la îndemână era dezminţirea vehementă.

— A solicitat suspendarea, atunci, dacă aşa îţi place mai mult!

— Pari foarte fericit că sentimentele fiică-tii au fost călcate în picioare.

— Sunt, încuviinţă doctorul, fiindcă aşa am prezis! E o mare plăcere să vezi că ai avut dreptate.

— Plăcerile tale fac omul să se cutremure! exclamă sora lui.

Catherine îşi vedea cu înverşunare de ocupaţiile obişnuite; a mers până şi la biserică împreună cu mătuşă-sa, duminică dimineaţa. De obicei se ducea şi la slujbă de după-amiază, dar, de data aceasta, curajul o părăsi, şi o rugă pe doamna Penniman să se ducă fără ea.

— Sunt sigură că ai un secret, remarcă doamna Penniman, plină de înţeles, privind-o destul de aspru.

— Şi dacă am, n-o să-l spun, replică fata, întorcându-se cu spatele.

Doamna Penniman plecă la biserică; dar înainte să ajungă, se opri, se întoarse, şi în mai puţin de douăzeci de minute era înapoi acasă. Căută prin camerele goale de jos, apoi urcă scările şi ciocăni la uşa Catherinei. Nu se auzi niciun răspuns; Catherine nu era acolo şi doamna Penniman se încredinţă de îndată că lipsea de acasă. „S-a dus la el. A fugit!” exclamă Lavinia plină de admiraţie şi de invidie. Dar curând îşi dădu seama că fată nu luase nimic cu ea — toate obiectele personale din odaia ei erau intacte — şi atunci trase concluzia că fata se dusese la el plină nu de tandreţe, ci de

indignare. „L-a urmărit până la uşă! A dat buzna peste el în casă!” Astfel îşi zugrăvi doamna Penniman în sinea ei voiajul nepoatei, care, văzut în această lumină, îi gâdila gustul pentru pitoresc aproape tot atât cât şi ideea unei căsătorii în taină. A-ţi vizita iubitul, plină de lacrimi şi reproşuri, la el acasă, era o imagine atât de desfătătoare pentru cugetul doamnei Penniman, încât ea simţea un fel de dezamăgire estetică, văzând că de data asta lipsea acompaniamentul armonios al beznei şi al furtunii. O după-amiază liniştită de duminică îi părea un decor nepotrivit; şi într-adevăr doamna Penniman se simţea fără niciun chef din această pricină, iar timpul s-a scurs foarte încet cât ea a stat în salonul din faţă, cu scufia pe cap şi şalul de caşmir pe umeri, pândind întoarcerea nepoatei.

În sfârşit sosi şi clipa aceea. O văzu de la fereastră pe Catherine, urcând pe scări, şi se duse să aştepte în hol, unde se repezi asupra ei de îndată ce fata intră în casă; o trase în salon, închizând uşa cu gravitate. Catherine era împurpurată la faţă şi ochii îi străluceau. Doamna Penniman nu ştia ce să creadă.

— Pot îndrăzni să te întreb unde ai fost? o interpelă ea.

— Am fost să mă plimb, răspunse Catherine. Credeam că te-ai dus la biserică.

— M-am dus, dar slujba a fost mai scurtă ca de obicei. Şi, mă rog, pe unde te-ai plimbat?

— Nu ştiu! fu răspunsul Catherinei.

— Extraordinară neştiinţa ta! Dragă Catherine, poţi să ai încredere în mine.

— Cum să am încredere?

— Spunându-mi taina ta, necazul tău.

— N-am niciun necaz! declară Catherine, cu o privire cruntă.

— Biata mea copilă, insistă doamna Penniman, nu poţi să mă tragi pe sfoară. Ştiu totul. Mi s-a cerut să… să discut cu tine.

— Nu vreau să discut!

— Are să-ţi facă taine. Nu ştii versul lui Shakespeare — „Chinul care nu cuvântă!” Draga mea, e mai bine aşa!

— Ce e mai bine? întrebă Catherine.

Era cu-adevărat perfidă. O mică doză de perfidie ar fi fost de înţeles la o fată părăsită de iubitul ei, dar nu atâta cât să devină stânjenitoare pentru susţinătorii ei.

— Să te porţi înţelept, rosti doamna Penniman cu oarecare asprime, să ţii seama de experienţa altora şi de consideraţiile practice; să consimţi să… să te desparţi de el.

Catherine fusese ca de gheaţă până în clipa aceasta, dar acum luă foc:

— Să mă despart? Ce ştii dumneata despre despărţirea noastră?

Doamna Penniman clătină din cap cu o tristeţe din care nu lipsea sentimentul ofensei.

— Mândria ta e şi a mea, susceptibilităţile tale sunt şi ale mele. Te înţeleg foarte bine, dar — şi doamna Penniman zâmbi trist, cu subînţeles —, dar înţeleg lucrurile şi în totalitatea lor!

Catherine nu băgă de seamă subînţelesul şi îşi repetă întrebarea, la fel de vehementă:

— De ce vorbeşti de despărţire, ce ştii despre asta?

— Trebuie să medităm la resemnare, afirmă doamna Penniman, şovăind, dar riscând apoi sentinţa.

— Ce resemnare?

— Să ne schimbăm… planurile.

— Eu nu mi le-am schimbat! declară Catherine, râzând uşor.

— A, în schimb domnul Townsend a făcut-o, răspunse mătuşa, cu multă blândeţe.

— Cum adică?

Era în această întrebare o concizie imperioasă împotriva căreia doamna Penniman se simţi obligată să protesteze; la urma urmei, îi făcea o favoare nepoată-sii, spunându-i toate astea, încercase să fie aspră, să fie severă, dar degeaba; era uluită de încăpăţânarea Catherinei.

— Mă rog, rosti ea, dacă nu ţi-a spus! şi se întoarse să plece.

Catherine o urmări puţin în tăcere; apoi se repezi după ea, oprind-o înainte de a ajunge la uşă,

— Ce să-mi spună? Ce insinuezi, cu ce mă ameninţi?

— N-aţi terminat? întrebă doamna Penniman

— Dacă am rupt logodna? Nicidecum.

— Îţi cer scuze în cazul ăsta. Am vorbit prea devreme.

— Prea devreme? Devreme sau târziu, izbucni Catherine, vorbeşti fără minte şi fără milă!

— Atunci ce s-a întâmplat între voi? se interesă mătuşa. Impresionată de sinceritatea acelui strigăt, fiindcă ceva s-a întâmplat în mod sigur,

— Nimic, decât că îl iubesc tot mai mult.

Doamna Penniman nu răspunse imediat.

— Bănuiesc că de asta te-ai dus la ei azi după-amiază.

Catherine se înroşi, luată prin surprindere.

— Da, m-am dus la el! Dar, oricum, e treaba mea.

— Perfect; atunci să nu mai discutăm.

Şi doamna Penniman se îndreptă din nou spre uşă; dar fu oprită de strigătul disperat al nepoată-sii:

— Tanti Lavinia, *unde* s-a dus?

— Aha, deci recunoşti că a plecat! Cei de acasă nu ştiau?

— Au spus că e plecat din oraş. N-am mai întrebat altceva; mi-a fost ruşine, recunoscu fata, cu simplitate.

— N-ar fi fost nevoie să faci un gest atât de compromiţător dacă aveai un pic mai multă încredere în mine, observă doamna Penniman cu grandoare.

— La New Orleans? reluă Catherine, fără legătura.

Era pentru prima dată că doamna Penniman auzea de New Orleans în legătură cu Morris; dar nu voia ca fata să-i observe ignoranţa. Încercă să şi-o ascundă gândindu-se la instrucţiunile primite de la el.

— Draga mea Catherine, când oamenii se înţeleg să se despartă, cu cât pleacă mai departe, cu atât e mai bine.

— Se înţeleg? S-a înţeles cu dumneata?

Căpătase în aceste clipe conştiinţa clară a amestecului prostesc al mătuşă-sii şi îi făcea rău gândul că doamna Penniman fusese lăsată slobodă, cum s-ar zice, să se joace cu soarta ei.

— Bineînţeles că s-a sfătuit uneori cu mine, admise doamna Penniman.

— Deci dumneata l-ai făcut să se schimbe şi să se poarte atât de nefiresc? ţipă Catherine. Dumneata l-ai influenţat şi l-ai depărtat de mine? Morris nu-ţi aparţine dumitale şi nu te priveşte ce e între noi. Dumneata ai pus totul la cale şi l-ai îndemnat să mă lase? Cum poţi să fi atât de rea, atât de crudă? Ce ţi-am făcut? De ce nu mă laşi în pace? Mi-a fost teamă că ai să strici totul, căci aşa faci întotdeauna! Mi-a fost teamă tot timpul cât am lipsit; n-am avut nicio linişte gândindu-mă că stai mereu de vorbă cu el.

Catherine continuă cu o vehemenţă crescândă, revărsându-şi, plină de amărăciune şi de clarviziunea patimii

(care, dintr-o dată, cu un salt înainte, o făcea să o judece pe mătuşă-sa definitiv şi fără drept de apel), neliniştea care îi împovăra sufletul de atâtea luni.

Doamna Penniman era uluită şi înspăimântată; nu ştia cum ar putea să introducă mica ei pledoarie despre puritatea motivelor lui Morris.

— Eşti cea mai ingrată fiinţă din lume! strigă ea. Mă cerţi fiindcă am stat de vorbă cu el? Fii sigură că n-am vorbit decât despre tine!

— Da, şi cu asta l-ai scos din fire; l-ai făcut să se sature până şi de numele meu! mai bine nu vorbeai despre mine: nu ţi-am cerut niciun ajutor!

— Sunt sigură că dacă nu eram eu, n-ar fi venit niciodată în casa asta şi tu n-ai fi ştiut că se gândeşte la tine, replică doamna Penniman, pe bună dreptate.

— Mai bine nu venea aici niciodată şi nu ştiam nimic! Uite unde am ajuns! exclamă biata Catherine.

— Eşti foarte ingrată, repetă mătuşa Lavinia.

Izbucnirea de mânie şi sentimentul nedreptăţii îi aduseseră pentru moment Catherinei satisfacţia prilejuită de orice afirmare a forţei; se simţea împinsă înainte — şi oricând e o plăcere să despici văzduhul. Dar în fundul sufletului, nu-i plăcea să fie violentă şi îşi dădea seama că îi lipseşte orice înclinare spre revolta organizată. Se linişti singură, cu un mare efort, dar cu repeziciune, plimbându-se prin cameră câteva clipe şi încercând să-şi spună că mătuşa ei nu îi dorise decât binele. Nu era prea convinsă, dar după un timp se simţi în stare să vorbească mai liniştit.

— Nu sunt ingrată; sunt doar foarte tristă. Şi e greu să fii recunoscătoare pentru asta, remarcă ea. Vrei să-mi spui unde se află?

— Habar n-am; nu corespondez cu el în taină.

Şi doamnei Penniman îi păru rău că lucrurile nu stau aşa; i-ar fi scris cum a insultat-o Catherine, după tot ce a făcut pentru ea,

— Deci a fost planul lui, să rupă…

Catherine se liniştise complet de acum.

Din nou doamna Penniman începu să întrezărească posibilitatea unei explicaţii:

— A dat înapoi… a dat înapoi… I-a lipsit curajul, dar curajul de a-ţi face un rău! N-a putut să te arunce în faţa blestemului lui taică-tău.

Catherine ascultă, cu ochii ţintă la ea, şi continuă să o privească un timp.

— Te-a rugat el să-mi spui asta?

— M-a rugat să-ţi spun multe lucruri — a fost atât de delicat, de înţelept; şi speră că n-ai să-l dispreţuieşti.

— Nu-l dispreţuiesc, declară Catherine; apoi adăugă: şi are să rămână acolo pentru totdeauna?

— Oh, totdeauna e foarte mult. Poate că tatăl tău nu va trăi întotdeauna.
— Poate.
— Sunt sigură că preţuieşti… că înţelegi… deşi îţi sângerează inima, spuse doamna Penniman. Fără îndoială că îl socoteşti exagerat de prudent. Şi eu gândesc astfel, dar îi respect prudenţa. El te roagă şi pe tine să i-o respecţi.
Catherine nu-şi lua privirile de la mătuşa ei, dar vorbea ca şi cum n-ar fi auzit sau n-ar fi înţeles:
— A fost deci un plan în toată regula. A rupt logodna cu bună ştiinţă; m-a părăsit.
— Pentru moment, dragă Catherine; a amânat-o doar.
— M-a lăsat singură, continuă Catherine.
— Nu mă ai pe mine? rosti doamna Penniman, pe un ton solemn.
Catherine clătină încet din cap.
— Nu cred! zise ea, ieşind din cameră.

CAPITOLUL 31

DEŞI ÎŞI IMPUNEA SĂ FIE LINIŞTITĂ, prefera să practice această virtute în singurătate, aşa că nu a apărut la ora ceaiului, care, duminica, la ora şase, înlocuia masa obişnuită. Doctorul Sloper şi sora lui au stat faţă în faţă, dar doamna Penniman nu i-a întâlnit privirea niciodată. În seara aceea s-a dus cu el, dar fără Catherine, la sora lor, doamna Almond, unde cele două femei au discutat între ele despre nefericirea Catherinei, cu o sinceritate limitată în parte de reticenţa misterioasă a doamnei Penniman.
— Sunt fericită că nu se însoară cu ea, mărturisi doamna Almond, dar cu toate astea ar merita să fie biciuit.
Doamna Penniman, contrariată de grosolănia soră-sii, îi răspunse că Morris fusese împins de cel mai nobil sentiment — dorinţa ca fata să nu-şi piardă averea.
— Îmi pare foarte bine că ea nu şi-o pierde, dar sper ca el să împuşte francul toată viaţa! Şi ţie ce îţi spune sărmana fată?
— Spune că am talentul de a alina durerile, declară doamna Penniman.
Asta a fost relatarea pe care i-a făcut-o soră-sii şi, probabil cu conştiinţa acestui talent, la reîntoarcerea în Piaţa Washington, i-a cerut Catherinei permisiunea să intre la ea în cameră. Catherine a deschis uşa; părea foarte liniştită.

— Vreau doar să-ţi dau un sfat, începu doamna Penniman. Dacă taică-tău te întreabă, spune-i că nu s-a întâmplat nimic.

Catherine stătea în uşă, cu mâna pe clanţă; se uita la mătuşa ei, fără să o invite înăuntru.

— Crezi că are să mă întrebe?

— Sunt sigură. M-a întrebat pe mine mai adineaori, când ne întorceam de la mătuşă-ta Elizabeth. Ei i-am povestit totul, dar lui i-am spus că nu ştiu nimic.

— Crezi că are să mă întrebe când vede… când vede…? Dar aici Catherine se opri.

— Cu cât o să vadă mai mult, cu atât o să se poarte mai detestabil, o asigură mătuşa ei.

— Are să vadă foarte puţin! afirmă Catherine.

— Spune-i că ai să te măriţi.

— Am să mă mărit, răspunse Catherine încet şi îi închise uşa mătuşă-sii.

Însă n-ar mai fi putut repeta afirmaţia aceasta peste vreo două zile, de exemplu marţi, când a primit în fine o scrisoare de la Morris Townsend. Era o scrisoare lungă, pe cinci pagini mari, pătrate, trimisă din Philadelphia. Avea rolul unui document explicativ şi într-adevăr explica o mulţime de lucruri, printre care cele mai importante erau motivele ce-l făcuseră pe autor să profite de o absenţă „profesională” inevitabilă, pentru a încerca să-şi alunge din minte imaginea aceleia care îşi încrucişase drumurile cu ale lui numai ca să şi le vadă apoi presărate cu ruine. Nu se aştepta ca încercarea să-i izbutească pe deplin, dar putea să-i promită că, în ciuda nereuşitei, nu va mai fi niciodată un obstacol între sufletul ei generos şi viitorul ei strălucit sau datoriile-i de fiică. Încheia înştiinţând-o că ocupaţiile lui profesionale l-ar putea obliga să călătorească timp de mai multe luni şi exprimându-şi speranţa că, după ce se vor fi acomodat fiecare cu aspra lor soartă — chiar dacă pentru asta le vor trebui ani de zile —, se vor putea întâlni din nou ca prieteni, ca tovarăşi de suferinţă, ca victime inocente dar stoice, ale unei mari legi sociale. Cea mai adâncă dorinţă a lui era ca ea să se bucure de o viaţă senină şi fericită; îndrăznea încă să se numească prea umilul ei servitor. Scrisoarea era compusă cu stil şi Catherine, care a păstrat-o mulţi ani de zile, a ajuns după un timp, când nu mai simţea cu aceeaşi ascuţime înţelesul ei amar şi tonul găunos, să-i admire expresia elegantă. Acum şi multă vreme după primirea ei, singurul sprijin i-a fost hotărârea, zi de zi mai nestrămutată, de a nu face apel la mila tatălui. Doctorul a lăsat să treacă

o săptămână şi apoi, într-o dimineaţă, la o oră la care îl vedeai arareori, a apărut în salonul din fund. Pândise momentul să o găsească singură. Catherine lucra ceva; el intră şi se apropie de ea. Era pregătit de plecare; avea pălăria pe cap şi îşi trăgea mănuşile.

— N-aş putea spune că mă tratezi cu toată consideraţia pe care o merit, începu el după o clipă.

— Nu înţeleg ce-am făcut, se miră Catherine, cu ochii la lucrul ei.

— Am impresia că ai pierdut din vedere rugămintea pe care ţi-am făcut-o la Liverpool înainte de plecare — rugămintea de a mă anunţa dinainte, când ai să te muţi din casă.

— Nu m-am mutat din casa dumitale, observă Catherine.

— Dar ai s-o faci şi, după cum mi-ai dat de înţeles, e un fapt iminent. De altfel, deşi fizic te afli aici, eşti deja absentă în spirit. Mintea ta se află acum la reşedinţa viitorului soţ, aşa că ai putea şi tu să te muţi sub acoperişul conjugal, în ciuda avantajelor pe care ni le oferă compania ta.

— Am să încerc să fiu mai veselă, zise Catherine.

— Bineînţeles că ar trebui să fi mai veselă; ceri prea mult, altfel. Nu numai că te măriţi cu un tânăr fermecător, dar ai şi satisfacţia de a-ţi alege singură drumul; îmi pari o fată grozav de norocoasă!

Catherine se ridică; simţea că se înăbuşă. Îşi strânse însă lucrul încet şi cu grijă, ţinându-şi în jos faţa aprinsă. Tatăl ei nu se mişca din locul unde se oprise; Catherine spera să-l vadă plecând, dar el îşi netezea şi îşi încheia mănuşile, iar apoi îşi puse mâinile în şolduri:

— Aş dori să ştiu când mă pot aştepta să-mi rămână casa goală, continuă el. Când pleci tu, are să se ducă şi mătuşă-ta.

Ea îşi ridică în sfârşit ochii către el, privindu-l lung, în tăcere; în ciuda mândriei şi a hotărârii, privirea, ei rostea o parte din rugămintea pe care o înăbuşise până acum. Ochii lui cenuşii o cercetară cu răceală şi el continuă, netulburat:

— Când, mâine? Săptămâna viitoare, peste două săptămâni?

— N-am să plec de aici! mărturisi Catherine.

Doctorul ridică din sprâncene:

— A bătut dumnealui în retragere?

— Eu am rupt logodna.

— Cum adică?

— I-am cerut să plece din New York şi a plecat, pentru mult timp.

Doctorul era şi mirat, şi dezamăgit; scăpă însă de nedumerire spunându-şi că fiica lui denatura faptele — justificat, poate, deşi tot denaturare se numea; şi îşi alungă dezamăgirea — dezamăgirea celui ce a pierdut prilejul unui mic triumf, mult aşteptat — cu câteva cuvinte pe care le rosti cu glas tare:

— Şi el ce zice, acum că l-ai părăsit?

— Nu ştiu! răspunse Catherine, mai puţin ingenioasă decât fusese până atunci.

Adică nu-ţi pasă? Eşti puţin cam crudă, după ce i-ai dat speranţe şi te-ai jucat cu el atâta timp!

În sfârşit, doctorul îşi luase revanşa.

CAPITOLUL 32

POVESTEA NOASTRĂ A ÎNAINTAT până acum cu paşi foarte mici, dar, fiindcă se apropie de final, trebuie să facă un salt înainte. Probabil că pe măsură ce trecea timpul, doctorul era obligat să admită că relatarea fiică-sii despre despărţirea ei de Morris Townsend, pură bravadă cum o caracterizase el, era în parte justificată de ceea ce urmase. Absenţa lui Morris continua, la fel de statornică şi de necruţătoare: ai fi zis că murise de inimă rea; iar Catherine părea să fi îngropat amintirea sterpului episod atât de adânc, de parcă el s-ar fi încheiat la dorinţa ei. Noi ştim că fusese profund şi incurabil rănită, dar doctorul nu avea cum să afle. Era desigur curios şi ar fi dat orice să descopere adevărul; dar aceasta a fost pedeapsa lui, să nu ştie niciodată — pedeapsa, adică, pentru sarcasmul abuziv faţă de fiică-sa. Era destul sarcasm şi în faptul că ea îl ţinea în întuneric, iar restul lumii conspira cu Catherine în acest scop. Doamna Penniman nu-i spunea nimic, pe de-o parte fiindcă el nu o întreba niciodată — nu punea atâta preţ pe soră-sa — şi pe de alta fiindcă ei îi plăcea să creadă că o rezervă sadică şi o ignoranţă senină şi prefăcută o vor răzbuna pentru afirmaţia lui că ea nu fusese străină de afacerea aceea. Doctorul s-a dus de vreo două-trei ori să o vadă pe doamna Montgomery, dar doamna Montgomery nu avea nimic de spus. Ea nu ştia decât că logodna se desfăcuse; şi acum că domnişoara Sloper scăpase de primejdie, prefera să nu depună niciun fel de mărturie împotriva lui Morris. Făcuse asta odată — deşi împotriva propriei voinţe — fiindcă îi fusese milă de domnişoara Sloper; dar acum nu-i mai era milă de ea, absolut deloc. Morris nu-i spusese nimic despre legăturile lui cu

domnişoara Sloper, nici atunci şi nici după aceea. Era plecat mai tot timpul şi îi scria foarte rar; poate că se dusese în California. Doamna Almond o „luase în braţe cu pasiune” pe Catherine — după cum spunea sora ei — de la recenta catastrofă; dar, deşi fata îi era foarte recunoscătoare pentru bunătatea ei, nu îi făcea nicio confidenţă, aşa că buna doamnă nu-i putea oferi doctorului vreo satisfacţie. Dar, chiar dacă ar fi putut să-i povestească istoria secretă a acelei iubiri nefericite, ar fi preferat să-l ţină în ignoranţă; fiindcă doamna Almond nu-l mai privea acum pe fratele ei cu aceeaşi simpatie. Îşi închipuia cum fusese părăsită Catherine — nu ştia nimic de la doamna Penniman, fiindcă doamna Penniman nu îndrăznise să-i expună şi surorii ei faimoasele motive ale lui Morris, deşi le socotise destul de bune pentru Catherine — şi susţinea că fratele ei se arătase prea indiferent faţă de ce trebuie să fi suferit şi încă mai suferea biata fată. Doctorul Sloper avea teoria lui, şi el nu-şi schimba prea des teoriile. Căsătoria asta ar fi fost o catastrofă şi Catherine scăpase de ea, slavă cerului. Nu era niciun motiv să o compătimeşti şi, făcându-te că suferi alături de dânsa, ar fi însemnat să recunoşti implicit că avusese dreptate gândindu-se la Morris.

— Asta a fost părerea mea de la început, şi mai e şi acum, afirmă doctorul. Am spus-o doar de atâtea ori şi nu văd unde ar fi cruzimea.

Doamna Almond i-a replicat nu o dată că, dacă fiica lui se descotorosise de imposibilul ei pretendent, merita mai mult respect şi că, pentru a ajunge să împărtăşească opiniile luminate ale părintelui ei. Trebuie să fi făcut un efort pe care el nu avea voie să-l treacă cu vederea.

— Nu sunt deloc convins că ea s-a descotorosit de el, spuse doctorul. Nu e de crezut că, după ce a fost încăpăţânată ca un catâr timp de doi ani, a devenit dintr-o dată sensibilă la raţiune. E infinit mai probabil că el a lăsat-o.

— Cu atât mai mult trebuie să te porţi frumos cu ea.

— Mă *port* frumos. Dar nu pot fi patetic; nu pot să-mi umplu ochii de lacrimi, să-mi exprim compasiunea pentru cel mai fericit eveniment din viaţa ei de până acum.

— Eşti lipsit de înţelegere, replică doamna Almond. Aici a fost întotdeauna punctul tău slab. Nu trebuie decât să te uiţi la ea ca să vezi că, pe drept sau pe nedrept, fie că despărţirea a provocat-o ea, fie că el, inima fetei e rănită adânc.

Numai că rănile nu se vindecă dacă le scalzi în lacrimi! Treaba mea e să fiu atent să nu mai primească şi alte lovituri, şi de asta am eu grijă. Să ştii

însă că nu o recunosc pe Catherine în descrierea ta. Nu seamănă deloc cu o domnişoară care să aibă nevoie de o cataplasmă morală. De fapt, mi se pare că arată mult mai bine decât atunci când individul îi dădea târcoale. E tihnită şi înfloritoare; mănâncă şi doarme, se plimbă zilnic şi, ca de obicei, se împodobeşte cu o mulţime de găteli. Croşetează tot timpul câte o trăistuţă sau brodează batiste şi s-ar zice că produce articolele astea la fel de repede ca şi înainte. Nu are multe de spus; dar când a avut? Şi-a dansat şi ea micul ei vals; acum s-a aşezat să se odihnească. Bănuiesc că, în mare, chiar îi face plăcere.

— Îi face tot atâta plăcere cât dacă ar fi scăpat de un picior zdrobit. După amputare, fără îndoială, vine o stare de relativ repaus.

— Dacă piciorul ăsta reprezintă o metaforă pentru tânărul Townsend, te pot asigura că n-a fost zdrobit niciodată. Zdrobit, el? E în viaţă şi e intact; de asta nu sunt complet mulţumit.

— Ai fi vrut să-l omori? se interesă doamna Almond,

— Da, aş fi vrut. S-ar putea să nu fie decât un subterfugiu.

— Cum?

— Un aranjament între ei. *Il fait le mort,* cum zic francezii. Dar pândeşte cu coada ochiului. Poţi să fii sigură că nu şi-a ars toate punţile în urmă; a lăsat una, să se poată întoarce. Când o să mor eu, are să pornească iar la atac şi atunci ea o să-l ia de bărbat.

— E interesant că o acuzi pe singura ta fiică de cea mai ticăloasă ipocrizie, replică doamna Almond.

— Nu văd ce importanţă are faptul că e singura mea fiică. E mai bine să acuzi unul decât douăzeci. Dar nu acuz pe nimeni. Catherine nu ştie deloc ce înseamnă ipocrizia şi nu cred nici măcar că face pe nefericita.

Ideea cu „subterfugiul” i-a mai trecut apoi prin minte doctorului cu intermitenţe; se poate spune însă că, în general, era tot mai convins că avea dreptate, pe măsură ce îmbătrânea şi fiica lui arăta mai tihnită şi mai înfloritoare. Bineînţeles că dacă nu avusese de ce să o socotească o fecioară abandonată în primul sau al doilea an după nefericita ei aventură, cu atât mai puţin o privea în acest chip mai târziu, când ea şi-a regăsit complet stăpânirea de sine. Era însă nevoit să admită că, dacă cei doi tineri aşteptau ca el să nu le mai stea în drum, atunci dădeau dovadă de o răbdare remarcabilă. Auzea din când în când că Morris e în New York; dar nu stătea niciodată mult timp şi doctorul era încredinţat că nu mai avea nicio legătură cu Catherine. Era sigur că nu se întâlneau şi bănuia că Morris nu îi scrie.

După scrisoarea pe care am amintit-o, Catherine a mai primit de la el încă două, la intervale considerabile; dar ea nu i-a răspuns la niciuna. Pe de altă parte, după cum observase doctorul, nici nu voia să audă să se mărite cu altul. Nu avusese ocazii numeroase, dar fuseseră suficiente ca să-şi trădeze dispoziţia. A refuzat un bărbat văduv, om blând din fire, cu o avere frumuşică şi cu trei fetiţe (auzise că ei îi plăceau foarte mult copiii şi se lăuda cu odraslele lui, plin de încredere), şi a fost surdă la rugăminţile unui avocat tânăr şi inteligent care, cu perspectiva unei cariere excepţionale şi cu faima unui om foarte simpatic, avusese perspicacitatea de a-şi da seama, când îi venise timpul să-şi caute o nevastă, că domnişoara Sloper era mai potrivită decât alte fete, mai tinere şi mai frumoase. Domnul Macalister, văduvoiul, dorea să facă o căsătorie de convenienţă şi o alesese pe Catherine, bănuindu-i calităţile latente de mamă de familie; dar John Ludlow, care era cu un an mai tânăr ca ea şi despre care se spunea că are de unde alege, o iubea sincer. Catherine niciun voia să se uite la el; i-a spus fără înconjur că o vizitează prea des. El s-a consolat apoi, însurându-se cu o fată foarte diferită, domnişoara Sturtevant, ai cărei nuri erau evidenţi chiar şi pentru cea mai opacă înţelegere. Pe vremea aceea Catherine trecuse demult de cea de a treizecea aniversare şi îşi ocupase definitiv locul de fată bătrână. Tatăl ei ar fi dorit să o vadă măritată şi şi-a exprimat odată speranţa că nu o să fie prea mofturoasă.

— Aş vrea să mor ştiindu-te nevasta unui om de treabă, i-a spus el.

Asta era după ce Catherine l-a silit pe John Ludlow să renunţe, deşi tatăl ei îl îndemnase să stăruie în continuare. Apoi doctorul nu s-a mai amestecat în niciun fel. După cum spunea lumea, „nu şi-a făcut deloc sânge rău” că fiică-sa rămăsese fată bătrână; de fapt, era mai necăjit decât părea şi în anumite perioade avea chiar convingerea că Morris Townsend pândeşte de undeva de după uşă. „Dacă nu-i aşa, ea de ce nu se mărită?” se întreba în sinea lui. „Oricât de limitată i-ar fi inteligenţa, probabil că-şi dă seama perfect de bine că e făcută ca să ducă o viaţă obişnuită.” Însă Catherine a devenit o fată bătrână admirabilă. Şi-a făcut tabieturi, şi-a ordonat viaţa după un sistem propriu, o interesau instituţiile de binefacere, azilurile, spitalele, societăţile filantropice; şi, în general, umblând cu paşi uşori şi egali, îşi vedea, statornică, de ocupaţiile ei zilnice. Dar viaţa ei avea şi o istorie secretă, pe lângă cea publică — dacă pot vorbi de istoria publică a vieţii unei domnişoare mature şi difidente, pentru care publicitatea a semănat întotdeauna cu o hidră cu multe capete. Din punctul de vedere al

Catherinei, cu adevărat important în viaţa ei era faptul că Morris Townsend îi călcase sentimentele în picioare iar tatăl ei îi frânsese elanul. Nimic nu mai putea modifica această realitate; ea era mereu acolo, ca şi numele, vârsta sau chipul ei lipsit de farmec. Nimic nu mai putea să şteargă răul şi durerea pe care i le pricinuise Morris şi nimic nu o mai putea face să-l iubească pe tatăl ei ca atunci când era tânără. Se uscase ceva în viaţa ei, şi avea datoria să încerce să umple golul. Catherine era pe deplin conştientă de această datorie; nu-i plăceau deloc melancolicii şi posomoriţii. N-avea desigur niciun pic de talent ca să-şi înece amintirile în desfrâu, dar lua parte de bună voie la obişnuitele petreceri din oraş, devenind în cele din urmă o figură nelipsită la toate reuniunile din lumea bună. Era foarte iubită şi cu timpul a ajuns un fel de mătuşică, plină de afecţiune faţă de cei tineri. Fetele îi încredinţau tainele inimii lor (nu însă şi doamnei Penniman), iar băieţii ţineau la ea fără să ştie de ce. Avea de acum câteva excentricităţi inofensive; îşi păstra tabieturile, odată formate, cu destulă îndărătnicie, iar opiniile ei, pe tărâm social şi moral, erau extrem de conservatoare. Înainte de a fi ajuns la patruzeci de ani, era deja privită ca o femeie de modă veche şi ca o autoritate în materie de obiceiuri depăşite. Doamna Penniman, în comparaţie cu ea, părea o fetişcană: întinerea pe măsură ce înainta în vârstă. Savura frumuseţea şi misterul la fel ca şi înainte, dar prilejurile ce i se iveau erau foarte rare. Cu peţitorii ceilalţi ai Catherinei nu reuşise să înnoade legături la fel de intime ca acelea ce îi dăruiseră atâtea clipe de neuitat petrecute în tovărăşia lui Morris Townsend. Domnii aceştia aveau o vagă neîncredere în bunele ei oficii şi nu au discutat niciodată cu ea despre farmecele Catherinei. Cu fiecare an ce trecea, inelele, cataramele şi brăţările ei străluceau şi mai tare, iar ea rămăsese aceeaşi doamnă Penniman, băgăcioasă şi plină de imaginaţie, cum am cunoscut-o până acum, un amestec ciudat de impetuozitate şi prudenţă, într-o singură privinţă însă, prudenţa biruise şi trebuie să-i recunoaştem doamnei Penniman acest merit. Timp de peste şaptesprezece ani nu pomenise niciodată numele lui Morris Townsend în faţa nepoată-sii. Catherine îi era recunoscătoare, dar această tăcere consecventă, atât de nepotrivită cu firea mătuşă-sii, o neliniştea, şi nu putea să scape de bănuiala că doamna Penniman primea încă veşti de la el.

CAPITOLUL 33

ÎNCETUL CU ÎNCETUL DOCTORUL Sloper s-a retras din activitate; îi mai vizita doar pe acei bolnavi în ale căror simptome găsea ceva cât de cât original. A fost din nou în Europa, unde a stat doi ani; Catherine a mers cu el şi, de data asta, din grup a făcut parte şi doamna Penniman. Pentru ea, Europa avea puţine surprize; adesea comenta, în locurile cele mai romantice:

— Ştiţi, peisajul ăsta-mi este foarte familiar.

Trebuie să adăugăm că asemenea observaţii nu erau de obicei adresate fratelui, şi nici măcar nepoată-sii, ci vreunor tovarăşi de călătorie care se aflau la îndemână, ori chiar ciceronelui sau păstorului de capre din prim plan.

Într-o zi, după înapoierea din Europa, doctorul i-a spus Catherinei un lucru care a făcut-o să tresară — totul părea să vină din străfundurile trecutului.

— Aş vrea să-mi făgăduieşti un lucru înainte de moartea mea.

— De ce vorbeşti de moarte? se miră Catherine.

— Fiindcă am şaizeci şi opt de ani.

— Sper să te bucuri de o viaţă lungă, spuse Catherine.

— Şi eu sper. Dar într-o bună zi o să mă doboare o răceală şi atunci speranţele vor fi zadarnice. Aşa am s-o sfârşesc, să-ţi aduci aminte când se va întâmpla. Făgăduieşte-mi că n-ai să te măriţi cu Morris Townsend, când eu n-o să mai fiu.

Asta a făcut-o pe Catherine să tresară, cum am spus; dar tresări în tăcere şi câteva clipe nu scoase niciun sunet.

— De ce deschizi vorba despre el? îl întrebă, în sfârşit.

— Îmi cenzurezi tot ce spun. Vorbesc despre el fiindcă e un subiect de conversaţie ca oricare altul. Poate fi văzut, ca orice om, îşi caută şi acum o nevastă — după ce a avut una şi s-a descotorosit de ea, nu ştiu prin ce mijloace. A fost în New York de curând, a trecut şi pe la verişoară-ta, Marian; l-a văzut Elizabeth acolo.

— Nu mi-a spus niciuna din ele, observă Catherine.

— E meritul lor, nu al tău. S-a îngrăşat, a chelit şi n-a făcut încă avere. Dar nu pot fi sigur că toate astea sunt de ajuns ca să te călească împotriva lui şi de aceea îţi cer să-mi făgăduieşti.

„S-a îngrăşat, a chelit”. O imagine stranie apăruse în mintea Catherinei, unde amintirea celui mai frumos bărbat din lume stăruise fără încetare.

— Nu cred că înţelegi, răspunse ea. Mă gândesc foarte rar la domnul Townsend.

— Atunci are să-ţi fie uşor să continui tot aşa. Făgăduieşte-mi că după ce mor n-ai să faci altfel.

Catherine rămase din nou tăcută un timp; rugămintea tatălui ei o uimise, deschizându-i însă o rană veche, ce o durea ca şi înainte.

— Nu cred că pot să-ţi făgăduiesc, fu răspunsul ei.

— Mi-ai aduce o mare mulţumire, se rugă el.

— Nu înţelegi. Nu pot să-ţi făgăduiesc.

Doctorul nu răspunse imediat.

— Te rog acest lucru pentru un motiv anume. Îmi modific testamentul.

Motivul acesta n-o mişcă deloc pe Catherine; nici nu-l înţelegea prea clar. Toate simţurile i se topiseră într-un singur gând, în gândul că el încerca să se poarte cu ea aşa cum se purtase cu ani în urmă. Suferise mult atunci; iar acum se revoltau într-însa toate încercările acelea, toată liniştea şi tăria pe care le dobândise. Fusese atât de umilă în tinereţe, încât putea acum să aibă puţină mândrie, şi era ceva care o rănea în rugămintea asta şi în faptul că tatăl ei se socotea liber să i-o facă. Demnitatea bietei Catherine nu era agresivă sau plină de ifose, dar cine mergea prea departe putea să o descopere. Tatăl ei mersese prea departe.

— Nu pot să-ţi făgăduiesc, repetă ea, simplu.

— Eşti foarte încăpăţânată, constată doctorul.

— Nu cred că înţelegi.

— Explică atunci, te rog.

— Nu pot să explic, replică ea, şi nu pot să făgăduiesc.

— Pe cinstea mea, exclamă el, nu mi-aş fi închipuit că eşti atât de încăpăţânată!

Catherine ştia că e încăpăţânată şi se simţea aproape bucuroasă. Era acum o femeie între două vârste.

Cam la vreun an după asta, a avut loc accidentul despre care vorbise doctorul: a răcit zdravăn. Ducându-se într-o zi de aprilie la Bloomingdale, să vadă un bolnav mintal care era ţinut într-un aşezământ particular şi a cărui familie dorea să afle părerea unui doctor eminent, l-a prins o ploaie repede de primăvară; se afla într-o cabrioletă neacoperită şi s-a trezit ud până la piele. S-a întors acasă cu o răceală ce nu prevestea nimic bun şi a doua zi era bolnav la pat.

— E o congestie pulmonară, îi explică el Catherinei. Am nevoie de o îngrijire foarte bună. De altfel n-are nicio importanţă, fiindcă n-am să mă fac bine, dar, oricum, aş vrea să se ia toate măsurile, până la cel mai mic amănunt. Nu-mi place să văd bolnavi rău îngrijiţi şi te rog să te ocupi tu de mine, pentru ipoteza că m-aş face sănătos.

I-a spus ce colegi de-ai lui să cheme şi i-a dat tot felul de indicaţii; ea îl îngrijea pentru ipoteza aceea fericită. Dar doctorul nu se înşelase niciodată în viaţa lui şi nu s-a înşelat nici acum. Se apropia de şaptezeci de ani şi deşi avea o constituţie foarte robustă, firul care-l ţinea de viaţă se subţiase de tot. A murit după trei săptămâni de boală, timp în care doamna Penniman şi Catherine au stat mereu la căpătâiul lui.

Când, după intervalul de rigoare, a fost deschis testamentul, s-a descoperit că era format din două părţi. Prima din ele fusese concepută cu zece ani în urmă şi consta dintr-o serie de dispoziţiuni prin care îi lăsa cea mai mare parte din avere fiicei lui, cu legate corespunzătoare către cele două surori. A doua era un codicil, de origine recentă, care menţinea anuităţile către doamnele Penniman şi Almond, reducând însă partea Catherinei la o cincime din ce îi lăsase prima dată. „Are veniturile pe deplin asigurate din partea mamei sale, spunea documentul, şi nu a cheltuit niciodată decât o mică parte din ele; aşa încât averea ei este mai mult decât suficientă ca să-i atragă pe aventurierii lipsiţi de scrupule pe care, după cum m-a lăsat să înţeleg, continuă să-i socotească drept o categorie interesantă". Doctorul Sloper împărţise în consecinţă restul substanţial al averii lui în şapte părţi inegale, pe care le lăsa, ca donaţii, unor spitale şi colegii medicale din diferite oraşe ale uniunii.

Doamnei Penniman i s-a părut monstruos ca un om să se distreze astfel cu banii altora; fiindcă după moartea lui, desigur, spunea ea, erau ai altora.

— Bineînţeles că ai să ataci testamentul imediat, îi spuse Catherinei.

— Ah, nu, protestă fata, îmi place foarte mult. Aş fi vrut doar să sune altfel!

CAPITOLUL 34

CATHERINE AVEA OBICEIUL SĂ rămână în oraş aproape toată vara; prefera casa din Piaţa Washington oricărei alte locuinţe şi se ducea la mare în luna august numai silită de ceilalţi. Acolo stătea o lună, la hotel. În anul în care i-a murit tatăl a întrerupt această rânduială, socotind-o nepotrivită cu

doliul mare; iar în anul următor şi-a amânat atât de mult plecarea, încât miezul verii a găsit-o tot în singurătatea încinsă a Pieţei Washington. Doamna Penniman, amatoare de schimbări, era de obicei foarte dornică să plece din oraş; dar anul acesta se părea că-i sunt de ajuns impresiile rurale pe care i le ofereau, prin fereastra salonului, cenuşarii din spatele gardului de lemn. Aerul serii era plin de mireasma lor aparte pe care doamna Penniman, în nopţile calde de iulie, o sorbea adesea în faţa ferestrei deschise. Era unul din momentele ei fericite; după moartea fratelui se simţea mai liberă să-şi asculte impulsurile. Dispăruse din viaţa ei un vag sentiment de oprimare şi se bucura de o libertate pe care nu o mai cunoscuse din acel an memorabil, cu mult timp în urmă, când doctorul a plecat în străinătate cu Catherine, lăsând-o pe ea acasă să se ocupe de Morris Townsend. Anul care trecuse de la moartea doctorului îi amintea de acele vremuri fericite, fiindcă, deşi Catherine, pe măsură ce îmbătrânea, devenise o persoană de care trebuia să ţii seama, totuşi societatea ei era foarte diferită, cum spunea doamna Penniman, de aceea „a unei cisterne cu apă rece”. Doamna mai vârstnică nu prea ştia ce ar putea face cu această margine mai cuprinzătoare a vieţii ei; stătea pierdută în contemplaţie, cum stătuse de atâtea ori, ţinând acul ridicat deasupra cusăturii. Era plină de încredere, totuşi, că impulsurile ei generoase şi talentul pentru broderie au să-şi găsească odată un teren de aplicare şi, nu după multe luni, credinţa i s-a adeverit.

Catherine continua să stea în casa părintească, deşi îi trecuse prin minte că o fată bătrână, cu tabieturi, şi-ar putea găsi un loc mai convenabil într-una din căsuţele cu faţada de piatră care începuseră pe atunci să împodobească magistralele transversale de la marginea oraşului. Îi plăcea locuinţa ei, care avea deja aerul unei case „vechi”, şi se hotărâse să-şi sfârşească zilele acolo. Dacă era prea spaţioasă pentru două doamne lipsite de pretenţii, era oricum mai bună decât una cu defectul opus; deoarece Catherine n-ar fi dorit deloc să stea înghesuită lângă mătuşa Lavinia.

Se aştepta deci să-şi petreacă restul vieţii în Piaţa Washington şi să se bucure în tot acest timp de tovărăşia doamnei Penniman, fiindcă avea convingerea că, oricât de mult va trăi, mătuşă-sa o să trăiască cel puţin tot atât şi îşi va păstra totdeauna vigoarea şi strălucirea. Doamna Penniman era pentru ea întruchiparea unei mari vitalităţi.

Într-una din serile calde de iulie de care vorbeam mai înainte, cele două doamne stăteau lângă fereastra deschisă, privind către piaţa cufundată în

linişte. Era prea cald ca să aprindă lumina, să citească sau să lucreze; poate că le părea prea cald şi ca să stea de vorbă, fiindcă doamna Penniman nu scosese niciun cuvânt de multă vreme. Stătea aplecată pe fereastră, înspre balcon, îngânând un cântec. Catherine era aşezată mai încolo, într-un balansoar jos, îmbrăcată în alb, şi-şi făcea vânt încet cu un mare evantai palmier. Aşa îşi petreceau serile în acest timp al anului mătuşa şi nepoata, după ora ceaiului.

— Catherine, rosti în sfârşit doamna Penniman, am să-ţi spun un lucru care o să te surprindă.

— Te rog, spuse Catherine. Îmi plac surprizele. Şi e atâta linişte acum.

— Bine. L-am întâlnit pe Morris Townsend.

Dacă a fost surprinsă, Catherine nu s-a trădat în niciun fel; nici n-a tresărit, nici n-a scos vreo exclamaţie. Un timp a păstrat, într-adevăr, o linişte intensă, şi aceasta ar fi putut să fie un semn de emoţie.

— Sper că e bine, comentă ea apoi.

— Nu ştiu; e foarte schimbat. Doreşte mult să te vadă.

— Eu aş prefera să nu-l văd, se repezi Catherine.

— Eram sigură că ai să spui asta. Dar nu pari deloc surprinsă!

— Sunt, sunt foarte surprinsă.

— L-am întâlnit acasă la Marian, explică doamna Penniman. Vine des pe acolo, şi lor le e teamă că o să dai peste el. Eu cred că de aceea şi vine. Vrea foarte mult să te vadă.

Catherine nu răspunse şi doamna Penniman continuă:

— La început nu l-am recunoscut, atât e de schimbat; dar el m-a recunoscut de îndată. Spune că nu m-am schimbat deloc. Ştii ce politicos a fost întotdeauna. Tocmai pleca în clipa când am ajuns, aşa că am făcut câţiva paşi împreună. E şi acum foarte frumos, numai că, bineînţeles, arată mai bătrân şi nu mai e atât de plin de viaţă. Avea o expresie tristă pe chip, dar aşa era şi înainte, mai ales când a plecat. Mi-e teamă că n-a avut prea mult noroc — n-a reuşit să-şi facă o situaţie ca lumea. Bănuiesc că nu-i place să tragă din greu şi, la urma urmei, de asta depinde succesul.

Doamna Penniman nu pomenise numele lui Morris Townsend în faţa nepoată-sii de peste o cincime de veac; dar acum că rupsese vraja, părea că vrea să-şi scoată paguba şi că o desfată enorm să se audă vorbind despre el. Cu toate acestea, continuă cu multă prudenţă, oprindu-se din când în când, ca să o lase pe Catherine să dea vreun semn. Dar Catherine nu reacţionă

altfel decât oprindu-şi scaunul din legănat şi lăsând evantaiul din mână; stătea tăcută şi nemişcată.

— Asta s-a întâmplat marţi, mărturisi doamna Penniman, şi am stat la îndoială dacă să-ţi spun. Nu ştiam dacă are să-ţi facă plăcere. Pe urmă mi-am zis că e o poveste atât de veche, încât n-o să simţi nimic deosebit. L-am mai văzut încă o dată după aceea: ne-am întâlnit pe stradă, şi am mers puţin împreună. De la început m-a întrebat de tine, atâtea voia să ştie! Marian nu mă lasă să-ţi spun nimic, să nu afli că ei îl mai primesc în vizită. Am asigurat-o că după atâţia ani nu te mai impresionează în niciun fel povestea asta; nu ai de ce să le superi dacă vărul lui îl primeşte în casă. Ar fi prea crud din partea ta. Marian are nişte păreri destul de ciudate despre ce s-a întâmplat între voi; crede că el s-a purtat foarte bizar. Mi-am permis să-i amintesc faptele şi să pun toată istoria aceea într-o lumină adevărată. El nu îţi poartă nicio supărare, Catherine, te încredinţez; şi, oricum, ar putea fi iertat, fiindcă nu i-a mers bine în viaţă. A fost prin toată lumea şi a încercat pretutindeni să-şi găsească un loc; dar l-a împiedicat steaua lui nenorocoasă. E foarte interesant să-l auzi vorbind de steaua lui. Toate s-au prăbuşit, toate, în afară de — ştii, îţi aminteşti — în afară de spiritul lui nobil şi mândru. Cred că a fost însurat cu o femeie, undeva prin Europa. Ştii cât de uşor se căsătoresc oamenii în Europa; căsătorie de convenienţă, aşa o numesc ei. Ea a murit după scurt timp; a trecut prin viaţa lui ca un meteor, după cum spunea el. N-a mai fost în New York de zece ani; s-a întors de puţin timp. Mai înainte de orice m-a întrebat de tine. A auzit că nu te-ai măritat; părea să-l intereseze foarte mult lucrul ăsta. Spune că tu ai fost marea lui dragoste.

Catherine o lăsase pe mătuşa ei să înainteze punct cu punct, între o pauză şi alta, fără să o întrerupă; îşi ţinea privirea în jos şi asculta. Dar ultima frază pe care am citat-o a fost urmată de o pauză mai plină de înţeles şi atunci, în fine, Catherine vorbi. Trebuie însă observat că, până acum, căpătase destule informaţii despre Morris Townsend.

— Te rog, opreşte-te; nu vorbi despre acest subiect.

— Nu te interesează? se miră doamna Penniman cu un fel de viclenie timorată.

— Mă doare, mărturisi Catherine.

— Mi-era teamă că aşa o să fie. Dar nu crezi că te-ai putea obişnui? Ţine atât de mult să te vadă.

— Te rog, nu, tanti Lavinia, rosti Catherine, ridicându-se din scaun. Se îndepărtă repede, ducându-se către cealaltă fereastră, care era deschisă spre

balcon; rămase acolo mult timp, ascunsă de ochii mătuşă-sii în dosul perdelelor albe, privind în întunericul zăpuşitor. Suferise un şoc; parcă s-ar fi deschis dintr-o dată hăul trecutului şi ar fi ieşit din el un spectru. Erau lucruri de care credea că scăpase, emoţii pe care le socotea demult apuse, dar care păreau să fie încă vii. Doamna Penniman le tulburase iarăşi. Nu era decât o agitaţie de moment, îşi spuse Catherine, o să treacă imediat. Tremura şi inima îi bătea, gata să-i spargă pieptul; dar avea şi ea să se potolească. Apoi, deodată, pe când aştepta să-şi recapete liniştea, izbucni în lacrimi. Curgeau încet, în tăcere, iar doamna Penniman nu le putea observa. Poate însă fiindcă le ghicise, în seara aceea mătuşa Catherinei nu mai rosti niciun cuvânt despre Morris Townsend.

CAPITOLUL 35

INTERESUL ÎMPROSPĂTAT AL doamnei Penniman faţă de acest gentleman nu era atât de trecător cum nădăjduia Catherine; el a dăinuit destul timp ca să-i permită mătuşii Lavinia să mai aştepte încă o săptămână până să-i vorbească din nou de Morris. Atacă subiectul în aceleaşi împrejurări ca şi data trecută. Îşi petreceau seara împreună, doar că acum nu mai era atât de cald, aşa că aprinseseră lampa, iar Catherine stătea aproape de lumină, lucrând la o broderie. Doamna Penniman s-a retras pe balcon vreo jumătate de oră; apoi a intrat şi a început să se învârtească prin cameră. În fine, se aşeză într-un fotoliu de lângă Catherine, cu mâinile împreunate şi cu un aer cam tulburat.

— Te superi dacă-ţi vorbesc din nou despre *el?*

— Care el?

— Cel pe care l-ai iubit odată.

— Nu mă supăr, dar nici nu-mi face plăcere.

— M-a rugat să-ţi spun ceva, o înştiinţă doamna Penniman. I-am promis, şi trebuie să-mi ţin promisiunea.

Catherine avusese destul timp, în toţi aceşti ani, ca să uite cât de puţin îi datora mătuşă-sii pentru acele vremuri nefericite; o iertase demult pentru amestecul ei. Dar acum, noua intervenţie dezinteresată, transmiterea de mesaje şi ţinerea promisiunilor îi aduseră iarăşi aminte că doamna Penniman e o femeie periculoasă. Catherine îi spusese că n-are să se supere şi totuşi era plină de ciudă.

— Nu-mi pasă de promisiunile dumitale! replică ea.

Dar doamna Penniman, în virtutea angajamentului ei sacru, îşi făcu datoria.

— Am mers prea departe ca să mă retrag, mărturisi ea, deşi nu s-ar fi străduit să explice ce anume voia să spună. Domnul Townsend ţine foarte mult să te vadă, Catherine; e sigur că dacă ai şti cât de mult o doreşte, şi de ce, ai fi de acord.

— Nu poate să aibă niciun motiv, protestă Catherine, niciun motiv serios.

— Fericirea lui e în joc. Nu e un motiv destul de serios? întrebă doamna Penniman cu emfază.

— Pentru mine, nu. Fericirea mea nu e în joc.

— Cred că şi tu ai să fii mai mulţumită după ce îi vezi. Are să plece din nou, începe iarăşi pribegia. E o viaţă lipsită de bucurii, de linişte şi de prieteni. Înainte de a pleca, ar vrea să vorbească cu tine; îl obsedează gândul ăsta — nu poate scăpa de el. Are să-ţi spună lucruri importante. E încredinţat că nu l-ai înţeles niciodată, că nu l-ai judecat cum se cuvine, şi asta l-a apăsat tot timpul. Vrea să se explice; îi sunt de ajuns câteva cuvinte. Vrea să vă întâlniţi ca doi prieteni.

Catherine ascultă această cuvântare superbă fără a se opri din lucru; avusese câteva zile ca să se obişnuiască din nou cu ideea că Morris Townsend există în realitate. Când doamna Penniman sfârşi, îi răspunse simplu:

— Spune-i, te rog, domnului Townsend că vreau să mă lase în pace.

Nici nu terminase fraza că se auzi, în liniştea serii de vară, clinchetul scurt şi hotărât al clopoţelului de la uşă. Catherine se uită la ceas; nouă şi un sfert — o oră foarte târzie pentru vizite, mai ales acum, când oraşul era pustiu. Mătuşa Lavinia avu o tresărire şi Catherine îşi întoarse repede ochii spre ea. Îi întâlni privirea şi o cercetă o clipă, cu asprime. Doamna Penniman se înroşise; părea ruşinată şi privirea ei parcă mărturisea ceva. Catherine îi ghici înţelesul şi se ridică repede de pe scaun.

— Tanti Lavinia, zise ea, cu o voce care o înspăimântă pe doamna Penniman, ţi-ai *permis…*?

— Scumpa mea Catherine, bolborosi mătuşa, aşteaptă numai până-l vezi!

Catherine o înspăimântase pe doamna Penniman, dar şi ea părea la fel de înspăimântată; era gata să se repeadă să-i ordone slugii, care se îndreptă spre uşă, să nu primească pe nimeni; o opri însă teama că o să dea nas în nas cu oaspetele ei.

— Domnul Morris Townsend.

Auzi aceste cuvinte, vag şi totuşi distinct, rostite de valet, în timp ce ea şovăia. Era întoarsă cu spatele către uşa salonului şi rămase aşa un timp, simţind că el a intrat înăuntru. Nu auzi nicio vorbă, totuşi, aşa că în cele din urmă se întoarse. Văzu un domn, în mijlocul camerei; doamna Penniman se retrăsese discret.

Nu l-ar mai fi recunoscut. Era un om de patruzeci şi cinci de ani şi nu mai avea silueta dreaptă şi zveltă a tânărului de odinioară. Rămăsese însă un bărbat chipeş — la asta contribuia şi barba îngrijită, strălucitoare, ce se lăfăia pe pieptul bombat. Apoi Catherine îi recunoscu partea de sus a feţii, care, în ciuda buclelor cam subţiate, era încă foarte frumoasă. Stătea acolo plin de deferenţă, privind-o în faţă.

— Am îndrăznit… Am îndrăznit… începu el, şi apoi se opri, uitându-se în jur, ca şi cum ar fi aşteptat invitaţia de a lua loc. Era aceeaşi voce, dar nu mai avea farmecul de altă dată. Catherine simţi cum creştea în ea hotărârea, de a nu-l invita să se aşeze. De ce a venit? Nu a făcut bine. Morris era încurcat, dar Catherine nu îl ajută deloc. Nu că ar fi bucurat-o jena lui; dimpotrivă, ea îi stimula propria ei sfiiciune şi o făcea să sufere. Dar cum putea să se poarte altfel când simţea atât de limpede că el n-ar fi trebuit să vină?

— Doream atât de mult… eram hotărât, continuă Morris.

Se opri însă din nou; nu era uşor. Catherine continua să tacă şi el îşi aminti poate, cu teamă, de vechea ei rezervă de tăcere. Ea nu înceta însă să îl privească; observase un lucru foarte ciudat. Părea că e el, şi totuşi nu era; iată-l pe omul care a însemnat totul pentru ea şi care acum nu mai însemna nimic. Ce mult timp a trecut — cât de bătrână era —, cât de mult trăise! Trăise pe seama, amintirilor legate de *el*, mistuindu-le până la capăt. Omul acesta nu părea nefericit. Arăta minunat, se ţinea bine, era îmbrăcat elegant, părea un bărbat matur, împlinit. Privindu-l, Catherine îi citea povestea vieţii în ochi: dusese un trai de huzur, fără să fie vreodată prins la strâmtoare. Dar, în ciuda acestei revelaţii, Catherine nu simţea dorinţa să-l strângă ea cu uşa; prezenţa lui o făcea să sufere şi nu dorea decât să-l vadă plecat.

— Nu vrei să stai jos? o întreabă el.

— Cred că nu e cazul, răspunse Catherine.

— Te-am supărat venind aici? Morris vorbi foarte grav, pe un ton de adânc respect.

— Nu cred că ar fi trebuit să vii.

— Nu ţi-a spus doamna Penniman, nu ţi-a transmis nimic?

— Mi-a spus ceva, dar n-am înţeles.
— Te rog să mă laşi pe mine să-ţi spun, să mă apăr.
— Nu cred că e nevoie, declară Catherine.
— Pentru tine, poate că nu, dar pentru mine este. Ar fi o mare mulţumire, şi nu am prea multe.
Părea să se apropie de ea; Catherine se întoarse cu spatele.
— Nu putem fi din nou prieteni? insistă el.
— Nu suntem duşmani, replică ea. Nu am decât sentimente prieteneşti faţă de dumneata.
— Ah. Nu ştiu dacă bănuieşti ce fericit sunt să te aud vorbind astfel!
Catherine nu dădu niciun semn că şi-ar da seama de importanţa propriilor cuvinte; el continuă:
— Nu te-ai schimbat; ai avut parte de ani fericiţi.
— Au trecut în linişte, răspunse Catherine.
— Şi n-au lăsat nicio urmă; arăţi minunat.
Reuşise să se apropie de ea — era la doi paşi; îi văzu barba strălucitoare şi parfumată, privirea străină şi dură. Era alt chip decât cel tânăr, de demult. Dacă ar fi fost aşa de la început, nu s-ar fi îndrăgostit de el. Părea că surâde, sau că vrea să surâdă.
— Catherine, începu el, cu voce joasă, n-am încetat niciodată să mă gândesc la tine.
— Te rog nu spune asta, replică ea.
— Mă urăşti?
— Ah, nu, răspunse Catherine.
Era ceva în vocea ei care îl descurajă, dar îşi reveni de îndată.
— Mai pot nădăjdui că ai să fi bună cu mine?
— Nu înţeleg de ce ai venit să-mi pui astfel de întrebări! exclamă ea.
— Fiindcă de ani de zile dorinţa mea cea mai fierbinte a fost să fim din nou prieteni.
— Asta e cu neputinţă.
— De ce? Depinde doar de tine.
— Şi eu nu vreau.
Morris o privi o clipă în tăcere.
— Înţeleg; prezenţa mea te face să suferi. Am să plec; dar trebuie să-mi dai voie să mai vin.
— Te rog, nu mai veni, răspunse ea.
— Niciodată? Niciodată?

Catherine făcu un efort; voia să-i spună ceva care să-l împiedice să-i mai calce vreodată pragul.

— Nu e frumos să vii, nu se cade. N-ai niciun motiv.

— Ah, scumpă doamnă, eşti nedreaptă! Am aşteptat doar, şi acum suntem liberi.

— Te-ai purtat urât, îi aminti ea.

— Nu-i adevărat; gândeşte-te bine. Ai trăit liniştită, lângă tatăl tău; nu m-am putut hotărî, atunci să-ţi răpesc acest drept.

— Da; am trăit liniştită.

Morris îşi dădu seama cât de rău era pentru cauza lui că nu putea să pomenească şi de celălalt câştig de care se bucurase Catherine, fiindcă nu mai e nevoie să spunem că aflase care era conţinutul testamentului lăsat de doctorul Sloper. Nu părea, totuşi, să se fi pierdut cu firea.

— Poate să existe şi o soartă mai rea decât asta! strigă el cu patimă; şi s-ar fi putut bănui că se gândea la el însuşi, lipsit de apărare cum era. Adăugă apoi, cu o voce plină de căldură:

— Catherine, nu m-ai iertat nici acum?

— Te-am iertat de mult, dar nu are rost să încercăm să fim prieteni.

— Decât dacă uităm trecutul. Avem viaţa în faţă, slavă Domnului!

— Nu pot să uit, n-am să uit, afirmă Catherine. Te-ai purtat prea urât cu mine. Am suferit mult; am suferit ani de zile.

Continuă, încercând să-l facă să înţeleagă că nu trebuia să mai vină la ea, ca acum.

— Nu pot să încep din nou, s-o iau de la capăt. Trecutul e mort. N-a fost o glumă; totul s-a schimbat atunci în viaţa mea. Nu m-aş fi aşteptat să te văd aici.

— A, eşti supărată! strigă Morris, care nu dorea decât să vadă un fulger de mânie izbucnind din nepăsarea Catherinei. Era singura lui speranţă.

— Nu, nu sunt. Supărarea nu ţine atâţia ani. Dar rămâne altceva. Impresiile nu se uită, dacă au fost puternice. Însă nu pot să vorbesc.

Morris îşi mângâie barba; avea o privire înnegurată.

— De ce nu te-ai măritat? o întrebă el pe neaşteptate. Ai avut destule prilejuri.

— N-am vrut să mă mărit.

— Da, eşti bogată şi eşti liberă, n-aveai nimic de câştigat.

— N-aveam nimic de câştigat, încuviinţă Catherine.

Morris aruncă o privire tulbure în jur, oftând adânc.

— Speram că o să putem fi prieteni, totuşi.

— Am vrut să-ţi transmit, prin mătuşa mea, drept răspuns — dacă ai fi aşteptat să-ţi răspund —, că nu avea rost să vii aici cu o asemenea speranţă.

— Atunci, bună seara, zise Morris. Iartă-mă c-am îndrăznit.

Se înclină, iar Catherine se întoarse cu spatele şi rămase aşa cu ochii în jos, încă un timp după ce îl auzi închizând uşa pe dinafară.

În hol Morris dădu peste doamna Penniman, agitată şi nerăbdătoare; ai fi zis că dădea târcoale locului, chinuită de imboldurile potrivnice ale impacienţei şi demnităţii.

— Frumos planul dumitale, n-am ce zice! Exclamă Morris, punându-şi pălăria pe cap.

— A fost chiar atât de îndărătnică? se interesă doamna Penniman.

— Îi pasă de mine cât de-o ceapă degerată, cu răceala ei afurisită.

— S-a purtat rece? continuă doamna Penniman cu solicitudine,

Morris nu-i luă în seamă întrebarea; rămase o clipă pe gânduri, cu pălăria pe cap.

— Dar atunci de ce naiba n-a vrut să se mărite?

— Da, într-adevăr, de ce? oftă doamna Penniman şi apoi, simţind parcă sărăcia explicaţiei:

— Dar nu ţi-ai pierdut orice speranţă, ai să mai vii, nu-i aşa?

— Să mai vin? Ferească sfântul!

Şi Morris Townsend ieşi din casă cu paşi mari, lăsând-o pe doamna Penniman încremenită.

Între timp, dincolo în salon, Catherine îşi luase din nou broderia în mână, aşezându-se să lucreze — pe viaţă, am putea spune.

— Sfârşit —

---

[1] Autor Henry Wadsworth Longfellow, poet american (1807 – 1882) (N. trad.)

Table of Contents